

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT**

Eighth Day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 22nd August, 1983.

The House met at Half-past Eight of the Clock

(Mr. Speaker in the Chair.)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మొదటి ప్రశ్న (61) సభ్యుల కోరిక మేరకు వాయిదా వేయబడింది.

**MANAGING OF ARRACK Co-OPERATIVE SOCIETIES EARMARKED
FOR GIRIJANS BY NON-GIRIJANS**

62—

* 1760-Q.—Sri Jalagam Prasada Rao (Sattupalli) :—Will the Minister for Excise be pleased to state :

(a) the number of arrack Co-operative societies earmarked for Girijans in the state;

(b) whether Government are aware of the fact that people other than Girijans are managing the said arrack co-operative societies in the name of Girijans; and

(c) the steps taken by the Government in this regard?

అబ్కారి శాఖామంత్రి (శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి) :—

(ఎ) 1982-83 అబ్కారి సంవత్సరములో రాష్ట్రంలోని అడివాసి సారాయి సహకార సంఘాలకు 442 సారాయి దుకాణాలు కేటాయించడమైనది.

(బి) అడివాసి సారాయి సహకార సంఘాలు సక్రమంగా నడవడం లేదని ఫిర్యాదులు అందాయి.

(సి) 1983-84 అబ్కారి సంవత్సరములో అడివాసి సారాయి సహకార సంఘాల నిర్వహణలో అడివాసీతరుల జోక్యాన్ని నివారించే ఉద్దేశంతోను,

* An asterisk before the name indicates confirmation by the Member

కొన్ని అనుసూచిత పార్టీలలో ఆదివాసీతగులే పెద్ద మొత్తంలో సారాయి వినియోగిస్తున్న దృష్ట్యాను అనుసూచిత పార్టీలలో ప్రభుత్వం ఈ క్రింది అబ్కారి విధానాన్ని ప్రవేశ పెట్టింది.

(I) ఆదివాసి జనాభా 50 శాతం కన్నా తక్కువ ఉన్న అనుసూచిత పార్టీలలోని సారాయి దుకాణాలు బహిరంగ వేలం వేయాలి.

(II) ఆదివాసి జనాభా 50 శాతం లేదా అంతకు పైబడి వున్నట్టి గ్రామాలలోని దుకాణాలు కాభావరంగా నడవడం మొదటి మార్గం. అది వీలుకాకపోతే ఆదివాసి సారాయి సహకార సంఘాలకు కాలకు ఇవ్వడం రెండవ పద్ధతి. అదీసాధ్యం కాకపోతే ఆదివాసుల మధ్యవేలం వేయడం మూడవ మార్గం. ఈ మూడు ప్రత్యమ్నాయాలు సాధ్యం కానట్లయితే, అట్టి దుకాణాలను బహిరంగ వేలం వేయాలి.

Sri J. Prasada Rao :—For Tribals, already there is a provision. They can make arrack.

Sri T. Jeevan Reddy :—That provision is there.

Sri J. Prasada Rao :—Then the problem would not arise. సొసైటీవారు ఏమి చేస్తున్నారంటే, సొసైటీని అడ్డంగా పెట్టుకొని వారిస్ పోరాన్ చేస్తున్నారు. వారికి సారాయి కాచుకోవడానికి వర్మిషను వున్నప్పుడు ఎక్స్‌యిజు అధికారులు, పోలీసు వారు గుండాలు, దాడి చేయడానికి గల కారణాలు ఏమిటి? గిరిజనేతరులు సారాయి కాస్తే ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుందా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—ప్రైవేట్ మీద పోలీసులు గాని ఎక్స్‌యిజు అధికారులు గాని ఎటువంటి దాడులు జరపకుండా ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుంటున్నది. 50 పర్సెంటు ప్రైవేట్ పావులేపను వున్న రెవిన్యూ గ్రామములో ప్రైవేట్ సొసైటీలకు గాని ఐ టి డి కి గాని యివ్వాలనే పద్ధతిని యీ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. ఆ గ్రామములో ప్రైవేట్ పావులేపను ఎక్కువగా వుంటే వారికి అటువంటి సౌకర్యం కలుగజేయాలనే ప్రద్దేశముతో మాత్రమే అది వుంచడం జరిగింది. 50 పర్సెంటు కంటే తక్కువ వున్న పార్టీలలో మధ్యం సేవించేవారయితర కులాలవారు ఎక్కువగా వుంటారు గాబట్టి అక్కడ అటును పెట్టడానికీ అలోచించడం జరిగింది.

శ్రీ కె. ప్రసాద రావు :—ప్రైవేట్‌కు సారా కాచుకుని తాగి అవకాశం వుంది, వారిని ఎక్స్‌యిజు అధికారులు, యితర అధికారులు గా? సొసైటీ పీఠుల్ గాని టచ్ చేయకుండా అవకాశం వుందని క్లియర్ గా జి. వుంది. దాని ప్రకారం 50 పర్సెంటు వారు వున్న చోట వారిని ముట్టకుండా చేయగల అవకాశం వుందా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—తప్పకుండా, ప్రతి ప్రైవేట్ కు మొదటి నుం సారా కాచుకుని స్వంతంగా తాగడానికి ఏదైతే అవకాశం వుందో అధికార

వుందో, దానిని అట్లాగే వుంచడం జరిగింది. వృత్తి ప్రైబిల్ కు 5 లీటర్లు మాత్రం అతను కాచుకుని అతని వద్ద వుంచుకోవడానికి అధికారం వుంది. 5 లీటర్లు వరకు మాత్రము ఎక్స్ యిజు అధికారులు గాని యితర ఏ అధికారులు గాని కంట్రాక్టర్స్ గాని వారిపై ఎటువంటి జులుం గాని ప్రయోగం గాని జరవకుండా పూర్తి చర్య తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. సాదరావు :— దానిని జిల్లా అధికారులకు వెంటనే తెలియ జేస్తారా? ఎందుకంటే జిల్లా అధికారులు జి.ఓ. పెట్టుకొని కూడ విరీతమైనటువంటి రాదులు ప్రైబిల్ మీద చేయడం వారిని కొట్టడం వానా హింసలు పెట్టడం జరుగుతున్నది. దీనిలో పాల్గొన్న కూడా యిన్ వాల్వ్ అవుతున్నాయి. అధ్యక్షా వారికి తెలుసు. వారి మీద కూడ అభ్యాసం వచ్చింది. కాబట్టి దయచేసి ముందు ముందు స్టేటులో ఎక్కడ కూడ ప్రైబిల్ ను హరాస్ చేయకుండా చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— తప్పకుండా.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ (సిద్దిపేట) :— 50 పర్సంటు కంటే ఎక్కువ వుంటే సొసైటీస్ కు యిస్తామని చెప్పారు. 50 పర్సంటు కంటే తక్కువ వున్న చోట సారాయి చేసుకొని త్రాగే అర్హత వుందని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా? వారికి ఏమి ప్రాటెక్షను యిస్తున్నారు?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— ఏజన్సీ ఏరియాలో విరేత్ పావురేషను 50 పర్సంటు కంటే తక్కువ వున్నా ఎక్కువ వున్నా కూడ ప్రైబిల్ తాను స్వంతంగా కాచు కుని 5 లీటర్లు వరకు వుంచుకుని త్రాగడానికి పూర్తి అవకాశం వుంది.

శ్రీ యం. జగన్నాథం (వర్ధన్నపేట) :— ఈ లిక్విడ్ సొసైటీస్ యేవై తే వున్నవో వాటిలో యీసారా ప్రాడక్షను ప్రభుత్వముకు లీటరుకు ఎంత రేటు అవుతుంది? ఇతర అక్షను పాప్స్ లో రేట్లు ఎట్లా వున్నాయని రేటు విషయములో ఏమైనా కన్సిడరు చేస్తారా? వాటి దామాషా ఎట్లా నిర్ణయం చేస్తున్నారు?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— ఎక్స్ యిజు డ్యూటీ కలుపుకొని రు. 5-500 వైనలు పడుతుంది. అన్నింటికీ ఒకే విధానం వ ర్తిస్తుంది.

శ్రీ యం. జగన్నాథం :— నేను అడిగినదానికి సమాధానం రాలేదు. రెంటల్ నిర్ణయం గురించి అడుగుతున్నాను. ప్రైబిల్ కు సొసైటీస్ యిస్తు న్నారు, అంటే సరళంగా యివ్వాలని ప్రభుత్వ నిర్ణయం కాని యితర కాంట్రాక్టర్లుకు రెంటల్ ఏదైతే దామాషా చేస్తున్నారో ప్రైబిల్ కు కూడ అట్లాగే చేయడం వల్ల లీటరుకు 15, 16 రూపాయలు పడుతుంది.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— ఇతర ప్రాంతాలలో ప్లైవేటు కాంట్రాక్టర్లు అబ్కారీ మాములాలు తీసుకుంటే రెండు మాసాల, రెంటల్స్ ముందే కట్టడం

వుంటుంది. కాని ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో ప్రైవేట్ సొసైటీకి యిచ్చినప్పుడు ఆ సొసైటీ నగం నెల రెంట్లన్న మాత్రమే ముందు కట్టవలసి వుంటుంది. ఈ అవకాశం వారికి యివ్వడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ యం. జగన్నాథం :— అంతటా రెంట్ రేటు ఒకే విధంగా ఫిక్స్ అయి వుంది. అట్లాగాకుండా ప్రైవేట్ సొసైటీస్ కు రెంట్ రేటుకు ప్రాడక్షను రేటుకే ముస్తే ప్రైవేట్ కు మేలు జరుగుతుంది. అట్లా యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచన చేస్తుందా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— సభ్యులు చేసిన సూచనలను పరిశీలన చేస్తాము.

శ్రీ సి.పాచ్. భూపతి రావు (పాలేరు) :— ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో 5 లీటర్లు సారా కాచుకుని త్రాగడానికి చట్టపరంగా అవకాశం వుందని మంత్రి గారు చెప్పారు. ఆ విషయం గిరిజనులకు ప్రచారం ద్వారా తెలియజేశారా? ఎక్స్ యిజ యినస్పెక్టర్లు గిరిజన ప్రాంతాలలో ఎక్కడ కూడ ప్రైవేట్ అర లీటరు కలిగివున్నా కూడ కేసులు పెట్టి 20, 30 కిలో మీటర్ల దూరం నుండి తీసుకువచ్చి ఎక్స్ యిజ కానిస్టేబుళ్ళు వారిని అరెస్టు చేసి పోలీసులకు అప్పజెప్పి కేసులు పెట్టారు. అటువంటి కేసులు ఎన్ని వున్నవి.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— గిరిజనులకు 5 లీటర్లు వరకు వుంచుకుని త్రాగడానికి వున్న అధికారము వారికి విధితమే. అనేక తెలియవటువంటి ప్రాంతాలు వుంటే ఎక్కడ కూడ తెలియజేయడానికి తగినటువంటి ప్రచారం చేస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్ని కేసులు బుక్ చేశారంటే ప్రస్తుతం ఆ యిన్ఫర్మేషను నా వద్ద లేదు. కావాలంటే వారికి తరువాత వంపిస్తాను.

శ్రీ బి. పాచ్. భూపతి రావు :— నాన్ ట్రయిబల్స్ గిరిజనుల పేరుతో సొసైటీలను పెట్టి రాష్ట్రములో కొన్ని లక్షల రూపాయలు సంపాదించారు. వాస్తవంగా 10 12 మందిని ఆ సహకార సంఘములో చేర్చడము, వారికి నెలకు 25 రూపాయలు యివ్వడం, చైర్మన్ గా వున్నవారికి వంద రూపాయలు యివ్వడం, వారిని వెంటబెట్టుకొని వచ్చి మిగతా తరగం అంతా నడిపించడం జరుగుతుంది. ఆ తరువాత ప్రభుత్వానికి మూడు నాలుగు లక్షలు బకాయ ఎగొట్టడం, అదేమో గిరిజనుల మీద వేయడం జరుగుతున్నది. నాన్ ట్రయిబల్స్ వాటిని నడుపుతున్నారు. డబ్బు కట్టే కాధ్యుల గిరిజనుడి మీద పడుతున్నది. ఇప్పటికే కొన్ని లక్షల రూపాయలు గిరిజనుల మీద పడిపోయినవి. ఆ డబ్బుకు కాధ్యులు ఎవరు? గిరిజనుల పేరుతో నడిపే యీ సంఘాలను రద్దు చేయకపోతే భవిష్యత్తులో గిరిజనుల పేరుతో మరిన్ని లక్షల రూపాయలు తినే అవకాశంవుంది.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :— సభ్యులు లేవదీసిన ప్రశ్నలో కొంతవరకు వాస్తవం కూడ వుంది. చాలావరకు ప్రైవేట్ పేరు మీద భోగన్ కాంట్రాక్టర్లు నడుపుతున్న విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన తరువాత దానిని తగ్గించడానికి 50 పర్సంటు అఫ్ ది ప్రైవేట్ పాపులేషను అని ఫిక్స్ చేయడం జరిగింది.

ఏ గ్రామంలో అయితే గిరిజన పాపులేషను ఎక్కువగా వుంటుందో, వారికి తెలివి పర్వది వారికే నడుపుకోడానికి అవకాశం వుంటుందనే వుద్దేశముతో 50 వరసంటు పాపులేషను ఫిక్స్ చేసి దాదాపు 202 హెక్టార్స్ ట్రయిబల్స్ కు యివ్వడం జరుగు తోంది, వగం కంటే ఎక్కువ పోవుచు యివ్వడం అక్షమ పెట్టడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా ట్రైబల్స్ పేరుమీద కాంట్రాక్టర్లు తీసు కొని బకాయాలు ట్రయిబల్స్ మీద చేసినట్లుగా సెసిఫిక్ కేసులు వుంటే వాటి గురించి విచారణ జరిపిస్తాము.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం (చింతవల్లి) :—50% ట్రయిబల్స్ ఉంటే కొంత ఇస్తాము లేకపోతే కొంత అక్షమ పెడతామని చెప్పారు. ఇక్కడికే 5 లీటర్ల సారా ట్రయిబల్ ఏరియాలో ఒక ఇంటిలో పెట్టుకోవచ్చని అంటున్నారు. ఇప్పటికే ట్రయిబల్ ఏరియాలో చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. 5 లీటర్లు కాదు 5 చుక్కల సారా ఉన్నా జైలులో పెట్టి నానా బాధలు పెడుతున్నారు. ట్రయిబల్స్ కు కొన్ని ఇన్ సెంటివ్స్ ఇస్తున్నారు. అందుచేత ఆ ట్రయిబల్స్ మీద కేసులు పెట్టకుండా, బాధలు లేకుండా చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—ఏజన్సీ ఏరియాలోని ట్రయిబల్ ప్రాంతాలలో వచ్చేటటువంటి అబ్జర్వేషన్ల ఆధారంగా 1% ఎక్సెస్ ఇనకంలో అక్కడ భర్తీ పెట్టడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొనడం జరిగింది. ఈ ట్రయిబల్స్ లో బోగస్ కాంట్రీబ్యూను కంట్రీలు చేయడానికి ఒక పద్ధతిని ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది, ఎటువంటి పరిస్థితుల్లోను గిరిజనులపై అధికారులు, కాంట్రాక్టర్లు దౌర్జన్యాలు జరుపకుండా ప్రభుత్వం పూర్తి చర్యలు తీసుకొంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. జోగారావు (ఎల్లవరం) :—తూర్పు గోదావరి జిల్లా ఏజన్సీ ఏరియాలో గిరిజన అరెక్ట్ సెనైటిలకు జరుగవలసిన టైముకు ఎలక్షన్లు జరుపకుండా రెండవసారి, మూడవ సారి రీ మాసాల చొప్పున పొడిగించడం జరిగింది. అధికారులతో లాబూచీ పడి మూడవ సారి కూడా ఎలక్షన్లు పొడిగించడం జరిగింది. అందుచేత ఇప్పుడున్నటువంటి కమిటీలను నెప్పొందు చేసి వెంటనే ఎలక్షన్లు జరిపించడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొంటుందా ?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—ఏ ఏ గ్రామాలలో ఆ విధంగా జరిగిందో గౌరవ నీయులైన సభ్యులు ఒక రిచీజం చేయమని రూపంలో వాకు అందజేస్తే తప్పకుండా దానిపైన విచారణ చేయించి తగు శిక్ష తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. రామకృష్ణ రెడ్డి (పాణ్యం) :—ఈ విషయాన్ని ముఖ్య మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని రాచాలని అనుకున్నాము. దొంగ సారా కాసున్నారని నివిల్ పోలీసులు వారిని పట్టుకొంటున్నారు. ఆ బాధ్యత నివిల్ నివిల్ పోలీసులకు ఉందా ? ఎక్స్ యుజ్ పోలీసులకు ఉందా ఆ బాధ్యత ! ఈనాడు ప్రతిచోట ఎక్స్ యుజ్ స్టాఫ్ ఉంది కదా. దోస్ తాలూకాలో చేతం చర్ల ఎస్. ఐ. గారు నానా చిత్రహింసలకు గురిచేసారని పత్రికలతో కూడా

వార్తలు వచ్చాయి. దానిపైన ఏమైనా చర్య తీసుకున్నారా? లేకపోతే ఇప్పుడు వర్జీలనుంచి విజ్ఞప్తులు తీసుకొని మీకు సబ్ మిట్ చేస్తే భవిష్యత్తులో అటువంటివి జరుగకుండా చూస్తారా? వీటిపైన సివిల్ పోలీసులు పెత్తనం చెలాయించకుండా చేస్తారా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—అటువంటి పరిస్థితులలో కూడా గిరిజనులపై అధికారులు, కాంట్రాక్టర్లు ఆత్మాచారాలు జరుపకుండా ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడి పరిస్థితులను బట్టి సివిల్ పోలీసు వారు సహా అకారం అప్పుడప్పుడు తీసుకోవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ కె. పాపయ్య (రామన్న పేట) :—కల్లు సహకార సంఘాల వారి కల్లు ఉత్పత్తి చేసి అమ్ముకుంటారు. అదే విధంగా సారా సహకార సంఘాలలో సారా ఉత్పత్తి చేసి అమ్ముకుంటారా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—అటువంటి అవకాశం లేదు.

Supply of Rectified Spirit and Alcohol to M/s Sirsilk Ltd. Kagaznagar by the Government

63—

*419-(F) Q.—Sarvasri K.V. Narayana Rao, (Sirpur), M. Venkaiah Naidu (Udayagiri) and M. Omkar (Narsampet) :—Will the Minister for Excise be pleased to state:

(a) whether the Government are supplying rectified spirit to M/s. Sirsilk Limited Sirpur Kagaznagar for the manufacture of cellulose acetate; and

(b) whether it is a fact that the Government are supplying 7 1/2 tons of Alcohol per day to the Sirsilk Industry of Sirpur Kagaznagar Adilabad District for producing of cellulose acetate fabrics?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—

(ఎ, బి) లేదండీ. సెల్యులోస్ ఎసిటేట్ ను తయారుచేయడానికి గాను సిరిపుర్ లోని మెన్సర్స్ సర్ సిల్క్ లిమిటెడువారికి కుద్దిచేసిన స్పెరిటును సరఫరా చేయడంలేదు. కాని ఈ కింది ఉత్పత్తులను తయారుచేయడానికిగాను సిరిపుర్ కాగజ్ సగరులోని మెన్సర్స్ సర్ సిల్క్ లిమిటెడువారికి సెలకు 7,49,800 లిటర్ల తొన్న కుద్దివరచిన స్పెరిటును సరఫరా చేస్తున్నారు. అవి—

1. సిల్క్ రేయాన్
2. ఎసిటాట్
3. ఎసిటిక్ యాసిడ్
4. ఎసిటిక్ ఎస్ థెడ్రోటు
5. రసాయనాలు (ఎసిటిక్ రియాన్ ఉత్పత్తి చేశాక)

(శ్రీ) కె.వి. నారాయణరావు :—వెలకు 7,49,800 బిల్లు లీటర్ల చొప్పున కుద్దివరచిన స్పిరిటును సరఫరా చేస్తున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఎందుకు నష్టం చేస్తున్నారు? మొట్టమొదట ఆ కార్యాలయంలో బట్టల తయారుకోసం వీటిని ప్రభుత్వంవారు నష్టం చేసేవారు. ఎసిటిక్ ఎస్ ప్రాడ్రేటు తయారు చేస్తున్నారు. దీనిని ఆ మేనేజిమెంటువారు బట్టల ఉత్పత్తికిని చౌకగా తీసుకొని ఎసిటిక్ ఎస్ ప్రాడ్రేట్ తయారు చేసుకొని ఎక్కువ లాభాలకు అమ్ముతున్నారు. దీనిమీద గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం అయినా చర్య తీసుకొంటుందా? బట్టలు తయారుకు తీసుకున్న స్పిరిట్ తో బట్టలు తయారు చేయకుండా బైటుమంచి వేరేదారం తెచ్చుకొని ఉత్పత్తిని తగ్గించి మేనేజిమెంటువారు దానిని అమ్ముకొంటున్నారు. దానిమీద ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసుకొంటున్నది? కార్మికులకు నిరుద్యోగ నష్టం వర్పడింది. దానిని గురించి మంత్రిగారు ఏమీ చెబుతారు?

(శ్రీ) టి. జీవన్ రెడ్డి :—సిల్క్ రేయాన్, ఎంటాన్, ఎసిటిక్ ఎసిడ్, ఎసిటిక్ ప్రాడ్రేట్, రసాయనాలు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఆ మేనేజిమెంటువారు 1977 కు ముందునుంచి వీటిని పొందుతున్నారు. గౌరవసభ్యులు తెలియజేసినట్లు ఒకవేళ ఆ మేనేజిమెంటువారు కుద్దివరచిన స్పిరిటును మిస్ యుటిలైజ్ చేస్తున్న విషయం వాస్తవం అయితే వారిమీద తప్పకుండా చర్య తీసుకొనడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) కె.వి. నారాయణరావు :—ఎసిటిక్ యాసిడ్ తయారుచేసిన తరువాత బట్టలు తయారు అవుతాయి. ఇది కాకుండా ఎస్ ప్రాడ్రేట్ కూడా తయారు చేస్తున్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసా? తెలియకపోతే ఒక హాను కమిటీని వేసి పరిశీలిస్తారా? కార్మికులకు జరిగే అన్యాయాన్ని ఎదుర్కొని ఎక్కువ బట్టలు తయారుచేయడానికి ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తుందా?

(శ్రీ) టి. జీవన్ రెడ్డి :—అది ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదు. ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసారు : నుక తప్పమండా ఈ విషయాలమీద ఎంక్వయిరి జరిపించి తగు చర్య తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :—అక్కడ వారు వాటిని ఎమి చేస్తున్నారో పరిశీలించి చర్య తీసుకుంటామని మంత్రిగారు చెప్పారు, అది మంచిదే. ఆ విధంగా పరిశీలించజేయండి. అక్కడ వారికి ప్రభుత్వం ఇచ్చేటటువంటి స్పిరిట్ పైతే ఉండో అది ప్రభుత్వం ఇచ్చే రేటు బైట రేటుకు చాలా వ్యత్యాసం ఉన్న విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా? దానిని వారు మిసుయూజ్ చేసిన విషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే ఏమీ చర్య తీసుకున్నారు?

(శ్రీ) టి. జీవన్ రెడ్డి :—గౌరవసభ్యులు తెలియజేసిన ప్రకారంగా ప్రభుత్వం ఇండస్ట్రియల్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగుకు రిజేటు ఇస్తున్నటువంటి విషయం వాస్తవం. వారు తయారు చేసే నదుకులు ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే మన రాష్ట్రంలో ఎక్కువ ధర పడుతుందనే ఉద్దేశంతో ఇతర రాష్ట్రాలతో ఉన్నటువంటి కుద్ది చేసిన

స్పిరిట్ ధరను దృష్టిలో ఉంచుకొని మన రాష్ట్రంలో అధిక ధర ఉండడకవల్ల ఆ రిబేటు ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నరేకేట్):—ఇతర రాష్ట్రాలకన్నా ఎక్కువ రేటు ఉందని వారికి ఇస్తున్నారు. వారు తయారుచేసిన యాండ్సు మన రాష్ట్రంలో తక్కువ ధరకు అమ్ముతున్నారా? వారు అమ్మేదానికి మీరు ఇచ్చేదానికి వ్యత్యాసం ఎంత? మీకు పడ్డ రేటు ఎంత? వారు ఎంతకు అమ్ముతున్నారు?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి:—వ్యత్యాసం ఎంత ఉందో తెలియజేయలేని పరిస్థితులలో ఇప్పుడు ఉన్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—ఆ వ్యత్యాసం ఎంతో తెలుసుకోకుండా ఉంటే ఎలాగ? కొట్టివ్వలకు ఇంకా కోట్లు కట్టబెట్టే పరిస్థితి జరుగుతున్నది. వారికి 71 లక్షల బిల్లు లీటరు వారికి సప్లయ చేస్తున్నారు? దానిలో ప్రభుత్వం యొక్క డబ్బు ఎంత పోతున్నదో పరిశీలించకపోతే ఎలా?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—మంత్రిగారు తెలుసుకొని తరువాత సభకు తెలియజేస్తారా? ఈ విషయం ఏమి చేస్తారు? ఈ విషయాన్ని ఏమి చేశారు. రెక్టిఫైడు స్పిరిట్ రేటు బయట ఎంత ఉందో రిబేటు ప్రకారం అయినా మనం ఎంతకు ఇస్తున్నాము, వారు తయారు చేసే ఏనీడ్సు యొక్క రేట్సు ఏ విధంగా ఉన్నాయి? వీటిని ఏ విధంగా వీరు మార్కెట్ లో అమ్ముతున్నారు, ఈ డిఫరెన్సు కనుక్కుని ఇవన్నీ తెలుసుకుని సభకు తెలియజేస్తారా? ఇతర స్టేట్సుతో కంపెరిటెన్స్ షేటు మెంటు సభకు అందజేస్తారా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి:—అధ్యక్షా, రెక్టిఫైడు స్పిరిట్ రేటు పెంచడం 1981లో జరిగింది. ఆ తరువాత ఈ ఇండస్ట్రీస్ వారంతా రిప్రెజెంటు చేయడంతో ఇవి అన్నీ స్టాల్ స్కేలు ఇండస్ట్రీస్ కావడం వల్ల ఇండస్ట్రీస్ వారికి తగినంత ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలి అనే ఉద్దేశంతో అదీగాక మన రాష్ట్రంలో అల్కహోలు రెక్టిఫైడు స్పిరిట్ సేరుకుపోయి ఉండడం వల్ల అది ఎంత కావాలో అంత దానిని లిఫ్టు చేయకపోవడంవల్ల ఈ విధంగా రిబేటు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఈ 7.40 వేలు నెలకు శాంక్షన్ ఉన్నప్పటికీ కూడా వారు కూడా దానిని రెక్టిఫైడు స్పిరిట్ ని పూర్తిగా లిఫ్టు చేయడం జరగడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—ఖిల్లాగారు స్టాల్ స్కేలు ఇండస్ట్రీ ఎట్లా అవుతారు?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి:—ఈ మేన్యుఫేక్చరింగు జరిగే యూనిట్సులో అది కావడం జరిగింది. అంతేగాని రిబేటు అనేది ఒక ఖిల్లా యూనిట్ కి గాని, లేకపోతే ఏ ఇతర యూనిట్ లకి ఇవ్వాలని చేసింది కాదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—ఆ వివరాలు హౌసులో పెట్టిస్తారా?

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—పెట్టిస్తాను. రెక్టర్ పైదు స్పిరిటు లేట్లు అయితే ఇప్పుడే ఇవ్వగలను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—దయచేసి విటి లేట్లు బయట ఎటా ఉన్నాయి, వీరు ఎటా అమ్ముతున్నారు ఆ వివరాలు టేబుల్ మీద పెట్టించండి.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి :—వారు తయారు చేసేటటువంటి వస్తువుల ధరలు కూడా తెలుసుకుని మనకు చేస్తానని చెబుతున్నాను

Enquiry Report on Cement Scandal

64—

1529-Q-Sri M. Venkaiah Naidu:—will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the Government received the enquiry report on Cement Scandal.

(b) if so, the action taken by the Government, and

(c) a copy of the report may be placed on the Table of the House.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు):—

(ఎ) అవునండీ, 5-8-1982 తేదీన నివేదిక అందింది.

(బి, సి) ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం చురుకుగా పరిశీలిస్తున్నది. అన్ని నిఘాతములపైన చర్య పారంభించడం జరిగింది. ఈ సమావేశ కాలంలో, నివేదిక వశిక్తోపాటు దానిపై తీసుకున్న చర్యల వివరాలను సభాసమక్షంలో ఉంచడమవుతుంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఇప్పుడు నివేదిక అంటే, రెండు పాక్షికాలుంటాయి. ఒకటి ప్రెలిమినరీ ఎ.సి.బి. రిపోర్టు. రెండవది శ్రావణ కుమారుగారి కమిషన్ రిపోర్టు. ఎ.సి.బి. రిపోర్టు వారు చేసిన ప్రతిపాదనలు చారి రికమెండేషన్లు కూడా సభా సమక్షంలో పెడతారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—ఇది శ్రావణ కుమారుగారి రిపోర్టు. ఇది స్పీంటు కాగానే సభా సమక్షంలో ఉంచుతాను. ఎ.సి.బి. రిపోర్టు ఇంకా రాలేదు. అది వచ్చిన తరువాత ఉంచడానికి అభ్యంతరం లేదు.

కుమారి టి. వెంకటరత్నం (చీపురువల్లి):—ఈ సభకు మేము కొత్త వారము, ఈ కుంభకోణాలకు కొత్త వారము ఈ కుంభకోణాలు అరిగింది ఎవరు? ఈ కుంభకోణాలు ఎన్ని? ఈ ప్రశ్నలో సిమెంటు కుంభకోణము గురించి అన్నారు, ఎన్ని కుంభకోణాలు అరిగాయి, ఏ యే కుంభకోణాలు

ఎవరెవరు ఎన్నిటికీ బాధ్యులు దయచేసి ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమైనా చెబుతారా? ఎన్ని జరిగాయి? మెయినుగా దీని వెనకాల ఉన్న వ్యక్తులు ఎవరు? ఒకరిద్దరు పేర్లు అయినా చెబుతారా?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—సిమెంటు కుంభకోణం ఒక్కటే మెయిన్ గా అందింది. దీనిపైద శ్రీనివాస కుమార్ గారిని సింగిల్ మెంబర్ కమిటీగా ఏర్పాటు చేశారు. అయినేమో దీని విషయం ఎంక్వయిరీ చేశారు. ఆయన వ్యక్తులు అనే అన్నారు. అందునకు ఇచ్చినటువంటి టరమ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్సులో. వ్యక్తులు అన్నారు కనుక ఒక అధికారి ఉద్యోగులతో జరిగిన అవకతవకలు పరిశీలించడానికి తనకు తాను పరిమితం చేసుకుని ఆయన అక్కడ ఉన్నటువంటి ఆఫీసర్లు ఉద్యోగులు విషయంలో మాత్రమే ఆయన ఎంక్వయిరీ జరిపారు. డింట్లో ఇన్ వాల్వూ అయినటువంటి అప్పుడు ఉన్నటువంటి మంత్రిగారు ఉన్నారు. దాని విషయంలో ఎ.సి.బి. ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. ఇంతవరకు రిపోర్టు రాలేదు. అది నేను వచ్చిన తరువాత సభ ముందు ఉంచుతాను అని చెప్పాను.

Increase of Rates of Eatables in Hotels

65—

*1152—Q.—Sri Vasanta Nageswara Rao (Nandigama):—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the rates of eatables in the hotels of several towns in the State have been increased abnormally;

(b) if so, the steps proposed to be taken by the Government to reduce the rates;

(c) whether the Government are in receipt of any representation in 1983 from the citizen front, Hyderabad city in this regard; and

(d) if so, the steps taken by the Government?

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:—(ఎ) 11—12—80వ తేదీ ఆహార, వ్యవసాయ పౌర సరఫరాలు శాఖ (ఎం.ఎస్.సెం. రిజిరి జి.ఓ.లో ప్రభుత్వం హోటళ్ళలోని తినుబండారాల ధరలను నిర్ణయించగా 1981 ఏప్రిల్ నెలలో సుప్రీం కోర్టు సే ఇచ్చింది. ఆ తేట్లో పోల్చి చూచినప్పుడు, చాలా వట్టడాలలోని హోటళ్ళలో తినుబండారాల ధరలు పెరిగిపోయాయి.

(బి) వివరణ సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది.

(సి) లేదండీ.

(డి) ఇది పుష్కలం కాదు.

వివరణ

[ప్రభుత్వం, 8-9-78 తేదీ ఆహార, వ్యవసాయ (పౌర సరఫరాలు III కాఖ జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నెం. 548లో 1978, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ క్యాటరింగు సంస్థ) (ఆహార పదార్థాల ధరలను నిర్ణయించడం ప్రవర్ధించడం) ఉత్తర్వు అనే ఒక ఉత్తర్వును జారీ చేసింది. దీనిలో ప్రాధరాబాదు నగరంలో హోటలు యజమానులు వివిధ ఫలహారాలకు భోజన పదార్థాలకు పాటించవలసిన పరిమాణాన్ని, వాటి గరిష్ట ధరలను నిర్ణయించారు. అంతేకాకుండా రాష్ట్రంలోని మిగిలిన ప్రదేశాలలో రేట్లను నిర్ణయించే అధికారాన్ని ఆ ఉత్తర్వులో కల్పించుకు ఇవ్వడం జరిగింది. క్యాటరింగు సంస్థలలో ఫలహారాల ధరల జాబితాను ప్రవర్ధించడం ఆమ్రే ఆహార పదార్థాల పరిమాణాన్ని తనిఖీ చేసేందుకు తూనికీ పరికరం లభ్యంగా ఉంచడం, అధికార్లు హోటళ్లలో ప్రవేశించి, సోదా చేసి స్వాధీనం చేసుకునే అధికారాలు కల్పించడం ఈ ఉత్తర్వు ఉద్దేశం. 1980లో ఈ ధరలను పెంచుతూ ఈ ఉత్తర్వు అనుసూచికీ ఒక సవరణ జారీ చేశారు. 11-12-1980 తేదీ గల ఆహార, వ్యవసాయ (పౌ. స. 3 కాఖ వారి జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నెం. 628 ద్వారా ఈ సవరణను జారీ చేశారు. 8-9-78 తేదీ గల 548 జి.ఓ.లో నిర్ణయించిన రేట్లు, 11-12-80 తేదీ గల ఆహార, వ్యవసాయ (పౌ. స. 3) కాఖ వారి జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నెం. 628లో పెంచుతూ నిర్ణయించిన రేట్లను తెలిపే అనుబంధాలు సభా సమక్షంలో ఉంచడం జరిగింది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని వివిధ పట్టణాల హోటలు దారులు 1978లో 4167, 4229, 4354, 4498, 4568 నెంబరు రిట్ పిటిషనులో 1978వ సంవత్సరపు ఉత్తర్వును సవాలు చేశారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో చర్యలు జరుపుతున్న దృష్ట్యా అర్జీ దారులు తమ రిట్ పిటిషనును ఉపసంహరించుకొంటున్నట్లు ప్రాక్టర్లు సమక్షంలో తెలియజేసినందువల్ల ఈ రిట్ పిటిషనులు ఉపసంహరించుకోవబడి నట్లుగా కొట్టి వేసింది.

11-12-1980 తేదీగల ఆహార, వ్యవసాయ (పౌ. స. 3) కాఖ వారి ఎం. ఎస్. నెం. 628 జి. ఓ. ను జారీ చేసిన పిదప కొంత మంది హోటలు దార్లు గుంటూరు జిల్లా హోటలు వ్యాపారస్తుల సంఘం తరపున సంఘాధ్యక్షుడు శ్రీ పి. రాఘవేంద్రారావు భారత సుప్రీంకోర్టులో 1751/81 నెం. రిట్ పిటిషనును దాఖలు చేశారు. నేషనల్ లాడ్జి పార్షనల్ శ్రీ ఎం. రాఘవేంద్రారావు, మరి 51 మంది ఇతరులు కూడా ఈ ఉత్తర్వులలోని ముఖ్యమైన అంశాలను సవాలు చేస్తూ సుప్రీంకోర్టులో 1752/81 నెంబరు రిట్ పిటిషనును దాఖలు చేశారు. ఈ రెండు కేసులలోను సుప్రీం కోర్టు 3-4-1981న ఒక ఉమ్మడి తాత్కాలిక ఉత్తర్వును జారీ చేసింది. నే దరఖాస్తులను విచారించి, నుది పరిష్కారం జరిపే తోగా, 8-9-1978 తేదీ గల ఆహార, వ్యవసాయ (పౌ. స. 3) కాఖ వారి ఎం. ఎస్. నెం. 548 జి. ఓ. 11-12-1980 తేదీగల ఆహార వ్యవసాయ (పౌ. స. 3) కాఖ వారి ఎం. ఎస్. నెం. 628 జి. ఓ. పిటిషి పురస్కరించుకొని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం జారీ చేసిన తదుపరి ప్రకటనల లేదా ఆదేశాల అమలు

నిలిచిపోవాలని ఆ ఉత్తర్వులో సుప్రీం కోర్టు ఆదేశించింది. సుప్రీం కోర్టు ఈ విషయాన్ని త్వరలోనే చేపట్ట గలరని ఆశిస్తున్నాను.

సుప్రీంకోర్టు జారీ చేసిన ప్లే ఉత్తర్వుల మూలంగా ప్రభుత్వం లోగడ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను ప్రస్తుతం అమలు జిప్సే స్థితిలో లేదు.

ఇందుమూలంగా, హోటళ్లలోని ఫలహారాలు, భోజనం ధరలను కేవలం ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం ద్వారా అదుపు చేయజాలదని ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడుతున్నది. హోటళ్లలోని అహార వచార్థాల ధరల పరిస్థితితో ముడిపడిఉంది. ప్రత్యేకించి, వీటిని తయారు చేయడంలో ఉపయోగించిన సరకులపై కూడా ఈ సమస్య ముడిపడి ఉంటుంది ఆత్యవసర సరకులు— అనగా బియ్యం, ఖాద్య తైలాలు మొదలగునటువంటి సరకులు మన రాష్ట్రం నుండి ఇతర రాష్ట్రాలకు తరలింపును క్రమబద్ధంచేసి, వాటిధరలను అదుపుచేసేందుకు ప్రభుత్వం కృషిచేస్తున్నది. ఈ విధంగా సరకు ఇతర రాష్ట్రాలకు వెళ్లకుండా క్రమబద్ధం చేస్తే మన రాష్ట్రంలో అవి పుష్కలంగా అందుజాటులో ఉంటాయి. అందుచేత మొదటి సరఫరాలను మెరుగుపరచి తద్వారా ధరల స్థాయిని కాపాడడమే ఇందుకు పరిష్కర మార్గం. వేరుకెనగ నూనె తరలింపును క్రమబద్ధం చేసి ఆనంద్ జాతీయ పాడి పరిశ్రమ అభివృద్ధి మండలి నుండి సోయాబీను, రేప్ సీడ్ నూనెల వంటి నూనెలను కూడా మన రాష్ట్రంలోనికి తేవడం ద్వారా సరఫరాలను మెరుగుపరిచే విషయంలో ప్రభుత్వం ప్రస్తుతం శ్రద్ధ తీసికొంటున్నది. ఇంకా మరి కొన్ని అవసర వస్తువుల ధరలను నిర్ణయించడానికి తీసుకోవలసిన చర్యలను దురించి తప్పకుండా పరిశీలిస్తున్నది లేవీ లేని బియ్యం, నూనెలు వప్పుదినుములు వంటి అవసర వస్తువుల ధరలను నిర్ణయించేటప్పుడు, వాటిని అమలుపరచడం ఏంత మేరకు సాధ్యమో చూడాలి. ఎందువల్లనంటే నూనెలు, వప్పుదినుములు వంటి వస్తువుల ధరలు మన రాష్ట్రం వెలుపల మార్కెట్లలో వాటి లభ్యతను బట్టి వుంటాయి. ఉత్పత్తి పరిపోయిన సంవత్సారాల్లో ఇది మరింత యధార్థం ఉదహరణకు వంట నూనెల ధరలపై బొంబాయి మార్కెటు ప్రభావం చాలా ఉంటుంది. ఈ క్లిష్ట సమస్యలన్నీ తీసి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. త్వరలో సముచితమైన విధానం రూపొందిస్తుంది. హోటళ్లలోని వివిధ అహార వచార్థాల ధరలను నిర్ణయించేటప్పుడు, అహార వస్తువులు లభించేటట్లు చూడడంతోపాటు మార్కెటులో ఉన్న ధరల ప్రయోజనాలు హోటళ్ల ద్వారా ప్రజలకు చేరుతున్నది లేనది నిరంతరం సమీక్షిస్తుండడం కూడ అవసరం. సినియోగర్ల వ్యయోజనాలను కాపాడేందుకు కాపాలదారు కనిపెట్టి వుండడానికి కమిటీ వంటి ఒక సముచిత యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం ఎంతైన అవసరం. ఈ విధమైన చర్య గురించి కూడా ప్రభుత్వం తీవ్రంగా పరిశీలిస్తున్నది.

అనుబంధం—1

	1వ వర్గం (సంవత్సరానికి రూ. 8 లక్షలు అంతకు తోబిడి టర్నోవరుగల హోటళ్లు) (గరిష్ట ధర)	2వ వర్గం (సంవత్సరానికి రూ. 8 లక్షలు నైబిడి టర్నోవరు ఉన్న హోటళ్లు) (గరిష్ట ధర)
	(1)	(2)
అహోర వదార్థాల పేరు, దాని కనిపించు		
1. ఒక్కొక్కటి 50 గ్రాముల బరువుగల రెండు ఇడ్లీలు (చెట్నీ సాంబారు కాక)	35 పై	40 పై
2. చెట్నీ సాంబారు కాక, 50 గ్రాముల నికర బరువు గల రెండు వడలు	85 పై	40 పై
3. చెట్నీ కాక 50 గ్రాముల నికర బరువు గల ఉప్పా	40 పై	45 పై
4. చెట్నీ, కూర లేదా సాంబారు కాక 40 గ్రాముల బరువు గల సాదా దోశ	45 పై	50 పై
5. కూర, చెట్నీ లేదా సాంబారు కాక ఒక్కొక్కటి 40 గ్రాములు బరువు గల రెండు పూరీలు	45 పై	50 పై
6. 140 మి. లీ. కాఫీ	85 పై	40 పై
7. 150 మి. లీ. టీ	80 పై	85 పై
8. భోజనం (పేటు) 500 గ్రాముల అన్నం, ఒక కాయగూర సాంబారు, రసం, ఉరగాయ, పెరుగు రూ. 1.90 పై		రూ. 1.90 పై

అనుబంధం-2

అవోర పదార్థం పేరు, దాని కనిపించు	1వ వర్గం (సంవత్సరానికి రూ. 8 లక్షలు అంతకు లోబడి టర్నోవరు వరుగల హోటళ్లు) (గరిష్ట ధర)	2వ వర్గం (సంవత్సరానికి రూ. 8 లక్షలు పైబడి టర్నోవరు ఉన్న హోటళ్లు) (గరిష్ట ధర)
(1)	(2)	(3)
1. ఒక్కొక్కటి 45 గ్రాముల బరువుగల (రెండు ఇడ్లీలు కలిపి 90 గ్రాములు) చెట్టి, సాంబారు కాక	40 పై	45 పై
2. చెట్టి, సాంబారు కాక 55 గ్రాముల నికర బరువుగల రెండు వడలు	60 పై	65 పై
3. చెట్టి కాక 100 గ్రాముల నికర బరువుగల ఉప్పా	60 పై	65 పై
4. చెట్టి కాక 40 గ్రాముల నికర బరువుగల సాదా దోశ	45 పై	50 పై
5. 120 మిల్లీ లీటర్ల టీ	40 పై	45 పై
6. 120 మిల్లీ లీటర్ల కాఫీ	45 పై	50 పై
7. భోజనం (పేటు) 350 గ్రాముల అన్నం ఒక కాయకూర, సాంబారు, రసం, ఉరగాయ, చిక్కటి మజ్జిగ	రూ. 1-95 పై. రూ. 2-20 పై	

శ్రీ వనంత్ వాగేశ్వర రావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక వివరణ పత్రము బల్లపై ఉంచడం జరిగింది. ఒక పేటు ఇడ్లీ 40 పైసలు అని చెప్పింది. రాష్ట్రంలో పేటు ఇడ్లీ 40 పైసలకు ఇస్తున్న హోటలు ఏమీ లేదు. ఇది కాగితాలమీదనే ఉన్నాయి కాని ఆ రేటు ఎక్కడా లేవు. ఎం. ఎల్. ఏ క్వార్టర్సు లో భోజనానికి రూ. 5/ ఇస్తున్నాము. ఏదీ కూడా దీనిలో ఇచ్చిన ప్రకారం దొరకడం లేదు. దీనిపైన సరి అయిన విచారణలు ప్రభుత్వం తీసుకోకపోతే ఈ పేజీ హోటలులో తినడం అంటే జేబునిండా డబ్బులు తీసుకుపోయినా కడుపు

నిండా భోజనం దొరకని పరిస్థితి ఉంది. దీనిమీద ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుందో గౌరవనీయ మంత్రిమంత్రిగారు తెలియజేస్తారా?

(శ్రీ) ఎన్.టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, 1978 వ సంవత్సరములో ఒక జి. ఓ. తీసుకువచ్చారు. ఫుడ్ అండ్ అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటు డేటెడ్ 8-9-78 న. డింట్లో ధరలు కొన్ని అహార పదార్థాలకు నిర్ణయించారు. మూడు లక్షల సాలీనా వ్యాపారం ఉండే హోటళ్లలో రెండు ఇడ్లీలు 35 పైసలు అయితే అంతకు పైబడి వ్యాపారం ఉండే హోటళ్లలో ఇడ్లీ ధర 40 పైసలు రెండు వడలి ధర మొదటి రకం హోటళ్లలో 35 పైసలు అయితే ఇక్కడ 40 పైసలు అట్లాగే ఉప్పు అక్కడ 40 పైసలు అయితే ఇక్కడ 45 పైసలు అని ఈ విధంగా నిర్ణయం చేశారు. అట్లాగే చెట్టి విషయంలోను మిగతా వాటి విషయంలోను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. దీనిపైన హోటలు వారందరు ప్రాకోర్టుకు వెళ్ళారు మాకు ఈ రేట్లు గిట్టుబాటుగా లేవు అని, వారు ప్రాకోర్టుకు వెళితే ప్రభుత్వం వారిలో కొంతవరకు ఒక విధమైన సమాధానానికి రావాలని ప్రయత్నం చేసిన కృషివల్ల ప్రాకోర్టులో కేసులు అన్నీ విత్ డ్రా చేసుకున్నారు. తిరిగి 1980 వ సంవత్సరంలో జి. ఓ. నం. 626 లో తిరిగి కొత్త ధరలు ప్రవేశ పెట్టారు. కొంచెం రేట్లను పెంచుతూ, దీనిపైన హోటలు వారు ముప్రీమ్ కోర్టుకి పోతే అక్కడ ప్లే ఇచ్చారు. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఈనాడు ఆంధ్ర రేళంలో హోటలులో ధరలు ఎక్కువగానే ఉన్నాయి. చారికి కావలసిన వస్తువులను ప్రభుత్వం అందజేస్తే వారు కొంత తక్కువ రేట్లకు ఇవ్వవచ్చునని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. ఇదివరకు మనకు 17 ప్లోరు మిల్సు ఉన్నప్పుడు మనకు 8,500 టన్నులు గోధుమలు కేంద్రప్రభుత్వం కోటా ఉండేది. ఇప్పుడు 41 మిల్లులు ఉన్నా అదే కోటా ఉన్నది. అది చాలదు కనీసం 20 శేల టన్నులు గోధుమలైతే కావాలని నేను అడగడం జరిగింది. ఫామోలిన్ అయిలు కూడా ఉన్న కోటా చాలదు మాకు 8,000 టన్నులు కావాలని అని అడగడం జరిగింది, మనం అవసరమైన వస్తువులను చారికి అందజేసే ధరలను అదుపు చేయవచ్చును. నేను ఇంకొకటి కూడా చేయవలచుకున్నాను. నేను హోటలు చారిని అందరిని పిలిపించి సమావేశం పెట్టి కొన్ని సైవత్ అయిటమ్ము ధరలు ఎట్లా ఉన్నా సామాన్యమానవుడికి కావలసినటువంటి ఇడ్లీ మొదలైన వస్తువుల ధరలు చారికి అందుబాటులో ఉండేటట్లు చేయమని హోటల్ యాజమాన్య వర్గంతో సమావేశం ఏర్పాటు చేసి చారిని కోరాలని నిర్ణయం తీసుకున్నామని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

ఒక సమావేశం యేర్పాటు చేయడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నామని సభ్యులకు తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

(శ్రీ) మతి జి. మార్ధవి (విశాఖపట్నం I) :—ఈనాడు రాష్ట్రంలోని చాలా 9-00 a.m. పట్టణాలలోని హోటల్స్ లో తినుబండారాల ధరలు పెరగడమే కాకుండా దాని యొక్క క్యాంటీన్, క్యాంటిన్ కూడా తగ్గిపోయిన మాట వాస్తవమే.

పైన ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య యేమిటి ? ఒక వేళ తగ్గితే తీసుకున్న చర్య యేమిటో ముఖ్యమంత్రిగారు తెలియజేయాలి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, ధరలు పెరిగిన మాట వాస్తవమే. క్యాలిటీ తరిగిపోయిందనే విషయం చెప్పలేను. క్యాలిటీ తరిగిపోతే కష్టమర్నీ కూడా తరిగిపోతారు. ధరలు పెరిగినాయనడంలో సందేహం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన జవాబు యీ స్టేట్ మెంటులోనే ఉంది. అవి అప్పటి వెంకటస్వామిగారి ధరలు. ఈ రోజులలో హోటలుకు పోతే మీకు వెంకటస్వామి దోశ కావాలా ? లేక మామూలు దోశ కావాలా అని అడిగే వారు. అవి యెప్పుడూ అమలు జరగలేదు. అందు వల్ల హోటల్స్ కు కంట్రాక్టులు రేటుకు అందించే వస్తువులు ప్రభుత్వం అందిస్తున్నారా ? అందిస్తే యే చూటలుకు అయితే అందిస్తున్నారో ఆ హోటల్స్ కు కనీసం యీ రేట్లకు అమ్మించడని వారిని పిలిచి, సంప్రదించి, ఓక రిజనబుల్ రేటు నిర్ణయిస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—సభకు యిదివరకు మనవిచేసినాను. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రేట్ల విషయంలో వారు కోరుతో కేసు పెట్టినారు. ఈ విషయంలో స్టేట్ తెచ్చుకున్నారు. కనుక పెండింగులో ఉంది. ఆ స్టేటు వ్యవహారం మాట అటు ఉంచి ఏదైనా సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండే విధంగా సామరస్య విధానానికి మన హోటలు యజమానులతో సంప్రదింపులు జరిపి ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటాము. ఆ విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఇప్పుడు మార్కెట్లో రెండు రకాలైన ధరలు ఉన్నాయి. ఒకటి మనము సప్లయ చేసేటటువంటి కమోడటీస్, రెండవది ఓపెన్ మార్కెటు. యీ కంట్రాక్టులు రేటులో ముడి సరుకులు యివ్వడం లేదు కనుక దీని మీద ధర అడుపు చేసే హక్కు లేదని అంటున్నారు. వెనుకటి నిర్ణయం చేసిన ధరలు ఓపెన్ మార్కెటు ధరలు ఆధారంగా చేసుకొని చేశారా ? లేక మనము సప్లయ చేస్తున్నటువంటి యీ కంట్రాక్టులు రేట్స్ చొప్పున చేశారా ? అవన్నీ విచారిస్తున్నాను. రెండవది దీనికి ఒక వాచ్ డాగ్ కమిటీని వేయడం అన్నది కూడా ఆలోచన చేస్తామని అన్నారు. ఈ కమిటీ యొక్క స్వభావం యేమిటి ? వాటి విధులు యేమిటో చెప్పారా ?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, కంట్రాక్టులు రేటుకు వస్తువులు యిస్తామని అన్నారు. కాని కంట్రాక్టులు రేటుకు వస్తువులు హోటలు వారికి యే విధంగాను యివ్వలేదు. మాకు మీరు కంట్రాక్టులు రేటుకు వస్తువులు యివ్వలేకపోతున్నారు కాబట్టి మీరు నిర్ణయించిన రేటుకు యీనాడు ఫలహారాలు తయారు చేయలేకపోతున్నామని హోటలు వారు చెప్పి ఆ విషయంలో కోర్టు వెళ్లడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఏదో కమిటీని వేస్తామన్నారట. ఆ కమిటీ స్వభావం యేమిటని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—తప్పకుండా కమిటీని వేయాలి. ఎందు చేతనంటే మనము యెదైనా ఒక ధరను నిర్ణయించుకున్నప్పుడు ఆ ధర పెచ్చు కనుక యెవరయినా వసూలు చేస్తే వారి మీద చర్య తీసుకోవడానికి కమిటీని వేయాలి, దీనికి తప్పకుండా పరిశీలిస్తామని గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను. హోటల్ యజమానులు ఉండాలి, అధికారులు ఉండాలి. ఈనాడు వినియోగ పరచుకొనేటటువంటి మామూలు మిగిలిన పౌరులకు నాన్ ఆపిషియల్స్ కలిపి ఒక కమిటీని వేస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఇంతవరకు తుది నిర్ణయం యేమీ తీసుకోలేదు. పరిశీలనలలో ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఒకటి యేమిటంటే గవర్నమెంటు యిచ్చిన హామీ ప్రకారం వస్తులకు నిర్ణయించిన ధరల ప్రకారం హోటల్స్ కు సరఫరా చేయడం లేదు. హోటల్ వారు కూడా నిర్ణయించిన రేట్స్ యేవైతే ఉన్నాయో అవి యే నాడు అమలు పరచలేదు. వారు సుపీ కోర్టుకు వెళ్లి నారు. ఆ రోజు నుండి ప్రభుత్వంలో ఉన్నటువంటి ఆ కాఖ యొక్క అమర్తత కారణంగా, వారి లోపాయికారీ కారణంగా వారు కోర్టుకు వెళ్తున్నారేమిటోని నీ సంవత్సరములయినా కాని యింకా కోర్టు నుంచి స్టే వెకేట్ చేసుకోలేని పరిస్థితి ఉంది. ఈ ప్రభుత్వం అయినా ముందు యీ సుప్రీం కోర్టులో ఉన్న స్టే వెకేట్ చేయడానికి తక్షణం చర్య తీసుకుంటుందా? అదే విధంగా ముఖ్యమంత్రి గారు వారిని కూర్చోబెట్టి మాట్లాడి నిర్ణయిస్తామని అంటున్నారు. ఆ నిర్ణయించే రేట్లు వెంకటస్వామిగారి రేటు అమలు పరచినట్లు ఎన్. టి. ఆర్. రేటు కనిసం అమలు జరిగేటట్లు చూస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—లాటాచీ పడడమనే ప్రశ్న లేదు. ఈ నాడు సభకు చెప్పిన విధంగా అమలుపరచడానికి ప్రయత్నిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల) :—ఇప్పుడు సామాన్య ప్రజలకు జనుబందారాలు భోజనం తక్కువ ధరలకు అందించడానికి తగు చర్యలు తీసు కుంటామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినారు. చాలా సంతోషం. ఇంతకుముందు యీ అన్నపూర్ణ కేంట్స్ కౌన్సిటిని ప్రభుత్వం స్టాల్ట్ చేయడం జరిగింది. పరిస్థితి యెట్లా ఉందంటే యీ హోటల్స్ వారిని కంట్రోలు చేయడానికి ఎన్ని క్రియ క్లాసులు చేసినా, వారు కోర్టులో స్టే తెచ్చుకున్నారు. అది కోర్టులో వెండింగుతో ఉందని అంటున్నారు. ఆదిమంత్రిని కోర్టు వ్యవహారం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికారులు అక్కడ పోయి అది యెప్పటికీ తీరుమంటే కాని దీనిని అటు ఉరిచి యీ అన్నపూర్ణ కేంట్స్ యింకా యెక్కువగా పెడుతూ యివి యీనాడు సక్రమంగా పనిచేస్తున్నట్లు కనపడడం లేదు. పేద ప్రజలకు తక్కువ ధరకు భోజనం అందించడానికి చర్యలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో తప్పారాయో?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అన్నపూర్ణ కేంటీన్స్ పెట్టిన మాట మాట వాస్తవమే. అన్నపూర్ణ కేంటీన్స్ 7 కేంటీన్స్ తెరచినారు. దీనితో అందుకాటు ధరలు ఉన్నప్పటికీ నష్టం రూ. 4,28,987.65 లు యించుమించు వచ్చింది. ఈ సంవత్సరానికి నష్టం వచ్చిన పోళ్లు కాదు. కాని యిప్పుడు ముఖ్యంగా దీనిని ఆలోచించి యీ అన్నపూర్ణ కేంటీన్స్ను యే విధంగా అదుపు లోకి తీసుకుంటే యీ ధరలు సామాన్య ప్రజలకు అందుకాటులో ఉంటాయనేది ఆలోచిస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— కొంతగా అన్నపూర్ణ కేంటీన్స్ను పెట్టేది తర్వాత ఆలోచన. ఇప్పుడున్న అన్నపూర్ణ కేంటీన్స్ బిండ్ అయిపోయే వాటిని సక్రమంగా నడపడానికి తగు విధంగా సరఫరాలు అందజేస్తూ తగు చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— నష్టాలు వచ్చిన మీదట పిటిని మూసి వేయడం జరిగిందేమో. ఈ విషయం అన్నపూర్ణ కేంటీన్ హోటల్ యజమానులతో మాట్లాడి మనకు అందుకాటులోనికి, అదుపులోకి తేవడానికి పిలయితే, ఒకచో అన్నపూర్ణ కేంటీన్స్ తిరిగి ఓపెన్ చేస్తే యిప్పుడు అనుకున్న ప్రకారం కూడా విక్రయిస్తే మనకు నష్టం రాని విధంగా అవి కూడా రన్ చేయడానికి పిలయితే అది కూడా తప్పకుండా పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. లక్ష్మారెడ్డి (చేవెళ్ళ) :— ఈ యిచ్చిన రిటెన్ ఆఫ్ఫర్ లోనే ఒక్కొక్కటి 50 గ్రాములు బరువు 85 పైసలు గల రెండు ఇడ్లీలు చెట్టి, సాంతారు కాక, యింకోకటి కూర, చట్నీ లేదా సాంతార్ కాక ఒక్కొక్కటి 45 గ్రాములు 45 పైసలు అని వచ్చింది. ముఖ్యమంత్రిగారు హోటలు వారిని, వేరే వారిని పిలుస్తామని అంటున్నారు. ఇచ్చట్టి, సాంతార్ తో సహా యే రేటుతో నిర్ణయిస్తారు? చెవుతారా? ఇక్కడ ఆఫ్ఫర్ లో వచ్చింది చట్నీ, సాంతార్ కాక 40 పైసలు, కూరగాక 65 పైసలు అట్లా వచ్చింది. ఆ రేట్లు నిర్ణయించేటప్పుడు చట్నీ, సాంతార్ తో సహా నిర్ణయిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— ఆలోచించిన మీదట అన్ని విషయాలు తెలియజేస్తాము. అప్పుడు దీనిని పటిష్టంగా అమలుపరచడానికి ఒక నిఘా కమిటీని కూడా వేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మంథని) :— నిన్ననే మాకు సెమినార్ లో ట్రయినింగ్ యిచ్చి, యిది చేసిన తర్వాత ఆలోచిస్తాము, అనుసరిస్తాము అని పిటి మీద యెంతసేపు జరుగుతుందని అడిగితే రీ ఎస్క్యూరెన్స్ కూడా యిస్తామన్నారు. రీ ఎస్క్యూరెన్స్ తర్వాత కూడా యెంతసేపు జరుగుతుందని అడిగితే మనస్తత్వం మీద ఉంటుంది, మంత్రీపర్యులు సామాన్యంగా యిన్ ఫ్రైములోనే చేసే ప్రయత్నం చేయాలి; దీనికి యేమీ సాల్యూషన్ లేదన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు యేమి చెప్పినారంటే హోటలు యజమానులను పిలిపించి తక్కువ ధరలు తక్కువ వారు వీధిలకు లభించాలని చెప్పినారు. అది యే ఫ్రైములో యెంతవరకు? ఇంకా

2, 3 నెలలు పట్టదు కదా, సంవత్సరం పట్టదు కదా. యేదైనా ఆ ట్రైము టిమిట్ లో మాట్లాడుతానని చెబుతారా?

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— తగినంత త్వరలో చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

Using Madhavaram Tank as Reservoir for Nandigama Branch Canal
66—

*854 Q.—Sri A. Lokeswara Rao (Jaggayyapet.):— Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) whether it is also a fact that the 16th Branch Canal (Nandigama Branch Canal) under the left canal of Nagarjunasagar has never received more than 650 cusecs of flow even though its capacity is 887 cusecs;

(b) whether it is also a fact that the Madhavaram tank is being used as a reservoir for the said canal and that water is being released from the said reservoir to the canal through two sluices;

(c) whether there is any defect in the construction of the sluices;

(d) if so, the reasons therefor; and

(e) whether water will be supplied to the said canal to its full capacity by rectifying that defect ?

నిర్వాహకులు, రోడ్లు, భవనాలకాథా మంత్రి (శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి):—(ఎ) లేదండి.

(బి) అవునండి.

(సి) లేదండి.

(డి) ఇది పుష్పన్నం కాదు.

(ఇ) ఇది పుష్పన్నం కాదు.

(శ్రీ ఎ. లోకేశ్వరరావు :— ఈ 16వ నెంబరు నందిగామ ప్రాంచి కెనాల్ కు 887 క్యూసెక్స్ రావలసిన మాట వాస్తవమే. అది యేనాడు 650 క్యూసెక్స్ కు మించి రాలేదని నేను చాలాసార్లు గత ప్రభుత్వం ట్రైములో ఇ. ఇ. ఎన్. ఇ. సి. ఇ. లకు రిప్రజంటేషన్స్ యిచ్చి ఉన్నాను. దీనిని యీనాడు వర్తమానులుగా కాదని ఖండించడం వాస్తవమైన విషయం కాదు. మేము 1979లో 650 9-10 a.m క్యూసెక్కుల నీరు వస్తుందనిచెప్పి, కాలువలో 2 అడుగుల నీరుందని తెలుసుకున్నప్పుడు, స్పెషల్ ప్రాంచ్ పాటర్ మెజర్ మెంట్ వాల్టే ఏరిసింగ్ ప్లాన్

దగ్గర, మూడవరం రిజర్వాయర్ దగ్గర వాటరును కొలిపిస్తే ఆవాళ నీరు 820 క్యూసెక్కులని నిర్ధారించారు. దీనిని ఒకసారి చూచి, ఇది అవునా కాదా అనేది సభకు తెలియజేస్తారా?

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:— ఈ విషయాన్ని ఎక్స్ అఫిషియో క్రికెటరీతో, సి. ఇ. నాగార్జునపాగర్ ప్రాజెక్టుతో కలిపి నేను మాట్లాడాను. గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని గురించి నేను అర్థము చేసుకొన్నది ఏమిటంటే అన్ డెవలప్డ్ ఆయకట్టు 29,901 ఎకరాలు అనగా దాదాపు 30 వేల ఎకరాలు వుండి, ఇది 18వ కెనాల్ ఆఫ్ టేక్ పాయింట్ నుండి 20 మెళ్ళ దూరుములో వుంది. మధ్యలో సీవేజీలాస్ లేదా ఇతర ఏదయినా అబ్స్ట్రక్షన్ వల్ల, లేదా యింకో కారణంవల్ల ఇది జరిగి వుండవచ్చు. లైనింగ్ పని కొంత జరిగింది, యింకా కొంత జరుగుచున్నది. ఆయకట్టును ఏవిధంగా డెవలప్ చేయాలనేది అధికారులతో సంప్రతించి ఎలాంటి యిబ్బందులు లేకుండా చేయటానికి ప్రయత్నం జరుగుతుంది. 18వ బ్రాంచ్ కెనాల్ ఆఫ్ టేక్ పాయింట్ దగ్గర కట్టిన రెగ్యులేటర్ లో ఏమీ లోపం లేదని అన్నారు. డిస్ చార్జి కెపాసిటీ 901 క్యూసెక్కులని అంటున్నారు. రిక్వైర్డ్ డిస్ చార్జి కెపాసిటీ 887.6 క్యూసెక్కులు అయితే 931 క్యూసెక్కులు ఈ రెండు రెగ్యులేటర్ల డిస్ చార్జి కెపాసిటీ అంటున్నారు ఇవన్నీ ఖచ్చితంగా పరిశీలించి గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా అన్ డెవలప్డ్ ఆయకట్టును డెవలప్ చేయటానికి తప్పకుండా ప్రయత్నిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. లోకేశ్వరరావు:— ఇది అన్ డెవలప్డ్ ఆయకట్టు అని నేను అనడం లేదు, కాలువ కొంత దూరం పోయిన తరువాత సీవేజీలాస్ అనే ప్రాల్లం వస్తోంది, కానీ కాలువ తూము దగ్గర సీవేజీలాస్ రాదు. లైనింగ్ వాలుగు సంవత్సరాల నుండి వేస్తున్నా, ఒక కిలోమీటరు మాత్రమే లైనింగ్ చేశారు. అనాడు వాటర్ మెజర్ మెంట్ స్పెషల్ డివిజన్ వారు వాటర్ మెజర్ చేసిన తరువాత ఈ కాలువలోవున్న నీరు, రిజర్వాయర్ లో నీరు లెవల్ లో తగితే, తిరిగి కాలువ నీరు రిజర్వాయర్ లోకి వెళ్ళే పరిస్థితి వుంది. అందువల్ల ఈ రెండు తూములు చాలవని రిజర్వాయర్ లోకి మూడు తూములు కావసేనని ఎన్. ఇ. సి. ఇ. కి ప్రపోజల్ పంపితే, ఆ ప్రపోజల్ ని ప్రభుత్వము అక్కరలేదని త్రిప్పి పంపారు. అది వాస్తవమా కాదా? సభకు తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను,

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:— మూడవ తూము ఇక్కడ లేదు. 500. అడుగులు లైనింగ్ వేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు కొంత లైనింగ్ వక్కు పోగోన్ లో వుంది. తెలుతెండ్ కమిటి రికమెండేషన్ ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి వారు చెప్పింది పూర్తిగా నాకు అర్థమైంది. డెవలప్డ్ ఆయకట్టుకు గాని, అన్ డెవలప్డ్ ఆయకట్టుకు గాని; ఇర్రిగేషన్ ఫెసిలిటీస్ సంపూర్ణంగా కలిగించాలని ఈ విషయం అధికారులతో చర్చించాను. తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసినది చెప్పాను. ఎంజనరకు వీలుండో అంతవరకు ప్రయత్నము చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. లోకేశ్వరరావు :— ఆరు సంవత్సరాల నుండి ఈ కాలువ మీద రెప్రజెంటేషన్స్ యిస్తూనే వున్నాము. ఈ కాలువకు 60 వేల ఎకరాలు మెట్ట,

80 వేల ఎకరాలు మాగాణి పాగుకు వుండగా, 80 వేల ఎకరాలకు 120 లెక్క ప్రకారం 500 క్యూసెక్కుల నీరు 60 డ్యూటీ క్రింద లెక్కచేస్తే, 80 వేల ఎకరాలకు 540 క్యూసెక్కుల నీరు కావాలను. దాదాపు 1040 క్యూసెక్కుల నీరు అవసరము వుండగా అనలు 885 క్యూసెక్కుల చేశారు. అందులో కూడా 850కి మించి రాని పరిస్థితిలో ఈ రోజు తూముల దగ్గర నీరు రాక రైతులు ఈనాడు నానా యిబ్బందులు పడుతున్నారు. కొట్లాడుకొని పోలీసు స్టేషన్లకు వెళ్తున్నారు లస్కర్ల, ఇంజనీర్ల అజాగ్రతవల్ల ఇది జరుగుతున్నది. దీనిని వెంటనే పరిష్కారము చేయాలని, చెప్పిన విషయాన్ని వెంటనే సి. ఇ. సి. గాని, ఎస్. ఇ. సి. గాని సంవృతించి, చర్య తీసుకొని: ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారు ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—తప్పకుండా, సి.ఇ. నాగార్జునసాగర్ ను వెంటనే వెళ్లి తనికీ చేసి, దానికి కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చేయమని నేను అడుగుతున్నాను

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు:—మా నందిగామ, జగ్గయపేటలు చాలా ప్రధానమైనవి నదికొండ నాగార్జునసాగర్ నీరు వస్తుందని బంగారు పంటలు పండుకాయని పైన్స్లు డేస్లో పాలుపాడే మాకు నాగార్జున కాలువలు వచ్చిన తరువాత మా ఆశలు నిరాశయ్యాయి. వాస్తవంగా 887 క్యూసెక్కుల నీరు రావడానికి బదులు 850 మాత్రమే వదలటానికి కారణం మేమంటే, 887 క్యూసెక్కులనీరు పూర్తిగా వదలితే, కాలువల్లో నీరు పట్టక గట్టు తెగిపోతవనే ఉద్దేశముతో అధికారులు 800 క్యూసెక్కుల నీరు మాత్రమే వదులుతున్నారు. వాళ్లయొక్క చేతగాని అనమృతను. సాంకేతిక అజ్ఞానానికి నిదర్శనం రుజువుచేసుకోక. చూచోళ్లు కొడుతున్నారు. అక్కడ కానన సమృద్ధిలను రైతాంగము ఉమించే పరిస్థితి లేదు. 887 క్యూసెక్కుల నీరు వదలితే కాలువల్లో పూర్తిగా పారడానికి, కాలువలను లోతుగా వెడల్పుగా త్రవ్వించి, సరియైన తూములు త్రవ్వించి అక్కడున్న 84 వేల ఎకరాల ద్రయి పోలానికి 84 వేల ఎకరాల వెబ్ పోలానికి సాగు చేయటానికి అవకాశము కల్పించాలి. వరదలు వస్తాయి. నీరు వుండదు. అన్ని వుంటాయి కానీ అల్లువే నోట్లో శని అన్నట్లుగా వుంది. అక్కడి రైతులు దొర్నాగ్న స్థితిని ఎదుర్కొంటున్నారు. రైతాంగాన్ని అదుకొనే విషయంలో ఈ కాలువలను డివెన్ చేసి పూర్తిగా నీటిపారుదల కలుగుజేయుటకు తగు ప్రయత్నము చేస్తారా ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :— నాగేశ్వరరావు గారి అంతోకన అవగాహన చేసుకొన్నాను. ఇప్పుడున్న పరిస్థితి ఏమిటంటే 850 క్యూసెక్కులపై నీరు చాలాసారులు పారినట్లు ఇక్కడ నివేదికలో వుంది. అయినప్పటికీ నేను సి. ఇ. నాగార్జునసాగర్ ను పంపి, అక్కడి పరిస్థితి ముట్టంగా అవగాహనచేసుకొని, ఎటువంటి ఏర్పాటు చేయాలో అటువంటి ఏర్పాట్లు చేయటానికి ప్రయత్నము చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :— కుడి కాలువలో నీరు జాగుగా పోతున్నది. ఎడమ కాలువ విషయంలో ప్రభుత్వము తన తల్లి ప్రేమ చూపుతున్నది. రైతులకు అవో, బ్రిచెస్ అవో సమాధానము చెబుతున్నారు. మొట్టమొదటనే ముఖ్య పాత్రలో దగ్గర నుంచి కూము లేదు, మాకు ఏదో చయోధామయ్యము పోయి నీరు చయో

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—(ఎ) అవునండీ.

(వి) దీనికి సంబంధించిన పూర్తి దర్యాప్తు జరుగుతున్నది. ఈ పథకానికి సవివరమైన అంచనాలు తయారవుతున్నాయి. అంచనాల తయారు చేయడం పూర్తి అయిన పిమ్మట పనిని చేపట్టడం జరుగుతుంది. జిల్లా గ్రామీణ అభివృద్ధి అధికార వర్గ కార్యక్రమం క్రింద 1983-84 వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 2,00 లక్షలు ఈ పథకానికి కేటాయించడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం పని మొదలు పెడతారు.

(సి) ప్యాథమిక అంచనాల ప్రకారం మరాలి గ్రామంలోని మమూరు 980 ఎకరాలకు రెండు సీజన్ లోను నీటిపారుదల సౌకర్యం చేకూరుతుంది.

శ్రీ ఎస్. ప్రకాశ్ కైన్ :—అధ్యక్షా, మొదటి ప్రశ్నకు అవువని సమాధానం ఇచ్చారు. రెండవ దానికి సమాధానం చెబుతూ యీ ఎత్తిపోత నీటి పారుదల పథకం దర్యాప్తు జరుగుతున్నదని అన్నారు. ఈ మరాలి వద్ద గల ఈ పథకాన్ని ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు? ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారు? కనీసం ఈ సంవత్సరం లోపల అయినా ఆ పని ప్రారంభం అవుతుందా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—దీనికి ఇదివరకు మీడియం ఇరిగేషన్ మంత్రి టెబులరెడ్డిగారు 1980 సంవత్సరంలో మే నెలలో పునాది రాయి వేశారు. కాని దానికి ఇన్ వెస్టు గేషన్ జరగలేదు. ఎస్టిమేట్సు మంజూరు కాలేదు. ఏ పరిస్థితులలో అయినా యీ సంవత్సరం యీ పథకం చేపట్టాలని నిర్ణయం జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇరిగేషన్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ మేనేజింగు డైరెక్టరు శ్రీ ఏ. వి. ఏస్. రెడ్డిగారికి యీ విషయం చెప్పాను. ఈ సంవత్సరం యీ పని మొదలు పెట్టడం జరుగుతుంది. దీనికి ప్రాజెక్ట్ లోకల్ క్లియరెన్సు యివ్వడం జరిగింది. ఆ జిల్లాలో డిస్ట్రిక్ట్ రూరల్ డెవలప్ అథారిటీ వారి నుంచి 2 లక్షలు గూపాయలు సీసుకునే అవకాశం ఉంది. ఏ పరిస్థితులలో అయినా యీ సంవత్సరం ఇరిగేషన్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ను యీ పథకాన్ని చేపట్టి వీలైనంత తొందరలో పని పూర్తి చేస్తుంది.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల్ రెడ్డి (లక్ష్మిరెడ్డివల్లి) :—ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించడానికి ఎస్టిమేట్సు వేసారా లేదా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—లేదండీ. డిటైల్డ్ ఇనివెస్ట్ మెంట్ పూర్తి అయింది. ఎస్టిమేట్సు ఏర్పేర్ అవుతున్నాయి. ఎస్టిమేట్సు పూర్తి కాగానే దానికి కావలసిన ఫార్మాటివ్ అన్ని అవ్ జర్వీ చేసి పని మొదలు పెట్టడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—ప్రాజెక్ట్ లోకల్ క్లియరెన్సు లేకుండా శంకుస్థాపన మంత్రిగారు ఎట్లాగుచేస్తారు? మరల యిప్పుడు పంత్రిగారు దానికి ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ పూర్తి అయిన తరువాత శంకుస్థాపన చేస్తారా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల రెడ్డి :—మరల మేము శంకుస్థాపన చేసే ప్రశ్నలేదు. పాతమంతులు చేసిన శంకుస్థాపనల వనులు మేము పూర్తిచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

మిస్టర్. స్పీకర్ :—ఇంద్రసేవారెడ్డి అభ్యర్థనపై 89 నంబరు ప్రశ్న పోస్టుపోస్ట్ చేయడమైనది.

Construction of R. T. C. Depot Complex at Proddatur

70—

*574. Q.—Sarvasri M. V. Ramana Reddy (Proddatur) and V. Venkat Reddy (Kamalapuram) :—Will the Minister for Transport be pleased to state :

(a) the steps taken by the Government to complete the construction of R. T. C. Depot complex at Proddatur; and

(b) when it will be completed?

రవాణాశాఖా మంత్రి (శ్రీ ఎస్. నత్యనారాయణ) :—(ఎ.) ప్రోద్దుటూరు వద్ద బస్సు డిపో, స్టేషను నిర్మాణం వని జరుగుతున్నది. బస్సు స్టేషనులోని విశ్రాంతి గది వైకప్పు సగం భాగానికి స్లాబు వేయడం పూర్తి అయింది. మిగిలిన సగభాగం స్లాబు వేసే పని జరుగుతున్నది. బస్సు స్టేషను కాలూకు ఇతర భాగాల పని జరుగుతున్నది. గోడలు నిర్మాణం రూఫ్ లెవెల్ వరకు పూర్తి అయింది. బస్సు డిపోలో గేరేజీని వెలకొల్పారు. డిపో గుమాస్తా (మాన్యు) ఉండే గదికి స్లాబు వేశారు. వామింగ్ రేంపు వని బేసుమెంటు లెవెల్ వరకు అయింది. మిగిలిన పనులు కూడా చురుకుగా కొనసాగుతున్నాయి.

(బి.) 1984 మధ్య నాటికి బస్సు స్టేషను, బస్సు డిపో పూర్తి కాగలవని గారు ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం.వి. రమణారెడ్డి :—ఈ బస్సు కాంప్లెక్స్ మొలకపెట్టి రూ. 4 సంవత్సరాలు అయినది, ఇంతవరకూ పూర్తిచేయకండా ఏదో సాకుతో వాయిదా వేస్తున్నారు. ఈ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణం అలస్యం కావడంవల్ల ప్రజలకు చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. అక్కడ ఉండే రీజిస్టర్డ్ మేనేజర్లు యీ డిపో తయారు కాలేని ప్రోద్దుటూరుకు వచ్చే వైట్ ఎక్స్ ప్రెస్ పర్మిటులను రద్దు చేస్తున్నారు. దానివల్ల ఆర్.టి.సి. వర్కెంట్సుకు యిబ్బంది కలుగుతోంది. ఆ విషయంలో మంత్రిగారికి ప్రజలు విజ్ఞప్తులు చేసుకున్నారు. దానిమీద మంత్రి ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు.

శ్రీ ఎస్. నత్యనారాయణ :—డబ్బుకోరత వల్ల, కాంట్రాక్టరు కూడా సరిగా పనిచేయనందువల్ల అయిన అవస్థమేదాగా ఉన్నందువల్ల ఆ డిపోపై పనిచేయడం

అయింది. ఇప్పుడు ఆ కాంట్రాక్టరును తీసివేసి వేరే కాంట్రాక్టరుచేత డిపో పని చురుగ్గా చేయించడం కోసం అన్ని ఏర్పాట్లు చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి (జమ్మలమడుగు) :— పోర్ట్లూరు కాంప్లెక్స్ విషయంలో మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నందుకు సంతోషం, ఈ సందర్భంగా నేను కొన్ని విషయాలు మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. జమ్మలమడుగు పట్టణ ప్రజలు, ఆ నియోజకవర్గ ప్రజలు కూడా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులు పంపుతున్నారు. జమ్మలమడుగు-కడప బస్సులు వ్యయ చేతు ఆపరేటర్స్ ద్వారా నడిచేవి. అదే సాంప్రదాయం ప్రకారం జమ్మలమడుగు నుంచి కడపకు, ఎక్స్‌ప్రెస్ బస్సులు కూడా నడిచేవి, ప్రస్తుతం జమ్మలమడుగు కడప, పోర్ట్లూరునుంచి ఆపరేట్ చేస్తున్నారు. ఈ సందర్భంగా మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే జమ్మలమడుగునుండి కడపవోయే బస్సులు పోర్ట్లూరు మీదుగా పాస్ అవుతాయి కాబట్టి పోర్ట్లూరు దగ్గి సెంటరు కాబట్టి పోర్ట్లూరు నుంచి నాన్ స్టాప్ బస్సులు నడుపుతూ, జమ్మలమడుగు కడపల మధ్య నడిచే ఫాస్టు ప్యాసింజరును పునరుద్ధరించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా జమ్మలమడుగునుంచి, బెంగళూరువరకు వయా పోర్ట్లూరు ఒక బస్సు ఆపరేటు చేస్తున్నారు. అది కూడా ఆర్.టి.సి.కి, సంబంధించిన వర్కర్లు పోర్ట్లూరు నుంచి వచ్చేవారు కాబట్టి దానిని జమ్మలమడుగునుంచి కాకుండా పోర్ట్లూరు నుంచి నడపాలని అనుకోతున్నారు. అంతేకాకుండా జమ్మలమడుగునుంచి విజయవాడకు బస్సు నడుస్తున్నది. వీటన్నింటినీ పోర్ట్లూరునుంచి ఆపరేట్ చేయాలనుకుంటున్నారు. దానిని జమ్మలమడుగునుంచి ఆపరేట్ చేస్తే బాగుంటుంది. ఇదివరకు ఉన్న దాన్ని కాన్సిల్ చేసారు. ఆ పర్మిట్ ను బనగానపల్లి డిపో డబ్బు యిస్తే జమ్మలమడుగునుంచి కాన్సిల్ చేసారు. దానిని పునరుద్ధరించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా జమ్మలమడుగునుంచి హైదరాబాదుకు గం. 8,80, 8,45, 9,80 లకు బస్సులు నడిచేవి, ఇప్పుడు 9-80 గంటల బస్సును నిలిపివేశారు. దానివల్ల జమ్మలమడుగు పాసింజర్స్ కు యిబ్బంది కలుగుతోంది కాబట్టి దానిని పునరుద్ధరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :—గౌరవసభ్యులు చెప్పిన సూచనలతో ఒక రిప్రజెంటేషన్ యిస్తే వారు చెప్పిన విషయాలను సాధ్యమైనంత వరకూ అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ ఆర్. రాజగోపాల్ రెడ్డి :—పోర్ట్లూరు బస్సు కాంప్లెక్స్ విషయమే కాకుండా రాష్ట్రంలో కొన్ని జిల్లాలలో డిపోలు లేవు. అదవల్ల సెక్యూరిటీ లేదని డివిజన్ లో మేనేజర్లు వారి బరువు తగ్గించుకునేందుకు అనేక బస్సులను ఆ డిపో ప్రాంతాలకు కాన్సిల్ చేస్తున్నారు. దానిమీద మంత్రిగారు పరిశీలన జరిపారా? జరిపితే ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :—ఇది నా దృష్టికి రాలేదు. దీనిపై వ తప్పకుండా ఆలోచన చేస్తాను.

శ్రీ సి. హెచ్. జోగారావు (ఎల్ల వరం):—ఈ బనగానివలి బమ్మకాంపైక్స్ నిర్మాదానికి గాను కేంద్ర హోం కాఖ సహాయ మంత్రిగారు వచ్చి శంకుస్థాపన చేయడం జరిగింది. దానికొరకు 14 లక్షల 40 వేలు కాంక్షన్ చేశామన్నారు.

శ్రీ సి. హెచ్. వి. జోగారావు:—ఈ విషయంలో గతసారి మన రవాదా 9-30 a.m. కాఖ మంత్రిగారు రు. 14 లక్షల, 40 వేలు కాంక్షన్ చేశామన్నారు. టెండర్లను పిలిచామన్నారు. ఇప్పుడు వివాదాలున్నాయని అంటున్నారు. అసలు డబ్బు మంజూరు చేస్తే, పని ఎప్పుడు ప్రారంభించారు? అసలు వివాదాలున్న మాట వాస్తవమా? వివరించాలి.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:—నాకు తెలిసినంత వరకు వివాదాలు లేవు.

శ్రీ కె. పాపయ్య (రామన్న పేట):—స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 35 సంవత్సరాలైన తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లలో బన్ ప్లాండ్ నిర్మించడం లేదు. ప్రయాణికులకు నిలబడడానికికూడ అవకాశము లేక ఎంతో బాధపడుతున్నారు. తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లకు మొరటగా ప్యాసినిధ్యం ఇచ్చి బమ్మ స్టాండులను నిర్మించాలని కోరుతున్నాను. రామన్న పేట తాలూకాలలో కూడా బమ్మ స్టాండులను ఏర్పాటు చేయాలి.

శ్రీ ఎన్. సత్యనారాయణ:—సాధ్యమైనంత వరకూ ఏర్పాటు చేస్తాము.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS.

70—A

WORK PERTAINING TO SRIRAM SAGAR, KAKATEEYA CANAL.

S.N.Q.No, 2579-Y Sri N. Raghava Reddy, Smt. Swarajyam (Thungaturthi) and Sri M. Ramakrishna Rao (Khammam),—Will the Minister for works, be pleased to state.

(a) the stage at which the work pertaining to the second stage of Sriram Sagar, Kakateeya Canal stands at present; and

(b) whether the Central Government has sent their approval to the construction of this?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:—(ఎ) కాకతీయ కాత్వ 284 కి.మీ. నుండి 284 కి.మీ. వరకు మట్టిపని త్రవ్వకం, కట్ట నిర్మాణం పనుల కోసం టెండర్లు కోరడమైనది. ఈ టెండర్లకు 1983 సెప్టెంబరు వరకు వ్యవధివుంది.

(బి) లేదంటే, ఈ విషయమై కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, మార్చి సమావేశాలలోనే టెండర్లు పిలిచాము అన్నారు. పరిశీలన జరుగుతుందని అన్నారు. అగష్టు వచ్చిందా ఇంకా?

రకంగా ఉండి, సంవత్సరమంతా ఇట్లగే ఉంటే, ఈ ప్రాజెక్టు ఎమయేట్లో మేలో పునాది వేసినా' ఇప్పటి రాకా ఎందుకు తెందర్లు పరిశీలించలేదు? గత ప్రభుత్వమే తెందర్లను పిలిచింది, ఇంకా ఎంత కాలం వదుతుంది? కేంద్రం మంజూరు చేయలేదంటున్నారు, 1980 నుంచి 88 వచ్చింది. కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశీలన ఎంత కాలం జరుగుతుంది? క్లిఫ్ కేషన్ అడిగాడు. పంపడం వెంటనే జరుగుతుందని మంత్రిగారు అన్నారు. వెంటనే చేయాలి. దీనికి సంబంధించిన పారకం వివరాలు ప్రాథమికంగా అందజేస్తారా?

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—పోయిన మార్చిలో చెప్పించేమంటే, తెందర్లను కాన్ఫిల్ చేయడం జరిగింది. ఇరిగేషన్ బడ్జెటు రూ. 150 కోట్లను రు. 180 కోట్లకు తగ్గించడం జరిగింది. తిరిగి ఇప్పుడు రు. 150 కోట్లు చేశాము అందువల్ల శ్రీరామపాదసాగర్ ప్రాజెక్టుకు మొదటి దశకు గాను కేటాయించినది కాక ఇప్పుడు కాకతీయకెనాలుకు మరోక రు. 5 కోట్లు కేటాయించాము. తెందర్ల కాలిఫర్ చేయమని చెప్పడం జరిగింది, సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ కు వాప్రయడం జరిగింది. వారు 150టి' ఎం. సి. అన్నారు. మనం 200 టి.ఎం. సి. అన్నాము. దీనికి ఒప్పుకోమని కూడా 29. 8. 88. న వ్రాశాము. వారు అనేక కామెంట్స్ పంపుతున్నారు. వాటికి సమాధానాలు కూడా ఇస్తున్నాము. తోందరలోనే కమిషన్ క్లియరెన్స్ వస్తుందని ఎదురు చూస్తున్నాము. అంత వరకూ పని మాత్రం అగకుండా జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—పారకం వివరాలు' ఎక్కడ ఏ తాలూకాలలో ఎంత నీరు పారుతుందో వివరిస్తారా?

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:— స్టేజి 2 వివరాలు ఇస్తాను.

వరంగల్	—	55,400	ఎకరాలు
మహబూబాబాద్	—	1,87,400	ఎకరాలు
పరకాల	—	99,800	ఎకరాలు
నరసంపేట	—	74,900	ఎకరాలు
జనగాం	—	10,700	ఎకరాలు
నల్గొండ			
సూర్యాపేట	—	2,17,000	ఎకరాలు
రామన్నపేట	—	7,400	ఎకరాలు
హుజూర్ నగర్	—	22,900	ఎకరాలు
ఖమ్మం, ఖమ్మం తాలూకా	—	74,500	ఎకరాలు
నిజామాబాద్			
ఆర్మూర్	—	18,500	ఎకరాలు
అదిలాబాదు, నిర్మల్	—	28,500	ఎకరాలు
ఘనపూర్	—	18,500	ఎకరాలు
లక్ష్మేటిపేట	—	18,500	ఎకరాలు
చిన్నూరు	—	84,500	ఎకరాలు

పై వివరాలు లక్ష్మీ కాలవ, నరసన్నతీ కాలవ కలిపి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—తుంగతుర్తి లేదా ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి, శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—కనబడడం లేదండీ దీనిలో

శ్రీమతి మల్లు స్వరాజ్యం :—తుంగతుర్తి ఉందా లేదా అని పరిశీలించాతి. పాతగా మార్చపేటలో ఉంది. కొత్త తాలూకా అయిన తరువాత ఉందా లేదా అని చూడాలి.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి, శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఇది పాత తాలూకాలనుసరించి వ్యాసినది. తిమ్మలో కనిపించడం లేదు.

శ్రీమతి మల్లు స్వరాజ్యం :—దృష్టిలో ఉంటే చాలును. అసలు కాకతీయ కెనాల్ కు కేటాయించిన మొత్త మెంత ? కాకతీయ తెండవ దళకు పునాది చేశారు. బడ్జెటు ఎంత ? ప్రతి సంవత్సరం ఎంత ఇవ్వాలి ? ఎన్నటికి పూర్తి చేస్తారు ? ప్రస్తుతం రు. 5 కోట్లు ఇచ్చారు. ప్లాన్ ప్రకారం ఈ తెండవ దళను ఎంత కాలంలో పూర్తి చేస్తారు ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి, శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ప్రపంచ బ్యాంకు ఎయిడ్ కోసం అడగడం జరిగింది. దానిని సాధిస్తామనే నమ్మకం మాకు ఉంది. మొత్తం రు. 90 కోట్లు 20 లక్షలు అవుతుంది. ఇది రివెన్యూ ఎస్టిమేట్ అవుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—మొత్తం కాలువ బడ్జెటు ఎంత ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి, శ్రీనివాసులురెడ్డి :—సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ పేట్ 2 కు 22.8.80 వ ఎస్టిమేట్ పంపి నవ్వుదు రు. 202 కోట్లు, 97 లక్షలకు బడ్జెట్ పంపడం జరిగింది.

మంత్రిగారు వివరంగా చెప్పారు. కానీ ఏలేశ్వరంలో పని లేకనే బడిల్ గా ఉంచారు. అక్కడ ఎన్. ఇ చెప్పినా కూడా ఏమీ బరగలేదు. భారీ యంత్రాలను నాగార్జున సాగర్ మెకానికల్ డివిజన్ కు తరలించినప్పుడు పని ఎట్లా కొనసాగుతుందని అక్కడ ప్రజలు ఆందోళన పడుతున్నారు.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి, శ్రీనివాసులురెడ్డి :—నా దృష్టికి రాలేదు. కాకతీయ, ఏలేశ్వరం, శ్రీశైలం, కెనాల్స్ వర్క్ చెబ్బి తివకుండా చూసే బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—గతంలో కందుల ఓబల రెడ్డి గారు శంఖస్థాపన చేశారు. ఇప్పుడు మళ్ళీ చేస్తారా ? కాంగ్రెసు వారు శ్రీరామపాద సాగర్ కు తెండర్లు పిలిచారు. వాటిని రద్దు చేశారు. మళ్ళీ సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ కు వాగారు. ఏదో జనాకర్షణ కోసం చేస్తున్నారా ? మంత్రి గారు అనుభవం గల వారు. ఎలాంటి మెంటు లేకుండా పోలవరం ప్రాజెక్టుకు శంఖస్థాపన చేస్తే, ఏ పరిస్థితి వచ్చిందో చూసాము. జనం వీదో అనుకుంటుంటే అనే ఉద్దేశంతో దానికి కొంత, దీనికి కొంత డబ్బును వర్చుకాటు చేయడానికి వయస్నం చేస్తున్నారా ?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—ముఖ్యమంత్రిగారు పునాది వేసినది స్టేజీ 2 కు, స్టేజీ 1 కు ఎప్పుడో నెహ్రూగారు వేశారు. వేసిన తరువాత వృధాగా ఉంచలేదు, వెంటనే రు. 5 కోట్లు ఇచ్చాము. లెండర్లను విలవమన్నాము. మేజర్ పాశ్చెప్స్ అన్నీ కూడా తొందరగా పూర్తి చేయాలనే ఆదుర్దా ప్రభుత్వానికి ఉంది.

శ్రీమతి మల్లు స్వరాజ్యం:—పూర్తి చేస్తాము అన్నారు. డబ్బు సంగతి అడిగితే ప్రపంచ బ్యాంకు ఇస్తే, ఇందిరాగాంధీ ఒప్పకుంటే అంటే ఎట్లా సాగుతుంది? ఈ కాలవల యొక్క బడ్జెటు ఎన్ని లక్షల రూపాయలు ఈ సంవత్సరం ఎంత ఇస్తారు? ఎన్నటికి ఇస్తారు?

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:—శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టుకు ముందుగా ఇచ్చిన 35 కోట్లు కాక తరువాత ఐదు కోట్లు ఇచ్చాము. మొత్తం 40 కోట్లు ఇచ్చాము. ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం కోసం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. వస్తుందనే నమ్మకం ఉంది. రాయలసీమకు ఉపయోగపడే రైట్ బాంక్ కెనాల్ కోసం దీని కోసం ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయానికి చూస్తున్నాం. తప్పకుండా సాధించుకుంటాము.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్):—తెలుగు గంగా ప్రాజెక్టు పేరుతో ఈ రోజున 84 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నారు. దీనికి ప్రాథమిక సర్వే కాని ఎస్టిమేట్లు కాని ఏమి సిద్ధం కాలేదు. శ్రీరామసాగర్ రెండవ ఫేజుకు సంబంధించి ఎస్టిమేట్లు డిస్టిబ్యూటరీ వివరాలతో సహజీయాలాజికల్ సర్వే అన్నీ కూడా జరిగి ఎగ్జిక్యూషన్ కు సిద్ధంగా ఉంది. దీనికి ఐదు కోట్లు కేటాయించి 800 కోట్లు ఖర్చు కాగల ఈ రెండవ దశను ఎన్ని సంవత్సరాలలో పూర్తి చేయాలని ఉద్దేశిస్తున్నారు? తెలంగాణాకు ఉపయోగపడే ఈ ప్రాజెక్టు విషయమైన నిజంగా మీకు నివ్వయారితే ఉందా? ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి కాగానే ప్రతి ఫలాన్ని ఇస్తుంది. నీళ్లు వదలగానే రిమ్యునలేషనే తీసుకోవచ్చు. తెలంగాణా ప్రజలకు అందోళన కలిగించే ఈ ప్రాజెక్టు విషయమై ఎందుకు నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—తెలుగు గంగకు ఈ సంవత్సరం 84 కోట్లు వెట్టామంటే అందులో 80 కోట్లు తమిళనాడు ప్రభుత్వం ఇచ్చినదే. మనది నాలుగు కోట్లు మాత్రమే. కాకతీయ కెనాలుకు కేటాయించిన ఐదు కోట్లు చూచినప్పటికీ ఇంతకంటే ఎక్కువగానే ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం తప్పకుండా వస్తుంది. తెలంగాణా ప్రాజెక్టులకు ఎక్కువచేసాం. 180 కోట్లు 150 కోట్లకు పెంచడం జరిగింది. దీమాండు వచ్చినప్పుడు వివరాలు వినిపిస్తాను. తెలంగాణాలోని ప్రాజెక్టులను తొందరగా పూర్తి చేయడమే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ దృఢ్యం.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు:—అసలు సంగతి బైట వడింది. రాయల సీమకు ఇచ్చింది నాలుగు కోట్లు, తెలంగాణాకు ఇచ్చింది ఐదు కోట్లు. ఇదిగోమను

పెంచామని చెప్పిన తరువాత ఈ రకంగా చేయడం ముంజనం కాదు. ప్రభుత్వం రివ్యూ చేసి సత్వరం పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? ఆ రకమైన హామీ ఇస్తారా?

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—ఈ సంవత్సరం 80 కోట్లు ఇచ్చాం. మరల ఐదు కోట్లు ఇచ్చాం. తప్పకుండా సెకండ్ ఛేజ్ పూర్తి చేయడానికి కృషి చేస్తాం. ప్రతంచ జ్యాలకు సహాయం తీసుకుంటాము. తర ప్రాతెక్కుల వివరాలు డిమాండులో చెబుతాను.

Reduction of Ayacut under Srisailem Left Canal in Nalgonda District

70—B

S.N.Q.No. 2583-T Sri N. Raghava Reddy, Smt. Mallu Swarajyam, M. Ramakrishna Rao:—Will the Minister for Works, be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the ayacut of 3 lakhs acres to be irrigated under Srisailem left canal in Nalgonda district has been reduced.

(b) the amount allotted for the above canal for this year; and

(c) whether the above ayacut has been sent for the approval of the Central Government?

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—(ఎ) లేదండీ.

(బి) 1983-84 సంవత్సరంలో ఈ పథకానికి రూ. 8,50 కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించామని ప్రతిపాదించడమైంది.

(సి) లేదండీ.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :—పునాది రాయి వేస్తారు. ఆమోదం కొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపబడిందా అంటే లేదన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదానికి పంపలేదు కాని దీనికి మూడు కోట్లు కేటాయించాము అన్నారు. నాగార్జునసాగరు క్రింద లిఫ్ట్ పెట్టి కొంత భాగమే పారిస్తారని వుకారులు వుట్టాయి. వాస్తవ ఏమిటి? రిగ్యులేటరు ముగిసిపోయింది. ఏ విధంగా పూర్తి చేస్తారు? దీనికి ఎంత ఖర్చు అయినది? మిగతా వివరాలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఎప్పుడు పంపుతారు?

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి, శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—మొదటిది గ్రావిటీ ఫ్లో. దీనికి ముందు టనెల్ ఒకటి 86.50 కి. మీ. చేయాలి. తరువాత దిండి వాలీలో వదుకుంది. తరువాత 2.75 కి మీ. టనెల్ ఉంటుంది. పెద్దవాగువరకు ఉంటుంది. ఎన్టీమేట్సు 814 కోట్ల వరకు పోయాయి. ఇప్పుడు ప్రవృత్తన్నాయం ప్రతిపాదన వచ్చింది. నాగార్జున సాగర్ నుంచి పెద్దవాగు నుంచి లిఫ్ట్ ఇరిగేషను స్కీము చేస్తే 150 కోట్లకే అవుతుందని ఉద్దేశపడడం జరుగుతోంది. అంతవరకు ఈ రెండు స్కీములలో ఏ స్కీము చేయాలనేది వైస్ చైర్మన్ చేయబోడు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— ఎకరాలు ఏమైనా తగ్గుతాయా? వివరాలు చెప్పండి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి, శ్రీనివాసులరెడ్డి:— ఎకరాలు ఏమీ తగవు. దేవరకొండ తాలూకాలో 48 గ్రామాలలో 70 వేల ఎకరాలు, నల్గొండలో 76 గ్రామాలలో 120 వేల ఎకరాలు, మిర్యాలగూడలో 105 వేల ఎకరాలు ఉన్నాయి. పెంట్రిల్ వాటర్ పవర్ కమిషన్ డిజైన్సు ఫీఫ్ ఇంజనీరు మాధవన్ గారు లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కిముకు ఫీజిలిటీ ఉంటుందని సలహా ఇచ్చారు. ఆ సలహా మేరకు ప్రత్యమ్నయ ప్రతిపాదనను ఆలోచించడం జరుగుతోందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జై పాల్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి):— అంజయ్య గారి హాయంలో ఆల్ పార్టీ ఎకార్డ్ జరిగినప్పుడు ఎడమవైపు కెనాలు నుంచి మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు జలాలు మళ్లించాలని ఒప్పందం జరిగిన మాట నిజమేనా? అయినట్లయితే దానికి భిన్నంగా ఎక్కువ నల్గొండ జిల్లాకు ఎట్లు ఇస్తున్నారు? బెడ్జెట్ లో పెట్టినది మూడున్నర కోట్లు. ఇంతకుముందు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కూడా లెఫ్టు బ్యాంకు రిగ్యులేటర్ నిమిత్తం పెట్టినదే ఆ మొత్తం. ఇప్పుడు కూడా అందుకు పెడుతున్నారు. ఈ ప్రశ్న లెఫ్టు బ్యాంకు కెనాలు గురించి. మంత్రిగారు తెలిసికూడా సభను మిస్ లీడ్ చేస్తున్నారు. మూడున్నర కోట్లు రిగ్యులేటరుకు, కెనాలుకు కాదు.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి, శ్రీనివాసులరెడ్డి:— మూడున్నర కోట్లు మొదలు ఉద్దేశించినది రిగ్యులేటరుకు అయినప్పటికీ ప్రత్యమ్నయ ప్రతిపాదన దృష్ట్యా ప్రస్తుతం రిగ్యులేటరు వని ఆపాం కనుక ఆ మొత్తం కామన్ కెనాల్స్ కు, ఏ పథకం తీసుకున్నప్పటికీ ఉపయోగపడే వాటిని టేకప్ చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. పెండర్లు ఏలిచారు. వచ్చేనెల ఫైనలైజ్ చేస్తారు.

శ్రీ ఎన్. జై పాల్ రెడ్డి:— ఆల్ పార్టీ అకార్డు ప్రకారం మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు కూడా లెఫ్టు బ్యాంకు రిగ్యులేటర్ నుంచి నీరు మళ్లించవలసిన అవసరం వుందా లేదా? ఆ అవసరాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తిస్తున్నదా లేదా? మంత్రిగారు నల్గొండ జిల్లాకు సంబంధించి 31 లక్షల ఎకరాలు అని చెబుతున్నారు. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని కల్వకుర్తి, అచ్చంపేట, నాగర్ కర్నూలు పార్టీశాలకు నీరు యిస్తామని ఆల్ పార్టీ అకార్డులో వుంది. లెఫ్టు బ్యాంక్ రిగ్యులేటరు నిర్మాణము చేయకపోతే అండర్ టన్నెల్ ద్వారా నీరు యిస్తారా తరువాత నాగార్జునసాగర్ నుంచి లిఫ్టు ఇరిగేషను పెడతారా అనేవి తరువాత విషయాలు. గంగా-కావేరి కలపండి, గోదావరి నీరు కృష్ణకు మళ్లించనివ్వండి ఎప్పుడై నాకాని శ్రీకై లం పాయంటునుంచి తెలంగాణాకు నీరు తీసుకురావాలి. Left Bank regulator is a pre-requisite. It is a technical pre-requisite. By way of abundant caution you have to this. It is not the responsibility of the C.M., ? What is the specific reply of the Government ?

శ్రీ వల్లవరెడ్డి, శ్రీనివాసులరెడ్డి:— ఆనాడు అంజయ్యగారి కాలములో ప్రతిపక్షాలతో వచ్చిన ఒప్పందములో 31 లక్షల ఎకరాలకు నీరు యిస్తామని వుంది. మహబూబ్ నగర్ జిల్లా అని లేదు.

Sri S. Jaipal Reddy:—Sir, I am challenging about this. I was signatory of that Accord.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:— మహబూబ్ నగర్ రెజిస్ట్రేటర్లు భీమా ప్రాజెక్టు గురించి చర్చించాలన్నారు. 11వ తేదీన ఆ జిల్లా రెజిస్ట్రేటర్ ను పిలుస్తున్నాను. అప్పుడు ఇంజనీర్లను పిలుస్తాను. భీమా ప్రాజెక్టు కాక రెప్పు బ్యాంకు కేనాలు గురించి చర్చించడానికి అవకాశం కల్పిస్తాను. ఆల్ పార్టీ అకార్డ్ లెక్చర్స్ తెప్పిస్తాను. దానిలో రెండే వాఖ్యాలున్నాయి. దానిలో మహబూబ్ నగర్ వున్నట్లు నాకు జ్ఞాపకం లేదు. 3 లక్షల ఎకరాలు అని వుంది. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు జూరాల భీమా ప్రాజెక్టులున్నాయి. పిలుస్తుంటే వరకు నీరు యివ్వడానికి యిబ్బంది లేదు. 11 వ తేదీన చర్చించుకొందాము.

శ్రీ ఎస్. శైలపాల్ రెడ్డి:— తెలుగుగంగ వైస చర్చ అంటే అసెంబ్లీ లో అన్నారు. దీనిపైన చర్చ అంటే అక్కడి సమావేశములో మాట్లాడు కొందామంటున్నారు. రెప్పు బ్యాంకు రెగ్యులేటర్ ఈ సంవత్సరం నిర్మాణం చేయకపోతే ఎప్పుడైనా శ్రీశైలం పాయింటు నుంచి తెలంగాణకు నీరు మళ్లించాలంటే టెక్నికల్ గా అసాధ్యమవుతుంది. This is nothing but tactics of escapism. It will be technically impossible and inconceivable. Therefore this Rs. 3 1/2 crores must be spent for building the regulator. You have no option for this.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:—ఈ మూడున్నర కోట్లు కామన్ కెనాల్ పైన ఖర్చు పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. టెండర్స్ పిలిచారు. వచ్చే నెల లోపల టెండర్స్ ని ప్రెసలెట్ చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. వేంకటేశ్వరరావు:—శ్రీశైలం రెఫ్ట్ బ్యాంక్ రెగ్యులేటర్ సత్వర నిర్మాణం కోసము చాల రోజులుగా ఆందోళన చేస్తూ వచ్చాము. ఇంతకుముందున్న ప్రభుత్వము చాల స్పష్టముగా ఇదే అసెంబ్లీ వేదికపైన వాగ్దానము చేసినది. ఆ వాగ్దానానికి అనుగుణముగా ఆల్ పార్టీ అకార్డ్ జరిగింది. రెఫ్ట్ బ్యాంక్ రెగ్యులేటర్ నిర్మాణము కోసము ఆనాడు బడ్జెటులో కేటాయింపు జరిగింది. ఇటీవల కాలములో ముఖ్యమంత్రిగారు పర్యయముగా రెగ్యులేటర్ నిర్మాణానికి ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేశారు. రెఫ్ట్ బ్యాంక్ రెగ్యులేటర్ ఫౌండేషను వేయడానికి ముందు క్రెఫ్ట్ గేట్స్ వేయటానికి వచ్చినప్పుడు సబ్ మెర్జన్ వస్తుందని ఆపుచేయడానికి వత్తిడి వచ్చింది. టెక్నికల్ ఎక్స్ పర్ట్స్ రిపోర్టును ప్రభుత్వం పరిశీలించినది. తరువాత వద్దపట్ల దగ్గర లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ స్కీము ఫిజిబిలిటీ గురించి చర్చించారు. లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ కు బదులు గ్రావిటీ టన్నెల్ నిర్మాణము చేయడం ఎకనామిక్ గా వుంటుందని నిర్ణయించడం జరిగింది. లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ పథకము రికరింగ్ ఖర్చు ఎక్కువ కావడం, ఆ భారము ముందుముందు ఆయకట్టుదారులమీదకు బదిలీ కావడం జరుగుతుంది. రెఫ్ట్ బ్యాంక్ కెనాల్ గ్రావిటీ టన్నెల్ ద్వారా నిర్మాణం చేయడం అవసరం. కల్యాణ్ రి కాల్మాకాకు ఉపయోగపడుతుందనే ఆశ కల్పిస్తాను. దాని ప్రకారం ఆల్ పార్టీ అకార్డు జరిగింది. ఆ గ్రావిటీ ప్లో బదులు లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ పథకము

మంచిదంటున్నారు యింజనీర్లు అని మంత్రీగారు అనడం చాల విచిత్రముగా వుంది. కనుక ఈ అనుమానాలన్నింటిని క్లారిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—సి. డబ్ల్యు. పి. సి. డిజైన్స్ చీఫ్ ఇంజనీర్ శ్రీ మాధవన్ గారు లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ పథకము ఫీజిబుల్ అన్నారు. శ్రీకైలం నుంచి పవర్ జనరేట్ చేసిన తరువాత ఆ నీరు చాగార్తునసాగర్ కు వస్తాయి. ఆ నీటిని లిఫ్ట్ చేసి ఇర్రిగేషన్ కు వాడుకోవచ్చు. పవర్ జనరేషన్ కు వాడుకొంటాము. రెండు విధాల వాడుకొంటున్నాం.

శ్రీ కె. నరసింహారెడ్డి (భువనగిరి) :—మాకున్న అనుమానాలు నిజమయ్యే పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. మంత్రిగారు చాలా బాగా మాట్లాడుతారు. మంచి పార్లమెంటేరియన్. శ్రీకైలం నుంచి తెలంగాణా పరియోజనం నీరు తీసుకొని రావడానికి రెగ్యులేటర్ నిర్మాణము చేయాలనేదానిని విడిచిపెట్టామని మంత్రి గారంటున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు మే రిన వేసిన పునాది రాయిని మేము తెలంగాణా పార్లమెంటుకి దేవాలయమనకొంటే దానిని సమాధిగా మారుస్తున్నారు యిప్పుడు. లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ ఎక్కడా సకలిమనుగా పని చేయడం లేదు, లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ ద్వారా 8 లక్షల ఎకరాలకు నీరు యిస్తామంటే ఎట్లా సాధ్యమవుతుంది? వెంకయ్యనాయుడుగారు చెబుతూ తెలంగాణాకు 5 కోట్లు యిచ్చారు, రాయలసీమకు 4 కోట్లు యిచ్చారు అన్నారు. వాస్తవముగా అంతేల గారడీ చేయడం తప్ప ఈ పార్లమెంటుకి న్యాయం చేస్తున్నారా అనే అనుమానం మాకు ఉంది. రెగ్యులేటర్ నిర్మాణం తప్పకుండా జరగాలి. అది జరగకపోతే తెలంగాణా ప్రజలకు అన్యాయం జరుగుతుంది. ఈ రెగ్యులేటర్ నిర్మాణాన్ని ఏ పరిస్థితులలోనూ ఆపడానికి వీలులేదు. ఈ సంవత్సరం కాకపోతే కాదు. ఒక సంవత్సరమే మిగిలినది. అక్కడ నుంచే నీరు తీసే ప్రయత్నము లేదు కనుక ఈ పార్లమెంటు మీద వున్న అభిమానముతో రెగ్యులేటర్ నిర్మాణానికి ప్రయత్నము చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి (మధిర) :—గ్యావిటీ యిర్రిగేషన్ లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ ఫీజిబిలిటీ ఏదీ వుంది అంటున్నారు? లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ కరెంటు ఖర్చు అవుతుంది. వృధాగా కరెంటును వేస్ట్ చేస్తున్నారు. ముందు ఎక్కువ ఖర్చు అయినప్పటికీ గ్యావిటీ ఇర్రిగేషన్ తో అనేక సౌకర్యాలు వున్నాయి. కరెంటును వేస్ట్ చేయకుండా వేరే వాటికి ఉపయోగించుకొనవచ్చు. రికరింగ్ ఖర్చు తగ్గుతుంది. ఎక్కడైతే నీరు ప్రవహించడం గ్రావిటీ ఫ్లో వల్ల సాధ్యము కాదో అక్కడ లిఫ్ట్ యిర్రిగేషన్ చూడాలి. గ్యావిటీ వుంటే టన్నెల్ గాని ఏదైనా కాని ముందు కొంత ఎక్కువ ఖర్చు అయినా ఫ్లో యిర్రిగేషన్ ద్వారానే చేయడం ఇకనామికల్ ప్రజిజుకు అన్ని విధాల మంచిది. మనం 10-00 a. m. కరెంటుకు ఇబ్బంది పడుతున్నాము. ఒక మోగావాట్ కు 50 లక్షలు ఖర్చు అవుతున్నది. అందువల్ల అవసరంగా కరెంటు వేస్ట్ చేయకుండా అదబ్బును వేరే విధంగా ఉపయోగించుకోవాలి. గ్యావిటీ ఫ్లో సాధ్యం అయినప్పడు కొన్ని లక్షలు ఖర్చు అయినా ఫరవాలేదు. ఇంజనీర్లను అడిగితే వారు పావుకార

మాదిరి లాభనపాలు చెబుతారు. కరెంటు, నీరు ఈ రెండు విషయాలలో డబ్బును దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా భవిష్యత్తును దృష్టిలో పెట్టుకుని ఉత్తరోక్తా ఎంత ఉపయోగంగా వుంటుందనేది, ఏది ఉపయోగంగా వుంటుంది అనేది కూడా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. కనుక లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ మానిపేసి గ్యావిటి స్టో తో ఎంత ఖర్చు అయినా సరే టనెల్ వద్దతిని, రెగ్యులేటర్ వద్దతిని ఆవలంబిస్తారా ?

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Sir, I would like to put a straight question to the Hon'ble Minister. Does he not know the difference between gravity flow and Lift Irrigation? Knowing about it if he still wants to persist upon talking that we would take up the amount for digging the canal, it is nothing but an act of treachery against the people of Telangana. They want to throtten the voice of Telangana people. They want to betray the people of Telangana. ఏ ఉద్దేశ్యంతో చేస్తున్నారు? ముఖ్యమంత్రిగారు ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేశారు. రెగ్యులేటర్ కన్స్ట్రక్ట్ చేస్తామని బడ్జెటులో ఎలోకేట్ చేసి ఇప్పుడు ఆ డబ్బు కాలన తగ్గివ్వటానికి ఉపయోగిస్తామని చెబుతున్నారు. ఏ ఉద్దేశ్యంతో ఇది చేస్తున్నారు? మేము దీనిని వదలి పెట్టడం చూకోలేదు. We want the specific assurance from the Minister that this amount would, be spent, nothing but only for the construction of the Regulator according to the voice of the Telangana people and they can never be suppressed by this sort of act.

శ్రీ ఎ.వి. రమణారెడ్డి :—బచావత్ ఎవార్డ్ ప్రకారం రాష్ట్రానికి కేటాయించిన 811 టి ఎమ్.సి. వాటర్ లో శ్రీశైలం రిజర్వాయర్ నుండి ఎవావరేషన్ లో 38 టి. ఎమ్.సి. వాటర్ ప్లాం మా మిగిలించి 81లో చేసిన అల్ పార్టీ మీటింగులో తిరిగిన డివిజన్ ప్రకారం ఆ ప్రాంతానికి ఎంత పర్సంటేజ్ వస్తుంది? దీనివల్ల ఏ ప్రాంతం విచేర్ అయినదో చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అసలు విషయము దీనియేట్ అవుతుంది. దీనికి ఎమోంట్ కేటాయించడం, కేంద్రానికి మంజూరు కొరకు ప్రాయశుండా వున్నాది రాయీ వేశారా? ఎప్పుడు మంజూరు చేస్తారు అనే విషయాల గురించి మంత్రిగారు చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. కైపాల్ రెడ్డి :—ఆనాడు అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు లెఫ్ట్ బ్యాంక్ రెగ్యులేటర్ కు ఫౌండేషన్ వేద్దామనుకుని దానికి కావలసిన మొత్తం సిద్ధం చేసుకున్న తరువాత కొన్ని రాజకీయ ఆచాంతరాల వల్ల వేయలేకపోయారు. ఈ రోజు తెలుగు గంగపై కాంట్రలర్స్ వస్తుందని ముఖ్యమంత్రిగారు పేసిన శంఖస్థాపనల వరంపరలో లెఫ్ట్ బ్యాంక్ రెగ్యులేటర్ కు ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేశారు. దానికి విలువ లేదు. దానికి వేరే స్కీము అలోచిస్తున్నాము. అంటున్నారు, మహబూబ్ నగర్, నల్గొండ జిల్లాలకు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ మంచిదా, గ్రావిటి ప్లాం మంచిదా అనే విషయంలో I am not going in the larger controversy and the limited point which I am trying to convey to the Minister through you, is, that the construction of Left Bank Regulator is a technical pre-requisite, since it cannot be

constructed at any time in future, if it is not done this year. After all, even if you are not going to utilise the Left Bank Regulator for Under Channel, it does not matter. We will have to waste only Rs. 3½ crores. Therefore better do that.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—టన్నెల్ 48 కిలోమీటర్లు ప్రవ్వడం కష్టం, దాని మెన్టెనెన్స్ కష్టం అని, రెగ్యులేటర్ వద్ద ఫార్టెన్స్ ల్యాండ్ వుండటం అది ఇవ్వడం, దానికి గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా పర్మిషన్ ఇవ్వడం, ఇవన్నీ చాలా కష్టం అనిపిస్తున్నది, ఎక్స్‌క్లూడ్ రోడ్స్‌కు, రెగ్యులేటర్ కన్‌స్ట్రక్షన్‌కు 814 కోట్లు గ్రావిటి ఫ్లోకు, 151 కోట్లు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌కు అయినా ఇది మెంటెనెన్స్‌కు పెద్ద సమస్యగా వుండదనిపిస్తున్నది. పవర్ జనరేషన్‌కు నీటిని శ్రీశైలం వద్ద వాడుకొని క్రిందికి పచ్చే నీటిని లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా వాడుకొంటున్నాము. మ్యాథిల్లిలో ఇటాలి కంపెనీవారు ఎక్స్‌పర్ట్స్ అయినవారు దీనికి కావలసిన పంప్ స్టేషన్స్ నష్టయి చేస్తామని చెబుతున్నారు. కాలవ నిర్మాణంలో వెనుకంజ వేసేది లేదని నిరూపించటానికి దేవరకొండ, నల్గొండలలో రెండు డివిజన్స్ చెబుతున్నాము కాలవ ఎగ్జిక్యూషన్‌కు ఏ పరిస్థితి లోనూ వెనుకంజ వేసేదిలేదు. నల్గొండలో బి అక్షల ఎకరాల అయికట్టు ఇచ్చితంగా ఇచ్చితిరుకాము, దానిలో సంచేహించేదు, ఏది ఫీజిబుల్ అనేది ఆలోచించిచేయాలి, ఏది తక్కువ ఖర్చు అయి ఎక్కువ ఉపయోగంగా వుంటుందో చూసి అది చేబడితే న్యాయంగా వుంటుంది అనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం తప్ప తెలంగాణా ప్రాంతానికి కాని, ప్రత్యేకంగా ఏ రీజియన్‌కు ద్రోహం చేసే ఉద్దేశ్యమే లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— బి కోట్లలో ఇది ఎలా సాధ్యమవుతుంది ? డబ్బు అయినా పెంచండి.

శ్రీ ఎన్. జైపాల్ రెడ్డి :— లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌కు రెగ్యులేటర్ నిర్మాణము చేయము అని చావు కబురు చల్లగా చెబుతున్నారు. లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌కు రెగ్యులేటర్ నిర్మాణం చేయాలని అన్ని ప్రభుత్వాలు ఉద్దేశించినప్పుడు ఈ ప్రభుత్వము శంకుస్థాపన చేసింది. లెఫ్ట్ బ్యాంక్ రెగ్యులేటర్‌కు ఫార్టెన్స్ ఖామి అక్కర లేదు... There is conspiracy to prevent it.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ వివరాలన్నీ డిమాండ్ చర్చకు వచ్చినప్పుడు మాట్లాడవచ్చు. ఇప్పటికే చాలా సమయం అయింది. . . .

Sri A. Madan Mohan;— Sir, all the members are agitated about this. The Hon'ble minister is an experienced person—and he is not holding the portfolio or discharging the functions for the first time. Instead of trying to be very crafty in his reply or taking refuse under the technicalities, let him be very specific which serves the

purpose—if he is going to take up the construction as desired by the members. That actually puts the long story into short.

శ్రీ ఎన్. సిద్ధారెడ్డి:—ఈ ప్రాజెక్టుకు 800 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది, చాలా ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుందని అంటున్నారు. తెలుగు గంగ పేరుతో 800 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. మన పార్లమెంట్ 600 కోట్లు అవుతుంది. దాని క్రింద ఆయకట్టు 3 లక్షల ఎకరాల కంటే తక్కువ వుంది. ఇక్కడ 800 కోట్లు ఖర్చు పెడితే 3 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు వస్తుంది. తెలుగు గంగ క్రింద ఒక్క ఎకరానికి నీరు ఇవ్వటానికి 25 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు, ఇక్కడ ఎకరంకు నీరు ఇవ్వటానికి పదివేలు మాత్రమే ఖర్చు అవుతున్నది. 3 లక్షల ఎకరాలకు తెలుగు గంగపై 600 కోట్లు ఖర్చు పెట్టటానికి సిద్ధపడుతూ 3 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుకు ఇక్కడ 200 కోట్లు పెట్టటానికి ఎందుకు వెనుకంబు వస్తున్నారు?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—తెలుగు గంగ క్రింద 5 లక్షల 75 10-10 a.m. వేల ఆయకట్టు వస్తుందని సభ్యులు గుర్తించాలి. శ్రీకైలం లెఫ్టెనెంట్ క్రింద ఆయకట్టు 3 లక్షల ఎకరాలు, ఏమైనా నల్గొండ జిల్లాలో 3 లక్షల ఎకరాలకు నీరు ఇచ్చి తీరుతాము. దానికి ప్రభుత్వం వెనుకంబు వేసేది లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి:—దీనికి ముఖ్యమంత్రిగారు శంఖస్థాపన చేశారు. ముఖ్యమంత్రిగారు గంటల్లో పాలికాష్టరులో వెళ్ళి శంఖస్థాపన చేసి వచ్చారు. ఒకేసారి మంత్రిగారు దానిని నిమిషాల్లో ఎకావిష్ చేస్తున్నారు. లెఫ్టెనెంట్ గారు రెగ్యులేటరు విషయం ఏమిటి? ఈ సంవత్సరంలో అది నిర్మాణం కాకపోతే ఎప్పుడు కూడ సాంకేతికంగా అది అసాధ్యమనే విషయం వార్త వస్తూ? అది మంత్రిగారు గుర్తు పెట్టారా?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—లిఫ్టెనెంట్ యిరిగేషను తీసుకుంటే లెఫ్టెనెంట్ గారు కెనాల్ పెడితే వృధా అవుతుంది.

Sri S. Jaipal Reddy:—He has no right to take such a major decision—మేము తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు గురించి ఆల్ పార్టీ మీటింగు కావాలంటే అసెంబ్లీలో మాట్లాడమన్నారు. అసెంబ్లీలో మాట్లాడుకుంటే ఆయన ఛాంబరులో మాట్లాడాలంటే....

Mr. Speaker:—You cannot compel the Minister to give an answer as you like; you may or may not relish it.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:—ఆల్ పార్టీ ఎకార్డుకు భిన్నంగా నడుచుకోవడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. నడుచుకుంటే అప్పుడు దేనికైనా సిద్ధంగా వుంటాము.

మిష్టరు స్పీకరు:—జయపాల్ రెడ్డిగారు డిమాండు మీద మాట్లాడుతున్నారా.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి :—మేము ఈ పూర్ మీద మాట్లాడకూడదు, ప్రజల్లోకి పోయి మాట్లాడుమనే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టుమంటే అది చేపడుతాము, మాకు ఏమి అభ్యంతరం లేదు.

Mr. Speaker :—They have already taken a decision.

Sri S. Jaipal Reddy :—He is trying to provoke the people. After all nothing prevents the Hon'ble Minister from calling the members and making them sit across the table along with the experts and take a decision.

మిస్టరు స్పీకరు :—వాట్ యాజ్ కాంగ్. వారిని పిలవండి, వారి అభిప్రాయం తీసుకోండి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—స్పీకరుగారు కూడ చెబుతున్నారు పిలవమని, మీరందరూ కోరుతున్నారు గాబట్టి అభ్యంతరం లేదు.

10-20 a.m.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పిలవండి. వారిని కన్వీన్సు చేయుటకు ప్రయత్నించండి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—స్పీకరుగారు చెబుతున్నారు, గౌరవ సభ్యులందరూ కోరుతున్నారు. కనుక మాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—నాది ఒక విజ్ఞప్తి. వారు పిలుస్తామని అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారి చేత శంఖుస్థాపన చేసేటప్పుడు ఉన్న దానికి కట్టుబడి ఉంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—ఏ ఉద్దేశంతో వువాది రాయి పేసామో ఆ అయకట్టుకు నీరుపారేట్టు చేస్తాము.

శ్రీ కె. నరసింహారెడ్డి :—ఎప్పుడు సమావేశం పిలుస్తారో చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వీలైతే నంత త్వరలో పిలుస్తారు.

శ్రీ కె. నరసింహారెడ్డి :—వారం రోజుల లోపల పిలుస్తారా? డేట్ చెప్పమనండి.

మిస్టరు స్పీకర్ :—వారి కన్వీనియన్స్ ని బట్టి పిలుస్తారు. వీలైతే నంత త్వరలో పిలుస్తారు.

శ్రీ ఎమ్.వి. రమణారెడ్డి :—ఈ నీటి విషయంలో ఆల్ పార్టీ సమావేశం అనేది రాయలసీమకు అంగీకారం కాదు. కనుక అన్ని ప్రాంతాల శాసనసభ్యుల సమావేశం ఉండాలి. ఈ వాటర్ విషయం అఖిలపక్ష సమావేశంలో నిర్ణయించకూడదని మనని చేస్తున్నాను.

Sri Butchiah Chowdary :—We want to participate in that meeting.

Mr. Speaker :—You can meet.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, నేను సంతోషించానని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఒరిజినల్ ఆయకట్టు ఏదైతే ఉండో ఆ ఆయకట్టు అంతా యథా తథంగా పాడుతుందని మంత్రిగారు అంటున్నారు. అందులో కొంత కట్ అవుతుందని గౌరవనీయులైన శాసనసభ్యులు అంటున్నారు. ఆయకట్టు తగించక పోతే ఇబ్బంది ఏమిటనేది ఇక్కడ వస్తున్న సమస్య. దీని విషయంలో ఆల్ పార్టీస్ సమావేశంలో క్లారిఫికేషన్ ఇవ్వాలి. తెలంగాణాలో 3 లక్షల ఎకరాల కన్నా ఎక్కువ వస్తుందా? ఈ 3 లక్షల ఎకరాలు కూడా తెలంగాణాలోనే పాడుతుంది కదా?

శ్రీ శీలం సిద్ధారెడ్డి :—తెలంగాణ మీద మీరు అరగంట డిస్కషను పెట్టినట్లు తెలిసింది. శ్రీ కైలం నుంచి 3 కాలువలు తీస్తున్నారు. రైట్ రెండు కాలువలు, లెఫ్ట్ బ్యాంకు కెనాల్. అక్కడ కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలని అనుకుంటున్నారు. వీటన్నింటినీ డిస్కస్ చేయుటకు ఇక్కడ రెండు గంటల వ్యవధిని ఇవ్వండి. దానికన్నా ముందు టెక్నికల్ రిపోర్టును తెప్పించి సభ్యులకు ఇవ్వించండి.

Mr. Speaker :—We will consider in the Business Advisory Committee.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTION

Utilisation of Telephones by Ministers

1—

343-Q.—Sri Vasanta Nageswara Rao :—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that as per the A.P. Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications Act, 1953, the Ministers, Chief Ministers are entitled for three telephones,

(b) the norms preserved for the utilisation of phones:

(c) the manner in which the expenditure incurred towards private calls will be met and

(d) the total amount incurred during the Sixth Legislative Assembly.

A.—(a) There is no provision in the A.P. Payment of Salaries and Pension and Removal of Disqualifications Act, 1953 about provision of telephones but for the discharge of their official duties the Chief Minister and other Ministers have been provided with 3 telephones.

(b) A Cabinet Minister of State is provided with one direct line telephone and one P.A.B.X. extension telephone in the Office at Secretariat and two direct line telephones at the residence. Each of the above telephones is provided with E 103 extension facility, S.T.D facility is provided for the direct line telephone at Secretariat and one direct line phone at residence. If so desires the private telephone of a Minister, at the residence at Hyderabad or at the native place is converted as Government phone for purposes of settlement of bills for the duration of office of Minister.

(c) If any private calls are made either local calls or Trunk calls from the telephone of a Minister and duly certified as such the charges are payable by the concerned Minister by crediting the amount to Government Account.

(d) The total expenditure incurred during Sixth Legislative Assembly is Rs. 2,19,19,835 (from 1978 to 1982).

Detention of Two Harijans In Subbaledu Police Station In Khammam District

2.—

142 Q—Sarvasri B. Bhupathi Rao, V. Abbaiah and G. Venkateswara Rao:—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that two harijans namely 1. Kasiboina Venkajah, and 2. Kasiboina Mutyalu have been detained in Subbaledu Police Station of Tirumalaipalem Police Station in Khammam district;

(d) whether it is also a fact that two Harijans were brutally beaten up by the Subbaledu Police Station Sub-Inspector on 26th January, 1983- and

(c) if so, the action taken in this regard.

A.—

(a) No, Sir.

(b) No Sir.

(c) On 25th January, 1983 Kasumalla Ramaswamy, resident of Hasanabad under Police Station, Subbaledu gave a petition in the Police Station stating that he was beaten by Kasumalla Venkalu and Kasuboina Malsoor of same village with sticks due to land dispute. Police Constable 474 who was the SHO sent him to the hospital, Khammam after making entries in the Police Station G.D. On receipt of Medical Report a case in Cr. No. 6/83 under section 324 IPC was registered by Head Constable on 8th February, 1983. The accused were arrested on 12th February 1983 and released on the same day.

on bail. The case was charged on 14th February, 1983 by the Sub-Inspector of Police, Subbaledu.

Corporations and Undertakings Set Up by The State Govt. During 1978-82

3—

175 Q.—Sarvasri D. Sambasivarao Chowdary, Y. S. Rajasekhara Reddy, D.L.Ravindra Reddy and K. Nagarjuna Reddy:—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) the number of Corporations Undertakings set up by the State Government from the year 1978 to 1982;

(b) the number of Legislators headed these Corporations as Chairmen;

(c) whether any of these Chairmen drew salary both as Chairman and Legislator; and

(d) if so, the action now proposed to be taken in the matter?

A.—

(a) Eight.

(b) Five.

(c) No. Sir.

(d) Does not arise.

Taking Over of Appalai Gunta Temple by T.T.D.

4—

269 Q.—Sri G. Muddu Krishnam Naidu:—Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Tirumala Tirupati Devasthanams has proposed to take over Appalai Gunta temple and subsequently stopped; and

(b) if so, the reasons therefor?

A.—

(a) No. Sir.

(b) Does not arise.

Establishment of a 132 KV Sub-Station At Bheemagal. Nizamabad District

5—

884 -Q—Sri S. Santhosh Reddy:—Will the Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether there is any proposal for the establishment of a 132 KV Electricity Sub-Station at Bheemagal, Nizamabad district: and

(b) if so, when it will be sanctioned and when the work will be taken up.

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) There is a proposal for the establishment of a 132 KV Sub-Station at Bheemagal. This has been included in the VI Five-Year Plan supplementary scheme, which is yet to be approved by the Central Electricity Authority, New Delhi. Soon after the receipt of the Central Clearance, work will be taken up by the Andhra Pradesh State Electricity Board depending on the availability of funds.

Non-Sanction of Loans from G.P.F. to State Govt. Employees.

6—

1055 Q.—Sarvasri Y. S. Rajasekhara Reddy, S. Santhosh Reddy M. Jagannadham, K. Nagarjuna Reddy and M. Ramachandra Reddy:—Will the Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the State Govt. have instructions not to sanction loans from G.P.F. to the employees until further instructions;

(b) whether it is not a contrary to the lifting of freezing of funds; and

(c) if so, the reasons therefor?

A.—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

Taking up of a Reservoir Scheme across Papagni River.

7—

417-S Q.—Sri R. Raj Gopal Reddy:—Will the Minister for works be pleased to state:

(a) whether the Government of Andhra Pradesh is aware that a reservoir scheme across Papagni River at Sugalapalli in Lakkireddi palli taluk was investigated long back; and

(b) whether the scheme can be taken up immediately since the scheme serves chronically drought affected area?

A.—

(a) Yes, Sir. A scheme with a reservoir at Kottala villege, Madanapalle taluk, across the river Pedderu (in the first stage) and a pick up anicut across river Papagni at Sugalapalli village in Lakkireddypalli taluk under second stage of Pedderu Reservoir Scheme has been investigated.

(b) The second stage of the Pedderu Reservoir Scheme contemplating a lengthy canal on the right side of anicut at Sugalapalli village to irrigate about 4,800 acres, situated far off was considered prohibitively costly. Hence, this prophisal was dropped.

Spending Cyclone Funds for construction of Two Sluices of
Machavaram Tank in Kandukur taluq.

8—

264 Q.—Sri M. Adinarayana Reddy:—Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) whether it is a fact that two sluices of No. 8-1A and 8-B instead of sluice No. 1 of the Machavaram tank in Kandukur taluk, Prakasam district, were constructed by spending from the Cyclone funds (1979);

(b) if so, why the Government has constructed sluices out of the cyclone funds;

(c) whether ayacut under the newly constructed sluices has been demarked; and

(d) whether administrative sanction has been obtained for construction of these sluices?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) Since the existing sluice No. 1, was washed away during May, 1979 cyclone, the construction of the sluices was taken up under cyclone funds.

(c) The original ayacut under sluice No. 1 was 1506-72 acres. It is only being irrigated under the two sluices.

(d) Administrative approval is not required for cyclone damage repair works under reference. The Estimates were technically sanctioned by the Executive Engineer as per codal rules.

Construction of Bridge at Tajangi

9—

1-C Q.—Sarvasri K. V. Ratnam, P. Ashokagajapathi Raju and Raja Kanna Babu:—Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Chief Engineer, Roads and Buildings laid the foundation stone for the Bridge at Tajangi near Lampasingi approximately two years back; and

(b) the stage at which the project stands now?

A.—

(a) Foundation stone for bridge at Km. 4/8 of Lampasingi-Tajangi road was laid by the Superintending Engineer (R&B), Visakhapatnam on 2nd October, 1981, but not by the Chief Engineer (Road & Administration).

(b) The work is in progress.

Construction of New Veeranki Lock Bridge in Krishna District

10—

373 Q.—Sri K. P. Reddaiah:—Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government for the construction of a new bridge Veeranki Lock bridge in Krishna district as the existing bridge is only a single track and the traffic is more than that of a double track bridge; and

(b) if not, the reasons therefor?

A.—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

Stoppage of Work on the Bridge across Kundu River

11—

499 Q.—Sarvasri D. L. Ravindra Reddy, M. V. Ramana Reddy and V. Venkata Reddy:—Will the Minister for Works be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the work on the bridge across Kundu river in Cuddapah district has been stopped since 1 1/2 years; and

(b) if so, the reasons therefor?

A.—

(a) Yes, it is a fact.

(b) The power of attorney holder of the original contractor suspended the work from June, 1981 and the original contractor could not be traced out. However, the tender for balance work was approved by the Tender Committee and the work is resumed. It is expected to be completed by July, 1983.

Survey of Land in Nizamabad District

12—

506 Q.—Sri D. Sambasivarao Chowdary:—Will the Minister for Revenue be pleased to state:

(a) when the land Survey was last done in Nizamabad district:

(b) whether the Government are aware that the Survey Records are not up to date; and

(c) the steps proposed to be taken to get the Survey done and records updated?

A.—

(a) Re-Survey was last taken up in Nizamabad district in 1355 Fasli and announcement was last made in 1956 A.D.

(b) Records pertaining to 271 villages out of 925 villages are in completely torn condition.

(c) In G.O. Ms. No. 1097, Revenue, dated 30th August, 1979 sanction was accorded for re-survey in respect of 271 villages in Nizamabad district. In pursuance of these orders 16 villages are taken up in the first phase for re-survey in different taluqs of Nizamabad district as shown below,

1. Nizamabad taluk .. 1 village.
2. Kamareddy taluk .. 7 villages.
3. Armoor taluk .. 8 villages.

The resurvey work is under progress.

Defunct of the Co-op. Farming Society of Vaddera Colony,
Warangal district

13—

248 Q.—Sarasri M. Yerraiiah Reddy, N Raghava Reddy, M. Omkar, M. Ramakrishan Rao and Smt. M. Swarajyam:—Will the Minister for Agriculture and Co-operation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Co-operative Farming Society of Vaddera Colony, halmet of Narsampet taluk, Warangal district has become defunct;

(b) if so, the reasons therefor; and

(c) the action taken for reviving it?

A—

(a) Yes, Sir.

(b) The Society has become defunct as the members failed to pool their individual lands, labour and resources.

(c) The Taluk Co-operative Officer, Narsampet has been appointed as person-in-charge to revive the Society and he is taking necessary action in the matter.

Irregularities in Appointments in Proddatur Milk Food Factory

14—

623 Q.—Sri M. V. Ramana Reddy:—Will the Minister for Agriculture and Co-operation be pleased to state;

(a) whether Proddatur Milk Foods Factory is merged with dairy Development Corporation;

(b) whether it is a fact that a number of irregularities have taken place in giving appointments in the factory; and

(c) if so, the action taken by the Government against the persons responsible for it?

A.—

- (a) No, Sir.
- (b) No, Sir.
- (c) Does not arise.

Starting of Milk Centres at certain villages in Chittoor district.

15—

449 Q.—Sri G. Muddukrishnama Naidu:—Will the Minister for Agriculture and Co-operation be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to start a milk centre in Yerrandlapalli in Bangarupalem Samithi;

(b) whether there are similar proposals to start a milk centre in Pathagunta and Chavatagunta in Karvetinagar Samithis in Chittoor district; and

(c) if so, action taken by the Government thereon?

A.—

- (a) No, Sir.
- (b) Yes, Sir.
- (c) The Centres will be started shortly.

Construction of Milk Powder Factory at Rajahmundry

16—

416-R Q.—Sarvasri Vasanta Nageswara Rao and G. Butchaiah Choudary:—Will the Minister for Agriculture and Co-operation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the foundation stone was laid for construction of Milk Powder Factory at Rajahmundry, under the Management of Andhra Pradesh Dairy Development Co-operative Federation;

(b) if so, the funds allotted for construction of said milk powder factory;

(c) whether the work was started; and

(d) if not, the reasons therefor?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The Indian Dairy Corporation has approved this scheme at a cost of Rs. 3.00 crores excluding the cost of site. An amount of Rs.5 lakhs was allocated towards cost of site under Annual Plan 1981-82.

(c) No, Sir.

(d) The land owners have obtained a stay from High Court which is continuing at present. Steps are being taken to get stay orders vacated.

Milk Chilling Centre at Wanaparthy

17—

25 Q.—Dr. A. Balakrishnaiah:—Will the Minister for Agriculture and Co-operation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the work for the Wanaparthy, Mahaboobnagar district has not been started so far even though building was completed and machinery was also acquired long back; and

(b) if so, the reasons therefor ?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) All the Civil works at Milk Chilling Centre, Wanaparthy are completed including machinery foundation. The water supply arrangements are also completed. The erection of refrigeration contractor was requested to commission the plant after trial runs. As regards the processing equipment, the contractor, M/s. Andhra Pradesh Heavy Machinery and Engineering Company, Vijayawada has supplied equipment in two instalments, i.e., on 14th December, 1981 and 30th September, 1982 respectively. Some of the equipment like storage tank, weigh bowl and dump tank require rectifications. The above firm has been addressed by the Andhra Pradesh Dairy Development Co-operative Federation Limited to rectify the defects. After rectification of the above defects, the machinery will be installed and the unit will be commissioned during the next flush seasons commencing from October 1983.

Construction of Hospital Building at Tekkali

18—

417-J Q.—Sri A. Janardhan Rao:—Will the Minister for Medical and Health be pleased to state:

(a) whether sanction has been accorded for upgrading the Government Hospital at Tekkali into a 30-bedded Hospital.

(b) the reasons for not taking up the construction work of the building even though the estimates have been approved;

(c) whether medicines are being given properly to the patients in that hospital, where three doctors are working; and

(d) when the construction of the hospital building will be completed ?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The layout plan is approved and work will be taken up on finalisation of tenders, entrustment of work, etc., as per codal rules.

(c) Yes, Sir. The medicines to patients are given properly.

(d) The building will be completed by about March, 1984.

Drinking Water Problem of Kothagudem Town

19—

1280-Q.—Sri Koneru Nageswara Rao:—Will the Minister for Law and Municipalities be pleased to state:

(a) whether there is any scheme before the Government to solve the drinking water problem for the one and half lakh population of the Kothagudem town, Khammam district;

(b) if so, the details of said Scheme; and

(c) the period by which the scheme is likely to be completed?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The Scheme is under detailed investigation and the proposal is to tap underground sources.

(c) It is possible to complete scheme within 3 years after the sanction is accorded.

Developing Kailasanathakona Water Falls, Nagiri Taluk

20—

463 Q.—Sri G.Muddu Krishnama Naidu:—Will the the Minister for Tourism be pleased to state;

(a) whether there is any proposal with the Government to develop Kailasanathakona Water Falls in Nagiri taluk of Chittoor district as a Tourist Centre; and

(b) if so, the steps taken by the Government there on?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) Three acres of site has been acquired for construction of Tourist Rent-House at Kailasanathakona and action is being taken to get the plans and estimates prepared from the Chief Engineer (Building) Hyderabad-

Business of the House

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :— మొన్న సాయంత్రం నా నియోజకవర్గంలో, గద్వాల తాలూకాలో జరిగిన ప్రజాచిత కృత్యంలో ౪ మందిని ఖానీ చేసి సజీవ దహనం చేయడం జరిగింది. అది ౩౨౨ క్రింద నేను ఇవ్వడం జరిగింది. అది ఎప్పుడు వస్తుంది?

మిస్టరు స్పీకరు :— 24న వస్తుంది.

Matters Under Rule 329

Re : Attack by R. S. U. Students on A. B. V. P. Students belonging to Jangaon, Warangal District.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, హనుమకొండ ఆర్ట్స్ అండ్ సైన్స్ కాలేజీలో ఫైనల్ బి. ఎస్. సి., చదువుతున్న కత్తి వెంకటస్వామి అనే విద్యార్థి 5-8-1983న తన కజిన్ ను చూడటానికి జనగాం వెళ్ళాడు. ఆయన రాత్రి 8 1/2 గంటలకు జనగాం మునిసిపల్ క్వార్టరలయం వద్ద రవీంద్ర హోటల్ లో టి కాగ్ నుకున్న సమయంలో చిత్తరంజన్ రెడ్డి, రాఘవరెడ్డి, మరొక ఇద్దరు కలిసి జనగాంలోని అఖిల భారత విద్యార్థి పరిషత్ కు చెందిన శ్రీ సిహెచ్. రవీంద్రరెడ్డి, దళమంతరెడ్డి అనే విద్యార్థులను చంపడానికి కుట్ర వస్తుతున్న విషయం విన్నాడు. తను దళమంతరెడ్డి స్నేహితులు కనుక రాడికల్ విద్యార్థుల కుట్ర గురించి తెలియజేయడానికి దళమంతరెడ్డి ఇంటికి వెళ్ళాడు. దారిలో దళమంతరెడ్డిని కలుసుకున్నాడు. ఆ ఇద్దరు కలిసి రవీంద్రరెడ్డి ఇంటికి వెళ్ళారు. రవీంద్రరెడ్డి ఇంటిలో లేడు. ఆ చౌరాస్తా వద్ద సినిమా చూడటానికి వెళ్ళినట్లు వారికి తెలిసింది. ఇద్దరూ చౌరాస్తా వద్దకు వచ్చారు. రవీంద్రరెడ్డి అక్కడ కూడా లేడు. ఇంటికి వెళ్ళిపోయినట్లు వారికి ఎవరో చెప్పారు. వారు సిహెచ్. రాజమల్లారెడ్డిని కలుసుకున్నారు. వారందరూ కలిసి రవీంద్రరెడ్డి ఇంటికి నిలుబడిరి వెళ్ళారు. దారిలో చిత్తరంజన్ రెడ్డి, రాఘవరెడ్డి, జనార్దన్,

re : Attack by R. S. U. Students on

A. B. V. P. Students belongs to

Jangoan, Warangal District.

క్రినివాన్, అనంతరెడ్డి, పావన్, శివమూర్తి, అంజయ్య, రంప రామలు, మౌ కొంతమంది రాడికల్ విద్యార్థులు కత్తులు, కర్రలు, గొడ్డళ్ళతో తమ మీదికి దాడి చేయడానికి వస్తున్నట్లు వారు చూసారు. వెంటనే ఆ ముసరుకూ తల దాచుకొనడానికి దగ్గరలో ఉన్న డి.ఎస్.పి. ఇంటికి పరుగెత్తారు. క్యాంపు ఆఫీసులోకి వెళ్లి లోపల గది పట్టుకున్నారు. లోపలికి వెళ్ళి గదిలోకి వెళ్ళి తలుపు గది పెట్టారు. ఆ సమయంలో డి.ఎస్.పి. పొరుగుంటి ప్రెస్విటేరియన్ మాట్లాడుతున్నారు. రాడికల్ విద్యార్థులు అఖిల భారత విద్యార్థి పరిషత్ విద్యార్థులను తరుముకొంటూ ఆ ఇంటిలో ప్రవేశించారు. వారు ఇంటిలో ప్రవేశించకుండా నివారించడానికి డి.ఎస్.పి. ప్రయత్నించారు. అయినా కొంత మంది రాడికల్ విద్యార్థులు ఇంటిలో తలుపులు గొడ్డళ్ళతో బాదడం మొదలు పెట్టారు. చప్పుడు విని డి.ఎస్.పి. భార్య తన గది నుంచి బైటకు వచ్చి వారిని తరమి నేరంపై వెళ్ళిపోతూ తమ మీద చర్య తీసుకుంటే ఫలితం అనుభవించవలసి వస్తుందని డి.ఎస్.పి. వి హెచ్చరించారు. ఒక విద్యార్థి పోతూపోతూ డి.ఎస్.పి. మీదకు కర్ర విసిరాడు. అది ఆయన పొట్టమీద తగిలి గాయం అయింది. ఇంకొక నిందితుడు తెలిఫోను తీగలను తెంచివేశాడు. ఆ తరువాత రాడికల్ విద్యార్థులందరూ అక్కడి నుంచి పారిపోయారు. కత్తి వెంకటస్వామి ఫిర్యాదు చేయగా జనగాం పోలీసు స్టేషనులో ఐ. ఐ. సి. 148, 448, 427, 120 బి, 382, 307, 140 సెక్షనులక్రింద క్రయంనెంబరు 12/988 లో కేసు రిజిస్టరు చేశారు. ఆ తరువాత దర్యాప్తు చేబట్టారు. కత్తి వెంకటస్వామి అరుట్ల దళమంతరెడ్డి, సిపాచ్. రాజమల్లారెడ్డి అఖిల భారత విద్యార్థి పరిషత్ కు చెందినట్లు, నిందితులు రాడికల్ విద్యార్థుల యూనియన్, రాడికల్ యూత్ కు చెందినట్లు, రాడికల్స్ తమ యూనియన్ ను, పటిష్ఠం చేసుకునే ఉద్దేశంతో అఖిల భారత విద్యార్థి పరిషత్ ను తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్లు దర్యాప్తులో తేలింది. నిందితులు జవార్సన్, అంజయ్య, రంప రామలను 16-8-1983న అరెస్టు చేసి జైడిషియల్ కస్టడీకి పంపించారు. మిగిలిన నిందితులు పరారీలో ఉన్నారు. వీరిని వెతికి పట్టుకొనడానికి ప్రత్యేక బృందాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. సాయుధ రిజర్వు పోలీసు దళానికి చెందిన ఒక విభాగాన్ని జనగాంకు పంపించారు. పట్టణ ప్రజలలో భయాందోళనలు లేవు, అక్కడ భద్రత లేదనే భావం లేదు. ఉన్నట్లు ఉండి తమ ఇంటిలోకి అఖిల భారత విద్యార్థి పరిషత్ విద్యార్థులు రాడికల్ విద్యార్థులు ప్రవేశించడం డి.ఎస్.పి. కి దిగ్భ్రాంతిని కలిగించింది. ఈ సంఘటన దృష్ట్యా పోలీసు అధికారులందరూ తమ ఇళ్ళలో సర్వీసు రివాల్వర్స్ ఉంచుకోవాలని, తమతమ విధుల మీద పర్యటన చేసేప్పుడు తమ వెంటిరవాల్వర్స్ తీసుకొని వెళ్ళాలని ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారి 10-30 A.M సమాధానం చాలా విచిత్రంగా ఉంది. డి.ఎస్.పి. ఇంటికి వెళ్లి డి.ఎస్.పి. ఇంటిలో

ప్రాణభయంతో తల గాచుకున్న వారిని తన్నితే డి.ఎస్.పి.ఇంటిలో తెలిపింది కట్ చేస్తే డి.ఎస్. పి నికూడా కొడితే-కర్నూల్ లో విసిరాలోనిజంగా కొట్టారో నిజంగా చెప్పకొనడానికి సిగ్గుపడుతున్నారు అనుకోండి తన్నులు తిన్నాము అని చెప్పి డి.ఎస్. పి. చెప్పకుంటే ఇంకా జనం ఏమనుకుంటారో మీకు తెలుసు కదా — అట్లాచేస్తే పట్టణంలో ఏమీ భయము లేదని ముఖ్యమంత్రి గారు వారు వ్యాసించిన రిపోర్టు చదవడం నాకు అశ్చర్యంగా ఉంది. మొత్తం ఈ కేసులో నిందితులు ఎంత మంది? ఎవరి మీద ఏనెడనూ క్రింద కేసు పెట్టారు, వారిని అరెస్టు చేయడం కోసం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటో దయచేసి తెలియజేస్తారా?

శ్రీ ఎస్.టి. రామారావు:—అధ్యక్షా, ఇది హత్యగా జరిగిన సంఘటన. ఎవరు కూడా ఈ విధంగా జరుగుతుందని ఉహించడం గాని దానికి తగిన కట్టు దిట్టాలతో ఎదురు నిలబడడం జరిగేటటువంటి అవకాశం లేదు, ఆయన ఏదో ప్రక్కన ఉన్న ప్రిన్సిపాల్ గారితో మాట్లాడుతున్నారు. హత్యగా జరిగింది, అంతేగాని ఆయన అనమర్తక కాదు. దీనిలో ఎటువంటి అందోళన అవసరం లేదు, తమకు ఇదివరకే చెప్పాను. జనగామ పోలీసు స్టేషనులో 148, 448, 427 120, 882, 807 148 సెక్షనుల క్రింద క్రయం సంబరు 128 88 కేసు రిజిష్టరు చేసినారు అని చెప్పాను. ఇది విద్యార్థులు వారి మనస్సు లలో ఉన్నటువంటి ఉద్దేశాలతో జరిగినటువంటి సంఘటన కాబట్టి ప్రజలలో భయాందోళన కలిగించలేదని కూడా నేను సభ వారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఎక్కువగా ఎంత మంది?

శ్రీ యస్. టి. రామారావు : —ఎక్కువగా 10 మంది అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :—వరంగల్ లో ఈ కాలేజీలో జరిగే ఇటువంటి సంఘటనలు ఈచేత కొత్త కాదు. వరుసగా ఇటు పక్షం వారు అటు పక్షం వారు చంపు కోవడం వరుసగా జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కాంగ్రెస్ పాలననుంచి కూడా. కనీసం ఈ ప్రభుత్వంవారైన కఠినమైన చర్యలు తీసుకుని ఇట్లాంటివి ఇక ముందు జరగకుండా అరికట్టలేరా? ఆ కాలేజీ వరకు ఏదైనా ప్రత్యేకమైన శర్ద్ధి తీసుకుని అరికట్టలేరా?

శ్రీ ఎస్. టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, ఈ విషయం ప్రభుతం దృష్టికి వచ్చింది. అక్కడ విద్యార్థులు తీవ్రంగా ఘర్షణ పడుతూ ఉంటారు. కొంత మంది విద్యార్థులు కూడా మొన్న వచ్చి ప్రభుత్వానికి కూడా ఫిర్యాదు చేశారు. కాలేజీకి వెళ్లాలంటే మాకు అక్కడ ఏమీ రక్షణ లేదని చెప్పారు. ఈ విషయం తగు విధంగా కట్టుదిట్టాలు తప్పకుండా తీసుకుంటామని గౌరవ సభ్యులకు మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

re : Dacoities at Bowenpally, Vanasihalipuram Chandrayanagutta and in Hyderabad City.

Re : Docoities At Bownepally, Vanasthalipuram, Chandrayan gutta and in Hyderabad City.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— అధ్యక్షా, ఈ డికాయిటీస్ జరిగినాయని చెప్పి మేము నోటీసులు ఇచ్చినాక వెంటనే పోలీసులు ఇవి డికాయిటీలు కాకుండా ఎవరిని కొట్టడం జరగలేదు కేవలం 30 వేల విలువగలిగిన ఆస్తి మాత్రమే దొంగిలించారు అని ఇచ్చారనుకోండి. ఎవరిని కొట్టకపోతే డెకోయిటీ కాదట. గత కానన సభలో కూడా మేము ఈ బందిపోటుల గురించి చెప్పడం జరిగింది. కానన సభ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడే అవి జరిగాయి. రోజు రోజుకి ఇవి ఒక ఛాలంజిగా తయారయ్యాయి. ఇవి ప్రభుత్వానికి పోలీసులకు ఒక ఛాలంజిలా ఉన్నది. నేను అప్పుడు కొన్ని సూచనలు చేయడం జరిగింది ముఖ్యమంత్రిగారు గట్టి చర్యలు తీసుకుంటామని అన్నారు. ఈ బందిపోటు దొంగతనాలు ఎక్కడ జరిగాయో అక్కడ ఆ పొంతంతలోని పోలీసు ఆఫీసర్లుని దానికి రెస్పాన్సిబుల్ చేయాలని సూచించాను. ఆ రోజు నుంచి ఈ రోజు వరకు ముఖ్యమంత్రిగారు తీసుకున్న చర్యలో ఏమో గాని బంది పోటు దొంగతనాలు మాత్రం రోజు విడిచి రోజు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఓంగోలులో, అత్తకూరులో వెంకటగిరిలో గూడూరులో ఎక్కడెక్కడ అక్కడ మొన్న ఆయన ఎవరో గూడూరు తాలుకాలో గొట్టుయిటి తెచ్చుకుంటూంటే అది కాజేరారు. అసలు దీనికి మూలకారణం ఏమిటి? అధికారులలో ఎక్కడో లోపము ఉన్నది. మన రాజధాని నగరంలో మొత్తం ప్రభుత్వ వ్యవస్థ అంతా ఉన్న ఇక్కడే బందిపోటు దొంగతనాలు జరుగుతుంటే ఇంక రక్షణ ఎక్కడ ఉంటుంది? అసలు వీటిని గురించి ఆసెంబ్లీలో చర్చించవలసిన అవసరం ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను. అసలు ఇది మనకు అవసరమేమో చేస్తున్నట్టులేదా? ఇక్కడ మేము రూలు 329 క్రింద నోటీసు ఇవ్వడం మేము గట్టి చర్యలు తీసుకుంటున్నామని ప్రభుత్వం చెప్పడం ఆ వెంటనే మళ్ళీ ఎక్కడో బందిపోటు జరగడం. ఈ బందిపోటు దొంగతనాల గురించి ప్రజల దృష్టికి తీసుకురావాలని ఊరేగింపు జరిపి సెక్యూరిటీ టోక్ ఎదురుగా మా బి.కె.వి. వాళ్లం నిరసన దీక్ష జరపడానికి పోతే అక్కడకు వారాయణపేట నుండి మా బి. కె. వి. కార్యకర్త ఆ మున్సిపల్ వైస్ చైర్మన్ కారులో వస్తే ఆయన కారు ఎత్తుకు పోయారు. కొద్ది రోజులు పోతే మనుషులను కూడా ఎత్తుకు పోతారేమో నాకు తెలియదు. అసలు దీని వెనుక ఎవరు ఉన్నారు పోలీసు డిపార్టుమెంటు వారిని మా వల్ల కాదు అని చెప్పమనండి. ఇక ప్రజలైనా వారికి వారు తయారయి రక్షణ చెసుకుంటారు. మొన్న మన ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు మల్ల యోధులను ఆయనా పెట్టించండి. ఆయన అన్నారు. మరి ఏ యే ఏరియాలో వారిని పెట్టారో? ఎక్కడెక్కడ ఉన్నారో? అసలు ఈ అలసత్వానికి కారణం ఏమిటి? ఇవి ఏవో ఏదో ఐసోలేషన్ గా జరగడం లేదు. రెస్పొన్సిబుల్ గా జరుగుతున్నాయి? ఇవి ఏవో కాకతాళియంగా జరుగుతున్నాయి అంటే మేము ఒప్పుకోను. దీని మీద సెమినార్లు జరిపారు, రాఫీస్ తీరారు.

ఎంత జరిగినప్పటికీ కూడా పాత ప్రభుత్వం పోయి కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చింది. కొత్త డి.జి.పి. వచ్చారు. ఏమైనప్పటికీ పరిస్థితులలో మార్పు కనబడడంలేదు. ఆయన మంచివాడే. మనందరికీ తెలుసు. అయినా అధికారుల మార్పులతో ఈ సమస్య పరిష్కారం అవుతుందని నేను అనుకోవడంలేదు. దీని వెనకాల ఇంకా పెద్ద గాంగులు ఏమైనా ఉన్నాయా? ఏమిటి? లెటర్ ఫుట్ ఎన్ ఎండు టు దిస్.

శ్రీ ఎం.ఎం.కె. థామస్ చౌదరి (డిచ్ వల్లి) :—అధ్యక్షా, ఈ బందిపోటు దొంగతనాలు ఆనేటి మనం ప్రతిరోజు చూస్తూనే ఉన్నాము. ప్రతి రోజు వింటూనే ఉన్నాము. చర్యలు తీసుకుంటాము అని అధికారులు ఇస్తున్న హామీలను కూడా వింటూనే ఉన్నాము. కాని ప్రక్కన బందిపోటు జరుగుతుంటే తలుపులు వేసుకుని ఉంటున్నారు. అట్లా కాకుండా ప్రక్క నున్నవారు కూడా సహాయ సహకారాలు అందజేయాలి. తరువాత ఎవరినైవా పట్టుకోవడం జరిగితే ప్రక్క ఇంటివారిని కోర్టులకు పిలిచి హెచ్చార్స్ చేయడం జరుగుతున్నది. పట్టుబడిన వారికి కోర్టులకు పోతే అక్కడ బెయిలు ఇస్తున్నారు. మళ్ళీ వాళ్ళు బయటికి వస్తున్నారు. బందిపోటు దొంగతనాలు అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి.

పీటి అన్నిటి గురించి ఒక పటిష్టమైన లెజిస్లేషన్ చేసి, దొంగలు యెంతమంది ఉన్నారు? వారు యే విధంగా తప్పించుకొని పోతున్నారు దీనికి పోలీసు డిపార్టు మెంటులో ఒక స్పెషియల్ గ్రూప్ ఆఫ్ పోలీసును రాత్రి పూట తిరిగే విధంగా యేర్పాటు చేసి వారిని ఎదుర్కొనడానికి యేదైనా చర్యలు తీసుకోవాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. రాంభూపాల చౌదరి (కర్నూలు) :—అధ్యక్షా, యీ బందిపోటు దొంగతనాలు యే విధంగా జరుగుతున్నాయి ఒక రోజున చాంద్రాయణ గుట్ట, యింకొక రోజున బోయినపల్లి యీ దొంగతనాల తీవ్రతరం చూస్తే యీ రోజు ఎం.ఎల్.ఏ క్వార్టర్స్ రేపు మంత్రిగారి హవుస్ లో ఆవుకాయేమో, పిటన్నిటిని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం యేదైనా స్పెషల్ స్క్వేడ్ ను యేర్పాటు చేసి యీ బందిపోటు దొంగతనాలను అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందా? లేకపోతే చట్టంలో యేమైనా మార్పు తీసుకువచ్చి దీనిని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా? ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి :—ఈ బందిపోటు దొంగతనాలు రోజు రోజుకు యెనరూ యేమి చేయలేదని ఏక్కిరిస్తూ వికిట అట్టహాసం చేస్తున్నట్లుగా ఉంది ఎందుచేతనంటే ముఖ్యమంత్రిగారు యీ బందిపోటు దొంగతనాలు అట్లా వరుసగా జరిగిన తరువాత కమీషనరును మార్చినారు, డి.జి.పి.ని మార్చినారు, ఐ.జి.పి.ని మార్చి అయినా కాని ఆది యధాతథంగా జరుగుతూనే ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు యీ బందిపోటు దొంగతనాలు మన రాష్ట్రంలో యు.పి.లో కన్నా తక్కువ ఉన్నాయి, అట్లాగే ఖిహారు, మధ్యప్రదేశ్ కన్నా తక్కువ ఉన్నాయి, కనుక యిప్పటికయినా మనము సంతోషించాల్సివేది యీ సమాధానం

re ; Dacoities at Bownpally, Vanasthalipuram, Chandrayanagutta and in Hyderabad City.

కొరకు వారిని మార్చినట్లుగా ఉంది. అవి గతం కంటే యెక్కువ, తక్కువ జరుగుతున్నాయనేది కాదు. అసలు రాజధానిలో అవి యెక్కువయితే కేంద్రీకృతం అయినాయో అక్కడ జరగడం, కేవలం డెకాయితోనే మాత్రమే కాదు అమ్యాయలను ఎత్తుకు పోతున్నారనేది రోజు రోజు జరుగుతున్నది. ఇవన్నీ పోలీసుకు తెలియకుండా జరుగుతున్నాయని నేను అనుకోవడం లేదు. ఎందుచేతనంటే యెంతసేపూ పై స్టాయి వారిని మారుస్తున్నారు. క్రింది స్టాయి వారు 10, 15 సంవత్సరముల నుంచి అందరూ అక్కడనే ఉన్నారు. ఆ దొంగ తిరుగుతున్నప్పుడు ఆ పై ఆయన చెప్పినా యీ క్రింది ఆయన ఆ దొంగను చూసినా చూపించడు. ఎందుచేతనంటే యీ క్రింది ఆయనకు వానితో సంబంధం ఉంటుంది కనుక యీ క్రింది నేను అని వారిని మొత్తంమార్చితే కాని యీ దొంగతనాలు అరికట్టబడుకాయని కోను. అది యే పోలీసు స్టేషన్ యేరియాలో జరుగున్నాయో అక్కడ మీరు కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అట్లాగే సిటీలో యీ నేరపులతో సంబంధాలు ఉన్నటువంటి పోలీసు యీ క్రింది వారిని మార్చకుండా కేవలం పై వారిని మార్చితే యీ పని జరిగేది కాదు ప్రధానంగా మీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చినప్పటి నుంచి యీ పోలీసు వ్యవస్థ విచ్ఛలించి అయిపోయింది. వీరి లంచగొండితనం యేమి అరికట్టబడ లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విషయం దృష్టిలో పెట్టుకొని దీనిని ఓవరాయిల్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

కుమారి టి. వెంకటరత్నం :—అధ్యక్షా, యీ బందిపోటు దొంగతనాలు గురించి యిప్పుడు సోదర కాసన సభ్యులు వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలతో యేకీభవిస్తున్నాను. అది సిటీలో నిన్న రాత్రి చాంద్రాయణ గుట్టలో జరిగిన దొంగతనాలు, తర్వాత తెల్లవారుజామున కుషాయగూడాలో జరిగిన దొంగతనాలు కాకుండా యీ మధ్యన వంగల్లు జిల్లాలో 14 మంది వ్యక్తులు యీ మారణాయుధాలతో ఒక యంటేరియర్ యేరియాలో ఒక గ్రామంలో మొత్తం కరెంటు అపివేసి మొత్తం ఊరు దోపిడి జరిపిన పరిస్థితి ఉంది. ముఖ్యంగా మమ్ములను కలవర పరుస్తున్నదేమిటంటే యీ దొంగతనాలు మామూలు రోజులలో ఒక విధంగా జరుగుతున్నాయి. కాసన సభ సమావేశాలు జరిగేటప్పుడు కాసన సభ కార్యకలాపాలు యెట్లా పేజర్లో వచ్చినాయో చూద్దామని పేపరు తెరిచేటప్పటికి ముఖ్యంగా యీ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడు యీ నగర కివార్లో బందిపోటు దొంగతనాలు, యెందుకు జరుగుతున్నాయి అన్నది అనుమానం వస్తోంది. దీని వెనుక యేమైనా ప్లాన్ ఉన్నదా? ఈ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడు ప్రాదరావాదు సిటీలో అదే కాలంలో బందిపోటు పేరుతో దొంగతనాలు జరగడానికి యేమైనా అవినాశన సంబంధం ఉందా? అన్నది హోమ్ డిపార్టుమెంటు పరిశీలించాలి. ఈ మధ్య లెజిస్లేటర్స్ కు యీ పోలీసు డిపార్టుమెంటు చెప్పకోవడం తీసుకోవలసిన మార్పులు చేర్పులు సరిహద్దు గురించి ప్రాయముని ఒక జాక్ థాట్ ప్రజంట్ చేసివారు. చాలా సంతోషం, ఇంకాకంటే ముఖ్యమంత్రి

re : Dacoities at Bownpally, Vanasthalipuram, Chandrayanagutta and in Hyderabad City.

తీసుకోవలసిన చర్యల గురించి మా అభిప్రాయాలు తెలియజేస్తాము. దీనికి తీసుకోవలసిన చర్యల గురించి ఒక నిఘా దళాన్ని యేర్పాటు చేస్తున్నామని పేషర్ ప్రకటనలు వస్తున్నాయి. మిగతా నిఘా దళాలు యెట్లా పని చేస్తున్నాయి? ఈ శివార్ల దొంగతనాలు అక్కటక పోతే పతి రోజు రాబోయే అంబ్లీలో యీ సజ్జెట్టు మీద చర్చకు వచ్చే ప్రమాదం యేర్పడుతుంది. కనుక రాబోయే అసెంబ్లీ కాలంలో ప దీనిని అరికట్టాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు :— రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతల పరిస్థితి మెరుగు అవుతుందని ఆశించిన వేరకు అంతగా సంజృప్తి కరంగా లేవు. నగరంలో యీ బందిపోటు దొంగలు అటు యీ నేర ప్రవృత్తి యితర రాష్ట్రాల నుంచి వస్తున్నాగా? యీ సినీమాలు చూసిన తర్వాత అటువంటి రకాల కుర్రాళ్ళు తయారవుతున్నారా అనే ఆందోళనగా ఉంది. ఏది యేమైనా యిది planned గా జరుగుతోంది. మొత్తం మీద రాష్ట్రంలో యిక్కడ జంటనగరాల శివార్లలో జరిగిన బందిపోటు దొంగతనాలు యిటీవల యిక్కడ సమర్థులయిన అధికారులు కొంత ఆపిన మాట వాస్తవమే. ఈ ప్రవృత్తి మాత్రం మార్చలేని పరిస్థితి దీనికి యేమైనా రక్షక దళాలు యేర్పాటు చేసి యీ కార్యక్రమాలు తీసుకోవటమే కాకుండా రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా రాయలసీమ ప్రాంతంలో బాంబుల దాడులు, మనుష్యులు ఒకరు మారణాయుధాలతో దాడులు జరుపుకోవడం, యీ జంట నగరాలలో నిన్న, మొన్న రోజు అక్కడక్కడ లూటీలు జరుగుతున్నప్పుడు ప్రభుత్వం శాంతి భద్రతలను కాపాడడానికి కావలసిన రక్షక దళాలను యేర్పాటు గురించి ప్రజానీతి తీవ్రమైన ఆందోళన చెందుతున్నారు. మధ్య తరగతికి సంబంధించిన ఉద్యోగస్థులు రాత్రిపూట వారి యింట్లలో పక్కకోవడానికి భయం పేసి మా క్వార్టర్స్ కు వచ్చి జేబుతున్నారు. మా నియోజకవర్గంలో ఉద్యోగం చేస్తున్న వారు వాళ్ల యింట్లలో కూడా లూటీలు జరుగుతున్నప్పుడు మేము వారిని పరామర్శించడానికి వెడితే అక్కడ వారు కూడా రాత్రి 12 గంటలు వరకు మేల్కోవడం, 12 గంటలు దాటిన తర్వాత జంట గంటల రెండు గంటలకు లూటీలు జరగడం, వారిని ఎటాక్ చేయాలంటే వారి చేతులలో యేమి ఉందో దానితో కొడతారని భయంతో వస్తువులు పోతే పోయినాయి ప్రాణాలు దక్కితే చాలునని ఆవేదనతో నిఘోషోయతపో ఉన్నారు. కనుక ముఖ్యమంత్రిగారు యీ శాంతి భద్రతలను మెరుగుపరచడం కోసం యీ పోలీసు వ్యవస్థను మెరుగుపరచడానికి కావలసిన చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామరావు :— రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు కాపాడడం విషయంలో ప్రభుత్వం అత్యంత శ్రద్ధ తీసుకుంటుంది. ఇప్పుడు నిజానికి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోనికి వచ్చిన తర్వాత వచ్చిన కేసులు, దోర్లనాలు, సంఖ్య—మొత్తం యి వన్నీ చూస్తే యీ సంస్కారానికి చాలా

re : Dacoities at Bownepally, Vanasthalipuram. Chandrayanagutta and in Hyderabad City.

తక్కువగా జరిగినాయని అనిపిస్తున్నది. నేను మీకు ఇన్ని వివరాలు ఇస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— No. I have got figures given by the Police Department. వారు ముఖ్యమంత్రిగారికి అయినా యిన్స్పెక్టర్ ఇచ్చి ఉండాలి. వారిచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారమే డెకొయిటీస్ గత సంవత్సరము 307 అయితే, ఈ సంవత్సరము ఆరు నెలల్లో 185 అయింది. ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలిసియే వుండాలి.

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అనుమానముంటే తరువాత అడుగవచ్చు. 1981లో 378 జరిగితే, 1982లో 307 జరిగాయి. 1983లో ఇంతవరకు 186 జరిగాయి. 186—300 సంఖ్య కాదు ఇక్కడ పక్క. ముఖ్యంగా కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వము యొక్క ధ్యేయము. జరిగినవి చూస్తే నగరశివార్లలో 1981 జూలైలో 49, 1982లో 33 జరిగాయి. 1983 సంవత్సరములో 22 జరిగినవి. ఈ సంవత్సరము జరిగిన విధానము చూస్తే ఎక్కడో ఒక మార్గములో, చుట్టుప్రక్కల ఇరుగుపొరుగు లేక, కేక వేసినా వినబడని దూర ప్రదేశాలలో ఎక్కువగా దొర్లనాళ్లు జరుగుచున్నాయని గతవారికి మనవి చేస్తున్నాను. దూరముగా ఒంటరిగా ఏ ఫారం హౌస్ లో వుండడమో జరిగుతున్నందున దాడులు ఎక్కువగా జరుగుచున్నట్లు కనబడుతున్నది. కొన్నిచోట్ల పోలీసులు ప్రతిక్షణములో జరిగినచోట్లకు వెళ్ళలేని పరిస్థితులు కూడా వున్నాయి ఏమైనప్పటికీ, రాత్రిళ్లు గిస్తీ దళాలు తిరిగేటట్లుగా, ఎక్కువ అప్రమత్తతలో కావాలా కాయాలని కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఏమైనా, నేను బాధపడుతున్నాను; ఆవేదన పడుతున్నాను. ఈ సంవత్సరము నాలుగు గ్యాంగులు, మహారాష్ట్రలో మూడు 27 కేసులలో వున్నారు. వారు 24 మంది ఆ గ్యాంగులలో వున్నారు. వారందరూ మహారాష్ట్ర దళానికి చెందినవారు. ఉత్తరప్రదేశ్ వాళ్ళను పట్టుకొన్నాము. వాళ్లు దగ్గర నుండి నాలుగు లక్షలకు పైగా దొంగ పొత్తును స్వాధీనము చేసుకొన్నాము. 121 కేసులలో సంబంధమున్న పీరిచైన కేసు పెట్టాము. ఇంకా కొంత మందిని పట్టుకోవలసి వుంది వారందరి కోసం మన రక్షణదళం వెళ్లి అక్కడ నిఘావేసి మహారాష్ట్ర గ్యాంగ్ ని పట్టుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. మార్చి ఏప్రిల్ నెలల్లో జరిగిన కేసులలో చాలావరకు పట్టడం జరిగింది. వేరని కాలములో మన నగర పరిసరాల్లో జరిగినటువంటివి ఒక్కటి, టీడి మెట్ల (2) తిరుమలగిరి (3) రామచంద్రాపురం (4) గోల్కొండలో జరిగిన ఖానీలు అయితేనేమీ, దోపిడీలు అయితేనేమీ దానికి సంబంధించిన సేరములను పట్టుకోవడం జరిగింది. రాత్రిళ్లు గిస్తీ దళాలను అప్రమత్తతలో వుంచాలని ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఏమైనప్పటికీ కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరముంది. ఇంకనూ ఏ విధంగా తగు

జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో ప్రభుత్వము తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— మొట్టమొదటగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానముతో నేను ఏకీభవించలేకపోతున్నాను. వారికి ఎవరు ఆ ఫిగర్స్ ఇచ్చారో గాని ఆ ఫిగర్స్ పొరపాటు ఫిగర్స్. వా ఆరోపణను రుజువు చేయటానికి సిద్ధంగా వున్నాను. వారి డిపార్టుమెంటు వారే మన లైబ్రరీ ద్వారా వచ్చిన ఇన్స్పెక్షన్ లో నిన్న జరిగిన ఐదు సంఘటనలలో మినహాయిస్తే 195 ఇన్సిడెన్స్ అరు నెలల్లో జరిగినవి. దీనికి నిన్నటి ఐదు కేసులు కలిపితే ఇప్పుడు 200 అవుతాయి. ఆరు నెలల్లో 200 జరిగితే గత సంవత్సరము కన్నా ఇప్పటి పరిస్థితులు బాగుందని అన్నర్ ప్రాన్సి, అసెంబ్లీలో చదవడాన్ని విచారించాలో, సంతోషించాలో తమరే చెప్పండి. ఈ విధంగా ముఖ్యమంత్రి గారు శాసన సభలో గత సంవత్సరముకన్నా బాగుందని చెప్పడం పోలీసు డిపార్టుమెంటును రక్షించినట్లవుతుంది. ఇదేకాదు, పోయినసారి మొత్తము సంవత్సరములో రేపు 229 అయితే, ఈ సంవత్సరము ఈ ఆరు నెలల కాలంలో 169 రేపు జరిగాయి. మరి మా బడి పేరయివ్వకుండా, వారి బడి పేరయినందున ఈ తేడాలు వచ్చాయా? తెలియకుండా వుంది. గత సంవత్సరము కిడ్ నాపింగ్ 246 కాగా, ఈ ఆరు నెలల్లో 218 అయింది. ఈ విధంగా పరిస్థితి వుంటే “బాగా సంతృప్తికరంగా వుంది” అని అంటే అసలు ఈ రిపోర్టు వాస్తవమని నేను అనుకోవడం లేదు. చెబితే భయపడేవి కొన్ని వుంటాయి. ఇవన్నీ లెక్కకు తీసుకుంటే క్రియం పెరుగుతూ వుంటుంది ప్రజాంతి పోయి, ఆకాంతి ప్రజలుతుంది. ప్రజలకు రక్షణ లేకుండా పోతున్నదనే విషయం స్పష్టంగా కనబడుతున్నది. వారేదో వాస్తే, ముఖ్యమంత్రి గారు అసెంబ్లీలో చదవడం ఇది చాలా విచారించవలసిన విషయం. ముఖ్యమంత్రి గారు ఎప్పటికప్పుడు ఈ విషయాన్ని ఈ శాసన సభలో లేవనెత్తినప్పుడు మేము చురుకుగా దళాలను వేస్తున్నాము. ఎండకాలములో బయట పండుకోబట్టి జరిగింది అని అంటున్నారు. ఇప్పుడు ఎండకాలమా? జూట్ స్కర్ట్స్ లో జరుగుతున్నాయని అన్నారు. నిన్న సంతకరెడ్డినగరులో జరిగింది. చాంద్రాయణగుట్టలో జరిగింది. అది చాలా ఢిక్కీల పాపులేటెడ్ ఏరియా. అది జూట్ స్కర్ట్స్ కాదే. మొట్టమొదట పరిస్థితి యొక్క తీవ్రతను అర్థము చేసుకోవాలి. పోలిటికల్ గా ఈ ప్రభుత్వము మంచిదా? ఆ ప్రభుత్వము మంచిదా అని మేము అనడం లేదు. ఐదు సంవత్సరాలలోవల అది ప్రజలే తేల్చుతారు. ప్రజల యింబ్బందులను, నష్టాలను గురించి మాత్రమే చెబుతున్నాను.

I am provoked to refer to these facts.

అంతేగాని, ఆ ఫ్యాక్ట్స్ ని చెప్పి, ఈ ప్రభుత్వము కన్నా ఆ ప్రభుత్వము మంచిదని చెప్పడం నా ఉద్దేశము కానే కాదు. గత సంవత్సరములో కాంక్రీట్ సలహా ఇచ్చాను. ఏ ఏరియాలలో ఏ డివిజన్ లో అయితే ఈ సంఘటన

re : Dacoities at Bownepally, Vanasthalipuram, Chandrayanagutta and in Hyderabad City.

జరిగిందో why do not you make them primarily responsible? ఆ ప్రయత్నము యిప్పటికే వా చేస్తారా? సిటీజెన్స్ మీటింగ్ ఇట్టి ప్రజా దళాలను గన్ తిరిగేందుకు పర్యవచి, వారికి తోడుగా పోలీసు కానిస్టేబులునో, పాడ్ కానిస్టేబులునో ఇచ్చే ప్రయత్నము చేస్తారా? క్రింది స్థాయిలో వున్న పోలీసు అధికారులను మార్పు చేయటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి:—ఐ. జి. పి. గారు ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి బాగుందని అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు గత సంవత్సరముకన్నా మెరుగని అన్నారు. ఎక్కువ తక్కువ అని చెప్పుకొనేదానికి జడ్జి మెంటుకొరకు మనము ఇక్కడ లేము. జరుగుచున్నదాన్ని అరికట్టేదానికి ప్రయత్నించాలి. పోయిన ప్రభుత్వముకిన్నా మంచి చేస్తామని వాగ్దనము చేశారు. పౌరరక్షణ మేరకు తగిన చర్యలు సత్వరము తీసుకోవడానికి కారణమేమి? క్రింది వాళ్ల తోకొల్లార్డ్ అవడం జరిగింది. వారు తయారు చేసిన రిపోర్టు చదివితే వారు కేవలము అత్యున్నత సంతృప్తి చేసినట్లువుతుంది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా చాంద్రాయణ గుట్టలో అటువంటిది ఏమీ జరగలేదు. తరువాత, బోయనపల్లిలో జరిగింది. ఫారంలో ఒక పెడ్ లో జరిగింది. అక్కడున్న ఒక మూల జరిగింది, కుటుంబము ఒక గదిలో పడుకొన్నారు. ప్రక్కనున్న గది భాళిగా వుంది. దొంగలు ప్రవేశించారు. అక్కడున్న డబ్బును దోచుకొన్నారు. వారు బరిచారు. ఎవరికి వినబడలేదు. జనపద్మస్థానానికి దూరంగా వుండడంచేత ఈ దుష్టసంఘటన జరిగింది. వాళ్లు ఎవరో హిందీ మాట్లాడారు. వాళ్లు మరాఠీ వాళ్లని అనుమానించడం జరిగింది. వనస్థలిపురంలో సాహెబ్ నగర్ గ్రామంలో ఫారం హౌస్ లో ఇది జరిగినట్లు తెలుస్తున్నది. ఏడయినప్పటికీ అందరూ విచారించవలసిందే. పరిస్థితి మేలుగా వుందని ఒకటి కూడా చెప్పను. ఒకటి కూడా జరగకుండా సంఘ సంశేమాన్ని, కాంతి భద్రతలను కాపాడవలసిన అవసరం వుంది. 18రి సంఘటనలే కాదు, యింకా చైచిలుకు వుందని గౌరవ సభ్యులు అన్నారు. ఈ సంఘటనలలో మత కల్లోలాలవల్ల జరిగిన హత్యలను మినహాయించడం జరిగింది. ఎందుకు మెరుగు అన్నానంటే, ఎవరయినా మంచి చేస్తే మంచి పనిచేశారని చెప్పడంలో తప్పుమీ లేదు. ఇప్పుడే మనవి చేశాము. 2రి దోపిడీ ముఠాలు వట్టుబడ్డాయి. వాలుగు లక్షల చైచిలుకు దొంగసొత్తు స్వాధీనము చేసుకొన్నాయి. జీడిచెట్ల, తిరిమిలగిరి, రామచంద్రాపురం, గోల్కొండలో జరిగిన దోపిడీలు, ఖానీలు, నేరాలను సంబంధించిన నేరస్తులను వట్టుకొన్నారని అన్నాము. వట్టుకొన్న వుడు మనవాళ్లు కూడా కాగా చేస్తున్నారని చెప్పడంలో తప్పులేదు. నేరాలను అరికట్టడానికి పరిపూర్ణంగా ప్రయత్నము చేస్తానని మీద్యారా మనవి చేస్తున్నాను,

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— వాదగర్ల వున్న నర్సయ్య, పేనులూరి సమూహాలము ప్రకారం, భవానినగర్ లో, చాంద్రాయణగుట్టలో ఒక యాత్రాస్థలం

re : Action taken on the Reports of Minor Commission by the State Government and the policy of Government regarding its reconstitution.

దాడిచేసి, అభరణాలు, గుడ్డలు, వగైరా మొత్తము 30 వేలు విలువ చేసే వస్తువులు తిసుకొని పోయారు. పేపరులో వచ్చింది, ఇప్పటివరకు పోలీసులు దాన్ని కాంట్రీడ్జిట్ చేయలేదు. దాడి చేశారనే విషయాన్ని గురించి, గత సంవత్సరము స్కోర్ ఎప్పుడు వస్తుందో చెబితే మాకు, ఆ లైన్ తరువాతనే 829 తెస్తాను. ఇప్పుడు పొరపాటుంది. ఈలోపల రెయిట్ చేసి లాభము లేదు. ఎందుకంటే ఇప్పుడు పరిస్థితి బాగా పుందికదా. ఆల్ రెడీ కాన్ చేసిందని చెబుతూ వున్నాము. అరు నెలలో ఈవేన్ 189 అని కొందాము, ఒక సంవత్సరములో ఎంత అవుతుంది? 807 లాస్ట్ ఇయర్ స్కోర్.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—కాదని ఎవరూ అనలేదు కదా, మీ దగ్గర సమాచారం వుంటే పంపండి. సంఖ్యలో ఎక్కువ, తక్కువ వుంటే పంపండి.

Calling attention Matters

re:—Action taken upon the reports of Minority Commission by the State Government and the policy of the Government regarding its reconstitution.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:— రాష్ట్ర లో అల్ప సంఖ్యాక వర్గాలవారి ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికిగాను ప్రభుత్వం 1979 ఏప్రిల్ లో ఆంధ్రప్రదేశ్ మైనారిటీల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. 28-4-79 తేదీ ఎం. ఎస్. నెం. 845 జి.ఓ. లో జారీ అయిన ఉత్తరువుల ప్రకారం ఈ సంఘం, తమ కార్యకలాపాలను, సిఫారసులనూ, వివరిస్తూ ఏటా ఒక నివేదికను ప్రభుత్వానికి సమర్పించాలి. ఆ వార్షిక నివేదికనూ, దానితోపాటు సంఘం మూచించిన సిఫారసులమీద ప్రభుత్వం చర్యలేవయినా తీసుకుని ఉంటే వాటిని తెలియచేసే వివరణను రాష్ట్ర కానన్ మండలి ఉభయ సభల సమక్షంలో ఉంచడం జరుగుతుంది.

ఈ సంఘం, అది ఏర్పడినప్పటి నుంచి, మూడు వార్షిక నివేదికలను వరుసగా 5-5-80, 1-5-81, 12-10-82 తేదీలలో సమర్పించింది. మొదటి నివేదికలో మూచించిన సిఫారసులకు సంబంధించి, ఒకే ఒక అంశం తప్ప మిగతా వాటి మీద చర్య తీసుకోవడం జరిగింది. ఈ ఒక్క అంశం, రాజ్యాంగ పరమయిన అల్పసంఖ్యాక వర్గాల రక్షణలకూ, ప్రభుత్వ విధానానికి సంబంధించి వుంది గనుక దానిని సవరణగా పరిశీలిస్తున్నారు.

రెండవ, మూడవ నివేదికలలో మూచించిన సిఫారసులు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

ఈ సంఘం ప్రస్తుత చైర్మను, సభ్యుల పదవీకాలం 28-7-83 లో ముగిసింది. ఈ పదవులను భర్తీ చేసే విషయాన్ని ప్రభుత్వం చురుకుగా పరిశీలిస్తున్నది.

re : Defective Irrigation and Drainage systems in Pedda Ogirala, China Ogirala, Fatelanka etc. Villages in Vuyyur Taluk, Krishna District.

شری سلطان صلاح الدین اوسی : مسٹر اسپیکر صاحب - یہ جو رپورٹ پیش کی گئی ہے وہ مسٹر ٹی انجیا صاحب جب چیف منسٹر تھے اس وقت جسٹس انصاری صاحب نے پیش کی تھی - مسٹر انجیا صاحب مسٹر بھاؤنم وینکٹ رام اور مسٹر بھاسکر ریڈی صاحب یہ سب آئے اور چلے گئے لیکن اب آپ آئے ہیں میں یہ چاہتا ہوں کہ یہ جو رپورٹ ہے اسکو ۱۹۸۳، ۱۹۸۴ یا ۱۹۸۵ میں دینگے - آپ اسکا تعین کریں کہ کس سال کرینگے - تین چیف منسٹر گذر چکے ہیں لیکن اس پر عمل نہیں ہوا - جب آپ آئے ہیں تو میں یہ سوال پوچھنا چاہتا ہوں کہ آپ بھی اس پر عمل کرینگے یا نہیں اور ایک سوال یہ ہے کہ اقلیتی کمیشن کا چیرمن کسی پارٹی کا نہیں ہونا چاہئے ایک ہائی کورٹ کے جج کو چیرمن بنایا جائے لیکن مدت گزرنے کے بعد بھی وہی چیرمن ہے کیا یہ ایمپلائمنٹ ایکسچینج ہو گیا ہے جو ایک منسٹر بار جانے کے بعد بھی یہاں لا کر رکھ دیا گیا ہے اس کو روزگار فراہم کیا گیا - یہ غلط سی بات ہے -

شری این - ٹی - راما راؤ : اس کمیشن نے رپورٹ دی ہے اس میں ۱۰ سفارشات کئے ہیں جس میں سے ۱۴ سفارشات پر عمل کیا گیا اور صرف ایک سفارش پر عمل ہونا ہے - یہ Examination میں ہے یہ نیا مائنٹیننس کمیشن بنانے وقت میں ضرور آپکے Suggestion پر نظر رکھوں گے -

re : Defective Irrigation and Drainage systems in Pedda Ogirala, China Ogirala, Fate Lanka etc., villages in Vuyyur Taluk, Krishna Dist.

శ్రీ వల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులే రెడ్డి :— పెద్ద ఓగిరాల, చిన్న ఓగిరాల, యాకమూగు, పత్తెలంక, వీరంకి గ్రామాలకు చెందిన ఆయకట్టులో నీటి పారుదల విధానానికి సంబంధించి ఏ విధమైన సమస్య లేకుండా వాట్ల పని పూర్తయింది.

15-7-1983 తేదీ నుండి 5-8-83 వరకు కు82వ ఖాతీ వరాల మూలంగా ఆ గ్రామాలలోని ఆయకట్టుకు ఉపకరించే మురుగునీరు, కనకవల్లి మురుగునీటి కాల్వల్లో డ్రైనేజీ పేదకుపోయింది. 7-8-83 తేదీన గమనించిన ప్రకారం, ఈ దిగువ పేర్కొనిన వల్లపు ప్రాంతాలలో వాట్లు పడ్డ ఆయకట్టు ముగింపుకు గురైంది.

1. పెద్ద ఓగిరాల గ్రామం	—	480	ఎకరాలు
2. చిన్న ఓగిరాల గ్రామం	—	180	ఎకరాలు
3. యాకమూరు గ్రామం	—	40	ఎకరాలు
4. కొమ్మమూరు గ్రామం	—	40	ఎకరాలు
		<u>690</u>	ఎకరాలు

Calling Attention Matters :
re : Defective Irrigation and Drainage
systems in Pedda Ogirala, China
Ogirala, Fatelanka etc. villages in
Vuyyur Taluk, Krishna District.

3. మురుగు నీటి పారుదల కాల్యంలో పేరుకుపోయిన మురికిని తొలగించేందుకు 20-7-83 నుండి 29-7-83 వరకు, 31-8-83 నుండి 13-8-83 వరకు నీటిపారుదల కాల్యాలు మూసివేయడమైనది. మిగులు నీటి తూముల ద్వారా బందరు కాల్యంలోనికి విడుదల జరిగింది. కనకవల్లి మురుగునీటి కాల్యంలో పెరిగిన కలుపు మొక్కలను తొలగించే ముంపుకు గురైన రైతులకు అప్పు తెప్పారు.

4. సాధారణ ప్రవాహ పరిస్థితుల స్థాయికి కాల్యాలను మెరుగుపరచడమైనది. గరిష్ఠ వరద పరిస్థితుల సమయంలో సాధారణంగా కొద్ది రోజులు ముంపు వుంటున్నది, ఇప్పుడు ఆయకట్టులో ముంపు పూర్తిగా తొలగిపోయింది. ముంపుకు గురైన 690 ఎకరాలలో అక్కడక్కడ చాచాపు 90 నుండి 100 ఎకరాలలో ఒరిగి నాట్లు వేయడం అవ్వమొంది. తిరిగి నాట్లు వేసే పని జరుగుతున్నది. ఆ ప్రాంతానికి అవసరమైన నీరు లభింపజేస్తారు.

(శ్రీ కె.పి. రెడ్డయ్య (ఉయ్యూరు) : - అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన పి.డబ్ల్యు.డి. మంత్రిగారు వివరాలతో రిపోర్టు చేశారు. ఇప్పుడు ముఖ్యంగా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వచ్చేది ఏమిటంటే మార్చి ఏప్రిల్ నెలల్లో యీ పనులకు సంబంధించిన అధికారులను కలెక్టరు గారిని అందరినీ యీ మైన్ తెనెస్స్ ఆఫ్ ఇరిగేషన్ అండ్ డ్రైనేజీ స్కీములు మీద ఖర్చు పెట్టకపోతే రాబోయే పంట కాలంలో హార్వెస్టు సీజనులో రైతులకు నష్టం వస్తుందని క్లియర్ గా అధికారుల దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. మే 1983 లో డ్రైనేజీ ఇరిగేషన్ బోర్డు, జిల్లాపరిషత్తు సర్వసభ్య సమావేశము జరిపినపుడు ఇంజనీర్ల దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. ఇంజనీర్లు అన్నది ఏమిటంటే యీ స్కీముల మీద ఖర్చు చేయడానికి మాదగ్గర రూపాయి కూడా లేదు వాటికి డబ్బు కాంక్షనే చేసే సవరణ తమకు లేదని చెప్పడం జరిగింది. తరువాత జిల్లాపరిషత్తు మీటింగులో ఒక రిజల్యూషన్ పాస్ చేసి ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తెస్తూ కనీసం 50 లక్షల రూపాయలు మినిమమ్ ఎక్స్ పెండిచర్ క్రింద కావాలని వారిని కోరడం జరిగింది దానికి నెల రోజులు తైము ఉంటే వేను ఏమి చెప్పానంటే ముందు జాగ్రత్తగా తెుండర్ను పీల్చి వర్కు అమలుకు రడీ చేయండి ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలకు మేలు చేసే ముఖ్యమంత్రి గారు తప్పకుండా డబ్బు యిస్తారని చెప్పడం జరిగింది. తరువాత సుంకర సత్యనారాయణ గారు ఒక రిజల్యూషన్ కొంత డబ్బు ఆ స్కీములకు తగించి పంపారు. అయినా యంతవరకూ డబ్బు కాంక్షనే కాలేదు. ఇంజనీర్లు ఆ పని అక్లాగే పెట్టుకొని కూర్చున్నారు. పంట కాలంలో పి.డబ్ల్యు.డి. ఎన్ ఇ గారిని కలిస్తే కావలసిన నీరు అంతా విడుదల చేస్తున్నాము, కృష్ణా త్యాగేశ దగ్గరకు వస్తే ఆ రిడింగు చూపిస్తామన్నారు. అక్కడ నీరు వడలడం నిజమే కాని ఆ నీరు రైతుల పోలాలకు చేరడానికి మధ్యలో కెనాల్స్ మినిమమ్ మైన్ తెనెస్సు చేయక పోవడం వల్ల రైతులకు నీరు అందలేదు, పంటలు

పోయినా రైతులు బందరు పొంకాలకు పోయినా తీసుకొని వచ్చి వేసుకోవడం జరిగింది.

Mr. Speaker : Your time is over.

Sri K.P. Reddiah : Sir, it is involving Rs. 3 crores loss to the agriculturists. And it is a pet subject of our Chief Minister.

నేను ఒక్కొక్క దివిజనులో 2 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలని ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరాను. మా గ్రామ పంచ్ లేవని ఇంజనీర్లు అంటున్నారు. పి. డబ్ల్యు. డి. మినిస్టరుగారు స్టేటుమెంటులో ఏవో లెక్కలు చదివారు. కాని ఆ లెక్కలు తప్పు. నేను ప్యూసిఫిక్ గా 12 గ్రామాలు విషయం చెబుతున్నాను. 12 గ్రామాలలో యావరేజీని నష్టమైన, ముంపుగురైన పంట 5000 ఎకరాలు ఉంటుంది. మంత్రిగారు మరల నాల్గు వేసాలని చెబుతున్నారు కాని అది సరికాదు. 8/4 వంతు పంట నాశనం అయింది. ప్రతి ఎకరానికి 8000 రూపాయలు రైతుకు ఆదాయం వస్తుంది. 8000 రూపాయలు 5000 ఎకరాలకు లెక్కలు వేస్తే 1.5 కోట్ల రూపాయలు అవుతుంది. రైతులు ఖర్చు పెట్టింది ఎకరానికి 500 పెడతారు. రెండు బస్తాలు ఎరువులు వేస్తారు. దానికి 8000 రూపాయలు అవుతుంది.

అవి కూడా పంటలో వేసినట్లే రెండు బస్తాల ఎరువు వేసారు దాని సొమ్ము కూడా పోయినట్లే. మొత్తం రూ. 8 కోట్లు. ఈ ఒగిస్టికల్ లో రైతులకూడా ఏమి చేయలేకపోతున్నారు. చెబితే వినే నాధుడు లేడు. ఈ నష్టం జరిగినట్లుగా మంత్రిగారు కూడా ఒప్పుకున్నారు. రైతులకు కాంత కాంపెన్ సేషన్ ఇచ్చి ప్రతి ఎకరానికి రెండు బస్తాల ఎరువు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. కైకలూరులో నారు ఉంది. అది కొనడానికి రుణాలు మంజూరు చేసి, 12 ఎకరాలకు రూ. 5 లక్షలను వెంటనే కాంక్షన్ చేయాలి. 10 సంవత్సరాలమంది ఆ రైతులు అందోళన చేస్తున్నారు. After all it costs only Rs. 2 lakhs expenditure. For not incurring the expenditure of Rs. 2 lakhs, the loss was of Rs. 3 crores. పరిస్థితి చాలా హ్యూయన్ విచారకంగా ఉంది. మంత్రిగారు చుద్దాము, చేద్దాము అనకుండా, కాన్ డ్రయినేజ్ కాంక్షన్ చేసి, వెంటనే అర్డర్లు ఇవ్వాలి కృష్ణా జిల్లా ముఖ్యమంత్రిగారి స్వస్థలూ. వారు ఏమి చేస్తున్నారని అక్కడి పోజులు అడుగుతుంటే, వారు తెలిగు గంగ. తెలంగాణా అభివృద్ధిలో ఉన్నారు. ఆ తరువాత చేస్తారు అని చెప్పడం జరిగింది. వెంటనే రూ. 50 లక్షలను కాంక్షన్ చేసి, డ్రయినేజీ, ఇరిగేషన్ సిస్టమ్లను తిరిగి పరీక్షిస్తే సిస్టమ్ లోకి తేవాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి నిర్మాణాల శాఖ మంత్రిగారికి నివేదిస్తూ, ఈ పరితిపావన ఏ పార్టీకి ఉండించినది అని చూడకండా, వెంటనే చర్య తీసుకుంటే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం తమ పార్టీ ప్రతిష్టను మరింత పెంచుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది అని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్ల పురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— గౌరవసభ్యుల సూచనలను పూర్తిగా అవగాహన చేసుకున్నాను. గౌరవసభ్యులు ద్రయినేటి పనిని మొదలైనవన్నీ వివరంగా వ్రాసి ఇస్తే, పూర్తిగా ఎగ్జామిన్ చేయిస్తాను. వీరవరకు సాధ్యమో, అంతవరకు చేయడానికి నిర్ధారించానని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri K.P. Reddiah:— What is that the Government is going to do in this matter. The Minister must specifically say. I am sorry the way in which the Minister is giving the answer, is not satisfactory.

శ్రీ నల్ల పురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— డమించాలి. రూల్ 74 క్రింద మంత్రిని రిస్ట్రీక్ట్ చేసి ఇస్తారు. గౌరవసభ్యులు క్లారిఫికేషన్ అడుగుతారు. తరువాత కూర్చుంటారు. ఉపన్యాసాలు చేస్తూ, దబాయించి అమ్యూరెన్స్ తీసుకోవాలంటే అమ్యూరెన్స్ ఇవ్వడం సాధ్యం కాదు.

శ్రీ కె.పి. రెడ్డయ్య :— ఏమి కేస్తారో చెప్పమనండి

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఒక ఉత్తరం వివరంగా వ్రాసి అనే చర్య తీసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తానని అన్నారు కదా? ఆ రకంగా చేయండి.

శ్రీ కె.పి. రెడ్డయ్య :— వెంకయ్య నాయుడు గారు చిలివలు పరివలు అల్లి చెబితే బాగా సమాధానం తెలుతారు. నాలంటి వాడు అడిగితే కాదంటారు.

శ్రీ నల్ల పురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— వరి ప్రశ్నకు అమ్యూరెన్స్ కావాలంటే సాధ్యం కాదు, అధ్యక్షా.

PAPER LAID ON THE TABLE

Annual Report on the working of the A. P. Financial Corporation
1982-1983

శ్రీ ఎం.టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, 1982-1983 సంవత్సరమునకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థ :ని తీసుపై వార్షిక నివేదిక ప్రతిని 1981 సం. రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థ చట్టములోని 38 (3) సెక్షనుకు అనుగుణంగా సభా సమక్షమునందు ఉంచుచున్నాను.

Mr. Speaker :—Paper laid.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— ఆన్ ఎ పాంట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్— సభా సభ్యులలో 9-10 కైలాన్నియో యాక్ట్ ప్రకారం యాన్వైవల్ రిపోర్టు సభ ముందు పెట్టబడుతుంది అడిట్ రిపోర్టు, అడిట్ జనరల్ అడిట్ కంట్రోలర్ కామెంటుస్ కూడా జత చేసి పెట్టవలసి ఉంది. ఇప్పుడు ఆ విధంగా పెట్టలేదు.

శ్రీ నల్ల పురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— అసెంబ్లీ రూల్స్ లో అటువంటి పోలిసిస్ ఎక్కడా లేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— రూల్స్ విషయం కాదు, పార్టీస్ అండ్ పోలిసిస్.

re : Andhra Pradesh Public Employment
(Regulation of Age of Superannuation)
Bill, 1983 (Introduced)

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఐ వి. గొ తూర్ ఇట్.

(శ్రీ ఎం. నారాయణ రావు :— ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్—
పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్స్ అనేవి కొంతమందే అడిగాలా? ఎవరు అడిగా
అడుగవచ్చువా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— పాయింటు ఉంటే ఎవరైనా అడుగ వచ్చు.

(శ్రీ ఎం. నారాయణ రావు :— ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్—
వరదలు వచ్చి కొట్టుకుపోతున్నాయంటే ముక్కి గాదు వాసి ఇవ్వాలంటారు.
ఇక్కడ చెప్పిన దానిపై చ్యూట్ సుకోరా? వాసే ఇవ్వాలా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అందులో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ ఏమీ లేదు.

Amendment to the A. P. Public Service Commission Regulations, 1963.

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, 1963 సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ నిబంధనావళికి సవరణలు కలిగియుండి జి. ఎ (ఉద్యోగములు - ఎ) శాఖ వారి 12-4-1962 తేది కల జి. బి. ఎం.ఎస్. నెం. 286 లో జారీ చేయబడిన నోటిఫికేషన్ ప్రకటిని భారత సర్వీస్ నియమావళిని 820 : రిచ్మెంట్ యొక్క (5) ఖండము క్రింద వలసిన రీతిగా సభా సమక్షమునందు ఉంచుతున్నాను.

Amendment to Rules of the Tirumala Tirupathi Devasthanams Act, 1979.

(శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, 1979 వ సంవత్సరం తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల చట్టములోని 46 (1) సెక్షను క్రింద రూపొందించబడిన నియమావళికి రివెన్యూ (దేవస్థానములు-III) శాఖ వారి 10-2-1983 తేది కల జి. బి. ఎం.ఎస్. నెం. 286 లో జారీ చేయబడిన సవరణ ప్రకటిని, 1979 సం. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల చట్టములోని 46 సెక్షను యొక్క (2) సెక్ సెక్షను క్రింద వలసిన రీతిగా సభా సమక్షమునందు ఉంచు వ్వాను.

Mr. Speaker:—Papers laid.

GOVERNMENT BILLS

1. The Andhra Pradesh Cinemas Regulations Amendment Bill, 1983.

Sri Ch. Venkatrama Jogaiah:—I beg to move: "That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Cinemas (Regulation) Amendment Bill, 1983."

Mr. Speaker:—Motion moved.

The question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Cinema (Regulation) Amendment Bill, 1983.

(Pause)

The Motion was adopted and the Bill was introduced.

2. The Andhra Pradesh Public Employment (Regulation of age of Superannuation) Bill, 1983.

Sri N. Bhaskara Rao:—Sir, I beg to move:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Public Employment (Regulation of Age of Superannuation) Bill, 1983."

Mr. Speaker:—Motion moved.

The question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Public Employment (Regulation of Age of Superannuation) Bill, 1983."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

ANNOUNCEMENT

re: Posting of Demands for Grants for the purpose of convenience.

Mr. Speaker.—The demands for Grants posted for discussion on 26-8-1983 will be taken up on 29th and 30th of August, 1983 and the Demands for Grant posted for 19-8-1983 and 30-8-1983 will be taken up on 26-8-1983 and 27-8-1983. For the purpose of convenience, the change was made.

Annual Financial Statment (Buget) for 1983-84 (General Discussion)

శ్రీ ఎన్. జయపాల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈనాడు ఆర్థిక మంత్రి గారు సమర్పించిన బడ్జెటు గురించి ఆర్థిక విశ్లేషణ అందిచే ముందు కాంగ్రెసేతర పత్రికలకు సభ్యులు ప్రస్తుతం ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బాదికరమైన తీవ్రమైన రాజకీయ సందిగ్ధావస్థ గురించి చెప్పవలసి ఉంది. రాష్ట్రంలో కాంగ్రెసేతర పక్ష ప్రభుత్వం ఏర్పడడం పట్ల మాకు హర్షం ఉంది. అయితే ఈ కాంగ్రెసేతర పక్ష ప్రభుత్వ ప్రయోగ సాఫల్యతపట్ల మాకు సహకారం చేయవలసిన రాజకీయమైన ఆవశ్యకత ఉంది. నేడు మన రాష్ట్రంలోని కాంగ్రెసేతర పక్ష ప్రభుత్వాన్ని తీవ్రంగా విమర్శిస్తే అది బలహీనపడుతుందేమో, అనే భయాందోళనలు మాకున్నాయి. అయినప్పటికీ పత్రికలకు సభ్యులుగా ఈ ప్రయోగ సాఫల్యత కావాలంటే సద్విమర్శ చేయవలసిన అవసరం ఉందనే రాజకీయ అవగాహన కలిగి వ్యక్తులముగా ఈ విశ్లేషణను అందించవలసి ఉంటుంది. కాంగ్రెసేతర పక్ష ప్రభుత్వం

11-30 a.m.

అందుచేత ఎవరైతే కాంగ్రెస్కు వ్యతిరేకముగా మెన్నటి ఎన్నికలలో ఓటు వేశారో ఆ వర్గాన్నింటిని కాపాడుకొనవలసిన అవసరం వుందే దృక్పథముతో ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు తనయొక్క వ్యక్తిగత ఆకర్షణవల్ల యిలాంటి ప్రయోగము సఫలమైననుకొంటే పొరపాటు. యూరప్ లో ఒక మేధావి చెన్నల్ చెప్పారు. If only the nose of Cleopatra had been shorter the history of Europe would have been different. అది అవహేన్యమైన భాష్యం అదే విధంగా నేను సీనిమాను వదిలి రాజకీయాలలోకి వచ్చాను కనుక కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వమేర్పడినదనుకొంటే అంతే అవహేన్యముగా వుంటుంది. ఏ ఫలితాలకై వా కూడ చారిత్రక కారణాలు, సామాజిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు కారణాలుగా వుంటాయి అనే బీషయాన్ని రాజకీయముగా అర్థము చేసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఎన్.టి.ఆర్. అధికారములోకి రాకముందు సమాజములో వున్న అన్ని వర్గాలను అకట్టుకొనేదానికి ఎలాంటి మాటలు చెప్పారు? అధికారములోకి రాగానే అలాంటి తాపత్ర్యాన్ని చూపించటములేదు. ఆయన మిశ్రులను శప్యపులుగా మార్చుకొనే ప్రవృత్తి కన్నీస్తున్నది. Can I call it Bhasmasura complex? అది భస్మాసుర మనస్తత్వము అవుతుంది. మన రాష్ట్రములో ఇటీవలి ఎన్నికలలో మూకుమ్మడిగా, తమ కాయకట్టులా కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వ ఏర్పాటుకు సహకరించారు కాని వీరు ఎన్నికై రాగానే చేసినది ఏమిటి? వారిపై ఏకపక్షముగా యుద్ధాన్ని ప్రకటించారు. కేవలము కొన్ని చర్యల ర్యూరూ. రిక్కిననుంచి రోట సభవత్సరాలకు రిటైర్ మెంటు పయమ్మును తగ్గించడంవల్ల కాదు వీరు సమాజానికి శత్రువులనే అభిప్రాయాన్ని కల్గించే ప్రయత్నం చేశారు.

అందుచేతనే ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్రలోనే కనిపించని ఎరగని రీతిలో ఆంధ్ర, తెలంగాణా అని లేకుండా, ఎన్.జి.ఓ.లు జి.ఓ.లు అని లేకుండా క్లాస్ 4, క్లాస్ 8 ఎంపాయిన్ అనే భేదాలు లేకుండా మరచిపోయి ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకముగా తిరుగుబాటు చేశారు అంటే ఎన్.టి.ఆర్ ఆ వర్గముమీద యుద్ధము ప్రకటించుట వల్లనే ఇది జరిగింది. ఎఫ్.ఆర్. 2 అమెండ్ మెంట్ దీని ఎందుకు అమెండ్ చేయవలసివచ్చింది? అధికారం లేకుండా 58 నుంచి 55 సంవత్సరాలకు తగ్గించాలనే విధాన నిర్ణయము ఒక పక్షముగా అర్థరాత్రి అర్ధా తముగా తీసుకోవడం, అది ఇన్ వాలిడేట్ అని తెలుసుకొని ఎఫ్.ఆర్ 2 అమెండ్ చేస్తే తప్ప ప్రయోజనము లేదని గుర్తించి అమెండ్ చేయడం జరిగింది. అమెండ్ చేసినతరువాత ఏమి చేశారు? ఇది అమెండ్ చేసిననాటినుంచి ఫోర్స్ లోకి వస్తుందికాబట్టి రిట్రోస్పెక్టివ్ ఇఫెక్ట్ చేస్తే తప్ప ప్రయోజనము లేదని అర్థము చేసుకొని అర్థినెప్పును తీసుకువచ్చారు. అఖరుకు అప్పటి చీఫ్ సెక్రటరీ బి.ఎన్. రామన్ తప్పుడు సలహా ఇచ్చారు. అప్పటి లా సెక్రటరీ ఎం.ఎన్. రావు తప్పుడు సలహా ఇచ్చారు అన్నారు. ఒక మౌలిక సూత్రము గురించి వనవి చేస్తాను. ఏ విధాన నిర్ణయమైనా రాజకీయాధికారాన్ని, లాయించేవారు తీసుకోవల్సిన బాధ్యత వుంది. అధికారులు తీసుకోరు. ఈ విధంగా సలహాభిధోనితో అధికారులను సేవ్ గోట్ చేసే వద్దతి అవలంబిస్తే వారికి అధికారుల సహకారము అందదు అని తెలియ చేస్తున్నాను. సర్కారేట్ డెప్యూటీ ప్రధానమంత్రి అయినపుడు ఆయన క్రింద వనిచేసే అధికారులు ఆయనను అరెస్ట్ చేయాలని ఆదరు చేశారు. పాచ్ వి. ఆర్. అయ్యంగారు ప్రసించ ఒక ఆర్టికల్ ని చదివాను. సర్కార్ పతేలు హోమ్ మంత్రిగా వున్నపుడు ఒక సలహాను సోమ్ కార్యకర్త ఇచ్చి వచ్చుడు పతేలు తన అభిప్రాయాన్ని మార్చుకొని సలహాను పాటించనందుకు ఒక దుష్ప్రమాణానికి దారి తీస్తే ఈ నిర్ణయము నాది, కార్యదర్శిని కామ దానికి పూర్తి బాధ్యత నేను వహిస్తున్నానని చెప్పడం జరిగింది. ఈనాడు సివిల్ సర్వీసెస్ లో స్టేట్ ఆఫ్ టోటల్ డిమోరలైజేషన్ వచ్చింది. సివిల్ సర్వీసెస్ లో రెండు గ్రూపులు ఏర్పడనవి. You literally find civil war in civil services in Andhra Pradesh. అందుచేత అధికారులయొక్క సహకారాన్ని సహకారాన్ని పొందటానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రయత్నం చేయాలి. వారు అవసరం వచ్చినప్పుడు ఎవరివైనా వదలివెడతారనే భావాన్ని తొలగించుటానికి కూడా ప్రయత్నం చేయాలి. N.T.R. as Chief Minister is looking like a giant, but among whom? He is a giant among Lilliputs. మరుగుజ్జుల మంత్రి వర్గముతో అజానుబాహుడు. ఈనాడు చరిత్రలేని ముఖ్యమంత్రి అని చెబుతున్నాను. Nobody can be born as a leader. మంత్రిగా నియామకము జరిగిన తరువాత వారికి యివ్వవలసిన గౌరవాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు యివ్వకపోతే వారి క్రింద వున్న అధికారులుకూడా మంత్రిలకు యివ్వరు. దీనిని ముఖ్యమంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. మిక్కిలు నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారితో నేను ఎప్పుడూ మాట్లాడలేదు కాని నాకు ఒక విషయము విశ్వాసనీయముగా తెలియ వచ్చింది.

శ్రీ లక్ష్మవర్మ శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— నాకు ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా కారణం చెప్పన్నారు. మాకు అభివృద్ధి ఉన్నాయి. ఎలాంటి భయము లేదు.

శ్రీ ఎస్. కైపాల్ రెడ్డి :— జయముతో గౌరవమివ్వడం కాదు. శ్రీ శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు సీనియర్ మినిస్టర్. ఎ. పి. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ వారి పోస్టింగ్ లో ఉండి వారికి ఏ మాత్రం తెలియకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు ఎ. పి. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ ని వైండింగ్ చేయాలని ఆదేశించడం తీసుకొన్న మాట నిజమా?

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— నా సలహాతోనే చేశారు.

శ్రీ ఎస్. కైపాల్ రెడ్డి :— మంత్రులు ముఖ్యమంత్రికి విధేయులు. రాజ్యాంగానికి విధేయులు కాదు. ఈ సందర్భ వచ్చినప్పుడు చాలా సమర్థవంతముగా సలహానం చెప్పారు. ఇక ముఖ్యమంత్రిగారు అధికారుల మీద చర్య తీసుకొన్నారు అవినీతి విషయంలో. వాటిని నేను సమర్థిస్తున్నాను. కాని సమైక్యతేమి? మన వరకేనా? ఎవిక్రిన్ మీద చర్య తీసుకున్నాను. ఇంజనీరుకు చాలా మీద ఎలాంటి ఛార్జీలు పైలే చేయలేదు. ఎంక్లయిర్ అరగడం లేదు. మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ మీద చర్య తీసుకొన్నారు. ఎంక్లయిర్ అరగడం లేదు. ఏ విధంగా చర్య తీసుకోవాలి? ఇంకా ముందు మంత్రులుగా ఉండి అవినీతి చర్యలకు పాల్పడ్డ వ్యక్తుల మీద ఎలాంటి చర్య తీసుకోవాలి అది పోలిటికల్ ఇంజనీరింగ్ దిక్ అనేట్ అవుతుంది. కాంగ్రెస్ ని ప్రభుత్వం 11-40 a.m. వున్నప్పుడు మేమంతా సీమెంటు కుంభకోణం గురించి పరిశీలించాము. దాని గురించి చెప్పాలంటే సిగ్గుచేటుగా వుంది. కాంగ్రెస్ పక్షం వచ్చినప్పుడు దానిపై ఎలాంటి చర్య తీసుకోవచ్చు ఇక మేము ఎవరి చెప్పకోవాలి? లాడ్ గార్బిన్ స్కాండల్ గురించి మేము వెంట్రాకించాము ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు ఈ సభలోనే ప్రకటించాము. ప్రాథమికంగా ఇంజనీర్స్ 11 వేల ఇంజనీర్లకు మామిని అక్కర్లేగా ఉన్నాయి మేము చెప్పాము. ఈనాడు దాని లెవెల్ 400 కోట్ల రూపాయలైనా ఉంటుంది. లాడ్ గార్బిన్ కు సంబంధించిన స్పెషల్ కోర్టు ఏమైంది? ఎమెండ్ మెంట్లు ఇంజనీర్ యాక్టివ్ కమిటీ రేపిస్ అంటే ఎంత కాలం? అలాగే లోకాయుక్ట్ ఉప-లోకాయుక్ట్ లెట్— From the view point of legislative merits they are extraordinary pieces of legislation. వీటిని ఎవరు చేయటానికి ఎందుకు వెనుకంటే చేస్తున్నారు? ముఖ్యమంత్రిని వీటి వాటి క్రిందకు తీసుకురావాలనే ఆలోచన ఉన్నట్లు చెప్పారు. కేంద్రానికి వాగారు. Chief Minister cannot be included in the purview of the Lokayukta institution. అయితే ముఖ్యమంత్రిని లోకాయుక్ట్ పరిధిలోనికి తీసుకువచ్చే విధానం కేంద్రానికి ఉన్నది అనుసరించవచ్చు. దీని మొదటి లోకాయుక్ట్ క్రిందకు రాకుండా చేసి కుట్ర వుండేలా చేసి నాకు భయంగా వుంది. నేను ఒక విషయం స్పష్టం చేయదలచుకున్నాను కాంగ్రెస్ ని ప్రభుత్వం చేసిన తప్పును మేము తప్పు

కండా వుండాలి. ఒక అల్లుడు చంద్రబాబునాయుడుగారు ఆ పార్టీలోకి ఎలా వచ్చాడు. ఆయన రావడం వల్ల మరొక సభ్యుడు ఆ పార్టీ నుండి ఎలా బయటకు వచ్చాడు. మరొక అల్లుడు శ్రీ వెంకటేశ్వరరావుగారు తెలుగు యువత ఆధ్వర్యం అయ్యాడు. ఆయన.....

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:— అధ్యక్షా, అవి మా పార్టీకి సంబంధించిన విషయాలు. మా పార్టీ వ్యవహారాలలో జోక్యం కల్పించుకొని ఆ విషయాలు బజ్జెటు పై జరిగే చర్చ సందర్భంలో మాట్లాడటం సబబు కాదు. చంద్రబాబునాయుడు ముఖ్యమంత్రిగారి అల్లుడు కావచ్చు. ఆయన ఏ పార్టీలో వున్నారో జై పాల్ రెడ్డిగారికి తెలియదు. వెంకటేశ్వరరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగారి అల్లుడు కావచ్చు. వారు తెలుగుదేశం పార్టీ మే బర్ అయినంత మాతాన ఈ సభలో లేని వారి గురించి, ఈ సభలో సమాధానం చెప్పకోటానికి అవకాశం లేని వారి గురించి, ఈ సభలో పేర్కొనబడిన మాట్లాడటం న్యాయం కాదు.

శ్రీ ఎన్. జై పాల్ రెడ్డి :— అనాడు రాజీవ్ గాంధీగారి గురించి మాట్లాడినప్పుడు కూడా ఇదే వాదం ఎత్తివచ్చేవారు. అందుకే నేను బాధపడుతున్నాను. వెంకటేశ్వరరావుగారు తెలుగు యువత ప్రేమిడెంటు అయినప్పుడు ఆ పార్టీలో పని చేసిన తర్వాత సత్యనారాయణగారు ఏవిధంగా బాధపడ్డారో మనం చూశాము. నేనీ వివరాలు ఆగ్రహంతో, ఆవేశంతో చెప్పడం లేదు. ఆవేషంతో మనవిచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, స్టూడియోను థియేటర్లుగా మార్చే తతంగం గురించి ఎవరూ మాట్లాడలేదు. 1980 వ సంవత్సరంలో జయకృష్ణ స్టూడియోను, థియేటర్లుగా మార్చటానికి అప్లికేషన్ పెట్టకున్నారు. ఎన్. టి. రామారావుగారు కాంగ్రెస్ ఐ. ప్రభుత్వంలో బాగా వున్నప్పుడు వారు రాజకీయాలలోకి రాకముందు జయకృష్ణ అప్లికేషన్ పెట్టకున్నారు. మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ హైదరాబాదు దానికి పర్మిషన్ నిరాకరించింది. జోలింగ్ రెగ్యులేషన్స్ రిలీజ్ చేయటానికి నిరాకరించారు. హుదా కూడా నిరాకరించింది. అనాడు మంత్రిగా వున్న సరోజిని పుల్లారెడ్డిగారు నిరాకరించినట్లు తెలిసింది. అయితే అనాడు ఆ ప్రభుత్వం నిరాకరిస్తే ఇప్పుడు మేము పునః పరిశీలించకూడదా అని అడగవచ్చు. మీకు పరిపూర్ణమైన అధికారం వుంది. అది అవసరం అని నేను చెప్పడం లేదు. కాంగ్రెసువారు చేసిన తప్పులో ఇది లెక్కలోకి రాదని కూడా నేను ఒప్పుకుంటాను. కాంగ్రెస్ ఐ. లో అవినీతి వుంది అని పోలీస్ లో ఒక భావం కల్పించి దానిని ఓడించిన మీరు అలాటి అలవాట్లకు అతితగా ఉన్నత ప్రమాణాలను పాటించవలసివుంది. Justice must not merely be done, must seem to be done. ఈ విషయంలో ఆర్. పి. సింగ్ గారికి ముఖ్యమంత్రిగారు తమ చాంబరుకు పిలిచి మాట్లాడినట్లు వాకు సమాచారం వుంది. నేను ఆ విధంగా ఆరోపణ చేయడం లేదు కాని ముఖ్యమంత్రిగారి నుండి స్పష్టికరణ కోరుతున్నాను. అలాటి మునిసిపలు

సెక్రటరీ ఆవంట గారు కూడా బస్సుకోక లీప్ సెటూరని తెలిసింది. అంతకుముందే రిటైర్ అయిన వెంకట రమణారెడ్డిగారు ఆ ఫయల్ పుచ్చుకొని తిరిగివెళ్లు నా వద్ద సమాచారం వుంది. ఈ ఉదంతం పైన ప్రభుత్వం చేసిన వరస్పర్ విరుద్ధమైన ప్రకటనల గురించి నేను పేర్కొంటాను. విజయవాడలో మహానాడు అరిగేటప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక ప్రకటన చేశారు. ఈ విషయంలో నేను నిర్ణయం తీసుకోలేదు. క్యాబినెట్ నిర్ణయం తీసుకున్నది అని చెప్పారు. పత్రికలు మేము చదివాము. వారం రోజులు ఆ కమండే ఇన్స్పెక్షన్ డిపార్టుమెంటు వారుఒక ప్రకటన చేశారు. ఈ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారికి దృష్టికి తీసుకురావడలేదు అని. That file must go before the Chief Minister. How could that decision has been taken at all without the matter being taken to the notice of the hon'ble Chief Minister. ఆ విషయంలో స్పష్టికరణ చెయ్యాలని మనవి చేస్తున్నాను. అవినీతి గురించి ప్రకటన చేశారు. ఏ సభ్యుని ప్రయోజనాలనూ పెంపొందించటానికి మేము పోకల్సం కల్పించుకోము అని చెప్పారు. అవినీతి విషయంలో కాగ్రేవ్ ఐ పె గినంత ప్రమాదానికి పెరిగారని ఆరోపించడం లేదు కాని ఆ మార్గం పట్టారని మాంత్త చెబుతున్నాను. పత్రికలో వచ్చిన ఉదంతం సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ క్షణంలో వెంగళరావు గారే ఎమ్.ఎల్.ఎ. వున్నారు. వారు ఎమ్.ఎల్.ఎ కాకముందు నుంచి కూడా నాకు వ్యక్తిగతంగా మంచి మిత్రుడు. వారు పాదరాజాదు తరువాత వుండే కనాడి పరిశ్ వద్ద వుండే ఒక పిల్ ఫార్మ్లో స్టాన్ క్వారి కావాలని అప్లికేషను పెట్టుకున్నారు. అయితే ఆ డిపార్టుమెంటు వ్యతిరేకించింది. ఎందుచేత? అది రెండు ఏకరాల స్టాన్ క్వారి ఐయినప్పటికీ మూడు కిలో మీటర్లు ఆ భూమిలో వెళ్లవలసిన అవసరం వుంది. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా యిలాంటి భూమి పాదరాజాదు దగ్గర పిల్ ఫార్మ్ వద్ద వుంది గాబట్టి యానిమల్ హాబ్లెండ్రి కొరకు ఎన్నో ప్రాజెక్టులు పాట్లను చేసే అవకాశం వుంది, అందుచేత యానిమల్ హాబ్లెండ్రి డైరెక్టు, సెక్రటరీ అయిన సుబ్రహ్మణ్యం గారు దీనిని తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. కాని మంత్రిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు అతనికి యివ్వాలని ఆర్డరు చేశారు. వేసిన తరువాత నిజాయితీగల సెక్రటరీ గనుక ముఖ్యమంత్రి గారు దీనిని పునఃపరిశీలించాలని తీవ్రంగా అధిక్షేపిస్తూ పైలు మీద ప్రవాసనట్లు నాకు విశ్వాసనీయంగా తెలియవచ్చింది. ఆ పైలు తిరిగి ముఖ్యమంత్రిగారి వద్దకు వెళ్ళింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ డైరెక్టును; సెక్రటరీని పిలిపించారు. అక్కడ వెంగళరావు, ఎం. ఎల్.ఎ గారు వున్నారు. మంత్రి జానారెడ్డిగారు వున్నారు. శ్రవణ్ కుమారు గారు వున్నారు. సెక్రటరీగారు స్పష్టంగా చెప్పారు. నేను ప్రభుత్వ కార్యదర్శిని, యిలా యివ్వడం ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలక. భిన్నకరము విరుద్ధం కనుక నా అంతరాశ్రయ ఒప్పుకోవడం లేదని వంగి సమస్కారం చేశాడు. అయినప్పటికీ ముఖ్యమంత్రి గారు వారికి వుండే సహజ ఉదార ధోరణిలో యితను మా పార్టీ మనిషి.....

శ్రీ నల్ల పురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు సర్, ఆలోచన గౌరవ సభ్యులమీద మరొక గౌరవ సభ్యులు ఆరోపణలు చేయాలంటే స్పష్టమైన

గారి అనుమతి తీసుకొని చేయాలి. మీ అనుమతి తీసుకున్నారా? వెంగళరావు, ఎం.ఎల్.ఎ. గారి మీద వారు ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. మీ అనుమతి తీసుకున్నారా?

శ్రీ ఎస్. జయపాల్ రెడ్డి:—నేను ఎం.ఎల్.ఎ. గారిమీద ఎలాంటి ఆరోపణలు చేయడం లేదు. I am only bringing to the notice of this House and the Government, that I have not made any allegation against the M. L. A., The application was made in the name of the Brother of the M. L. A. The M.L.A. merely interfered in the matter. The M.L.A., was in the Chambers of the Chief Minister when this meeting was taken place, and when this decision was taken.

శ్రీ నల్ల వురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—ఎం.ఎల్.ఎ. మీద ఎలిగేషన్లు పెట్టినప్పుడు మీ అనుమతి తీసుకోవాలి. ఇప్పుడు వెంగళరావుగారి మీద ఆరోపణలు పెడుతున్నారు. వెంగళరావుగారు యిల్లీగల్ గా కొంత ఖామిని ప్రభుత్వం దగ్గర తీసుకున్నట్లు ఆరోపణ. ఈ ఆరోపణను మీ అనుమతి లేనిదే చేయకూడదు. మీ అనుమతి తీసుకున్నారా?

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి:—బడ్జెటు ప్రవన్యాయములో నాకు తెలియవచ్చిన యిన్ఫర్మేషన్ ను సభ దృష్టికి తీసుకురాకుండా అవాంతరం కల్పిస్తే ఏమి చేయాలి?

మిష్టరు స్పీకరు:—తీసుకురావచ్చు. But please do not make any allegations against anybody.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు సర్, రూలు 804 ను చూడండి. A member while speaking shall not use offensive expression about the conduct of proceeding of the other House or of the parliament or any State Legislature. యీ అఫెన్సివ్ లాంగ్వేజ్ అనే చాన్సి వివరణ ఇవ్వండి. రెండవది, సభ్యులను క్లారిఫికేషన్ ఇవ్వమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి:—రూలు 804 యీ స్టిటికి ఏ మాత్రం వర్తించదు.

శ్రీ యం. కిషన్ రావు:—గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది ఏదైతే వుందో, ఆ సెక్రటరీ అంతగాత్మ ఒప్పుకోడు. అని, యదంతా ఒక కట్టు కథగా చెప్పిన విషయం. ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు నా అంతరాత్మ అంగీకరించడం లేదనే కట్టు కథను ఏదైతే చెబుతున్నారో దానికి ఆధారాలు చెప్పకుండా చెబితే ఎట్లా? సాక్షులు వున్నారా? ఇట్లా సభను తప్పు త్రోవ వట్టించే సర్దుతిలో మాట్లాడడం మంచిది కాదు. అది మిస్ థింగ్ చేసే విషయముగా మీరు శావించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యస్. జయపాల్ రెడ్డి:—రూలు పైన స్పష్టికరణ చేయాలి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—అధ్యక్షా, మీ అనుమతితో ఒక క్లారిఫికేషన్ కోరుతున్నాను. గౌరవ సభ్యులు వారి ప్రవన్యాయములో అంతకుముందు, ప్రభుత్వ

కార్యదర్శులు చేసిన పనిని మంచి చెడ్డ విచారించే అధారిటీ మంత్రిలకు వుంది. వారు ఆ కార్యాలను స్వీకరించాలన్నారు. వారు చెప్పింది విని చేయడం గాని ఒక వేళ తప్పు చేశావని ప్రకటించడం గాని సబబు కాదని ఒకసారి చెప్పారు, ఇప్పుడు వారి స్పీచుతో తిరిగి ప్రభుత్వ కార్యదర్శి వద్ద అన్నా కూడ మంత్రిలు చేకారంలే వారి మాట వినమని ఒకసారి ఎందుకు విన్నారని ఒకసారి అన్నట్లు మాకు ఆర్థం అవుతున్నది.

మిష్టరు స్పీకరు :— దయచేసి ఆరోపణలు మాత్రం చేయవద్దు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, ఈ క్వారీ విషయం తెలియజేస్తాను. ఇది ప్రభుత్వం యిచ్చింది కాదు. ఇంతవరకు అక్కడ క్వారీ జరుగుతున్నది. ఆ విషయం చూచి అక్కడ యివ్వడం అయిందని సభవారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా పక్షపాత బుద్ధితో వ్యవహరించ లేదు. ఏ పార్టీ సభ్యులైనా ఏ పార్టీ సభ్యులైనా సరే వ్యాయం చేయడం ప్రభుత్వ ధర్మంగా తీసుకుంటామని గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను, ఇక మా అల్లుండ్ల మీద ఏదో ఏదో చెప్పారు, అల్లుండ్లు అయ్యారు యీనాడు కాదు నేను రాజకీయాలకు వచ్చిన తరువాత. రాకముందే అయినారు. అయినా ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం ప్రకారము అల్లుండ్లు అయినా, కొడుకులైనా, తమ్ముళ్ళు అయినా సరే ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడినట్లయితే వారిని తప్పకుండా ఎవరు కాదనడానికి ప్రజాస్వామ్య యుగముతో అధికారం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు, అల్లుండ్లు అయినంతమాత్రాన వారికి ఏ విధంగా ప్రభుత్వపరంగా అధికారం కట్టబెట్టడం జరుగలేదు. ఇది అమామమం, ఇది మన సంస్కృతికి చిన్నతనము. ఏదైనా సరే వారికి యిచ్చివుంటే ఫలానా అధికారం కట్టబెట్టారంటే నేను భాధ్యుడను, కాని వారు అల్లుండ్లు, కొడుకులు అయినంత మాత్రం చేత ప్రతిపక్షి యీ విషయం పాచ్యరించడం అనేది మన సంస్కృతికి అంత మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మిగతా స్టూడియో విషయముతో, యీనాడు నాకు ఏమీ సంబంధం లేదు. అయినప్పటికీ వ్యాయపరంగానే పోలింది జరిగింది. ఇప్పటికి కూడ నేను చెబుతున్నాను. ఆ ఫైలు విషయములో నేను ఏమీ కోర్కెం కలిగించుకోలేదు. అది ఏ విధంగా అయినా సరే వ్యాయపరముగా వుందని రుజువు చేయబడుతుందని గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. మొన్న పచ్చినటువంటి పిటిషను కూడ కోర్టులో కొట్టివేయారన్న సంగతి అందరికీ తెలుసు. ఏ విధమైనటువంటి వ్యాయం వున్నప్పటికీ ఆ విధంగా రిజిస్టరు ఎందుకు కొట్టివేసారో గౌరవ సభ్యులు, అధ్యక్షులు అలోచించాలని మనవి చేస్తూ యిటువంటి ఆరోపణలతో ఏదైనా సరే జురద చల్లాలని ప్రయత్నించడం సభకు మర్యాద కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జయపాల్ రెడ్డి :—నేను వాదానికి దిగడలనుకోలేదు. వారి సమాధానము వల్ల నా వ్యాఖ్యానానికి బలం ఎంత వుందో తెలిపోయింది. అంతకంటే ఎక్కువ చెప్పడలనుకోలేదు. నేను వారి ప్రభుత్వం చక్కగా పడుచున్న ప్నేహపూర్వకంగా స్పృహపూర్వకంగా చేసే సూచనలు మాత్రమే.

అరోపణలుగా తీసుకుంటే అది వారి కర్మ. ఇక దేవనాథన్ గారి ఎపాయింట్ మెంటు. అడ్వయిజరీను పెట్టుకోవచ్చు. వార్ల వేంకటేశ్వరరావు గారి నాయకత్వంలోకి వస్తుంటే సేట్స్ ... He was become a super Minister, అలాంటి సేట్స్ కలిగించేటటువంటి ఆధికారము, తాహతు ఎవరికి వుంది? దానిలో ఎంతవరకు రాజీయ బౌచికత్వం వుంది? ఏమైనా పార్లమెంటు లాగా న్యాయశాస్త్ర నిపుణుడా? నాయకత్వంగా నైతికత? వార్లవారి లాగా షోషల్ నైతికత? లేదా? సేమర్ల నైతికత? వారికి వర్సనల్ అడ్వయిజరుగా వున్న వ్యక్తిని అంధ్రప్రదేశ్ పశ్చిమానికి అడ్వయిజరు చేయడం అనేది అన్యాయం. మిక్కిలి వెంకయ్యనాయుడు గారు అఖండ భారత్ కావాలని నమ్మేవారు. నేను అఖండ భారత్ అవుతుందని అనుకోవడం లేదు. కాని యీ శేషభారత్ అయినా అఖండగా వుండాలని కోరేవాడిని. మదరాసు నుండి వచ్చినంతమాత్రాన నాకు బాధ లేదు. కాని యీ ప్రాదేశికతలో వుండే ఏ పక్షాలు కంటే, ఏ న్యాయశాస్త్ర నిపుణుడికంటే ఏ శాస్త్రజ్ఞుడి కంటే ఏ సాంకేతిక నిపుణుడికంటే ఏ సామాజిక శాస్త్రజ్ఞుడి కంటే అతను గొప్పవాడు, 12-00 noon అతని ప్రశ్నలకు అర్హతలు ఏమిటో చెప్పాలనిన అవసరం వుంది. మన

ముఖ్యమంత్రిగారు హాసులో కాననసభ్యులను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ మూఢవిశ్వాసాలు ఉండవద్దని చెప్పారు. నాకు ఆశ్చర్యం కలిగింది మన ముఖ్యమంత్రిగారి మాట్లాడుతున్నారా అని, ఈ ధర్మోపన్యాసం మన ముఖ్యమంత్రిగారు చేస్తే మేమంతా ఏమి చేయాలో మాకు అర్థం కాలేదు. చీఫ్ మినిస్టరు అఫీసుగా ఒకటి నిర్మాణం అయిన తరువాత, అన్ని లక్షల రూపాయలు దానిని ఖర్చు అయిన తరువాత కూలగొట్టవలసినటువంటి భవనంలోకి మళ్ళీ ఖర్చుపెట్టి ఎందుకు చేశారు? ఎన్జీఓ ఫ్యూచరు వస్తే అది అచ్చిపాటు కాదని అనుకుంటే లింకర్ నా రాజకీయమైన అమాయకత్వం ఇంకొకటి ఉండదని నువ్వీ చెప్పాను. నేను వారి కాషాయ వస్త్రాల గురించి చెప్పదలచుకోలేదు. కాని వారు చేస్తున్న ప్రతి పనికూడా మూఢ విశ్వాసాలపైన నమ్మకం ఉందని, దానివల్ల ప్రజలకు మూఢవిశ్వాసాలపై న నమ్మకం పెరిగే అవకాశం ఉందని చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఏదో ఆశ్రమం కట్టుకున్నారు, నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. కాని ఒక సామాన్య పౌరుడు వెళ్ళి ముఖ్యమంత్రిగారిని కలియాలంటే ఎంత ఖర్చు అవుతుందో ఒకసారి ఆలోచించండి అయిన రు. 3, 4 లక్షలు పెట్టి ఆశ్రమం కట్టుకున్నారు. అందులో ఉంటున్నారు అనుకోండి. పెద్ద ఆశ్రమం కాదు, అది ఆయన స్థాయికి తగ్గభవనం కాదు, అందుచేత సామాన్య పౌరుడు అక్కడికి పోవాలంటే ఎంత ఖర్చు అవుతుంది? 3 కోట్ల ప్రజలకు మంత్రులకు ఇచ్చినట్లు కార్లు, పెట్రోలు ఇస్తే నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. దీనిని గురించి చెప్పాలి, నీలాకాశంలో ఉండే నక్షత్రాలను లెక్క పెట్టే ఐదులు బద్దలుతోని అంకితం ముఖ్యమంత్రిగారు పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉంది. మనకు వనరులేనే ఎప్పుడైనా పరిమితమే, మనకు ప్రణాళిక ఎందుకు అవసరం అవుతున్నది? వనరులు పరిమితం కనుక ప్రణాళిక అవసరం అవుతుంది. ఫిఫ్త్ ప్లాను పరిశీలించండి, ఇరిగేషన్ అండ్ పవరుకు 87% ఖర్చు పెట్టాము, సిక్స్త్ ప్లానుకు 87% నుంచి

52%కు తగ్గించారు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంవారు. ఎన్నికల ముందు ఉన్నటువంటి సన్నిపాత జ్వర వాతావరణంలో ఉన్నటువంటి ఆలోచనలు తారుమారు అవుతాయి. కాంగ్రెస్-వ మధ్య తెలుగుదేశం పార్టీ మధ్య ఉండే ప్రే ఎలక్షను కాంపిటిటివ్ పావులెషనులో ఈ రాష్ట్రం ఆర్థికంగా ఎంత దెబ్బతిన్నదో ఒకపాటి పరిశీలించాలి. అనాడు శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారు కిలో బియ్యం రెండు రూపాయలకు ఇస్తామని అన్నారు. అప్పుడు శ్రీ భవనం వెంకట్రాంగారు ముఖ్యమంత్రి వదలిపో అన్నారు. ఆయన ముఖ్యమంత్రి పదవి పోతుందని బాటా చెప్పాలి ధరవలే కిలో బియ్యం 1-95 వైవలకే ఇస్తామని అన్నారు. ఆయన మధ్యాహ్న భోజన పథకం అంటే ఏదీ అది పెట్టారు. ఈనాడు ఏమి అయింది? కిలో బియ్యం రెండు రూపాయలకు ఇస్తామన్న స్క్రీము వల్ల మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి ఎలాంటి పరిణామం జరిగిందో చూడండి. ఈనాడు స్క్రీమును పాలకపక్షాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నటువంటి ప్రధాన ప్రతిఃక్షమైన కాంగ్రెస్-వ విమర్శించే వైతిక స్థాయిర్యాలను కోల్పోయింది. వీటి ప్రాధాన్యతా క్రిమాన్ని గురించి ఆలోచించి కమర్షించే పాత్ర కోల్పోయింది. నేను మిడ్ డే మీల్స్ పథకానికి వ్యతిరేకిని కాను. రెండు పూటలా పెడతే ఇంకా బాగుంటుంది. మన ప్లాను డబ్బు మొత్తం 800 కోట్లు పెట్టుకోవచ్చును. People are suffering from malnutrition. To remove it, it amounts to Development and therefore it becomes a plan, ఈ మిడ్ డే మీల్స్ స్క్రీము విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపక్ష సభ్యుల సమావేశం ఏర్పాటు చేసినప్పుడు నేను ఒక్కడినే I summoned moral courage into both of my hands. ఎన్నికలు ఇంకా 5 సంవత్సరాలు ఉన్నాయి. కనుక పావులింట్లో ఎటువంటి ప్రగతి లేదు. Mid-day meal scheme is unproductive-secondly it is unworkable-thirdly it occupies a low priority. కనుక దీనిని మొత్తంగా తీసివేయాల్సి చెప్పాను. ఎందుకంటే ఈ ప్రభుత్వం చక్కగా నడవాలి, ఈ రాష్ట్రాన్ని పురోభివృద్ధి చేయడానికి కావలసిన వనరులు ఈ ప్రభుత్వానికి కావాలని సలహా ఇచ్చాను. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నటువంటి మాకు అటువంటి కఠోర సలహా ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. ఆ సలహాకు కార్యక వహించ వలసిన అవసరం లేదు. ఇప్పుడు దానిని మార్చారు. అంతకుముందు అను కున్నట్లు ఈ స్క్రీము ఇంప్లిమెంటు చేస్తే 80 కోట్లు కాదు 185 కోట్లు అవుతుందని నేను ఓట్ ఆన్ ఆక్కౌంటు సందర్భంలో చెప్పాను. ముఖ్యమంత్రిగారు గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా నుంచి అడ్వయిజు తెచ్చుకున్నారు. వారు 125 కోట్లు అవుతుందని చెప్పారు. తరువాత ముఖ్యమంత్రిగారు దొడ్డిదారిన వట్టారు, కొంత మందిని ఎక్స్ క్లూడ్ చేశారు. మొదట్లో 82 లక్షలమంది పిల్లలకు మిడ్ డే మీల్స్ పెడతామని అన్నారు. ఇప్పుడు 40 లక్షలమందికి అంటున్నారు. గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఇండియా అడ్వయిజు ప్రకారంగా 40 లక్షల మందికి 80 కోట్లు ఖర్చు అవు తుందని అంటే 50 కోట్లు బడ్జెటులో తేటయించారు. కిలో బియ్యం రెండు రూపాయలకు ఇచ్చే స్క్రీము పెట్టారు. మన దగ్గర ప్రొక్యూర్ మెంటు ప్రాబ్లం 17 లక్షల బన్నులు చేశారు. అందుతో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి 5 లక్షల బన్నులు

మీ బగ్గర 12 లక్షలు మాత్రమే మిగిలింది. మీకు ఇంకా 10 లక్షలు టన్నులు కావాలి. 12 లక్షల టన్నులకే రూ. 28 కోట్లు సబ్సిడీ అయింది. ఇంకా 10 లక్షలకు 60 కోట్లు కావాలి. కిలో బియ్యం రెండు రూ. లకు ఇచ్చే పథకం విజయవంతంగా అమలు చేయాలంటే రూ. 95 కోట్లు అవసరం. మిడ్ డే మీల్స్కు రూ. 80 కోట్లు అవసరం. 30 వేలమంది పశుత్వోద్యోగులకు రూ. 102 కోట్లు ఈవిధంగా రూ. 300 కోట్లు మీరు ప్రసాదించలే పంచిపెట్టిన తరువాత రాష్ట్రాభివృద్ధికి డబ్బు ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది? ఫీడ్ వల్ల ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ సెక్టార్స్కు సఫర్ అయినాయి. ఇండస్ట్రీయల్ ప్రొడక్టుస్ జనవరి నుంచి మార్చివరకు 3.2% మాత్రమే జరిగిందని మంత్రిగారు చెప్పారు; 3.2% is against 11.2% of the corresponding time of the last year. 1982-83 లోని రిసీట్సు మాస్తే రూ. 1687 కోట్లు. ఈ సంవత్సరం మన రెవిన్యూ రిసీట్సు రూ. 2,145 కోట్లు. Our revenue limits have gone up by 25%. There should be 25% increase in the budgetary allocation for Power and Irrigation also. పవర్ విషయం చూడండి. మీరు ఏమి తగ్గించారో చూడండి. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు విషయం గురించి మంత్రిగారికి నేను చెప్పాను. మెటేరియల్ ఆర్డరు చేయకుండా గత 4 మాసాలనుంచి ఆర్డర్లు నిలిపేశారు. అంతేకాదు. మనం ఇరిగేషన్ పనులను కొట్టేశాము. డీనివల్ల ఏమి అవుతుందో మీరు చూడండి. పవరులో మనం ఎంత కంఫర్టుబుల్ పొజిషన్. మన పెర్ కాపిటా పవర్ కన్సంప్షన్ ను 90 యూనిట్లు ఆల్ ఇండియా ఏవరేజీ 131 యూనిట్లు. అంటే మనం పవరు కన్సంప్షన్లో 13 వ. ర్యాంకులో ఉన్నాము. మనం ఏమనుకుంటున్నాము. మనం సర్పలస్ అనుకుంటున్నాము. మన ఇండస్ట్రీయల్ ప్రొడక్టుస్ తక్కువ కనుక. This is a classical illustration of artificial surplus తమిళనాడుకి కర్నాటకాకి మనం పవర్ అప్పు ఇస్తున్నాము. తమిళనాడు పొజిషన్ ఏమిటి? Tamilnadu holds 5th rank in terms of per capita consumption of power with 184 units per head. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో 1979 నాటికి ఎన్ని విలేజ్స్ ఎలక్ట్రిఫై అయినాయి? 56.77 వర్సంటు. తమిళనాడులో అదే సంవత్సరానికి 98.67 వర్సంటు కాబట్టి they are consuming more power; therefore it is a deficit power State. We are consuming much less power therefore we are in artificially a surplus power State కర్నాటకాకి, మీకు తెలుసు అధ్యక్షా, అ ముఖ్యమంత్రి వచ్చి మన పవరు అడిగారు. even Karnataka is holding 6th rank in the country in terms of per capita consumption of power with 150 units per head. మన రాష్ట్రంలో గత 7, 8 సంవత్సరాల నుంచి పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి పెరిగేటటువంటి మంచి వాతావరణం ఏర్పడవుదు ఈ విధంగా పవరు కట్ చేశాము. డీనివల్ల కలకత్తా నుంచి బొంబాయి నుంచి మిగతా రాష్ట్రాల నుంచి, మనకు కమిఫర్టుబుల్ గా ఉంది. పవర్ ఇక్కడ కొంత సర్పలస్ ఉందని చెప్పి వాడుకుందామని వచ్చేటటువంటి పారిశ్రామిక వేత్తలు మొత్తంగా ఆగిపోయారు, ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో కూడా మనకు ఒక

ప్రోజెక్టు ఇన్వాలిని చెప్పి అడిగేటటువంటి స్థితిలో మనం ఉన్నాము. అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఇరిగేషన్ బడ్జెట్ ఉంది. వారు ఏమి చెప్పారు? రు. 80 కోట్లు పెంచాము. దీంతో రు. 60 కోట్లు తమిళనాడుది. This is the biggest illustration of budgetary fraud. We are occupying 8th rank తెలుగు గంగ 64 కోట్లు అని చెప్పి చెబుతున్నారు. మీరు ఇచ్చింది ఎంత వాలుగు కోట్లు మాత్రం ఇంత వరకు 60 కోట్లు, ఏదీ? ఇంత వరకు ఎం. జి. ఆర్ 80 కోట్లు ఇచ్చారు. రేపు కూడా ఇవ్వనున్నది అది కూడా కలుపుకుని రెక్క వేచారు. కాబట్టి ఇరిగేషన్ విషయంలో మనం చాలా లో ప్రయారిటీ ఇస్తున్నాము. అధ్యక్షా, మన ప్లాన్ డాక్యుమెంటు ప్రచారమే మన ఇరిగేషన్ విషయంలో కంప్లీట్లో మనం 8 వ రాంకలో ఉన్నాము. అధ్యక్షా, నేను మీకు ఫిగర్లు ఇస్తాను. మిగతా స్టేట్సులో పోల్చి. మన స్టేట్లో ఇరిగేషన్ ఏరియా 28.7 వర్సంటు. మహారాష్ట్రలో 74.4 వర్సంటు. తమిళనాడులో 45.4 వర్సంటు. ఉత్తరప్రదేశ్లో 42.2 వర్సంటు, జమ్ము అండ్ కాశ్మీరులో 41.9 వర్సంటు. బ్యాంక్ వర్గ అనుకునే ఖిసారులో 28.8 వర్సంటు వాళ్లందరికీ వెనుకగా ఉండి ఏదో ఇరిగేషన్ సెక్టారులోనే ఇంప్రూవ్మెంటు చేసుకున్నాము అనుకుంటే — మనం స్టేట్ను యింకా బ్యాంక్ వర్గకు తీసుకువెళుతున్నాము. నేను మనవి చేస్తున్నాను. after N. T. R. took over, because of his populist mis-guided plan priorities and financial development in the State as gone to screeching halt. ఇరిగేషన్లో ఖర్చు లేదు. వనరులో ఖర్చు లేదు. అధ్యక్షా, మనం సరప్లస్ స్టేట్ అన్నపూర్ణ అనుకుంటున్నాము. ఒక విషయం గుర్తు పెట్టుకోండి. మన స్టేట్లో per capital availability of food grains ఎంత? 200 కె. జి. because of which we are below the all india average holding 10th rank in the country. కాబట్టి అన్నపూర్ణ అన్నపూర్ణ అని చెప్పి నప్పుడల్లా ఈ అంకెలు ఒక సారి తిరగ వేసి చూసుకోవలసివస్తుంటుంది అవసరం ఉంది. మరి ఈ బడ్జెట్లో కాంగ్రెస్ లకి భిన్నంగా ఏరైవా ఓరియంటేషన్ ఇవ్వాలని అవసరం ఉంది. A rural thrust, a rural orientation could have been imparted to the budget and the plan. అధ్యక్షా, మైసర్ ఇరిగేషన్ తీసుకోండి. రు. 15 కోట్లు పెట్టారు. అనంతపురంలో 16 వర్క్కు సిద్ధము అయి ఉంటే ఎస్టిమేట్సు 95 లక్షలు అయి ఉంటే మీరు ఇచ్చింది 10 లక్షలు. కడపలో కుందనేరు రిజర్వాయరుకి ఎస్టిమేటు సిద్ధముగా ఉంది రు. 48 లక్షలు కావలసి ఉంటే మీరు ఇచ్చింది మూడు లక్షలు. ఆ విధంగా కమాండు ఏరియా డెవలప్ మెంటు విషయంలో కూడా మీరు పూర్తిగా ఇగ్నోరు చేయడం జరిగింది. అధ్యక్షా, మరి రైతుల గురించి పచ్చినప్పుడు మనం టూబాకో కంప్లీట్లో ఎంత ప్రాధాన్యం చేస్తున్నాము. According to 1979 statistical abstract we are producing 42% of tobacco in the country and chillies 27.4% అయితే ఈ చిల్లీసు టూబాకో వండించే రైతులకు మనం ఎలాంటి రేటులో అందించ చేస్తున్నాము. దీని విషయంలో ఈ ప్రభుత్వం రూపొందించిన మినార్గ్ మైన విధానం ఏమిటి? రైతు పొడిగ్లను మాత్రం మన స్టేట్లో పెరుగుతుంది.

రైసు పోషకములో 18.9 పర్సెంటు ఉన్నాము. కాని పేదనానికి కావలసిన పల్సెస్ విషయంలో మన పోజిషన్ ఏమిటి? మనం కంట్రీలో 3.1 పర్సెంటు పల్సెస్ ప్రొడ్యూసు చేస్తున్నాము. పల్సెస్ విషయంలో కూడా ఒక విధానాన్ని అవలంబించవలసిన అవసరం ఉంది. మన రాష్ట్రం ప్రజాస్వామికంగా వెనుకబడి ఉంది. దీనిలో ఈ ప్రభుత్వం విధానం ఏమిటి? ఇంతవరకు బైరెటు గనుల గురించి మనం చర్చించుకున్నాము. Our State is accounting for 98.40% of barytes in the country. ఈ 98.4 పర్సెంటు బైరెట్స్ మనం ఎవరికి ఇస్తున్నాము. రాజ రెడ్డిగారికి, కందుల ఓబులరెడ్డిగారికి. వారిద్దరు రెండు వేరు వేరు పార్టీలలో ఉన్నారు. వారికి ఎవరూ ఏమీ చేసేటట్లు లేదు. 98.4 పర్సెంటు బైరెట్సు మన రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి, మన కంట్రీలో ఉండే బైరెట్సులో. దీనిని ఎక్స్‌పోర్టు చేస్తున్నాము. It is a depletable non-renewable natural resource mineral resource. దీని విషయంలో మీ విధానం ఏమిటి? నేను ఈ బైరెట్సును జాతీయం చేయాలి అని కోరుతున్నాను. అది చాలా అవసరం. అధ్యక్షా, పాలసీ ప్రకటనలు గురించి మనవి చేయాలి. గంటసేపటిలో ఇస్తాము అన్నమాట నిజము కాక పోవచ్చును గాని ఆరు నెలలలో ఈ రాష్ట్రములో కావలసిన నివేశన స్థలాలు ఇస్తాము అని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. చెప్పికూడా మూడు నెలలు అయిపోయింది. ఇక రెండు నెలలు మాత్రమే గడువు మిగిలింది. తెలుగు గంగ ప్రోజెక్ట్ కాదు కృష్ణా వాటరు ప్రోజెక్టులు అన్నీ కూడా ఆరు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తాము అన్నారు. నాలుగుకోట్లు మాత్రమే తెలుగు గంగకు పెట్టారు. రెండు బ్యాంకుకి ఏమో 3.5 కోట్లు పెట్టారు. ఎలా ఇంఫ్రాస్ట్రక్చర్ చేయగలరు? ఇలాంటివి పరిశ్రమైన అవసరమైన విధాన ప్రకటనలు ముఖ్యమంత్రిగారు చేయడం వల్ల అది కాంగ్రెస్‌నేతర ప్రభుత్వ భవిష్యత్తుకు మనుగడకి మంచిదా అని నేను అనుకుంటున్నాను. మీరు చూడండి. మహబూబ్ నగర్ ఇన్‌డ్రెస్ట్ విషయంలో చాల బ్యాక్ లవ్వు. దీనిలో రెండు అభిప్రాయాలు ఉండడానికి వీలులేదు. క్రినివామల్ రెడ్డిగారితో ఆ విషయంలో వేరే తగాదా పడకాను. జూరాల విషయంలో మూడు సంవత్సరాల క్రింద అంజయ్యగారు ఫౌండేషను స్టాన్ వేస్తే ఈ సంవత్సరం 5 కోట్లు మీరు ఎలాట్ చేస్తే ఇంకా 20 ఏళ్లకి అయినా జూరాల ప్రోజెక్టు నిర్మాణం అవుతుంది? What are your priorities? I am not speaking in terms of Telangana, Andhra and Rayalaseema. I am not speaking in terms of backwardness of the regions. రీజియన్ కాదు. తెలంగాణాలో కరింనగర్ వంటి ఫార్వర్డు డిస్ట్రిక్టు ఉన్నాయి. I am only referring to backward areas. డింకింగు వాటరు విషయంలో ఈ సంవత్సరాంతానికి మంచినీటి సమస్య అనేది లేకుండా చేస్తామని అన్నారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన బడ్జెట్ ప్రోవిజన్ ఎంత? మిడ్ డే మీల్ స్కీము పెట్టినారు. దీనివల్ల అటుండెస్ పెరిగిందా అంటే అధికారులు యేమీ చెప్పినారంటే 80,000 ఉండేది ఒక లక్షకు పెరిగిందట. ఈ ఒక లక్ష ఆర్టిఫిషియల్ ఫిగర్. ఇవి కుక్స్ అప్పాయింటుమెంటుకు కాని టీచర్స్ కాని యితరకా యెవరయినా కాని ఉండేందుకు పెట్టిన ఫిగర్స్ తప్ప మరొకటి కాదు

టెబిల్ నెంబర్ 12 — We are occupying the 12th rank in the country according to 1981 census literacy percentage in our State is 30% as against the all India average of 36%.. మిడ్ డే మీల్స్ పైన ఖర్చు పెట్టే దానికన్నా మన కాన్స్ట్రక్టర్స్ అబ్జెక్ట్ యేదైతే ఉండో యూనివర్సల్ అడల్ట్ లిటరేసీ పెంచుకోవాలని కోరుతున్నాను. లా అండ్ ఆర్డరు గురించి మన వెంకయ్యనాయుడుగారు యిచ్చిన లెక్కలు ఉన్నాయి. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు యెప్పుడు ఆడబడుచులు అంటారు కనక రేప్స్ విషయం మనవి చేస్తాను. ఈ రి నెలలు మైము లాస్టు యియర్ లో పోల్చి చూసుకున్నట్లయితే The incidence of rapes in the State has gone up by 70% kidnappings by 80%. ముఖ్యమంత్రిగారు యేమి చెప్పినారో, యేమి అనుకున్నారో కాని వచ్చే రి నెల లోపల యెటువంటి కేసులు అరగవని, గత సంవత్సరం కంటే మేలు అని చెబుతున్నారు. ఇందిరాగాంధీ గారు యేమి చెబుతారంటే పాకిస్తాన్ కంటే, బంగళాదేశ్ కంటే అంతర్జాతీయ స్థితి కంటే మన దేశం బాగుందని అంటారు. ఈ విధంగా వీరు ఇందిరాగాంధీగారి నుంచి పేర్కొన్నట్లు కనపడుతోంది. సేల్స్ టేక్స్ అర్డినెన్స్ ద్వారా యిన్ ఫ్లో చేయకూడదని మొట్టమొదట అనుకున్నారు. దీనిలోకూడా కాంగ్రెస్ - ఎ ని అనుసరిస్తున్నారు. వెంకట్రామన్ గారు అర్థికమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వారు మొదట టేక్స్ ను అర్డినెన్స్ ద్వారా యింపోజ్ చేసి ఇడ్లెట్లో మాత్రం no burden on the common man అన్నారు. అన్ని విషయాలలో కాంగ్రెస్ - ఎ ని అనుసరిస్తే యెట్లా? కొన్ని విషయాలలో అయినా కాంగ్రెస్ - ఎ ని అనుసరించకుండా ఉండండి. సేల్స్ టేక్స్ పర్ సెంటేజ్ యేదైతే ఉండో అది మన స్టేట్ లో 74 పర్సెంటు కంటే మిగిలిన స్టేట్స్ కమిశనరులో 189, కర్ణాటకలో 107 ఉండి అని మంత్రిగారు చెప్పారు. Industrial production is much higher in Tamilnadu and Karnataka; Urban population is much higher than in Andhra. Urban population in Andhra Pradesh is 19% Industrial production in Tamilnadu is Rs. 770. It is 370 in A.P. కాబట్టి మీ సేల్స్ టేక్స్ పోస్టిడ్స్ యేదైతే ఉండో అది ముఖ్యంగా మీ ఇండస్ట్రియల్ పోజిక్షన్ పై ఆధారపడి ఉంటుంది. పాపులేషన్ పైన ఆధారపడి ఉంటుంది. ఏ ఐటెమ్ పైన యెంత సేల్స్ టేక్స్ అవసరమో అన్నది ప్రధానం కాని మొత్తంగా యెంత అన్నది కలెక్టు అప్రోచ్ కాదు. అయితే రైతులకు కావాల్సిన పొపు సెల్స్ విషయం చూడండి. ఒక పంపు సెట్ because of this it will cost 270 rupees more. ఇప్పటికైనా అర్థిక మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పేప్పుడు సేల్స్ టేక్స్ విషయంలో రైతులకు సంబంధించిన ఆచార్యులతో సదలింపు చేయాలి. నిన్న సెమినార్ లో సేల్స్ టేక్స్ రేటు పెంచివేస్తే రైతెమ్మా ఏకగదసి మోహన్ గారు చెప్పారు. లిక్వర్ మీన్ టేక్స్ వేరారు. వా కేమి అభ్యంతరం లేదు, వేరు త్రాగను. త్యాగమని చెప్పే వానిని కాదు. కాని ప్రభుత్వం టేక్స్ పెంచడం వల్ల లిక్వర్ కన్ సెన్సుస్ తగ్గించాలనే బార్డర్ సోఫర్ యూనిట్ లో పెట్టడానికి అంటే అభ్యంతరం లేదు కాని టేక్స్ యెక్కువ రావానికి పెడితే మళ్ళీ...

మిన్ గె డెడ్ పాలసీ. ఇవన్నీ కూడా కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వ ప్రయోగం సఫలం కావాలని చెబుతున్నాము ముఖ్యమంత్రిగారు అన్యథా భావిస్తే మేము చెప్పేదేమి లేదు.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు:—1983-84 సంవత్సరానికి రాష్ట్ర ఆర్థికశాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన యీ బడ్జెట్టును తాంచనంగా బలపరచడమే కాకుండా వ్యూహాత్మకంగా కూడా బలపరస్తూ యీ బడ్జెట్టు మీద ప్రచురించడానికి మీరు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు మొట్టమొదటిగా నా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ నాడు జయపాల్ రెడ్డి గారు మాట్లాడినా, వెంకయ్య నాయుడు గారు మాట్లాడినా యీ రాష్ట్రం భారతదేశంలో ఒక భాగం అన్న విషయం మరచిపోకూడదు. మనకు ఉన్నటువంటి ఆర్థిక వనర్లు, చాలా స్వల్పమయినవి. 31 వ సంవత్సరముల కాంగ్రెసు పాలనలో బాగు చేయలేనిది రిఫూసాల కాలంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం బాగుచేస్తుందని అంటే యిదేదో భూతల స్వర్గంగా సృష్టించడానికి యిదేమీ పాతాళభైరవి సినిమా కాదు. అయితే యీ ప్రభుత్వానికి యీ నాడు మన రాష్ట్ర అవసరాలను గుర్తించి దీనిని బాగు చేయాలనే ఆలోచన ఉండనేది గుర్తించాలి. 31 వ సంవత్సరాలుగా కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలను యేర్పాటు చేయాలని ఉద్విగ్భూరిత మా వెంకయ్యనాయుడు గారు, జయపాల్ రెడ్డి గారు మేము చేసేటటువంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు మద్దతును యివ్వాలి. కానీ పాత పద్ధతిలో అప్పుడున్న అంజయ్యగారిని, వెంకట్రామరెడ్డిగారిని విమర్శించినట్లు అన్నగారిని విమర్శించడానికి ప్రయత్నిస్తే మంచిది కాదు. కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తాను. ఈ వాడు కేంద్రం వియమించిన సర్కారియా కమిషన్ మన రాష్ట్ర వనర్లు పెంచేందుకు కేంద్రం మీద వత్తిడి చేయడానికి కృషిచేయాలి. ఈనాడు మనరాష్ట్రానికి ఉన్నటువంటి పరిస్థితి యేమిటి? పేరుభట్లపాలెం డివ్ కట్ యింకా అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు డ్వారా యీ రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేసేటటువంటి అభివృద్ధి కట్ అయిపోయిందని మన వెంకయ్యనాయుడు గారు మరచిపోయారు. గత 6 సంవత్సరములుగా జరిగిన యెన్నో డివ్ కట్స్, యెన్నో కుంభకోణాలు యెన్నో కుతంత్రాలు మనకు సిగ్గుచేటు అని మీరే చెప్పినారు. ఎన్నో కుంభకోణాలతో నలిగిపోయిన యీ రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ కట్ అయిపోలేదా అన్నది మీరు అర్థం చేసుకోలేరా? తన పరిధులకు లోబడి రాజ్యాంగపరంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తన వనర్లు పెంచుకోవాలని యీ నాడు శాసన సభలో వివిధ రాజకీయ పక్షాలు చెప్పినట్లుగా ఈ నాడు రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి కావలసిన వనర్లు పెంచుకోవడానికి మొట్టమొదట కేంద్రం ఇచ్చే గాంటు యిన్ ఎయిడ్ విచారితంగా పెంచేందుకు గాను కేంద్రంపై సర్కారియా కమిషన్ వత్తిడి తీసుకువచ్చేటట్లు కృషి చేయాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాదు యీ నాడు బడ్జెట్టులో పెట్టినటువంటి రూ. 828 కోట్లు ఈ వాడు ప్రణాళికా వ్యయం కాగా 1983 జూన్ లో ఉన్నటువంటి పరిస్థితి చూసుకుంటే ఈ రాష్ట్రానికి రూ. 58 కోట్ల ఓవర్ డ్రాఫ్టు ఉంది. అటువంటి పరిస్థితులలో యీ ఓవర్ డ్రాఫ్టును అధిక మించి అనేకమయిన అతివృష్టి, అనావృష్టి పరిస్థితులను తట్టుకొని ఆర్థికపరిస్థితి మెరుగుపరచుకోవాలని

కొంత కృషి జరుగుతోంది. అందుకు యీ ప్రభుత్వాన్ని అభినందించాలి. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు, శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు యీ వాడు ఉన్న రాష్ట్ర అర్థిక పరిస్థితిని బట్టి చూస్తే వీటిని మోయడానికి ప్రభుత్వానికి సాధ్యం అవుతుందా? ఇదే సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి యీ సభ ద్వారా మనవిచేసేదేమిటంటే యీ వాడు ఉన్నటువంటి భారీ పరిశ్రమలన్నీ చేపట్టకపోతే రూ. 90 కోట్లతో ప్రారంభించిన ఈ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు యీ వాడు రూ. 850 కోట్లకు, అట్లాగే తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు యేవన్నీ వందల కోట్లకు, శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు యేరకంగా పోతుంది? అవేది అలోచించండి? ఈ వాడు రాష్ట్రంలో బాధ్యత కలిగిన పౌరుడుగా మనవిచేసేదేమిటంటే మొత్తం జాతికి ఉపయోగపడేటువంటి ప్రాజెక్టులు తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు కాని, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కాని శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు కాని యివి జాతీయ ప్రాజెక్టులుగా మొత్తం జాతికి ఉపయోగించేదిగా గుర్తించి మొత్తం రూ. 27,000 కోట్లు ఖర్చు పెట్టే విధాన ప్రాతిపదిక పై వస్తు కలిగిన కేంద్రం వీటిని స్వీకరించాలని కోరుకున్నాను.

కేంద్ర ప్రభుత్వము మొట్టమొదటిగా వీటిని కేంద్ర ప్రాజెక్టులుగా చేయాలి. 12-30 p.m.
ఖనిజ సంపద-టౌగ్గు, మాంగనీసు, బెరైల్స్ ఇవన్నీ వ్యయిచేటు వ్యక్తుల చేతుల్లో వున్నాయి. ఈ ఖనిజ సంపదను జాతీయం చేయకపోతే కోటాను కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం ప్రభుత్వానికి వచ్చే అవకాశ మెంతో వుందని మనవిచేస్తున్నాను. వర్క్స్ మంత్రిగారు ఇక్కడున్నారు. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టును పెట్టారు. మద్రాసుకు, రాయలసీమకు నీటిని సరఫరా చేయడం హర్షించతగ్గ విషయం. అయితే తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు వల్ల కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాల్లో వున్న కృష్ణా డెల్టా డెల్టావీనకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద వుందని తెలియజేస్తున్నాను. వర్ ఆర్డర్ కాటన్ గారు కట్టిన కృష్ణా డెల్టా తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు వల్ల మునిగిపోవద్దని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టుమండి కృష్ణా డెల్టాను కాపాడాలంటే ముత్యం వద్ద వున్న పులిచింతల ప్రాజెక్టు నిర్మాణము ఈ ప్రభుత్వము త్వరలో చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. ఈ వాళ్ళ వరకున్న కృష్ణా డెల్టాను మనము కాపాడగలుగుతాము.

పంచాయితీ రాజ్ సంస్థలున్నాయి. ఈ సంస్థలకు అంబయ్యగారు ఎన్నికలు జరిపారు. సంతోషము. అయితే ఈ సంస్థలకున్న అధికారాలేమి? 1959-64 లో వున్న అధికారాలను పూర్వపు మంత్రి వర్గము హరించేశాయి. 1959 లో పంచాయితీ రాజ్ వ్యవస్థకున్న గౌరవము, దీన్నే మొన్నటిరాకా లేదని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామీణాభివృద్ధి జరగాలంటే పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ ద్వారానే జరగాలి పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థకు అధికారాలతో బాటు విశేష మైన పనులను జన గూర్చవలసివుంది. ఏ గ్రామంలో అయితే పాఠాశ్రామమున్నారో, ఎక్కడయితే ఎలక్ట్రీషియూటీ వస్తున్నదో, ఎక్కడయితే మోటార్ టాక్స్ వస్తున్నదో, ఆ మొత్తం సంతమా గ్రామాలకు తరలించండి. పట్టణాలు బాగుపడితే పరిపూర్ణ. ఈ వాళ్ళ రాష్ట్రములో 25 వేల గ్రామాలు బాగుపడితేనే ఈ రాష్ట్రములో కానీ మిగిలిన రాష్ట్రముల్లోనూ అభివృద్ధి వస్తుంది.

తుంది లేకపోతే అకౌంటి కలుగుతుంది. కుటుంబీయంతరణ విజయవంతంగా అమలు జరపాలంటే మనము అక్కడున్న ప్రయమరీ హెల్త్ సెంటరులో వున్న ఏ హెల్త్ విజిటరుకో ఇంస్పెంటివ్ ఇస్తే లాభము లేదు. అందుకు బదులుగా ఆ ఇంస్పెంటివ్ను గ్రామ సంపంచలకు యిస్తే ఆ గ్రామము నుండి ఎందరు కుటుంబ నియంత్రణ పాటిస్తున్నారో, అన్ని వందల రూపాయలను గ్రామ పంచాయితీ అదా చేయవచ్చు. వనరులను ఎక్కువగా సమకూర్చుకునే దానికి వీలుంటుంది. నుండలి వ్యవస్థను పెట్టి లేదా మరే వ్యవస్థను పెట్టినా, అక్కడ నిర్ణయాలు తీసుకోనే ఏకం దీకరణ వ్యవస్థను పెట్టండి.

రై కాంగ్రానికి సంబంధించిన ఎలెక్షన్లలో ముచ్చటయితే, మొత్తము భారత దేశములో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అగ్రగామిగా వుంది. రై కాంగ్రాము మీద మోయలేని భారాన్ని వేస్తున్నారు. సంపు సెట్లకు, వ్యవసాయానికి వుపయోగించే విద్యుత్తును రైతులకు ఉచితంగా సప్లయ చేయండి. ఇతర రాష్ట్రాలకు సామిన్ లేట్స్ మీద ఎందుకు సప్లయ చేస్తున్నారు. రైతులను ఏ పథంగానైనా రక్షించడం ప్రభుత్వ కర్తవ్యము. ట్యాక్సులు పేసి రైతును యిబ్బందులు పెట్టవద్దు. వుప్పులోని మకరందం తీసిన మాదిరి చేయండి. నిన్నో, మొన్నో సేల్ ట్యాక్సును ఆర్డినెన్స్ ద్వారా పెంచారు. కండిషన్ మీద చేయమని అన్నారు. డిజిల్ మీద వాళ్ళు ఎక్కువ పెంచి అమ్ముతున్నారు. ప్రభుత్వ నిఘా విభాగాలను పెంచండి. బ్రాండ్, విస్కీ మీద ట్యాక్స్ పెంచారు. జాగానేవుంది. దాని కొనుగోలు పెరిగినపుడు మీకు ఆదాయం వస్తుంది. అమ్మకము తగ్గితే, ఆదాయం కూడా తగ్గి, ఆశించిన ఫలితాలు రాకపోయే పరిస్థితి వుంది. అందువల్ల ఈ ట్యాక్సును తగ్గించడానికి ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను. 40 వ రెస్టు పెంచదలచినటువంటిదానిని 30 వ రెస్టుకు తగ్గించడానికి అనేక కార్యక్రమాలు తీసుకోవలసిన పరిస్థితి వుంది. అంజయ్య గారు రద్దుల ప్రభుత్వమని అన్నారు. దీన్ని ఒప్పుకుంటాను. ఈ రాష్ట్రానికి తలకు మించిన బరువుగల అనేక నిరుపయోగమైన కార్పొరేషన్స్ ని రద్దు చేయడానికి ఈ ప్రభుత్వము వెళకూడదు. తలనరి ఆదాయం ఎంత? ఖర్చు ఎంత? డెవలప్ మెంటల్ అడ్వైటిస్ కు ఎంత డబ్బు పోతున్నది? ఖచ్చితంగా మొన్నటివరకు జరిగిన వర్షాలను బూడ్డుకొనేందుకు పొరువును అవలంబించవలసి వస్తున్నది. నిన్న వారు పెట్టిన 65 మంత్రులు కాకుండా కేవలము 15 మంత్రులతో పొరువు కార్యక్రమాన్ని చేస్తున్నాము. అనేక అభివృద్ధికరమైన కార్యక్రమాలను పాధించడం కోసము ఈ ప్రభుత్వము భారత దేశములో అతివాద రాష్ట్రాలయిన కమ్మిస్సు పార్టీ వలతున్న ఎల్లమ బెంగాల్ లో గాని, కేరళలో గాని లేనటువంటి ప్రజాహిత కార్యక్రమాన్ని - "అంటే కిలో రెండు రూపాయల చొప్పున బియ్యాన్ని సప్లయ చేసే విషయంలో కోటి 10 లక్షల కుటుంబాలకు ఈ రాష్ట్రములో తెలుగు దేశం ప్రభుత్వము ఈ సౌకర్యాన్ని కలుగ జేయడం గర్వింపతగ్గ విషయం. "నహుతో నభ వివృతి" ఇంకా అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ఈ ప్రభుత్వము చేపట్టుతున్నది. అనినీ చర్యలను పరిధించడానికి ఈ ప్రభుత్వము ప్రధమంగా ఐ. ఏ. ఎస్ ; ఐ. ఏ. ఎస్. అభివృద్ధి, అంచగొండి అధికారులను సన్నెండు చేసింది. ఇటు సంతిది ఎక్కడా జరగలేదు. అందుకు ఈ ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చించాలి.

ఈ ప్రభుత్వము తన ఐదు ఏండ్ల కాలములో కొనసాగించే కార్యక్రమాలకు సహాయసహకారాలు అందజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వము ర్యారా రాష్ట్రాన్ని పంజాబు, హర్యానా రాష్ట్రాలకన్నా ఎక్కువ ముందుకు తీసుకోని యోటాట్లు కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

నాగార్జునసాగర్ కెనాల్స్ రు. 95 కోట్లకు ప్రారంభించి, 850 కోట్ల దాకా పోయింది. తేయిలెండులో వున్న రైతాంగానికి నీరు అందని పరిస్థితి ఏర్పడింది. దీనిపై అజమాయిషి కావలెను. గ్రామాలలో డెవలప్ మెంట్ ల్ అక్టివ్ లీ కార్యక్రమాలద్వారా ఇరిగేషన్, ఎలక్ట్రిసిటీ, ఇత్యాది కార్యక్రమాలను మెరుగుపరచుకోవలెను. ఈవార ప్రభుత్వము తన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో భాగంగా రూ. 4 వేలకు గృహవిర్మాణ కార్యక్రమం క్రింద 2 లక్షల వర్క ఇండ్లను కట్టించాలని నిర్ణయించడం సాహసోపేతమైన నిర్ణయం కారాయని అడుగుతున్నాను? రాష్ట్రము అర్థికంగా పెరగాలనప్పుడు, ఈ రేవాలయ భూములు సవయతే వున్నాయో, వాటిని కేవలం ఎకరాలు, 100-150 లకు కాలుకు వ్యాసి బిహమీ ట్రాన్సాక్షన్ జరుగుచున్నది, వాటిని మొత్తము వేలం పెట్టి వచ్చిన డబ్బులలో రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేయాలని కొరుతున్నాను. సోషల్ వెల్ ఫేర్ అక్టివిటీస్ క్రింద 82-83లో కేవలము రు. 11 కోట్లు ఖర్చు పెడితే 83-84 లో రు. 22 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నారు. భారీ పరిశోధనలు మానే ఆ నాడు రు. 15 కోట్లు వుంటే ఈ నాడు 82 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడానికి నిర్ణయం తీసుకొన్నాము. ఈ విధంగా పెంచుతున్న సమయములో మన కేటాయింపులు ఏ విధంగా వున్నాయో వాటిని మనము మొత్తముగా కూర్చోని, మన అవసరాలను తీర్చడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడగటం ఎంతయినా అవసరము. దానిని మరువద్దు. వర్కరీయా కమిషన్ ని మొట్టమొదటిసారిగా రాష్ట్రానికి, విస్తృతమైన అర్థికపరమైన అవకాశము పెంచు కొనేదానికి కేంద్ర ప్రభుత్వము నుండి డిమాండు రాకపోతే ఈ రాష్ట్రము రిక్లీకోట్ల ప్రజల అవసరాలను తీర్చడానికి ఈనాడున్న వనరుల ద్వారా పాధ్యము కారని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వము చేపట్టిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు పూర్తి మద్దతు తెలుపుతూ, ఈ ప్రజే పెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ పెంపు తీసుకొంటున్నాను.

ఈమారి వెంకటరత్నం: — అధ్యక్షా, యీ 1983-84 సంవత్సరమునకు అర్థిక కార్యాచరణలు శాస్త్రరూపుగా ప్రజే పెట్టిన బడ్జెటును పేను హృదయ పూర్వకంగా ఆమోదిస్తూ, మంత్రిగారిని అభినందిస్తూ కొన్ని విషయాలు ప్రస్తావిస్తాను. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చి 8 నెలలు అయింది. ఈ 8 నెలల ముందు యీ తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం ఏ వాగ్దానం ప్రజలకు చేసినట్ అ ప్రకారంగానే యీ బడ్జెటులో బలపరచుతూ వారికి, దళిత ప్రజావీక్షానికి వారి సంతకముం పట్ల ఎలక్షను ముందు అన్నమాటలు ప్రకారంగానే యీ బడ్జెటు రూపు దాల్చింది. బలపరచుతూ యిళ్ల వసతి కోసము 100 లు 200 కాతం కేటాయింపులు పెచ్చించి రు. 142 కోట్లుగా ఏర్పరచి 20,00,000 కాళ్ళతంగా కట్టడానికి అవి రెండు ఫెజలలో కట్టడానికి వళకం చేస్తున్నాను.

హరించదగిన విషయం. అట్లాగే ఇళ్ల ప్లాం కేటాయింపు కొరకు 22 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం జరిగింది. దీనికి కూడా అర్థికమంత్రిగారిని అభినందించాలి. ఇక విద్యా విషయం చూసుకుంటే ప్రైవేటు స్కూలు ఎడ్యుకేషన్ కంటే యీ ప్రభుత్వం సాంకేతిక పరమైన విద్యకు ప్రధాన్యత ఇచ్చింది. ఈ స్కూలు ఎడ్యుకేషన్ అనేది వర్క్ ఓరియంటెడ్ గా ఉండాలి, ఎల్ల తల్లి తండ్రులు వారికున్న పొలాలు అమ్ముకొని చదివించిన తరువాత వారికి ఉద్యోగాలు దొరకకపోతే చాలా యింబుందులు పడుతారు. అందువల్ల మూడవ ఫారమ్, 9 వ ఫారమ్ నుంచి తీసుకోవాల్సి వీలుగా వృత్తి విద్యను రూపొందించాలి. ఇక స్కూలు బిల్డింగులు విషయంలో చాలా స్కూలుకు పెర్మనెంటు బిల్డింగులు లేవు. అందువల్ల విద్యార్థులు కూర్చునే సదుపాయం లేక ఉపాధ్యాయులు విద్య చెప్పడం మీద కేంద్రీకరించలేకపోతున్నారు. వరిసరాలు సరిగా ఉంటేనే ఉపాధ్యాయులు విద్య మీద కేంద్రీకరణ చేయ గలుగుతారు. అందువల్ల యీ స్కూలు బిల్డింగుకోసం బడ్జటులో ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించాలి. ఏదో బ్రిటన్ నుంచి యీ స్కూలు బిల్డింగులు కట్టా దానికి వసాయం ప్రభుత్వం తీసుకోనునట్లు పేపర్ లో చూసాము. తరువాత ట్యూషన్స్ ఉపాధ్యాయులు తీసుకోవడంలో వెంకయ్యనాయుడు గారు మాట్లాడారు. ట్యూషన్స్ పాస్ చేసినట్లు విధాన నిర్ణయం జరిగినా అది అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి నిఘా విభాగం ఉండాలి. లేకపోతే ఆ విధానం ఇంప్లిమెంటేషన్ సరిగా జరగదు. ఇక స్కూలు బిల్డింగులు పెర్మనెంటువి లేక పోతే యీ మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలు జరగడానికి వీలులేదు. ఈ మధ్యాహ్న భోజనం విషయంలో యిక్కడ అభిప్రాయభేదాలు వినిపిస్తున్నాయి. కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఆ పథకానికి చెల్లిస్తున్నారు. కాని బెనిఫిషియరీస్ కు ఆ భోజన పథకం వల్ల లాభం కలుగుతున్నదా లేదా అనేది చూడాలి. ఇప్పుడు సర్వేయర్స్ చేత యీ పథకం అమలు చేయించాలని చూస్తుంటే వారేమో తీసుకోము అంటున్నారు. ఈ పథకంలో సోషల్ అబ్లిగేషన్ కూడా ఉంది. ప్రభుత్వానికి ఎంత బాధ్యత ఉందో సోషల్ అగ్గనై షేషన్ కూడా అంత బాధ్యత ఉంది. కేవలం ప్రభుత్వమే యీ పథకాన్ని అమలుచేయ లేదు. దీనికి మెషనరీ కావాలి. ఇప్పుడు మహిళామండలి ద్వారా కూడా యీ భోజన పథకం అమలు చేయించాలని చూస్తున్నారు. వారికి యిస్తే యింతకుముందు కన్నా అధ్వాన్న పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయి. తరువాత మహిళ విశ్వవిద్యాలయంలో వృత్తి విద్యకు సంబంధించిన కుటుంబములు దుస్తులు తయారీకి ఏర్పాట్లు చేశామన్నారు. కాని స్త్రీసంక్షేమం కోసం యీ బడ్జెటులో ఏమీ కేటాయింపులు లేకుండా అన్యాయం జరిగింది. దానికి తక్కువ కేటాయించారు. స్త్రీల సంక్షేమం కోసం ఇంకా విస్తృతమైన ఏర్పాట్లు చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. తరువాత గార్మిణ పార్శితాలలో మరుగుదొడ్డు నిర్మాదానికి నిధులు పెంచాలి. తరువాత విదేశీస్ కు ఉపాధి కల్పించాలి. వారికి ఉపాధి కల్పించడానికి రాష్ట్రంలో హాస్పటల్స్ చాలా ఉన్నాయి. ఇంకా ఎన్నో సోషల్ వెల్ ఫేర్ స్కీమ్స్ వచ్చాయి. అందులో విధవలకు ఉపాధి కల్పించవచ్చు.

తరువాత ప్రాదరబాద్ లో దుర్గాబాయి దేక్ ముఖ్ సంస్థలు స్త్రీలకు సంబంధించినవి ఉన్నాయి. ఇదివరకు అవి ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు క్రింద ఉంటే వాటిని లెక్సికల్ ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటు క్రిందకు తీసుకువచ్చారు. ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ విషయం లెక్సికల్ డిపార్టుమెంటువారు ఏ విధంగా ఆలోచించగలరు. తరువాత యీ బడ్జెటులో బి. సి. వెల్ ఫేర్ కు, ఎస్. సి. వెల్ ఫేర్ కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. కాని యీ బాక్ వద్ద క్లాసు అనేది కేవలం కాన్స్టను బట్టి కాకుండా ఎకానామిక్స్ గా బాక్ వద్ద ఎంతమంది ఉన్నారు అనేది సర్వే చేయించాలి. ఎందుకంటే చాలా అగ్రకులాలవారు కూడా కూటికి గుడ్లకు లేక బాధలు పెడుతున్నవారు ఉన్నారు. అందులో ముఖ్యంగా యీ బ్యాప్టెస్టులకులాలవారు వెనుకబడి చాలామంది ఉన్నారు. కాని వారికి ఏ విధంగానూ సహాయం జరగడం లేదు. కాబట్టి యీ బాక్ వద్ద కానువారికి వారి ఆర్థిక పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకొని మరల సర్వే చేయించాలని ప్రభుత్వమును కోరుతున్నాను. తరువాత గ్రామీణ అభివృద్ధి కోసము నిధులు చాలా తక్కువ కేటాయించారు. గ్రామీణ అభివృద్ధి కొరకు ప్రాధాన్యమంతికి యిచ్చే నిధికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు వస్తు వసూలు తగ్గించారు. ఆ విధంగానే రాష్ట్రంలో కూడా ఎవరైనా కంపెనీలవారు. సంస్థలవారు డబ్బు యివ్వడానికి గ్రామీణ అభివృద్ధి కోడ్స్ దెందుకు పూనుకుంటే వారికి కూడా వస్తు మినహాయించే విధంగా సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారిని కోరుతూ యీ సభ ఒక రిజల్యూషన్ తీసుకురావాలి. తరువాత యీ పెద్ద ప్రాజెక్టులు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు వారు హాండ్ వరు చేసుకోవడం విషయంలో ఆర్థికమంత్రి ప్రొణ్ట్ ముఖర్జీగారు ఒక స్టేటుమెంటు యిస్తు కాము వజ్రపాత వైఖరితో వ్యవహరించడంలేదని ఏ ప్రాజెక్టులైనా ఏ రాష్ట్రంలోనైనా భూమిమీదనే కడుతున్నట్లు అవి అందరికీ ఉపయోగపడతాయని స్టేటుమెంటు యిచ్చినట్లు చూసాను. కాని రాజకీయ ప్రభావంతో ఏ దో ఒక రాష్ట్రంలో యీ ప్రాజెక్టులు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు తీసుకోకుండా అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ కూడా సమానమైన దృక్పథంతో చేపట్టాలి. అందుకు మన ప్రభుత్వం కూడా కృషిచేయాలి. మన ఆర్థిక ప్రగతిక ప్రకారం మన రాష్ట్రంలోని ప్రాజెక్టులు ఎప్పుడు పూర్తి చేయ గలరో తెలియదు. కాబట్టి కేంద్రం వాటిని చేపట్టే విషయంలో కృషిచేయాలి.

సర్కారియా కమిషన్ ఉంది. ప్రధాన మంత్రి ఈ కమిషన్ ను నియమించారు. కొంత మంది నిపుణులను దీనికి గాను నియమించారు. ఇది ప్రతి రాష్ట్ర సమూహము ఎంతవరకూ పరిశీలించ గలదు అనే ప్రశ్న వస్తే నేను ప్రత్యేక ద్వారా ఒక సూచన చెప్పాను. ప్రతి రాష్ట్రంలో నుండి ఒక ప్రతినిధి సభ్యుడుగా ఉండాలి. మన రాష్ట్రం మంచి కూడా దీనికి సూచించడానికి నిపుణుల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. తద్వారా మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన కొన్ని సూచనలను ఇవ్వడానికి వీలవుతుంది. ఇది అవసరం కూడ. కేవలం అధికార్లు తోనే కాక కొందరు నిపుణులతో కూడిన కమిటీ అయితే కాగుంటుంది. అంతేకాక కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా తమకు నిరవదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను కలవరపరచేందుకు ప్రయత్నం చేసినట్లయితే, కేంద్రం బలంగా ఉండలేదు. మిగతా అన్ని రాష్ట్రాలకు వచ్చే కాంగ్రెసేతర రాష్ట్రాలకు కూడా సమాన ప్రాతినిధ్యం కేంద్రం నుండి కావాలి.

ఈ ఆకాశవాణి లేదా ఇతర అటానమస్ బాడీస్ కు స్వయం ప్రతిపత్తి కలిగి చాలాని మీ ద్వారా కోరుకుంటున్నాను. ఈ సభ ఈ విషయమై కేంద్రానిః ఒక తీర్మానాన్ని పెట్టవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను. ఈ మధ్య మన ముఖ్యమంత్రి గారికి ఏ కారణం వల్ల నై తేనేమి, రేడియో ప్రసంగానికి అనుమతి నిరాకరించబడింది. అన్ని పత్రికలతో కూడా ఆ వార్త వచ్చింది. నియోజక వర్గాలకు వెళ్లినప్పుడు ప్రజలు మన కై మనమే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రావాలని కోరుకున్నాము. ఎన్నుకున్నాము. ఇటువంటి అవమానం జరిగితే మీరంతా ఏం చేస్తున్నారు? అన్న ప్రశ్నలను ఎదుర్కోవలసివచ్చింది. దీనిని గురించి కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ముందున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ డైరీ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ కాని, ఆర్.టి.సి. కాని ఇవన్నీ ప్రభుత్వవరంగా ఏర్పడి, కొన్ని రోజుల తరువాత లాభ నష్టాల బేరీజు వేసి, సలహాదారు సంఘాలను ఏర్పరచారు. ఉత్పత్తిదారుల వినియోగదారుల సంక్షేమం చూడకుండా, ఏ కార్పొరేషన్ అయినా సరే వ్యవహరిస్తే, కొన్ని రోజుల తరువాత అయా రంగాలు వ్యాపార రంగాలుగా మారిపోయే ప్రమాదం ఉంది. ఈ డైరీ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషనును తీసుకుంటే, అది ఫెడరేషన్ గా మారిపోయింది. అయినా కూడా కొన్ని కోట్ల రూపాయల నష్టమే వచ్చింది. ఇక ఆర్.టి.సి. గురించి చాలా సంవత్సరాలుగా నష్టమే వస్తున్నట్లు వింటున్నాము. హర్యానాకు, ఇతర రాష్ట్రాల వారికి పాంకేతికపరమైన విజ్ఞానాన్ని అందించగలిగే మనం, ఆ స్థాయి నుండి ఎందుకు పడిపోయాము? గిరిజన ప్రాంతాలలో ఉన్న రిలీ చిల్డ్రెన్ సెంటర్లు మూసివేయబడ్డాయి. కారణమేమిటి? రాయలసీమ రత్నాలసీమ అన్నారు. అది మల్లి రాళ్లసీమగా మారింది. అటువంటి దానిని ఇప్పుడు డి.డి.సి. పాలసీమ గా మార్చడం జరిగింది. చిత్తూరు, ప్రొద్దుటూరు, సంద్యాలలో పాలపాడి ఫ్యాక్టరీలున్నాయి. అటువంటి కార్పొరేషన్ కు కూడా నష్టాలు ఎలా వస్తున్నాయి? ఇందుకు భాధ్యత ఎవరిది అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇందుకోసమై ప్రభుత్వం ఏదైన ఉన్నతాధికార కమిటీని ఎంక్వయిరీకి వేస్తారా? ప్రజా సంక్షేమం కోసం ఏర్పాటు చేసిన ఈ కార్పొరేషన్స్ వ్యాపార కేంద్రాలుగా మారి, ప్రజలను పిడిం చడం భావ్యం కాదు. అవి ఏ రకంగానూ ప్రజలకు ఉపయోగం లేకుండా ఉన్నాయని ప్రజలు భావించడం మంచిది కాదు. కనుక తగు శ్రద్ధ వహించి చర్య తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక మన రాష్ట్రంలో కూడా పరిశ్రమలను పెంచాలనే ఉద్దేశంతో చూడల్ సెంటర్స్ పెట్టారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సెంటర్ ఆఫ్ ఎంటర్ప్రైజర్స్ అని పెట్టారు. ఇది బయటి పారిశ్రామిక వేత్తలకు బాగా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ రకంగా ప్రభుత్వం చేయడం అభివృద్ధిచే వలసిన విషయం. మన ప్రతిపక్ష నాయకులు మదన్ మోహన్ గారు మాట్లాడుతూ, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రజలలో ఉన్న సెంటిమెంట్స్ ను రెచ్చగొట్టే రకంగా మాట్లాడితే ఎంతో కాలము అధికారంలో ఉండరు. ప్రభుత్వం నిలనదు అన్నారు. మదన్ మోహన్ గారు చక్కని తెలుగును మాట్లాడలేదు. ఆయన మాట్లాడని తెలుగును ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడుతున్నారన్న అసూయతో ఈ విమర్శ చేశారేమోనన్న అనుమానం

మనసుకు రాక తప్పదు. మనసుకు శాధక లిగించే విషయాన్ని గురించి మాట్లాడటంపై, ఎవరికైనా ఆవేశం రాక తప్పదు అందులో ముఖ్యమంత్రి గారు ఎన సహజ ధోరణిలో ఆ రకంగా మాట్లాడుతారు.

(శ్రీ బి సమ్మయ్య (వరకూల్) :—ఏ విషయంలో మాట్లాడారు.

కుమారి టి. వెంకట రత్నం :—వారి నాయకులు మాట్లాడటంపైను వింటే బాగుండేది. రామారావు గారిలా మాట్లాడలేక, ఆయనను అనుకరించటాన్ని మాట్లాడారేమో కానీ సుదన్ మోహన్ గారు చాలా చోట్ల ఆవేశంగా మాట్లాడుతారు. ఏ విషయమైనా చెప్పలేము. అదే రకంగా వెంకయ్యనాయుడుగారు, శైపాల్ రెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ ఒక ప్రశ్న వేశారు. ఏమంటే దేవనాథన్ గారికి అడ్వయిజర్ ముఖ్యమంత్రి అప్పాయింట్ చేసుకోవడానికి ఆయనకు గల హక్కు ఏమిటని వారడిగారు. ఏ రకంగా ఆయన నియామకం జరిగింది. ఆయన వారిదిటి ఏమిటని వారు ప్రశ్నించారు. He also asked whether he has taken any oath.

I would like to tell Mr. Naidu that persons who get appointment as per the Constitution, they take oath. ఎక్కువగా అడ్మినిస్ట్రేషన్ వచ్చిన వారు ఓత్ తీసుకోవవసరం లేదనే వంగతి వారికి తెలియదని నేను భావించడం లేదు. ఏదో పొరపాటుగా, ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే సమయంలో జరిగి ఉండవచ్చును. కాన్ స్టిట్యూషన్ లోగా అప్పాయింట్ అయిన వారు మాత్రమే ఓత్ తీసుకుంటారు. లేకపోతే వెట్రెటరీలు మొదలుకుని తెలివైన వరకూ (కాన్ ఫిడెన్స్ యల్స్ ను వారు డైన్ చేసారు కనుక) ఓత్ తీసుకోవలసి ఉంటుంది. అదే జరిగితే గౌరవ గారికి సలహా పరిస్థితి వస్తుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఎవరైతే ఫిట్ అనుకుంటారో, ఎవరిమీదనైతే వారికి సమ్మతం ఉంటుందో, వారిని నియమించుకునే హక్కు వారికి ఉంటుంది. దానికి అంత అభ్యంతరం ఎందుకు? ఆతను ఏమిటన్నారు. ఆయన పూనా నుంచి ఏ.సె.ఎచ్.డి. తీసుకున్నారు. ఆయన పెన్షన్ల హానరరీ మేజిస్ట్రేట్, ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్ గానూ 15 సంవత్సరాలకు పైగా మద్రాసులో ఉన్నారు. వారు లా అరైండింగ్ పర్సన్. చాలా పేసర్స్ బ్రాడ్యూస్ చేశారు. కాబట్టి వారి వ్యవహారాలకు పేపర్లను కూడా ఆదేశమడం జరుగుతుంది. దేవనాథన్ గారు ఓత్ తీసుకోలేదు. కనుక ఎట్లా అడ్వయిజర్ గా పని చేస్తానని వెంకయ్యనాయుడు గారు ప్రశ్నించారు. పక్షకు పమాభావం చెప్పుకోవాలని వారు కోరారు. అయినా: పక్ష కోరికపట్లయితే. కాబట్టి దేవనాథన్ గారిలో ఓత్ తీసుకోవడానికి ముఖ్యమంత్రిగారికి అభ్యంతరం ఉందని నేను భావిస్తున్నాను. అదే రకంగా శైపాల్ రెడ్డి గారు మాట్లాడుతూ మేము కొత్త వారమనీ అనుభవం లేని వారమని, వారు సీనియర్స్ కనుక వారి సలహాను తీసుకోవాలని, చూపి నేర్చుకోవాలని అభిప్రాయపడ్డారు. అటువంటి వారే రూల్స్ కు విరుద్ధంగా వెడితే. మేము నేర్చుకునేది ఏమిటి? మేము రూల్స్ పట్లకుని వెడితే, అవి రూల్స్

కాదని అంటున్నారు. దయచేసి రూల్స్ ద్వారా ముఖ్యులను తప్పదారి పట్టించ వద్దని తమ ద్వారా కోరుకుంటున్నాను. You better stick to the rules and speak

1-00 p. m.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—అన్ ఎ పాయంట్ ఆఫ్ వగ్నన్ట్ ఎక్స్ ప్లేషన్. సర్—గట్టి సమాధానమే చెప్పదలచుకున్నాను కాని శాసన సభ్యురాలు నాకంటే యూనివర్సటీలోను మిగతా చోట్ల జూనియర్ కావడం వల్ల నాకు అమె యెడల అభిమానం ఉంది. అందువల్ల గట్టి సమాధానం చెప్పదలచుకోలేదు. అయితే అంధుల అత్త గౌరవం గురించి మట్లాడి మాట్లాడి. వెంకయ్యనాయుడు, జయపాల్ రెడ్డి వంటి తెలివి తక్కువ వారికి వద్దలిచ్చెట్టినా ఇంకా తెలివైన వారు రాష్ట్రంలో ఉంటారు కదా. వారందరిని కాదని మద్యాని సుంచి ఎందుకు తీసుకు వచ్చారు అని అన్నాను. ఆయన పి. హెచ్. డి. విషయం కాని మిగతా కాంపి టెన్స్ గురించి నేనేమీ చెప్పలేదు, ఆయన ఎవరో నాకు తెలియదు. ఆయనపై చెడ్డగా చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఆయన వట్ల నాకేమీ డ్యేషం లేదు. ఆయనే జెటర్ పెర్సన్ అనుకుని మైలాపూరు కోనేటి వద్ద దొరకాదని తీసుకువస్తే అది మీ ఇష్టం. నేనేమీ కాదనడం లేదు. పెక్కిటరీలు నర్సిసు రూట్లు ఉంటాయి. వాటికి కట్టుబడి వారు వ్యవహరిస్తారు. ఎన్నో సీక్రెట్ డాక్యుమెంట్లు వారి వద్ద లాక్ అండ్ కీ లో ఉంటాయి. వారి పి. ఏ కూడా అన్నీ చూడడు. అటు వంటివ్వుడు కేబినెటు డిపీవమ్ను ఈయన చూచే అవకాశం ఉంది. ఎక్స్ డెవ సెల్లిష్ ఇంటరెస్టు ఉపయోగించుకునే ప్రమాదం ఉందని చెప్పింది తప్ప రాజ్యాంగంలో ఉన్న నిబంధనలు, ప్రమాద స్వీకారాలు నాకు తెలియక కాదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—అధ్యక్షా, కీర్తి శేషులైనన మహాకవి శ్రీ శ్రీ వాగినది గుర్తుకు వస్తున్నది—చేక చరిత్ర చూసిన ఏమున్నది గర్వ కారణం. వర తాతి చరిత్ర సమస్తం వర పీడన పరాయత్వాం అని. ఈ కొత్త ప్రభుత్వం తెచ్చిన వోట్ ఆన్ ఎక్సాంట్ చూసిన తరువాత, ఈ బడ్జెట్ చూచిన తరువాత, మధ్య కాలంలో జరిగినవి చూచిన తరువాత ప్రభుత్వాన్ని జలవరచే అంకాలు ఏమి ఉన్నాయని కాస్త ప్రశ్నించుకోవలసిన దురతి మాకు వట్టించారు. ఒక విషయము చెప్పవలసి ఉంటుంది ఎన్ని తప్పులు చేసినప్పటికీ ఈ ప్రభుత్వాన్ని కాంగ్రెసు-వి ప్రభుత్వంతో సమానంగా పోల్చడం లేదు ఇంకా ఇప్పటికీ. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కంటే మెరుగైన ప్రభుత్వమనే మేము భావిస్తున్నాం. అయితే వారు చేసే తప్పులు ఎంత తీవ్రంగా ఉన్నాయంటే ఈ ప్రభుత్వం కంటే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే మేలు అని చాలా త్వరగా ప్రజలు గ్రహించేటట్లు ఉన్నాయి చెప్పవలసింది సరి గానే చెప్పవలసి ఉంటుంది. బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఆర్థిక మంత్రిగారు ఎనిమిది నెలల్లో ఏమి ఘన కార్యాలు చేస్తాం అన్నారు. ఘన కార్యాలు సంగతి ఎట్లా ఉన్నా, మీ వర్గ స్వభావం మాత్రం ఎలాంటి అనుమానానికి తావు లేకుండా స్పష్టమైనది. బూర్జువా భూస్వామ్య వర్గాల ప్రయోజనం కోసం పాటు పడే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏ వర్గ స్వభావాన్ని కనబరుస్తూ వచ్చిందో వర్గ స్వభావాన్ని ఈ ప్రభుత్వం కలిగి ఉందని అంతకంటే భిన్నమైన వర్గ స్వభావం లేదని చైతన్యవంతులైన ప్రజలు ఇప్పటికే గ్రహించారు, సామాన్య

ప్రజలు గ్రహించటానికి కొంత తైం పడుతుంది. బూర్జువా భూస్వామ్య వ్యవస్థకు వచ్చిన సర్వ వ్యాపితమైన సంక్షోభానికి లక్షణం మీ బడ్జెటులో చాలా ప్రస్ఫుటంగా ప్రకాశంగా వ్యక్తమవుతున్నాయి. ఈ సంక్షోభ భారం ప్రజలపై నెట్టుతున్నారు 46 కోట్ల వస్తుల భారం వేసారంటే ఏ కాంగ్రేసు ప్రభుత్వం ఒకే తడవ ఇంత మోతాదులో వస్తులు వేసినట్లు నాకు తెలియదు. గొర్రెలు తినేవాడు పోతే బర్రెలను తినేవడు వచ్చాడని ప్రజలు అనుకుంటున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇదివరకే 615 కోట్ల రూపాయల మేరకు వస్తులు విడిచే అందులో ఎంత లేదనుకున్న 40-50 కోట్ల రూపాయలు మన రాష్ట్ర ప్రజలపై పడుతుంది. మీరు వేసిన వస్తు పెరుగుదల మీరు వేసిన వస్తులపై పరిమితం కాదు. ఒక వస్తువు ధర వస్తు మూలంగా పెరిగితే మరొక పై వస్తు పెరగక పోయినా ధర మాత్రం అటో మాటికేగా పెరుగుతుంది ఈ రకంగా పెరిగే పెరుగుదల మరొక 20 కోట్లకు పైగా ఉంటుంది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు విధించిన పన్నుల మూలంగా సుమారు 100 కోట్ల రూపాయలు రాష్ట్ర ప్రజలపై పడిందంటే రాష్ట్ర ప్రజల కొనుగోలు శక్తి ఎంత తీవ్రంగా దెబ్బతింటుందో ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు, బడ్జెటు కేటాయింపులలో పోర్టెడ్ కిస్ సెక్టరుకు ఎక్కువ కేటాయింపులు చేసి ఉత్పత్తులు పెంచి రాష్ట్ర వనరులను పెంచుతున్నామనే అవగాహన ఏ మూలాన కనపడడం లేదు, నాన్ పోర్టెడ్ కిస్ సెక్టరులోనే వ్యయం ఉండబోతుంది. ఇరిగేషను, విద్యుచ్ఛక్తి, పరిశోధనలు ఇటువంటి వాటి మీద మీరు చేసిన కేటాయింపులు చాలా తక్కువ, తెలుగు గంగకు మధ్యామి వారిచ్చిన 80 కోట్లు చేర్చి ఎక్కువ చేసినట్లు చెబుతున్నారు. అది తీసి చూస్తే మంచ పాడవులు మంచం కోళ్ళు వ్యవహారంగా ఉంటుంది. అదనంగా ఇచ్చింది 18 కోట్లు కనిపిస్తున్నది. ఇది ఏ మేరకు పరిపోతుంది? ఏమను వంటికి తీలకర్ర పాయ మాడిరి; అర్థిక కాస్త్రం తెరిసిన వారి కెవరికై నా బడ్జెటు పర్యవసానం ఏమిటో బోధపడుతుంది. 118 కోట్లు లోటు ఉంది. మీ తెలివి తక్కువతనం వల్ల అనుభవరాహిత్యం వల్ల మీతోని మూర్ఖత్వం వల్ల ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల ఉద్యోగ వయ: పరిమితమే తగ్గించడం వల్ల సమ్మెలు, ఒత్తుందాలు మూలంగా, ప్రభుత్వ ఖజానా మీద వచ్చే భారం 180 కోట్లు పైగా ఉంటుంది. 118 కోట్లు లోటు, 100 కోట్లు అదనపు భారం, ఈ 180 కోట్ల భారం అంతా చూస్తే సుమారు 400 కోట్లు రూపాయల భారం ఉంటుంది. ఇంత భారాన్ని ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో ప్రభుత్వం భరించగలదా? మన అర్థిక వ్యవస్థ అందుకు కయాయగా ఉన్నదా? దీనిని ఏ రకంగా భర్తీ చేయబోతున్నారు? దీనికి మాకు సమాధానం దొరకడం లేదు. రానున్న రోజుల్లో మీరు చేయబోయేది ఒకటే అనిపిస్తున్నది. అధికారంలోనికి రాగానే అన్ని రకాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు వ్యస్తి చెప్పి 200 కోట్లు ప్రోగుచేసి ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ నుంచి తైట వద్దాం అన్నారు. ఇదే విధంగా ఇకముందు కూడా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చాలా కుంటుపరచబోతున్నారు. మాకు తెలియకుండా అదనంగా కొన్ని వస్తులు వేయబోతున్నారు. దీనివల్ల వచ్చే ఫలితం ఏమిటంటే భారం పెరిగి పరిశోధన మరింతగా వ్యాప మై ప్రజలను మరిన్ని పోరాటాలలోనికి బలవంతంగా పుట్టించడం. దీనికి బాధ్యత మీరే వహించాలి. మీ అవగాహనతో సమాధానం

మార్పు రావలసి ఉంది. వనరులు సమీకరించడానికి సామాన్య ప్రజలపై భారం వేయవలసిన అవసరం లేదు. ప్రభుత్వ రంగాన్ని పటిష్ఠం చేసుకుని వనరులు పెంచుకోవడానికి ఆర్.టి.సి. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్, ఐడిసి, మన ప్రభుత్వానికి 51 శాతం ఉన్న రాజమండ్రి పేవరు మిల్సు, గనులు పట్టణ్టి ద్వారా ఆదాయాన్ని పెంచుకోవచ్చు, అటువంటి ఆలోచన ఎందుకు రావడం లేదు? వన్నుల ఎగవేత అరికట్టడానికి ఎక్కడా డైరక్షన్ ఇందుకో కనబడలే? ఇదివరకు నిపుణులు తెలిపిన విషయాలున్నాయి. ఒక్క అమ్మకం వన్నులోనే ప్రతి సంవత్సరం 400 కోట్లు ఎగవేత జరుగుతోంది అన్నారు. 70 కోట్లకు పైగా వినియోగపన్ను ఎగవేస్తున్నారు అన్నారు. రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా అదనంగా రావలసింది రావడం లేదన్నారు. వాటి గురించి ఎందుకు పరిశీలించబడదు? ఫార్మెంటులో అనేక రకాలైన వనరులున్నాయి, ఒక్క రెడ్ సాండర్సులోనే 11 కోట్ల పైగా నష్టపోయాం. జపాన్ కొలోంబియన్ కంపెనీ వారు హాయిగా కోట్లకు కోట్లు తీసుకుపోతుంటే వాటిని సమీకరించుకోవాలనే ఆలోచన ఎందుకు రావడం లేదు? పట్టణ ఆస్తులపై వన్నులు విధించాలి అన్నారు. కేంద్రం వేసే ఆదాయం వన్నును వదిలిపెట్టి మనం వన్నులు విధించవచ్చు అన్నారు. ఈ విధంగా సుమారు 1000 కోట్ల రూపాయలు వస్తాయి అన్నారు. వచ్చే దానిలో స్థానిక సంస్థలకు కొంత శాతం ఇచ్చి మిగతాది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకోవడానికి హక్కు ఉందని అన్నారు. అదే విధంగా రైతులు పండించే ఆహార ధాన్యాలు వాణిజ్య వంటల టోకు వ్యాపారం తీసుకుంటే 1050 కోట్ల ఆదాయం వస్తుంది అన్నారు. దీని నుంచి వచ్చే ఆదాయంతోనే రు. 2 లకు క్రింద బియ్యం స్కీము, పిల్లలకు మధ్యాహ్నం భోజనం స్కీము వంటిది దీని నుంచి వచ్చే ఆదాయంతోనే నడుపవచ్చును అంటున్నారు. పిడబ్ల్యు వర్క్స్ లో, ఇరిగేషన్ లోనైనా రోడ్ల బిల్డింగ్స్ లోనైనా, వ్యయంలో జాగ్రత్తగా ఎన్నుకోవడం అవకాశం లేకుండా దుర్వియం జరగకుండా చూస్తే 40 శాతం పైగా మిగులుతుంది అంటున్నారు. నేను మరింత కన్సర్వేటివ్ గా ఎస్టిమేట్ వేసి 30 శాతం కంటే ఆ విధంగా మిగిలేది తగ్గదు అంటున్నారు. ఆ ఆంపనా ప్రకారం బిడ్డెటు ఎందుకు రూపొందించ కూడదు? ఒక్క సహకార శాఖలోనే 100 కోట్ల వరకు మిస్ ఎప్లొప్రియేషన్ జరిగింది. వాటిని వసూలు చేయడానికి ఎందుకు పూనుకోరు? ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటులోనే 25 లక్షలు పైగా ఉన్నాయని లోకం కోర్కె కూస్తున్నది. సారా కంట్రాక్టర్లు రకరకాల గొత్త దారులు కొన్ని కోట్ల మేరకు 100 కోట్లకు తక్కువ కాకుండా బకాయిలు ఉన్నారు. వాటిని వసూలు చేయడానికి ఎందుకు పూనుకోరు?

ఒక విధంగా చెప్పాలంటే మన రాష్ట్రములో మన పొంత వనరులను ఉపయోగించి పేదల మీద వన్నులు వేయకుండా ఆదాయము పెరిగే మార్గము చూడాలి, మనకు రావలసిన వాటాను కేంద్రప్రభుత్వం యివ్వడం లేదు. దానిని రాబట్టుకోవాలి. అన్ని సరిగా చేయగలిగినవాడే రాష్ట్రాభివృద్ధి పెరుగుతుంది. పరిశ్రమలు, నీటివనరులు, విద్యుచ్ఛక్తి పెరగడానికి అవకాశం వుంటుంది.

కార్మికరంగముపట్ల ఈ ప్రభుత్వం వెళ్లి ఏమిటి? కార్మికవర్గాలకు వ్యతిరేకము, పెట్టుబడిదారీ వర్గాల అనుకూల వైఖరి అని చెప్పక తప్పదు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపట్ల ఈ ప్రభుత్వం తీసుకొన్న వైఖరి ఏమిటి? ప్రభుత్వోద్యోగుల సంస్థ వారు పుట్టక పూర్వమునుంచే 15 వేల సంవత్సరాలనుంచి వుంది. అనేకమంది చేసిన పోరాటాల ఫలితముగా ప్రత్యేకమైన హక్కులు వారికి వచ్చాయి. ఎన్ ఆర్ 2 రద్దు చేసే ధోరణికి ఎందుకు ఎగబడినారు? వారి ఆందోళనను అణచడానికి చేసిన పద్ధతులు ఏమిటి? ఇ.ఎస్.ఎం.ఎ. ఎస్సా పెట్టి నియంతృత్వముగా ప్రజలను అణచి పెడుతున్నారు. అది బ్లాక్ లో. దానికి ప్రజాస్వామికవాదులెవ్వరూ హర్షించగూడదు అని చెబితే దానిని రక్షణ కవచముగా తీసుకొని చేసిన ఘనకార్యము ఏమిటి అని అడుగు తున్నారు. అన్ని సర్వీసులను ఎస్సా క్రిందకు తీసుకురాగలిగేరే. దీనిని చూసినప్పుడు కార్మికవ్యతిరేకత వారి దృక్పథములో ఎంత లోతుగా వుందో అర్థమవుతున్నది, పొగాకు కార్మికులు. ఎల్.టి.డి. వారు మెషిన్స్ పెట్టి కార్మికులు పనిచేయ దానికి అవకాశం లేకుండా చేస్తున్నారు. చీరాల ప్రాంతములో 8000 మంది కార్మికులను నిరుద్యోగులు చేస్తున్నారు. జనవరి నెలలో ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తే ఒక గంభీర వన్యాయము చేశారు. మెషిన్స్ పెట్టి పనిచేయడంవల్ల కార్మికులెవ్వరూ రిట్రీంగ్ కావటానికి వీలులేదు అన్నారు. 8 నెలలు అయింది. ఇంతవరకు ఈ ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్య ఏమిటి? యాజమాన్యానికి అనుకూలమైన నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. యాజమాన్యము రయాదాక్షిణ్యాలతో యిచ్చిన ఏ రెండు వేల తీసుకొని వెళ్ళిపోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. వారంతా నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. ఈ ప్రభుత్వం చేయగలిగినది యిచ్చేవా? కరెంటు యిస్తున్నారు. పోలీసు రక్షణ యిస్తున్నారు. రవాణా సౌకర్యాలను కలుగజేస్తున్నారు ప్రభుత్వం చెప్పిన ప్రకారం ఒప్పకోకపోతే పోలీసు సహాయం దొరకదు అంటే యాజమాన్యము కాళ్ళ తేరానికి దిగివచ్చేది. కొత్తగూడెం బేరియం కెమికల్స్ లో వేతనాలు పెంచాలని సమ్మె చేస్తున్నారు. కన్సీలియేషన్ కు రావటానికి యాజమాన్యం తిరస్కరిస్తున్నది. రాజేంద్ర కెమికల్స్ లో కన్సీలియేషన్ ఫెయిల్ అయినవరువాత ట్రేడునల్ కి రిఫర్ చేశారు. వారు లాక్ ఔట్ చేశారటంచారు. రాసి ఏమెంట్ ఫ్యాక్టరీ కార్మిక వ్యతిరేక విధానము అనుసరిస్తూ వుంది. కాకివాడలోని సర్వారాయ్ లెక్స్ పైల్డ్ లో ఇనుదెప్పినిట్ ప్లగ్గియిక్. లేబరు మంత్రిగారు వ్యక్తిగతముగా చాలా చొరవ తీసుకొంటున్నారు కాని వారి చేతిలో అధికారము లేకపోవడం వల్ల మేనేజిమెంట్స్ వాని ఒక అటెండర్ లా చూస్తున్నారు. కామినెట్ ఏమిష్టి జాగ్రత్త తీసుకొని లేబర్ మంత్రికి అన్ని అధికారాలను యివ్వాలి. కార్మికుల హక్కులను కాపాడుతారా లేదా అని మీరు ఎందుకు చెప్పరు. ఈ రకముగా చూస్తే కార్మికులకు వ్యతిరేక ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపట్ల వ్యతిరేకత స్పష్టముగా కనిపిస్తున్నది. భూసంస్కరణములకు సంబంధించి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు మంత్రాలైనా చెప్పేవారు. కాని ఈ ప్రభుత్వం తుంపరలైనా రాలిడం లేదు. వేను, సి.వి.ఐ. సభ్యులు వాగేవ్వరరావుగానూ, వ్యవసాయ కార్మిక సంఘాల ప్రతినిధులు మే నెలలో చల్లవల్లి రాజారావు భూములకు సంబంధించి ఒక విజ్ఞాపన పత్రాన్ని యిచ్చాము. అప్పుడు...

చీఫ్ సెక్రటరీ శ్రీ రామన్ గారు, స్పెషల్ సెక్రటరీ శ్రీ వణ్ కుమార్ గారు అక్కడ వున్నారు. కోర్టు కింద వర్గభుత్వానికి అనుకూలముగా యిచ్చినది. ఆ భూములను వర్గభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవాలి. ప్రజలకు ఇవ్వాలి లేకపోతే కాంతి భద్రతల సమస్య ఏర్పడుతుంది. అని చెబితే సాధక జాధకాలు ఆలోచించకుండా పరిశీలించాలి అన్నారు. మీకు అధికారం వుందా అని చీఫ్ సెక్రటరీ గారిని అడిగితే వారికి అధికారం లేదన్నారు. పోలిటికల్ డిసిషన్ తీసుకోవాలని చెబితే ముఖ్యమంత్రిగారి తలకు ఎక్కదు. అప్పుడు అగడ్తలో వున్నాము. వందలకొలది పేదవారు సత్కారాలు చేస్తున్నారు. ఈరోజు వీరికి చినుకుట్టినట్లు లేదు. వది లక్షల ఎకరాలకు పై న పుంటుంది కాని తక్కువవుండదు. దానిని తీసుకొని వంచడానికి ఎందుకు చర్యలు తీసుకోరు; భూస్వాములకు వ్యతిరేకముగా పోరాడడానికి వారి చైతన్యము ఒప్పుకోవడం లేదు. భూస్వాములకు అనుకూలమైన దృక్పథము వుంది కాబట్టి వీరు చేయడం లేదని చెప్పకవచ్చదు. రైతు పండించే పంటలకు గిట్టుబాటు ధర విషయం. సెంట్రల్ సబ్జెక్టు అని వదలివేయకూడదు మనము, రాష్ట్రానికి పున్న అధికారాలను వినియోగించుకోవాలి. అన్ని రకాల టోకు వ్యాపారాన్ని తీసుకొని ప్రభుత్వమే చేయవచ్చును అంటే చేయడం లేదు. ఈరోజుకు పొగాకు నిడుదల కాలేదు. డిప్రెస్ సేట్స్ వుంటున్నాయి. అక్టోబరు నుంచి కొత్త పంట వస్తుంది. పంట కత్తెము మీద పుండగానే నిర్ణయించకపోతే రైతులు మరింత దివాలా శీస్తారు. పొగాకు రైతులు పెట్టుబడి లేక దివాలా తీశారు. సంక్షోభము ఎదుర్కొన్న తరువాత ఏమీ చేయలేము. పారిశ్రామిక విధానము ఏమిటి ఈ ప్రభుత్వానిది. ప్రభుత్వ రంగానికి అనుకూలమా? ప్రైవేటు రంగానికి అనుకూలమా? దేనిని ప్రోత్సహిస్తారు? వర్గభుత్వరంగాన్ని నిర్వీర్యపరచ దలచుకున్నారా? ప్రభుత్వ రంగానికే ప్రాధాన్యత యిస్తామంటే ఎ.సి. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ రద్దను వెంటనే ఉపసంహరించుకోవాలి. వెంటనే పునరుద్ధరించాలి. ఆర్. టి. సి. విభజన చేయవద్దు. మంగళగిరి ట్రైల్ ఫ్యాక్టరీ, సరే: గన్నవరం జిల్లా బాడీ బిల్డింగ్ ఫ్యాక్టరీ ఆర్.టి.సి. వహాయముతో పబ్లిక్ సెక్టారులోనే వుంచుకోవాలి. కీలక పరిశ్రమలను ప్రైవేటు రంగానికి యివ్వవద్దు. ప్రైవేటు పెట్టుబడిని ప్రోత్సహించవద్దనడంలేదు. ప్రోత్సహించవచ్చు. వారి జాటు మన చేతిలో వుండేవిధంగా వుండాలి తప్ప మన జాటు ప్రైవేటు యాజమాన్యం చేతిలో వుండే విధంగా పోకూడదు. విదేశాలతో స్థిరపడిన తెలుగు జాతి అంతా సమైక్యత కల్గి వుండాలన్నారు. సామ్రాజ్య వారుల ధోరణిని ఒక కంట కనిపెట్టాలి. తెలుగు జాతి అంతా సమైక్యత కల్గి వుండాలన్నారు. నీటి పంపకము సమస్య పైన ఇదివరకే అభిలషక కమిటీ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. ముఖ్యమంత్రిగారు, అన్ని సజ్జల వాయకులు రాయలసీమ, తెలంగాణా, సర్కారు ప్రాంతాలకు న్యాయము జరిగే విధంగా కొన్ని సూత్రాలను ఏర్పాటు చేసుకోవడం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వం ఆ సూత్రాలకు భిన్నముగా పోతున్నది. దీని వల్ల మనము మనము కొట్టుకొనే పరిస్థితి వస్తుంది. జాతి సమైక్యతకు చిచ్చుపెట్టే విధంగా వ్యవహారాలు నడుస్తున్నాయి.

నేను రెండు విషయాలు నొక్కి చెప్పదలచుకున్నాను. శ్రీకృష్ణ ఎడమ గట్టుకాలువ నిర్మాణం ఎందుకు ఆలస్యం అవుతున్నది? ఈనమస్క వచ్చినప్పుడు మేము పంపింగ్ స్కిము ద్వారా నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ నుండి నీరు తెస్తామని ఎందుకు చెబుతున్నారు. ఎడమ గట్టు కాలువ నిర్మాణం జరిగి తీరాలి అని అఖిలవక్త కమిటీలో నిర్ణయం జరిగింది. కేవలం రిగి లతల ఎకరాలకు సరిపోయే 30 టి. ఎమ్. సి నీరు ఉనుకువచ్చేంతవరకే కాదు, ఇంకా ఎక్కువ చేయాలి. రెగ్యులేటర్ నిర్మాణం శక్తి పెంచండి. ఆ శక్తి పెంచినట్లయితే దాని నుండి మెహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు పంపింగ్ స్కిము ద్వారా చెరువులు నింపి ఉపయోగించు కోవటానికి వీలు వుంటుంది. కనుక రెగ్యులేటర్ శక్తిని కనీసం రెట్టింపుకు అయినా పెంచడం అవసరం. నేను బ్లెక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీ చైర్మన్ గా వున్నప్పుడు నా ముందు ఉద్దేశం ఉన్నాను. అది రికార్డు కూడా అయింది. అలా చేసిన వాగ్దానాలు బుట్టదాఖలు చేయడం ప్రమాదకరం. పోచంపాడు తెలంగాణ ప్రాంతానికి ఎంతో ముఖ్యమయినది. దాని గురించి ఇంకా పక్ష కమిటీలో చెప్పాము. పోచంపాడు ప్రాంతాన్ని ఒకటి రెండు స్టేజీలు అని విభజించకుండా ఒకే స్టేజీగా తీసుకుని చేయాలి. ఆ పని అవ వద్దు ఇని చెప్పాము. రెండు కొట్లాటల వల్ల పోచంపాడు పూర్తిగా దెబ్బతిన్నది. 200 కొట్లు కావలసిన పోచంపాడుకు అయిదువది కొట్లు కేటాయిస్తే ఏమాత్రం సరిపోదు, ప్రభుత్వం కావాలనే పోచంపాడును నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నట్లు కనిపిస్తున్నది. ఇతరులు మీ పై అభాండాలు వేయడానికి మీరే అవకాశం ఇస్తున్నారు. జాతి వమైకృతకు చిచ్చు పెట్టకుండా వుండాలంటే చెన్నా రెడ్డిగారు, అంజయ్యగారు, వెంకట్రాం గారు ముఖ్యమంత్రులుగా వున్నప్పుడు చేసుకున్న ఉప్పందాన్ని, అఖిలవక్త కమిటీలో చేసుకున్న ఉప్పందాన్ని తూచా తప్పుకుండా ఉన్నట్లు చేయండి. ఆ భౌతిక పూర్తిగా మీ మీద వుందని చెబుతున్నాను. ఇక ఈ ప్రభుత్వ పరిపాలన తీరుతెన్నులు ఎట్లా వున్నాయో పరిశీలిస్తే ఈ ప్రభుత్వం ధర్మమహాపాత్రను నియమించడం జరిగింది, కాని అందువల్ల ఇప్పటివరకూ ఏమీ జరిగిందని అడుగుతున్నాను. కేవలం ఉన్నతాధికారుల మీద చర్య తీసుకుంటే సరిపోదు. రాజకీయ నాయకుల మీద వున్న అనిశ్చితి ఆరోపణల పై కూడా చర్య తీసుకోండి అని చెప్పాము. అలా తీసికోకపోతే ఓంటి చేతితో చప్పల్లు కొట్టినట్లు అవుతుంది. రాజకీయ నాయకుల పోర్ట్రెయింట్లో చేసిన అధికారులు వున్నారు. అటువంటి నాయకులను వదిలి అధికారుల మీద చర్య తీసుకుంటే బాగుండదు అని చెప్పాము. కాని ఈ రోజు వరకూ రాజకీయ నాయకుల పై చర్యకు పానుకోవడం లేదు. మీరు హృదయ పూర్వకంగానే, కావాలని వారి కోరిక పోవడం లేదని నేను ఆరోపణ చేస్తున్నాను. తీగ కదిలిస్తే దొంగ అంతా కదులుతుందని, వారిని ముట్టుకుంటే ఆ వ్యాధి మీరు అంటుకుంటుందని, కాంగ్రెస్ నాయకుల చెడు పనులు మీ మీద కూడా పడతాయనే ఉద్దేశ్యంతో మీరు కావాలనే దాచేస్తున్నారు. అది వ్యాయం కాదు. ఈ రోజు ముఖ్యమంత్రితో సహా అనేక మంది మంత్రులు ఇటువంటి ఆరోపణలకు గురి కావలసిన దుస్థితి ఈ ఎ'మిడి మాసాలలో వర్ధిల్లింది. ఆ ఆరోపణలను దూరం చేసుకో వలసిన బాధ్యత వారిపై వుంది. ఉప్పు కాళీ

కారుల మీద తీసుకున్న చర్యలు ఏమయ్యాయి ? నిజాయితీపరులకు రక్షణ ఇవ్వాలి. వారిని ప్రోత్సహించాలి. ఈనాడు నిజాయితీగా వున్న అధికారులు భయపడుతున్నారు. వారు రక్షణ లేని పరిస్థితిలో వున్నారు. చొరవ తీసుకొని ఏ నిర్ణయం తీసుకోటానికి సహించలేకపోతున్నారు. అవినీతిపరులు విజృంభిస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇన్వెస్టిగేషన్ బ్యూరో ఇంతవరకూ 13 మంది ఐ. పి. ఎస్., 24 మంది ఐ. ఎ. ఎస్. అఫీసర్లపై ఆరోపణలు వంపించి. వారిపై చర్య తీసుకోవాలని రికమెండ్ చేయడం జరిగింది. కానీ ఈ రోజు వరకూ చర్య తీసుకోలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అయినా అటువంటి వారు మాకు వద్దు, మీరే తీసుకోండి అని ఎందుకు సరెండర్ చేయరు ? కేంద్ర ప్రభుత్వం నాటకాలు ఆడుతున్నది. అటువంటి వారు తమకు పావులుగా వుంటారని అనుకుంటున్నది. అది మర్చిపోకండి. చట్ట ప్రకారం పని చేసే అధికారులకు రక్షణ ఇవ్వాలి. వారికి ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలి. అది విధిలం అయితే మొత్తం ప్రభుత్వమే సంక్షోభంలో పడిపోతుంది. ఐ. పి. ఎస్. అధికారులు కులాల ప్రాతిపదిక మీద ముతాలు కట్టుకుని ఒకరిని ఒకరు నిమగ్నించుకుంటున్నారు. చివరకు సిఫార్సుల రాజ్యం కిందకు దిగజారిపోతున్నది ముఖం చూసి బొట్టు పెట్టే, పిర్మీలు చూసి పీతం చేసే పరిస్థితి వుంది. మర మౌఢ్యాల నిషయం చూస్తే మనది తాకి రాజ్యం. జ్యోతిష్య శాస్త్ర ప్రకారం రాష్ట్రం నడుస్తుందా ? రాజ్య పరిపాలనకు చట్టాలు వున్నాయి. ఎక్కడ వుంటే తాను అయిదు సంవత్సరాలు ముఖ్యమంత్రిగా వుంటాను అనే ఆలోచనతో సలాలు మార్చడం మంచి సాంప్రదాయం కాదు. అది రాజకీయనాయకులు చేసేది కాదు. ఈనాడు పరిపాలనా తీరు ఎలా వున్నదంటే సెక్రటేరియట్ తాలూకా అఫీసు స్థాయికి దిగజారి పోయింది. పాలసీలు నిర్ణయించి అమలు చేసే సెక్రటేరియట్ హోదాను దిగజార్చారు. ఇంట్లో సలాలుగా ఇరవై నాలుగు గజాలు కావాలంటే ముఖ్యమంత్రిగారికి పిటిషన్ ఇస్తే వారు ఆలోచించి ఇవ్వాలి. ఒక పిల్లవాడికి ఉద్యోగం కావాలంటే ముఖ్యమంత్రి సిఫార్సు కావాలి. ఈ విధమైన పద్ధతి వల్ల సెక్రటరీలు పాలసీలు నిర్ణయించటానికి, అమలు చేయటానికి అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. తాలూకా స్థాయి నుండి రాష్ట్ర స్థాయి వరకూ అన్ని డిపార్టుమెంటులకూ సంబంధించి రాజకీయ పక్ష ప్రతినిధులతో కమిటీలు వేయండి. చట్ట ప్రకారం ఏ అధికారి ఏ స్థాయిలో పనులు చేయాలో ఆ ప్రకారం చెయ్యనివ్వండి. అందుకు ప్రజాప్రతినిధులతో విచారించి న్యాయం జరిగేటట్లు చూడండి.

ఇక, కాంతిభద్రతల విషయం చూస్తే హత్యలు, మానభంగాలు గత సంవత్సరంకన్నా ఈ సంవత్సరం తీవ్రస్థాయిలో పెరుగుతున్నాయని చెప్పటానికి బాధపడుతున్నాను. ఒక ఎస్. ఐ. కి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడిన రాజకీయ కార్యకర్తలు ఆత్మ గౌరవంతో తల ఎత్తుకుని తిరగటానికి అవకాశం లేకుండా వుంది అటువంటి వాని దెబ్బలు కొట్టి అవమాన పరచే పరిస్థితులు వున్నాయి. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో నైనా పోయి అడగటానికి వుండిన అవకాశం ఈ తెలుగుదేశం పార్టీ

అధికారంలోనికి వచ్చిన తరువాత లేకుండాపోయింది. లెజిస్లేటివ్ కు కూడా గౌరవం లేని పరిస్థితి వుంది. పోలీసు ఎస్. ఓ. ఓ. ల కోర్టుల విషయం ఆలోచించండి. వారి ఎసిసియేషన్ ను గుర్తించండి. 80 మందిని డిస్మిస్ చేశారు. అది రద్దు చేయండి. కర్నూలులో సెంట్రల్ జైలులోని రద్దు చేశారు, దానిని పునరుద్ధరించండి. ఎవరికి ఇబ్బందిలు కలుగకుండా పనులను పరిష్కరించండి.

ఇక, కేంద్ర రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన విషయం నవీ చేసే ముస్తాను మనం ఆదాయానికి మించి ఖర్చు పెడుతున్నాము. మొత్తం పన్నులలో రాష్ట్రాల వాటా 38.9 వస్సంతు వుంటే ఖర్చు 55.4 వుంది. అంటే దాదాపు మూడవ వతు భాగం అదనంగా ఖర్చు పెడుతున్నాము. అందువల్ల వేరప్లీ బడ్జెటులు లోటుగా వుంటున్నాయి సబ్జెక్టు కనెక్షన్ సర్, డివిజన్ ఫూల్ క్రింద కేంద్రం నుండి మనకు రావలసిన కోట్లాది 80 వస్సంతు ఆయన దయా చాక్షిచ్యాలపై ఆధారపడి ఆక్షయ పాత్ర వుచ్చుకొని విచ్చం ఎత్తే స్థితికి దిగి 65 వర్సంతు కోసం తిప్పలు పడవలసివస్తున్నది మనం ప్రజా సమీకరణ ద్వారా కేంద్ర లోభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాగలమా అనేది ఆలోచించాలి. ఈ సంస్కరములో ఒక విషయం మనవి చేయదలచుకున్నామంటే, మేమే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం ఒకటే అని అనుకోవడం లేదు. ఈవాడా ఇందిరా గాంధీగారి నాయకత్వములో రాజీవ్ గాంధీగాని ప్రజాపెట్టి దేశములో ఒక ఓటం వియంతృత్వాన్ని స్థాపించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తూ, రాష్ట్రంలో శరణాగతి పాలనను సాగించడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. అటువలెప్పుడు ఆ వియంతృత్వానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకు అందరు పోరాడాలి. ఆ పోరాటములో తెలుగు దేశము పాత్ర వహించాలి, అఖిల భారత స్థాయిలో దాని పాత్ర పెరుగాలని కోరుతున్నాను.

1-30 p. m.

Sri K. Venkateswara Rao :—On point of order, Sir repeated reference to persons who are not Members of this House nor are they remotely connected with the affairs of the State is not permissible and irrelevant I appeal to the Chair kindly to restrain the Member.

Mr. Speaker :—It is not a point of order. After all there was no reflection on the Prime Minister; It is a general political comment and is quite in order.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—ప్రధాన విషయం, యానాదు రాష్ట్ర ప్రజల ముందు ప్రజాస్వామ్యవాదుల ముందు ఒక ప్రశ్న వుంది. ఒకవైపు కాంగ్రెస్ పార్టీ పోరంగా విఫలం అయినా అధికారములోకి రావడానికి రాష్ట్రాల్లో కేంద్రముతో ఎత్తుగడలు పెట్టున్నది. తెలుగు దేశము పార్టీ కాంగ్రెస్ వారు పెడుచున్న ఒడ్డుతొక వప్పులు చేస్తూ ప్రజల నుండి దూరం అయిపోతున్నారు. అందుకని వామపక్ష ప్రజాతంత్రీ శక్తులు ఒకమై రాష్ట్ర సమగ్ర అభివృద్ధికి తెలుగు దేశం వాళ్ళి కాపాడడానికి వీలుగా కలిసి రావలసిన అవసరం వుంది. అన్ని పక్షాలలో ఉన్న

ప్రజాతంత్ర్యవాదులు. రాష్ట్ర ప్రజలు ప్రత్యేకంగా మూడవ శక్తిగా వామపక్ష ప్రజాతంత్ర్య శక్తిని రూపొందించుకోవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను.

1-32 p.m. మిస్టరు స్పీకరు:—సభ తిరిగి సాయంత్రం 4 గంటలకు సమావేశం అవుతుంది. అంతవరకు వాయిదా వేస్తున్నాను.

(The House then adjourned till 4 p.m. to-day)

The Houses Reassembled at 4 00 p.m.

(Mr. Speaker in the Chair)

శ్రీ బి. సమ్యయ్య:—అధ్యక్షా, 1983-84వ సంవత్సరానికి ఆర్థిక కాఖా మాక్యులు ప్రచేశ పెట్టినటువంటి బడ్జెటుకు నేను నా నిరసన తెలుపుతూ సభ దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకొని రాదలచుకున్నాను. ఈ బడ్జెటును పరిశీలిస్తే కేవలం కుష్క వాగ్దానాలు, కూన్య వాస్తాల క్రింద కనిపిస్తున్నది. ఈ బడ్జెటు చేద ప్రజలకు ఉపయోగ పడెట్లు లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక సామాన్యుని ఏళ్ళ కన్నులను తుడిచే విధంగా కనిపిస్తున్నది. ప్రభుత్వం ఆర్డినెన్సుల ద్వారా అమ్మకం పన్ను, మోటారు వాహనాలమీద పన్ను వేసినప్పటికీ ఇంకా 1983-84వ సంవత్సరానికి 113 కోట్ల రీతల రూ.లు లోటు ఉండడమనేది చూస్తే ఈ ప్రభుత్వం చేద ప్రజల గురించి ఏ విధంగా ఆలోచిస్తున్నది తెలుస్తున్నది. పన్నుల రూపంలో వేయకపోతే ప్రభుత్వానికి ఎక్కడి నుంచో వచ్చే ఆదాయం లేదు. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వస్తే ప్రజలకు ఏదో చేస్తుందని ప్రజలు అనుకున్నారు. ఈ రోజున శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుతూ మన అవసరాలనే కాకండా మన కున్నటువంటి ఆర్థిక వనరులను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలని చెప్పారు. ఆనాడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కూడా ప్రజల అవసరాలనే కాకుండా మనకన్నటువంటి ఆర్థిక వనరులను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలని చెప్పడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఎంతవరకు వనరులు ఉన్నాయి, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చే వనరులు ఎంత అని ఆలోచించకుండా శ్రీ ఎన్. టి. రామారావుగారు ఎలక్షన్లుకన్నా ముందు ప్రజలు ఏమి కావాలని అంటే అది చేస్తామని చెప్పడం జాద్యతారహితంగా చేసింది కాదా అని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వంలోకి వచ్చిన తరువాత ఇబ్బందులు తెలుస్తాయని ఆలోచించకుండా అధికారంలోకి రావాలని ప్రజలను మభ్యపెట్టి పచ్చిన విషయం జ్ఞాపకం చేయక తప్పదు. ఎలక్షన్లు కన్నా ముందు అందరికీ కిలో బియ్యం రెండు రూపాయలకు సరఫరా చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. ఎలక్షను అయిన తరువాత అడ్మినిస్ట్రేషనులో ఉన్న పరిస్థితులు తెలిసిన తరువాత సంవత్సరానికి రీ వేల రు.ల ఆదాయం మించకపోతే వారికి సరఫరా చేస్తామని అన్నారు. ముందు చేసిన వాగ్దానం నుంచి వెనకకు పోవడం జరిగింది. ఈనాడు రీ వేల రు.లు ఒక అతెండరుకు, కూలివానికి వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. కిలో బియ్యం రెండు రూపాయలకు సరఫరా చేస్తామన్న స్కిము సంపూర్ణంగా విఫలం అయిందని మనవి చేస్తున్నాను. రీ, రి మండి ఉండే కుటుంబానికి 20 కిలోల బియ్యం ఇస్తే అది వారం రోజులకు కూడా చాలవు. మిగిలిన మూడు వారాలు కిలో బియ్యం నాలుగు రూపాయలు చొప్పున కొనుక్కోమని చెప్పినట్లేనా? ఒక కుటుంబానికి

50,75 కిలోలు కుటుంబ సంఖ్యను బట్టి ఇవ్వడానికి పథకం వద్దం చేసుకోవాలి. ఎందుకంటే కన్నా ముందు నిరుద్యోగులైన విద్యార్థులకు మిగు ఇచ్చేటటువంటి వాగ్దానాలు చాలా ఉన్నాయి వారికందరికీ ఉద్యోగాలు కల్పిస్తామని చెప్పారు. ఉపాధి కల్పిస్తామని అంటే తెలుగు దేశం పార్టీ అధికారంలోకి వస్తే తమను బాగా చేస్తారని తమ తల్లిదండ్రులను, సమాజాన్ని ఎదుర్కొని తెలుగు దేశం పార్టీకి ఓట్లు వేయించడం అనేది జరిగింది.

అయితే ఈనాడు వారు ఒక నిర్దుష్ట మైనటువంటి పథకాన్ని చేపట్టినట్లుగా ఎక్కడా లేదు. దీనికి ఉపాధి కల్పనా బాగా మామూలు 18 లక్షలు అని దిగిందని చెప్పిందని ఏదో ఈ లెక్కలతో సంబంధం వరచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారే తప్ప ఈ ఉన్నటువంటి నిరుద్యోగులకు మేము ఈ పథకాన్ని అమలుపరుస్తామని అనేటటువంటి నిర్దుష్ట మైనటువంటి విధానం వారి దగ్గర లేకపోవడం వల్ల వారు నిజంగా చెయ్యలే అయినారు అనేటటువంటిది ఒప్పుకోక తప్పదు. అదే విధంగా గ్రామీణ సేవ సభా విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు బాగా ప్రకటించారు వర్షాకాలము లోపల ప్రతి ఊరికి నీరు అందిస్తాము అన్నారు. అయితే ప్రతి ఊరికి నీరు అందించడం అంటే బహుశా : వర్షాలు బాగా పడతాయి కాబట్టి అది ఎట్లాగూ మేము నీరు అందించినట్లే అని మా పేరు మీదనే మీరు వాడుకోండి అని చెప్పినట్లు ఏమో నాకు అర్థము కాదు. ఎప్పుడో వేసినటువంటి బోరు వెన్ను పొయ్యి ఇప్పటి వరకు కూడా ఇంకా దిగలే చేయబడలేదు. కొన్ని గ్రామాల్లో ఇప్పటికి కూడా, వర్షాలు కనుక బాగా పడకపోతే నీళ్లు కు సంకట స్థితి ఉండే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. కాబట్టి గ్రామీణ సేవ సభా విషయంలో కూడా వారు ఏమీ చేయలేదు అని అది వారి తప్పని ఒప్పుకోక తప్పదు. అదే విధంగా ఈనాడు పాంథుక సంక్షేమం విషయంలో చూస్తే హరిజనులకు గిరిజనులకు తల పెట్టినటువంటి కార్యక్రమాలు ఏమైనా ఉన్నాయో అని అంటే ఆరు వేల రూపాయల ఇళ్ల నిర్మాణ కార్యక్రమం ఒక్కటే చేపట్టడం అనేది మాత్రమే ఉన్నది తప్ప అది అయినా 10,000 ఇళ్లు ఒక్కొక్క జిల్లాకు కట్టిస్తామన్నది: ఈ వర్షాకాలము లోపల ఇళ్ల నిర్మాణము కూడా పూర్తి అయిపోతుంది అని చెప్పారు. కాని ఇళ్ల బేసిమెంటులు కూడా పూర్తి కానటువంటి గ్రామాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. మొదలు పెట్టారు వాటిని వదిలి పెట్టారు. అక్కడ ఉన్నటువంటి హరిజనులు గిరిజనుల వద్ద నుండి 810 రూపాయలు కంట్రీబ్యూషన్ ఇవ్వాలని ఆదేశితే అక్కడ లిండి లేక ఉన్న వారు 810 రూపాయలు ఎక్కడ నుంచి కడతారు అనేటటువంటిది వారు ఆలోచిస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. వారి అధికారులు ఇచ్చేటటువంటి సలహాలతోట మాత్రమే పోతూ పార్టీ కల్గా గ్రామాలలో ఉండే పరిస్థితిని వారు అర్థము చేసుకోకపోతే ఒక కూలి చేసే వాడు 810 రూపాయల కట్ట బేసినటువంటి పరిస్థితిలో ఉన్నవారిని గురించి ఆలోచించకపోతే తెలుగుదేశంపార్టీ మీద ఆశలు పెట్టుకొని పేద వర్జీలు ఓట్లు వేసినటువంటి నిరర్థకం అనే విషయం ఈ నాడు పేద వర్జీల అందరి మనస్సులలో వస్తున్నది. వారు అమలు పెట్టినది లేదు, అమలు పెట్టినవి పూర్తి కాలేదు. ఈ పరిస్థితిలో నిర్దుష్టముగా ఇదివరకు పీకర్ సెక్షన్స్ కోసము తీసుకున్నటువంటి ఇళ్ల నిర్మాణ కార్యక్రమం ఇంతవరకు పూర్తి

చేయబడ్డది అని వారు ఎక్కడైనా మాచన చేశారా అనే విషయం కూడా నేను ఈ సందర్భంగా అడుగుతున్నాను. అంతే కాకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక గంట లోపల మీకు ఇళ్ల స్థలాలు ఇస్తాము అనే ప్రకటన చేశారు, ఒక గంట లోపల ఇళ్ల స్థలాలు ఇస్తాము అంటే విజయవాడ నబ్ కలెక్టరు ఆఫీసు లోపల జనం తండోపతండాలుగా వచ్చి అప్లికేషన్లు కొనుక్కుంటే అక్కడ ఉన్నటువంటి మీడియేటర్లు మీడిట్ మెన్ కొన్ని వేల రూపాయలు సంపాదించుకోవడం జరిగింది. ఈ గంటకి వస్తుందో ఇంకొక గంటకి వస్తుందో మాకు ఇళ్ల స్థలాలు పట్టా సర్టిఫికేటు వస్తుంది అని వారు కూర్చుండి కూర్చుండి నిరాశ చెంది నటువంటి సందర్భం కూడా ఉన్నది. మిమ్ములను ఎవరు ప్రకటించమన్నారు? ఒక గంటలోపల ఇళ్ల స్థలం వస్తుందని ఎందుకు చెప్పారు. ఎవరైనా ఫోర్సు చేశారా? గంటలోపల ఇవ్వమని? దానికి ఒక ప్రాసీజరు ఉన్నది, దీనిని ఒక వృత్తి ప్రకారంగా ఇవ్వవలసినటువంటి అవసరం ఉన్నది. అంతేకాని వారికి తోచిన విధంగా వాగ్దానం చేసి ఒక గంటలోపల ఇళ్ల స్థలాలను ఇస్తాము అని అంటే, అసలు ఆ గ్రామంలో స్థలం ఉందా లేదా అని ఆలోచన లేకుండా ఒక గంట లోపల ఇళ్ల స్థలాలను ఇస్తాము అనేది ప్రజలను మభ్య పెట్టి పోలను తప్పతొవ పట్టించడం కాదా అనేటటువంటి విషయం కూడా నేను ఈ సందర్భంగా అడుగు తున్నాను. రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ ని స్థాపించేవారు. అవి జిల్లాకు ఒకటి ఇస్తామని వాగ్దానం చేశారు. మొదట ప్రకటించినటువంటి దాంట్లో రేషియో 5:1 వర్సంటు హరిజనులకు ఇస్తామని 9:1 వర్సంటు హరిజన క్రిస్టియన్స్ కి ఇస్తామని 3:1 వర్సంటు బి.సి.కి 5:1 వర్సంటు ఎస్.సి.కి 5:1 వర్సంటు ఇతరులకి ఇస్తామని అనే మాట నర్సూలర్ తీసి చాలా మంది అధికారులు ఇమ్మూ చేయడం అనేది కూడా జరి గింది. దీని తరువాత మాకు తెలిసినటువంటి సమాచారం ఏమిటంటే తెలుగు దేశంలో ఉన్నటువంటి, పేద ప్రజలను గురించి అహో రాత్రాలు ఆలోచించేటటు వంటి కొంత మంది కానన నక్కులు ముఖ్యమంత్రి దగ్గరకు వెళ్లి అయ్యో ఇంత మంది 5:1 వర్సంటు హరిజనులకే కమక మనం ఈ రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ లో విద్య గడిపి సేమనకు కమకాలు చేసే వారు గ్రామాలలో ఎవరూ దొరకరు కాబట్టి ఈ వర్సంటేజిని తగ్గించాలి అనేటటువంటి సలహా ఇస్తే ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ సలహా మేరకు ఈ నాడు మళ్లీ దానిని రివైజు చేసి 14 వర్సంటు మాత్రం హరి జనులకు, 25 వర్సంటు మాత్రం బి.సి.కి ఎస్.టిలకు 4 వర్సంటు ఇతరులకి మాత్రం 3:1 వర్సంటు పెరిగింది ఈ రోజు. అయితే ఇంతవరకు పేదల గురించి, రెసిడెన్షి యల్ స్కూల్స్ లో ఈ సీట్లు కాతము రివైజు చేసినటువంటి మాట ఎప్పుడైతే ఉన్నదో దానిద్వారానే తెలుస్తున్నది వారు పేద ప్రజల గురించి ఎంతవరకు ఆలో చిస్తున్నారు అని వారు విద్యా బుద్ధులు నేర్చుకుంటే తమకు ఎంత ప్రమాదం ఉంటుందో అని మీరు అనుకుంటున్నారో అన్నది ఈ వర్సంటేజిని తగ్గించడం వల్లనే తెలుస్తున్నది కమక ఇప్పటికైనా మరొక ఆలోచన ముందడుగు వేసి ఆ రివైజుడు దానిని తీసివేసి ముందుగా ఏదైతే మంచి ఆలోచనతో ఆ వర్సంటేజిని నిర్ణయించారో దానిని యథావిధిగా ఉంచవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నదని

మనవి చేస్తున్నాను. ఈ వాడు జిల్లా అధికారులను వేసినప్పుడు ఎంతమంది జిల్లా కలెక్టర్లను ఈనాడు హరిజనులను గిరిజనులను వేశారు? ఇంతకు ముందు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో ఒక వర్సంటేజీ ప్రకారంగా జిల్లా కలెక్టర్లను గాని జిల్లా అధికార్లను గాని, వీకరు సెక్షన్లు, అక్కడ కార్యక్రమాలు అమలు జరిపాలి అంటే అక్కడ జిల్లా అధికారులుగా వీకర్ సెక్షన్లను హరిజనులను వేయాలి అనే ఉద్దేశంతో ఆనాడు వేసే ఈనాడు ఆ జిల్లా అధికారులను గాని జిల్లా కలెక్టర్లు గాని ఎక్కడ చూడడానికి కనబడడంలేదు. అంతేకాకుండా తెలుగు పార్టీ లోపల కార్పొరేషనులు ఉండకూడదు అనేటటువంటి ఒక మంచి విద్వయం మొదట తీసుకున్నప్పుడు చాల మంచి పని చేస్తున్నారు అని అందరు హర్షించారు. కాని పాపము వారికి ఉన్నటువంటి ఇబ్బందులను బట్టి వారి పార్టీలో ఉన్నటువంటి ఘోరులను బట్టి కొన్ని కార్పొరేషన్లలో చెర్మన్ లను వేయక ఉన్నారేదు. దాంతో ఎవరికి అయినా ఒక హరిజనుడినో గిరిజనుడినో ఒక వీకర్ సెక్షన్ వాడిని ఇంతవరకు వేసినటువంటి చెర్మన్లలో వేసినారా అని అడుగుతున్నాను. ఏదో లెజిస్లేటర్ కమిటీయో, ఎస్.టి. కమిటీయో, ఎస్.సి. కమిటీయో అలాంటిది కాదు నేను అడిగేది. కార్పొరేషనులలో వేసేప్పుడు ఎవరినైనా వీకర్ సెక్షన్లను గుర్తు పెట్టుకున్నారా అనే విషయం నేను అడుగుతున్నాను. అంతే కాకుండా ఈనాడు హరిజనుల మీద గిరిజనులమీద జరిగేటటువంటి అత్యాచారాల లోపల తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత వదిలి కుప్పం యొక్క రిపోర్టు ఈ శాసన సభలో ముఖ్యమంత్రిగారు పెడతామని అన్నారు కదా ఇంతవరకు కూడా వదిలికుప్పం రిపోర్టు పెట్టకపోవడానికి కారణం ఏమిటని అడుగుతున్నాను. దీని వెనకాల ఉన్నటువంటి అంతర్య మేమిటి అని నేను అడుగుతున్నాను. అందు కోసం నిజంగా వారికి వీకర్ సెక్షన్ల విషయంలోపల ఏమైనా అభిమానం ఉంటే నిష్పక్షపాతమై టువంటి చర్య తీసుకోదలచుకుంటే వదిలి కుప్పం రిపోర్టును త్వరగా ఈ సభకు సమర్పించాలని కూడా నేను ఈ సందర్భంగా కోరుతున్నాను. ఇక గిరిజన సంక్షేమం గురించి అసలు వారికి పట్టంపే లేదు. అసలు గిరిజన సంక్షేమానికి చేసినటువంటి కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వం దగ్గర ఏమీ లేవు. తరువాత ఊరూరా ఫిషర్ మెన్ సొసైటీలు పెట్టాలని మంత్రిగారి యొక్క ఆలోచన చాలా తాగానే ఉంది కాని దీంతో ఎంతమంది మిడిల్ మెన్ డివిజన్ల తాళం పడతారు అనే విషయం కూడా ఆలోచించాలి. అక్కడ ఫిషర్ మెన్ లేకున్నప్పటికీ కూడా ఎవరో కొంతమందితో అక్కడ ఫిషర్ మెన్ సొసైటీలు చేస్తే దానివల్ల చాలా నష్టము ఉన్నది. కాబట్టి దీనికి పరిమితమైనటువంటి మంత్రిగారు పునరాలోచించ వలెన అవసరం ఉన్నది. ఈ విద్యకు పరిమితమైన పద్ధాంతి మహిళా విశ్వ విద్యాలయాన్ని స్థాపించారు. ఈ విశ్వ విద్యాలయం ద్వారా, ఏదో స్త్రీలకు తాగా నేన చేస్తున్నాము, స్త్రీలు అంటే మాకు తాగా పానుకులి ఉన్నదని చెప్పుకోవడానికి మాత్రమే ఇది ఉపయోగ పడుతుంది తప్ప దీనివల్ల మాత్రం స్త్రీలకు జరిగేటటువంటిది ఏమీ లేదు. టూల్స్ డివిజన్ చేశారు. గేర్లను మార్కులు ఇవ్వము అని విద్యార్థులకు

చెప్పారు. తిరిగి గేసు మార్కులు ఇచ్చారు. అలా ఇవ్వవద్దు అని ఎవరు అన్నారు? మళ్ళీ ఇవ్వమని ఎవరు అన్నారు? దీని వల్ల ఏమి అవుతుందంటే ప్రభుత్వం ఒక మాట ముందు చెప్పి తరువాత రెండు మాటలు వెనుకకు వచ్చేటటువంటి ఈ విధానం వల్ల ప్రజల లోపల విశ్వాసాన్ని కోల్పోతుందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలు ఈనాడు సర్ పంచులకు అప్పగించారు. సర్ పంచులు అక్కడ అమలు చేయడంలో వాళ్ళకు ఉండే ఇబ్బందులు చాలా ఉన్నాయి. కాకపోతే అక్కడ కరణ్ గారు గాని పశేలు గాని పట్టారీ గాని ఈ కానీలుకి సంబంధించిన వారు ఉంటారు. వారి ద్వారా అమలు చేస్తే ఏమైనా సక్రమంగా అమలు జరుగుతుంది తప్ప ఈ సర్ పంచుల ప్ల, అక్కడ వాళ్ళకు ఉండేటటువంటి ప్రాక్టికల్ ఇబ్బందులవల్ల ఇది అమలు కాదు. అంతేగాక ఈ మధ్యాహ్న భోజన పథకం విషయంలో వివక్షణ తోటి కొంతమంది మాత్రమే ఇవ్వడం అనేది మామకుంటే చాలా బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇచ్చువల్ల పోలవరం ప్రోజెక్టుల విషయంలో ఇచ్చువల్ల ప్రోజెక్టు మనకు మహారాష్ట్ర మధ్యప్రదేశ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ మూడు రాష్ట్రాలకు సంబంధించినటువంటిది ఇది. ప్రభుత్వం ద్వారా ఒప్పందం కూడా జరిగింది. మరి అచరణ రూపకంగా ఇది అమలు జరిగేటట్లు చూడవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు ఈ జిల్లా పరిషత్తులను హందోవరు చేసుకోవాలని తెలుగుదేశం ఆవ్యర్థులను పెట్టుకోవాలి అనేటటువంటి ఉద్దేశం ఉండడం రాజకీయంగా తెలుగుదేశం పార్టీకి అడ్డు అనేటటువంటిది ఏమీ లేదు గాని చిత్తూరు జిల్లా పరిషత్తుకి సంబంధించినంతవరకు ఆ జిల్లా పరిషత్తు ఒక మహిళ అక్కడ డాక్టరు కళ్యాణం అన్నారు. ఆమెను కావాలని ఆనాడు చంద్రబాబు నాయుడుగారు రాజకీయాలలోనికి దించినటువంటి సందర్భం ఉన్నది. యీ నాడు ఆమె జిల్లాపరిషత్తు చైర్మన్ గా ఉంటే, ఆమె చెప్పిన మాట వినడం లేదనో లేక మొన్న డి.ఎన్.సి. సెలక్షన్స్ విషయంలో అడిగింది యివ్వలేదనో ఆమెను వదలి నుంచి దించే ప్రయత్నం చేస్తే, ఆమెకూడా ఒక ఉద్యోగం చేసే హరిజన స్త్రీ, స్త్రీల విషయంలో సానుకూతి ఉన్న వారని అనుకుంటే తమ పార్టీ వారినే యీ విధమైన కార్యక్రమాలలో దించడానికి ప్రయత్నం చేయడం మంచిది కాదనుకుంటాను. ఎన్.జి.ఓ.ల సమ్మె విషయంలో తోలు ఒలుస్తామని పందికొక్కులని ఏమేమో అనడం వారు కూడా తోలు ఒలుస్తామని. అంతా పందికొక్కులని యేమేమో అనడం, ఆ విధంగా ఒకరికి మించి ఒకరు ఆరోపణలు చేసుకున్నారు. తర్వాత ఒక ఒప్పందానికి వచ్చిన తర్వాత యీ నాడు ఎన్.జి.ఓ.లను కొంత మందిని మాత్రమే ప్రోత్సహించినట్లుగా సమ్మెలో పాల్గొనిన వారికి యిన్ పెంటీస్ యివ్వడం అన్నది పక్షపాత ధోరణి. ఈ పద్ధతి కాకుండా ఎన్.జి.ఓ.ల నందరిని ఒకే దృష్టితో చూడవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. మా వరంగల్లు విషయం చెప్పవలసి ఉంది. మా వరంగల్లు మినిస్టరుగారు అసలు మినిస్టరుగా ఉన్నారా? లేరా? అన్న ఆయోమయ పరిస్థితిలో ఉన్నాము. ఎందుచేతనంటే ఆ మంత్రిగారు వస్తే ఒక అధికారి కూడా ఆయన దగ్గరకు పోయి

గౌరవించే వ్యక్తి లేదు. ఆ తెలుగుదేశం పార్టీ ఒక కన్వీనర్లను పెట్టుకుంటే వారు ఒక వరంగల్లులోనే కాదు కరీంనగర్ లో కాని, మరొక జిల్లాలో కాని యీ నాడు అక్కడ మంత్రులు ప్రవర్తిస్తే యీ సంతకాలు యెటువంటి అధికారం లేకుండా, ఆఫీసర్స్ కన్వీనర్స్ యింటికి వెళ్ళే పరిస్థితి ఉంటే అడ్మినిస్ట్రేషన్ పాంయింట్ ఆఫ్ యూత్ లో చూస్తే యే పార్టీ వ్యక్తుల యింటికి ఒక ఎస్.పి. కాని ఒక కలెక్టరు కాని వెళ్ళవలసిందల్లా లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు వెళ్ళిన నేరుగా ఆ కన్వీనర్స్ యింటి ముందు పాలిక్యాన్పుడులో ఉగ్ర పరిస్థితి ఉంది. ఇవి తెలుగుదేశం పార్టీకి సంబంధించింది అయినప్పటికీ, యీ నాడు మంత్రులను మంత్రి హోదాలో చూడవలసిన అగత్యం ఉదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు ఐ.పి.ఎస్., ఐ.పి.ఎస్., పీఐ విజయంలో కూడా పీఐ మీద ఉన్నటువంటి ఆరోపణలను ఋజువు చేయడానికి ఒక ఉన్నతాధికారి సంఘాన్ని యేర్పాటు చేయడానికి ఒక మంచి నిర్ణయం తీసుకున్నారు చాలా సంతోషం. కాని విభిన్నతలం వక్షపాతి దోచడంలో ఐ.పి.ఎస్., ఐ.పి.ఎస్., ఆఫీసర్స్ మీద చర్య తీసుకోవడం సబబు కాదు. బెర సంవత్సరముల కాలంలో యీ ఐ.పి.ఎస్., ఐ.పి.ఎస్. ఆఫీసర్స్ లో ఒక్కొక్క వర్గంగా విభజించబడిన సందర్భం లేదు. కాని యీ నాడు వారు రాజకీయ వర్గాలలోనికి వచ్చేటటువంటి పరిస్థితి యీ తెలుగుదేశం పార్టీ కల్పించింది. ప్రసాదరావుగారిని సస్పెండు చేసినా, పవిత్రగారిని సస్పెండు చేసినా మాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని అటువంటి తప్పు చేసిన ఆఫీసర్స్ లేరా? వారి మీద యెందుకు చర్య తీసుకోరు? అంతేకాకుండా హెచ్.కె. బాబు లాంటి ఆఫీసరు కాని, యే ఆఫీసరు యింటిమీద అయినా ఏక వక్షంగా ఒకరి యింటిమీదనే రాడిచేయకుండా తప్పు చేసిన అందరి ఆఫీసర్స్ మీద చర్య తీసుకుంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని నిమగ్నించడమే మా ఉద్దేశ్యం కాదు.

(యింటరవ్వన్)

ప్రతిపక్షంలో ఉన్న నేను నిర్మాణాత్మకమైనటువంటి విషయాలను పథ దృష్టికి తీసుకు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వంలో ఉన్న వారు వాటిని వవరించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి తప్ప మమ్ములను చెప్పనివ్వకుండా మా నోరు నొక్కి వేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం మంచిది కాదు. ఇంకా చెప్పవలసిన విషయాలు ఉన్నా కాని చెప్పడం లేదు. కాని ధరలు అన్నగారి రాజ్యం వచ్చిన ఏర్పాది 8 పెరిగి 8 రెట్లు పెరిగినాయి. ఆ నాడు ముచినూనె ధర కిలో రూ.9-40 ఉంటే యీ నాడు రూ.20 లకు పెరిగింది. అదేవిధంగా దాల్చా (తో) రూ.18-50 ఉంటే రూ.18-50కు పెరిగింది. రిఫైన్డ్ ఆయిల్, కొబ్బరి నూనె వీటి ధరలు చెప్పడానికి లేదు. కందిపప్పు కిలో ధర ఆ నాడు రూ.5-00 ఉంటే యీ నాడు రూ.9 లకు పెరిగింది. అట్లాగే పెసరపప్పు, శనగపప్పు యివన్నీ ధరలు పెరిగినాయి ఉల్లిగడ్డ యివి కూడా ధరలు పెరిగినాయి. అయితే అన్నగారి ప్రభుత్వం వస్తే యీ ధరలన్నీ తగ్గుతాయన్నది పెరిగినాయి. అందువల్ల యీ జరిగిన వాటికి బాధ్యత వహించి వారు ముఖ్య

పరిపాలన చేయాలని కోరుతూ తమరు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. అప్పల నర్సింహం (పెద్దురి):— అధ్యక్షా, ఈ నాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారం లోకి తీసుకువచ్చి యెంతో అదరణ చూపించిన ప్రజలకు యెంతో ఆశాజనకంగా యీ బడ్జెట్టును రూపొందించి ప్రజేశ్ పెట్టిన సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. కొన్ని విషయాలు చెప్పివలసి ఉంది ప్రతిపక్షాలు యెప్పుడూ విమర్శలతోనే ఉన్నారు. కాని యిందులో ఉన్న మంచిని చెప్పడానికి చాలెందుకో వెనకాడుతున్నారు. నిజానికి చూస్తే యీ నాడు బలహీనపరాలకు యింతకు ముందు ప్రభుత్వం హంట్టింగు ద్రోగాము కొన్ని కోట్ల రూపాయలతో ఖర్చు పెడితే యీ నాడు ఆ ప్రోగ్రాముతో కూడిన గ్రామాలు యెక్కడా కూడా లేవు. ఈ నాడు మన నాయకుడు అయిన శ్రీ రామారావు గారు మన ప్రభుత్వం ద్వారా యీ నాడు బలహీనపరాలకు రూ. 142 కోట్లు 9 లక్షలతో 2 లక్షల 20 వేలు వక్కా గృహాలు మొదటిసారిగా నిర్మాణం చేయడానికి సాహసించి చేపడుతున్నారంటే యిది దేశానికి యెంత మంచిదనేది ఒకసారి ఆలోచించాలి. అంతేకాదు యీ నాడు ఆనేక రకాల కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది. మరో ప్రక్క మన మిశ్రులింగుతున్నారు అమ్మకం పన్ను మీద యెక్కువ ఆదోళన ఉందని అని. ఈ నాడు పూర్తి బడ్జెట్టును ప్రజేశ్ పెట్టిన తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వివిధ సంస్థలకు చెందిన యే టక్కురు కూడా కామెంట్ చేయలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అమ్మకం పన్ను యితర రాష్ట్రాల్లో పోలిస్తే చాలా తక్కువ అన్నట్లు స్పష్టం అవుతున్నది. దీనిని ప్రతిపక్షాలు అంగీకరిస్తే బాగుంటుంది. ఇద్దగుడు పెద్దలు అపోజిషన్ వారు చెప్పినారు. ఈ నాడు కే.జీ. రూ. 2 లకు బియ్యం కార్యక్రమం గ్రామాలలో, పట్టణాలలో జయప్రదం అయిందని తెలిసి ఉండి అది ఫెయిల్ అయిందని చెబుతూ దురదృష్టం. ఇంతవరకు యిది బడుగుపరాలకు, అట్టడడుగున ఉన్న రైతు కూలీలకు యెంత ఆనందం కల్గిందో అర్థం చేసుకోవాల్సి కోరుతున్నాను. అంతేకాదు. నీటి సరఫరా గురించి మదన్ మోహన్ గారు మొన్న ఏదో చెప్పారు. వారు ఇదివరకు ప్రభుత్వములో వున్నప్పుడు ప్రతి గ్రామానికి మంచినీరు సదుపాయం కలుగజేస్తామని అన్నారు, రోడ్లు వేస్తామని అన్నారు, ప్రతి గ్రామానికి బస్సు వేస్తామని చెప్పి విఫలమయ్యారు. మా నాయకుడు ఎన్. టి. రామారావు గారు అన్ని కార్యక్రమాలు రూపొందించడం జరిగింది. ప్రతి గ్రామానికి గొట్టపు బావుల క్రింద 12.249 గ్రామాలను తీసుకోడానికి ఒక నిర్ణయం తీసుకోమన్నామని సవివరంగా మనవి చేస్తున్నాను. వికలాంగులకు ప్రత్యేకంగా 5 ప్రభుత్వము కూడా ఇంతకు క్రితము చేయలేని పరిస్థితిని-1982-83-లో కేవలము 57 లక్షల 80 వేల ఖర్చు పెడితే, ఇప్పుడు 270 లక్షలు వికలాంగులకు కేటాయించారు. ఈ విధంగా మంచి పనులు చేస్తున్నప్పుడు, ప్రభుత్వానికి దోహదము చేయవలసిందిగా ప్రతిపక్ష సభ్యులను కోరుతున్నాను. ఈవార మదన్ మోహన్ గారు మాట్లాడుతూ ప్రతి గ్రామములో ప్రతి కుటుంబములో ఒక

4-30 p.m.

ఉద్యోగము చూపిస్తామని అన్నారు. ఆ ఆలోచన కూడా అన్న చెప్పి త వా-
వారికా ఆలోచన వచ్చింది. అలాగే మధ్యాహ్నభోజన పథకము, రెండు
రూపాయలకు కేటీ బియ్యము ఇవన్నీ వారికి తరువాత ఆలోచన కలిగింది.
రు.1.95 కే కే.జి. అన్నారు. ఇండ్లస్థలాలను ఇవ్వడంలో వారు విఫలయ్యారు. ఈ
నాడు మనము ఆపథకాలలో విజయవంతం అవడానికి ఉన్న రుపులు జారీచేసినందుకు
సంతోషిస్తున్నాను. రాష్ట్రాభివృద్ధికి పార్టీ భేదాలు పెట్టుకోకుండా కమ్యూనిస్టులూ
వారి త్యాగినికీ వారి సహకారము అందించాలని కోరుతున్నాను. కేంద్రము
నుండి వచ్చే ఖరీదైన పరికరముల గురించి ఒకపారి ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతు
న్నాను. కొన్ని ఫ్యాక్టరీలు తమిళనాడుకు పోవడం ఎంతవలెనో ఆలోచించండి?
అక్కడ కేంద్రములో మన కాంగ్రెసు ఎం. పి. బు. ఏమి చేస్తున్నారు? రాష్ట్ర
ప్రభుత్వము మీద దుమ్మెత్తి పోయడం తప్పు. అక్కడ ఎం. పి. బు ఏమి
చేస్తున్నారు? వారి నిస్సహాయతవల్లనే మెదక్ లో పెట్టవలసిన ఇంజన్ విభాగము
మర్యాదుకు వెళ్లింది. అంధ్ర రేళము పారిశ్రామికంగా వెనుకబడిపోయిందని
తరతరాలనుండి మనము మాట్లాడుతున్నాము. అలాంటప్పుడు మనమీనాడు
ఎందుకు వెనకంబు చేయడం జరుగుచున్నదో అక్కరకాదు వుంది. వనరులు మన
రాష్ట్రములో అధికంగావున్నాయి. అందుకు అధికార యంత్రాంగము గట్టికృషి
చేయాలని సభాముఖంగా మనవి చేస్తున్నాను. కొంతమంది సభ్యుల మీద
జయపాల్ రెడ్డి గారుగాని, వెంకయ్యనాయుడు గారు గాని, ఓంకార్ గారుగాని
మదన్ మోహన్ గారు గాని, వారిమీద వ్యక్తిగతంగా సదభిప్రాయం వుంది.
నిజానికి విన్న ఇది చూచిన తరువాత, 'నేను కాస్త కాధారమైన పరిస్థితిలో
వడ్డాను. ఏదో రకంగా కించపరిచాలనో, కాస్త అలియోగము చేయాలనో
సోయత్నము చేయడం జరిగింది. కేంద్రములో వున్న కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాన్ని
ఇక్కడున్న అపోజిషన్ వారు కాదర్శకగలవారు, ఎందుకు అడుగులేదు?
అల్యూమినియం ఫ్యాక్టరీ, విశాఖపట్టణంలో కానిమీద రివల్యూషనరీ
పంపి 2 1/2 సంవత్సరాలైంది. అది ఏమైందో తెలియదు. ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ
గురించి మనకందరకు తెలియదని లేదు. 1971 లో ఈ ఫ్యాక్టరీకి పునాది రాయి
జేశారు. 1977 లో జనతా వచ్చిన తరువాత 79-80 లో చేపట్టడం ఈ వాళ్ళ
అది ముందకొడిగా జరుగుచున్నది. 81 వేల అవాళా గాలిలో వున్నారు. 12
వేల కుటుంబాలు భూములు యిచ్చి, ఈనాడు వాళ్లు గాలిలో వున్నారు. వాళ్ల
భూములు తీసుకొన్నారు కాబట్టి, వాళ్లకు ఉద్యోగాలు కల్పిస్తామని ప్రభుత్వము
అప్పుకున్నది. వాళ్లు పనులు లేక, అడుక్కునే పరిస్థితిలో వున్నారు. గత వెం
ఏమి జరిగింది? ఒక కాంట్రాక్టరు మీద, సడన్ గా ఉద్యోగాలు లేవని, కూలి పని
కూడా లేదని అంటే, అక్కడ చాడి జరిగింది. దానిపై పోలీసు దివార్లుమెంటు
వారి 80 మందిని అరెస్ట్ చేశారు. పూరిలో వున్నవారు కొందరికి పోగా,
అక్కడున్న పరిస్థితిని అదుపులోకి తీసుకొని వచ్చారు. ఈవాళ్ళ సత్వర పనులు
చేయాలని చెప్పి, వారు అడిగిన విధులు యివ్వడమే కాకుండా గోదావరి నుండి
పోలవరం పాల్వెట్టు ద్వారా నీరు వెంటనే తరలించేదానికి సత్వర చర్యలు తీసుకో
వలెను. లేకపోతే ఈవాళ్ళ స్థితి ప్రాంతముకు నీరు లేదనే వెనకంబు చేస్తా

ప్రభుత్వము నెనకంజచేసే ప్రమాదముంది. ఈ వాళ్ళ ఫ్యాక్టరీ కావాలనుకొన్నప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వము చాలా ఎక్కువగా శ్రద్ధ వహించవలసిందిగా, దానికి దోహదము చేయవలసిందిగా ప్రతిపక్ష నాయకులనందరిని కోరుతున్నాను.

మాకు కె.జి. హాస్పిటల్ వుంది. గత 35 సంవత్సరాల చరిత్రగానే ప్రైవేటుగాదులో వున్న ఆసుపత్రులుగాని, గుంటూరులో వున్న ఆసుపత్రులుగాని, ఆంధ్ర రేణులో ఏ ఆసుపత్రియైనా, కె.జి.సి.కి వున్న ప్రాధాన్యత దేనికి లేదు. దాని తరువాత మరొకటి వస్తుంది. అటువంటి కె.జి. హాస్పిటల్ కు ఈనాడు ఫండ్స్ లేక అమెటీబిల్ లేక చాలా అన్యాయ జరుగుచున్నది. ప్రైవేటుగాదులోను, గుంటూరులోను వున్న ఆసుపత్రులకు ఖర్చు ఎక్కువ పెడుతున్నారు. కె.జి.హాచ్ కి ఇండ్లు లేవు. ఎక్స్ పే మెంటియత్స్ లేవు. కె.జి.హాచ్ అభివృద్ధికి దోహదము చేయవలసిగా ప్రత్యేకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

జయపాల్ రెడ్డిగారు, వెంకయ్యనాయుడుగారు బండిపోట్లు గురించి చెప్పారు. దేయనా జరుగుచున్న పరిస్థితిని అరికట్టడానికి, అదుపులోకి తీసుకొని రావటానికి, వాళ్లను పట్టుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి వున్నప్పటికీ, దొంగలను పట్టుకొన్నప్పుడు, పోలీసు డిపార్టుమెంట్ వారిని కఠినంగా శిక్షిస్తున్నదని, కఠోరంగా వాళ్లను హింసిస్తున్నారని అప్పీజిషన్ వారు పోలీసు డిపార్టుమెంటు మీద విరుచుకు పడడం జరుగుతూ వుంటే, మేము ఏమి చేయాలని పోలీసు వారు కూర్చోబెట్టుకున్నారు. మన పోలీసు డిపార్టుమెంటు ఆంధ్ర రేణులో ప్రజానీకానికి అందరికీ అందుబాటులో వుందని మరొకసారి తెలుపుతూ, ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఎప్పుడు, ఏ బండిపోట్లు దొంగను పట్టుకున్నా నేను గాని, జయపాల్ రెడ్డిగారు గాని ఎప్పుడయినా వెళ్ళి, వాణ్ణి ఎందుకు పట్టుకున్నారు? ఎందుకు హింసిస్తున్నారు అని మేము అడిగామా? అప్పుల నరసింహారావు తెలిసి మాట్లాడి వుంటే సంతోషించే వాణ్ణి. పోలీసు వాళ్లు తప్పులు చేసిన వారిని, విడిచిపెట్టి, మర్డర్ చేసిన వారిని, వదలిపెట్టి, డెక్కలుల్లోను, వదలిపెట్టి, రాజకీయ నాయకులను, ప్రతిపక్షాల కార్యకర్తలను, సంఘ కార్యకర్తలను కైళ్ళో పెట్టి, కొట్టుతూ, హింసిస్తూ వుంటే తిట్టుతూ వుంటే టార్జన్ చేస్తూ వుంటే, ఇన్నో సెంట్ పీపుల్ గురించి మేము అంసెల్ లో రేయిల్వే చేస్తున్నాము. అధ్యక్షా, మీరు ధి మాసాల్లుగా అంసెల్ లో స్వీకర్తగా వున్నారు. ఈ రి నెలల కాలములో, ఏ బండిపోట్లనైనా పట్టుకొన్నప్పుడు గాని, మరే నేరకర్తల పయంలోనైనా, ఎందుకు పట్టుకొన్నారు? ఎందుకు హింసింపారని అవుడెయి వా కాసన సభలో అన్నామా? దయచేసి ఆ విధంగా అనుకోవద్దని మనవి చేస్తున్నాను. వాళ్లు పోలీసు) చేయడం విఫలం చెంది, మూ నెత్తిమీద వేసేదానికి ప్రయత్నము చేశారు. వారు ఆ విధంగా అర్థము చేసుకుంటే దానికి మేమేమి చేయాలి?

శ్రీ వి. నారాయణ రెడ్డి (మార్కెటూర్):—అగ్గరి, 1982-84 వార్షిక బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టినందుకు సంతోషిస్తూ, దాన్ని బలపరస్తూ, కొన్ని సూచనలు చేయాలనిచాను. 1981 నుండి 80 వలకు పంచవర్ష ప్రణాళికలో ముఖ్యంగా ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్, పవరుకు ఎక్కువ కేటాయింపులు జరిగాయి అందువల్ల ఆరవ పంచవర్ష డౌన్ట్ ప్రణాళికలో ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్కు, ఎగ్రికల్చరుకు, ఇండస్ట్రీకి ఎక్కువ చేయడం జరిగింది. కాబట్టి, ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అభివృద్ధి చెందేదానికి ఎక్కువ అవకాశాలు కల్పించబడ్డాయి. కాబట్టి తయారుచేసిన దాన్ని 48.8 పర్సెంటుకు తగ్గించాలని 1980 లో డ్రాఫ్టు ప్లాన్ లో ఉంది. ఈ 6 వ ప్రణాళిక డ్రాఫ్టు ప్లాన్ 4-40 p. II దృష్టిలో పెట్టుకొని మన ఆర్థిక బడ్జెటు యీ సంవత్సరానికి తయారుచేసి 51 శాతంగా దీనికి నిర్ణయించారు, అలాగే 6వ ప్రణాళిక చూసేపుడు యీ సాంఘిక సంక్షేమానికి కేటాయింపులు 27 శాతంగా ఉండాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొనే యింకా 8 శాతం ఎక్కువ యీ సాంఘిక సంక్షేమానికి ఆర్థికమంత్రిగారు కేటాయించారు. మన రాష్ట్రంలో ఆర్థిక అభివృద్ధి తక్కువగా ఉంది. ఆర్థిక పరిస్థితి గ్రోత్ 8.1 శాతంగా ఉన్నదానిని 5 శాతంగా ఉంచాలని యీ బడ్జెటు రూపొందించారు. ఈ బడ్జెటు రూపొందించినపుడు రాష్ట్రంలో 4వ పంతుగా ఉన్న బాకీ వడ్డీ కాలూ గాలకు ప్రత్యేకంగా ఒక పథకం నయ్యారేమీ ఉంచవలసింది. దురదృష్టవశాత్తు అది జరగలేదు. మొత్తం 7 శాతం కాలూ కాలలో 68 సమీతులు చాలా వెనుకబడి ఉంది ఎప్పుడూ కరువుకు గురిఅవుతున్న ప్రాంతాలను తీసుకొని చాలానే అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రత్యేక పథకం వేసి ఉంటే బాగుండేది. అదే విధంగా మైసూర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ 15 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించారు. మన రాష్ట్రంలో 7,20,000 ట్యూబ్ వెల్స్ చేయడానికి నిలు ఉండి అనిశ్చయాలతో వచ్చాయి. ఈ భూగర్భ జలం వినియోగించుకొని ఒక మిలియన్ పెట్రోల్ కుమిని సాగులోనికి తీసుకురావచ్చని పారు అన్నారు ఈ విషయాలన్నీ తొలగి మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకొని చాలానే కోరుకున్నాను. అట్లాగే అక్వెడ్ సిలింగు గురించి కూడా అడ్డంకుతో చికిత్సాదన ఏమీ లేదు. ఈ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పరిశుభ పనులకున్న భారాలు ఆర్థిక దుస్థితి గుర్తు చేస్తూ 1977 లో అధికారికంగా అధికారిలోకి తర్జివనమంది గ్రామీణ అభివృద్ధి జరిగింది గాని అంతా ముందు ఏమీ జరగలేదు. కవులు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో జరిగిన చింతగాకే యీ పథకం వత్తం తో కూడా జరిగితే గ్రామీణ అభివృద్ధికి తేటయింపు జేడోకే చాలా వత్తం వస్తుంది. హైదరాబాద్ లో ఆయా కే 3 నెంబరు 5 నెంబరు కొత్త విల్లింగులు కొట్ట రూపాయలు తీరదు లేనవి లేనిపోవువాయి. పాటికే సిలింగు లేదు. ఈ విల్లింగులకు కూడా సిలింగు ఏర్పాటు చేయాలి. వారి ఆదాయాలను పరిమితులు విధించేందుకు లాండు సిలింగు చట్టానికి ఎమెండుమెంట్లు తీసుకురావాలి. తరువాత కే.డి. రెండు రూపాయలు తియ్యం పథకం చాలా గ్రామీణ పాటికా, పట్టణ ప్రాంతాల పరిశుభ మంచి జరుగుతోంది. దానివల్ల యీ ప్రాంతాల యొక్క చాలానే ఏమీదో పరిశుభ స్పృహగా తెలుస్తున్నది. తియ్యం పథకం మీల్స్ విధం అయినది. వాస్తవమే. ఈ విషయాలలో చాలా సూచనలు

ఏమిటంటే తల్లికంటే పిల్లల జాగ్రత్త విషయంలో ఎవరూ శాదృశ ఎక్కువ వహించరు. కాబట్టి ఏ పిల్లవాడు అయితే మూలకు 25 రోజులు తక్కువ కాకుండా హాజరు అవుతాడో ఆ కుర్రవాని తల్లికి నెలకు 15 రూపాయలు యిచ్చేట్లా బడ్జెటులో ప్రోవిజన్ పెడితే యీ పిల్లలకు మేలు జరుగుతుంది. పథకంతాగా ఆమెలు జరుగుతుంది. తరువాత యిప్పటి ప్రభుత్వం పెర్మనెంటు యిళ్ళు కట్టించడానికి గాను 2,20,000 యిళ్ళకు 142 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయడం చింది. ఇది చాలా సాహసముతో ప్రభుత్వము చేసిన చర్య. అట్లానే తెలుగు గంగ ప్రోజెక్టు విషయంలో రాయలసీమలోని ప్రజలకు చాలా అవ్వాయ. జరిగింది. ఆ అవ్వాయాన్ని తొలగించి తెలుగు గంగ ప్రోజెక్టులో రానున్న ప్రజలకు నీటి బాధ లేకుండా చేయాలి. వ్యాయంగా రాయలసీమకు 1/5 వంతు నీరు వాటాగా ఎలకేటు చేయాలి. నీటివనరులు సక్రమ. వంపిణి విషయంలో ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేయకూడదు. రాయలసీమ ప్రాంతం నిత్యం కరువు కాటకాలకు గురి అయిన ప్రాంతం అక్కడ పరిశ్రమలు లేవు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి అవకాశాలు లేవు. జీవనోపాధికి ప్రజలకు అవకాశం లేదు. మార్కెటుగ, కందుకూరు ప్రాంతాలు చాల వెనుకబడి ఉన్నవి. ఆ ప్రాంతాలకు కూడా తెలుగు గంగ నీరు అందజేయడానికి పథకం వేసినందుకు ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ నీటివనరుల వంపిణి విషయంలో ప్రత్యేకంగా అన్ని ప్రాంతాలవారి సభ్యులతో కూడా సమావేశము జరిపి సమగ్రమైన చర్చ జరపాలని మంత్రిగారిని కోరుకూ కలం తిమకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. పాచ్. భూవతిరావు:—అధ్యక్షా, యీ 1983-84 సంవత్సరానికి సంబంధించిన బడ్జెటు విషయంలో మా కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులు తమ అభిప్రాయాలు చెప్పారు. దీనిలో 100 శాతంలోనూ 80 శాతం మండ ఉన్న వ్యవసాయ కార్మికులకు భూమి పంచకుండా కొద్దిమంది భూసాముల చేతిలో యీ భూమి ఉంటే రాష్ట్ర సమగ్రాభివృద్ధి సాధ్యం అవుతుందా? రాష్ట్ర అభివృద్ధి జరగాలంటే పరిశ్రమలు కావాలి. పరిశ్రమలు అభివృద్ధి అయినప్పుడే నిరుద్యోగ సమస్యకు పరిష్కార మార్గం దొరుకుతుంది. పరిశ్రమలు కావాలంటే జాతీయ సంపద పెరగాలి. ఆ జాతీయ సంపద పెరగాలంటే కొద్దిమంది చేతులలో ఈ భూమి ఉంటే సంపద పెరగదు. మాజీ ముఖ్యమంత్రి పి.వి. నరసింహారావుగారు మిగులు భూమి 20 లక్షలు ఎకరాలు అన్నారు. ఆ తర్వాత మారిన ముఖ్యమంత్రులు 10 లక్షలు, 8 లక్షలు, 5 లక్షలు ఎకరాలు అన్నారు. ఇప్పుడు తెలుగుదేశం పార్టీ వారు అయితే 3 లక్షలు భూమి వంపిణి చేశామన్నారు. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు, రెవెన్యూ మంత్రిగారు గుండెమీద చెట్టు వేసుకొని చెప్పవలసింది ఏమిటంటే ఆ పంచిన భూమి కూడా మీదవారి చేతులలో ఉందా? తిరిగి భూస్వాములు చేతుల్లోకి పోయిందా అనేది చెప్పాలి. ఈవాడు కొద్ది రూపాయలు అప్పులు ఆమెరికానుంచి ఐ.ఎం.ఫ్. లోన్లు క్రింగ వారు పెట్టిన విషయ పరతులకు అంగీకరించి తెచ్చు కుంటున్నాము. కాని మన సంపద పెంచడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. ఈ రాష్ట్రంలోని 21 రాష్ట్రాల

పరిశీలి అట్లాగే ఉంది. ఆంధ్రరాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం. గిరిజనులు, హరిజనులు వ్యవసాయ కార్మికులని ప్రభుత్వం వారే చెప్పారు. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత చాలా వల్లి ఒమిందారుగారి భూములు ఎనంబ్లీ ఎలక్షన్లు అయినప్పటినుంచి పేదలకు పంచవలసిందిగా అడుగుతున్నాము. కాని భూస్వాములు పైకొద్దుకు వెళ్ళి పే ఆర్డరు తెచ్చుకున్నారు. నిజంగా ప్రభుత్వాని వ్యవసాయచారుల మీద, హరిజనులమీద, బడుగు వర్గాల వారి మీద ప్రేమ ఉంటే, ఈ సంస్కరణలు చేయకుండా, రాష్ట్ర ఆభివృద్ధి సాధ్యం కాదు. హరిజనులకు, గిరిజనులకు ఏదో మేలు చేస్తామని, వారి ఆభివృద్ధికి దోహదం చేస్తామని చెబుతున్నారు. 84 అంకాలతో తెలుగుదేశం యొక్క ఎన్నికల ప్రణాళిక వచ్చింది. అన్నిటినికూడా ఎవమా? మాసాలలో చేయలేదు. చేయాలని కూడా మేము అనడం లేదు. కానీ తెలుగు దేశం తీసుకునే నిర్ణయాలను చూస్తే, అవి ఏ రకంగా పోయాటిస్తున్నాయనేది తెలుస్తుంది. సామాన్య మానవుల కొనుగోలు శక్తి పెరగకుండా, ఈ రాష్ట్రాభివృద్ధి జరగడం సాధ్యం కాదు. ద్రవ్యోల్బంధం ఉన్నది. ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిధిలోది కదా, మన చేతులలో లేదు అని బడ్జెటులో అన్నారు. పెరుగుతున్న ధరలను ఆధారం చేసుకొని వస్తులు వేయక తప్పదు అన్నారు. ఎవిగట్టులో కూడా ఇప్పుడు వేసినవి కాక అవసరంగా వస్తులు వచ్చే అవకాశం ఉంది. హరిజనుల ఉత్తరణ చేస్తామన్నారు. ఇప్పటికి ఎందుకు చేశారు? ఎంత మందిని పైకి తీసుకు వచ్చారు? ఇక్కడ ఉన్న కాననసభ్యులు వారి గ్రామాలకు వెడితే అక్కడ వారినుండి మధ్యాహ్న భోజన పధకం ఏదనీ, కె.జి. బియ్యం రు. 2 పధకం ఏదనే ప్రశ్నలను ఎదుర్కోవలసి వస్తుందనీ, చాటికి జవాబులు చెప్పకోవలసి వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, మధ్యాహ్న భోజన పధకం గురించి చెబుతున్నారు. ఇది మాత్రం జరిగేది కాదు. అమలు జరగాలి. కానీ దీనిని రద్దు చేయడానికి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం నిర్ణయించుకుంది. దీనిని రద్దు చేయడానికి వ్యతిరేకమైన ప్రజలు ఉన్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కుల మత భేదాలతో, కొంతమందికి పెట్టి, కొంత మందిని బయటకు పంపుతున్నారు. ఇది మంచిది కాదు.

ఇక ఇండ్ల విస్తీర్ణం:— 20 లక్షల ఇండ్లు కడతామని అన్నారు. ఇది సాధ్యం కాదు. రు. 142 కోట్లు బడ్జెటులో కేటాయించారు. అధిక మంత్రిగారు చాలా తెలివి గలవారు. ఈ రు. 142 కోట్లలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చేది రు. 40 కోట్లు మాత్రమే. రు. 102 కోట్లు రెండు రోజులుగా ఇస్తారు. అంతే కాకుండా మిగతా రు. 74 కోట్లను హడ్కో ద్వారా, జీవిత భీమా ద్వారా అప్పు తెస్తామన్నారు. ఇక కె.జి. రు. 2 బియ్యం, చౌక దుకాణాలకు ఏమి ఏర్పాటు చేస్తున్నారు? రు. 35 కోట్లను రివ్యూ క్యాంపు ద్వారా తెస్తామన్నారు. క్యాంపు రుణం అప్పుడమూ, జైల్లలో కలెక్టర్లు రుణాలు అప్పుడమూ, చౌక బియ్యం అమ్మడమూ జరుగుతుందా? హడ్కో కాని జీవిత భీమా కాని రు. 74 కోట్లు అప్పు ఇచ్చాల్సి. ఇండ్లను నిర్మించాలి. మన తెలుగు దేశం ప్రభుత్వ డిజైన్ ప్రకారం ఈ ఇండ్ల విస్తీర్ణానికి ఒక్కొక్క దానికి రు. 1 వేలు కాదు రు. 9 వేలు అయితే ఇండ్ల నిర్మాణం

కారు. స్లాట్ వేసే దశలో ఈ డబ్బు చాలదు. అయినా కడితే కట్టవచ్చును. మంచిదే. అయినా ఈ ఆలోచన చెన్నారెడ్డి గారికి, రామారావు గారికి, వెంగళ రావు గారికి వచ్చినదా? కానన మండలిలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ తీర్మానం పెడితే, అప్పటి అధికార పక్షం ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించిన తరువాత చెన్నారెడ్డి గారు అన్నారు. అసలు ఈ ఆలోచన కమ్యూనిస్టు పార్టీ కల్పించినది. ఇక గాగ్గిమిర పాఠశాలలో గిరిజనుల అభివృద్ధి చేస్తామన్నారు. మన రాష్ట్రంలో 81,78,000 మంది గిరిజనులున్నారు. దీనికి బడ్జెటులో 50 వేల కుటుంబాలకు నాకర్యాలను కల్పిస్తామని అన్నారు. ప్రధానకార్యాల ఇందుకు గాను రు.80 కోట్ల 70 లక్షలను కేటాయించారు. కేంద్ర పథకాల కింద రు.6 కోట్ల 6 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. ఒక వేళ కేంద్ర ప్రభుత్వం నిధులను విడుదల చేయకపోతే, వారిని బాగుచేయడానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుంది? తరువాత రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ అని ఆక పెట్టారు. పత్రికా భారతి గారు సర్క్యులర్ ఇచ్చారు. ప్రభుత్వం జారీ చేసింది. క్రిందకు సర్క్యులేషన్ కు పంపారు. 51 మంది హరిజనులకు, 9 మంది పారిజన క్రిస్టియన్లుకు ఇవ్వాలని అన్నారు. 80 మంది కారు 70 మందికైనా కావాలని మన ప్రభుత్వం చేసిన ఎస్.సి. వెల్ ఫేర్ కుమిటి రికమెండ్ చేశారు. కానీ జరిగిందేమంటే పత్రికా భారతి గారికి గానీ, రెవెన్యూ మంత్రి గారికి కానీ, మరే మంత్రికి గానీ తెలియకుండా 14 కాశం మాత్రమే హరిజనులకు రిజిస్ట్రేషన్ ఇస్తామన్నారు. రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ లో అసలు అవకాశమే లేదన్నారు. ఈ 51 కాశం 9 కాశం ప్రకారం చేస్తే, 1870 మందికి ఈ స్కూల్స్ లో అవకాశం కలుగుతుంది. దీనిని తిరిగి మార్చినందు వలన 280 మందికి వరకూ విద్యా బోధన కల్పిస్తామని చెబుతున్నారు. ఈ రకంగా హరిజనోదరణ చేస్తామని చెప్పడం గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. పిరుద్యోగ సమస్య:— 38 వేల పోస్టులను ఇస్తామన్నారు. సంతోషించవలసిందే. కాదనలేము. ఏమైనా కానీ వారికి కన్ సాలిడేటెడ్ గా రు.500, -700 జీతం ఇస్తామంటున్నారు. ఇతర టెనిఫీట్స్ లేవు. ఇష్టమయితే చేరండి అంటున్నారు. 18 లక్షల నిరుద్యోగులుంటే, ఈ ఇచ్చే ఉద్యోగాల వల్ల వారి సమస్య ఎంత వరకూ పరిష్కారం అవుతుంది? పరిశ్రమలు పెట్టాలంటే, ఈ ప్రభుత్వ పాలసీ ఏదో వ్యవస్థగా తెలియాలి. ప్రభుత్వ రంగంలో పరిశ్రమలు పెడకానున్నారు. భగవంతుడు దిగి వచ్చినా అగిడి లేదన్నారు. మరి ఎ.పి.స్టేట్స్ అమ్ముతామని, మరగళిగిరి ఫ్యాక్టరీని అమెరికాలోని భారతీయులకు ఇస్తామని కాకినాడ ఎరువుల ఫ్యాక్టరీని వీరయ్యపేట యాజమాన్యానికి ఇస్తామని అంటే జరిగేదేమిటి? తిరుద్యోగ సమస్య ఎట్లా పరిష్కారం అవుతుంది? తెలుగుదేశం పార్టీ ఎన్నోకల ప్రకారంలో తిట్టలాడి మండినా తమ్ముళ్లు నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. ఇందిరా కాలేజీని ప్రభుత్వం వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేకపోయింది. మే ప్రభుత్వం వస్తే, ఈ సమస్యను పరిష్కరిస్తాము అని చెప్పింది. మరి ఇప్పుడు ఈ భర్తీ వల్ల ఎంతమందికి ఉద్యోగాలు వస్తాయో అన్నది తెక్క. వేస్తే అసలూ ఉద్యోగాలు రావచ్చేది వ్యవస్థవుతుంది. క్రొత్తగా ఉద్యోగాలు ఇవ్వకపోగా, ఉన్న ఉద్యోగాలు కూడా

పోతున్నాయి. ఐ.ఎల్.టి.డి లో 8 వేల మంది నిరుద్యోగులు అయిపోయారు. కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషన్ లో 8 వేల మంది, గీత కార్మికులు, చేనేత పని వారు, వాటాలో, పిసిమా వగైరాలో 42 లక్షల మంది ఉన్నారు. పీఠంకూ గ్రామాలలో ఉండి, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం నుండి పని అభివృద్ధి? తెలుగుదేశం ఎన్నికల ప్రచారంలో నా దెండ్ల భాస్కరరావు గారు వారికి పోజులు పూర్తి మెజారిటీ ఇచ్చారు కనుక తమ బాధ్యతను పూర్తిగా నెరవేర్చుకానున్నారు. అధికార బదలాయించు అనేది బూరువా వర్గాల మధ్య జరిగేదని మేము తెలియ చేస్తున్నాము. కేంద్రంలో జనతా పార్టీ 870 స్థానాలను గెలుచుకుంది. అయినా ప్రజా సమస్యలను పరిష్కరించలేకపోయినందు వల్ల, తదుపరి ఎన్నికలలో 85, 40 స్థానాల కంటే గెలుచుకోలేకపోయింది. 170 షిట్లున్న రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ - ఐ, ప్రజా సమస్యల పరిష్కారంలో విఫలమయినందు వల్ల తిరిగి అధికారానికి రాలేకపోయింది. ఇప్పుడు 190-200 మంది పట్టణాల గెలిచినంత మాత్రాన, తెలుగుదేశం పార్టీకి సరిపోదు. ప్రజా సమస్యలను పరిష్కరించాలి. లేకపోతే ప్రజలు వార్షిం చేరు. అధ్యక్షా, మీకు ఒక విషయం చెప్పాలి. చేనేత కార్మికులు నూట్లూరు చేతు, ప్రజాశాం, టంగోలులో ఎంతో మంది ఉన్నారు. నైజీరీయాలో విదేశీ మార్కెట్ ఉండటంవల్ల, వారికి మంచి గిరాకీ ఉండేది. వారిపై ఇన్ కంట్రీ భారం వల్ల, ఆ విదేశీ మార్కెట్ అగిపోయింది. 77 వందల కార్మికులు నిరుద్యోగం అయిపోయారు. వారు తమకు 10 కిలోలో, 15 కిలోలో తియ్యం ఇవ్వమని ముఖ్యమంత్రి గారి వద్దకు వచ్చారు. సమాధానం లేదు. వారు వెళ్లిపోయారు. అదృష్టవశమైన ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. ఎప్పటికప్పుడు గంటలో సమస్యలను పరిష్కారం చేస్తామన్నారు. వివిధాల్లో కట్టెల్లకు అడ్డంకు వస్తున్నాయి. ఒక విషయం చెప్పాలి. జిల్లాలో అనేక సమస్యలు వస్తున్నాయి. బలహీన వర్గాలూ, పేదలూ, హరిజనులు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు గామీణ పార్టీలలో భూస్వాములు, పెట్టుబడిదారులు, పోలీసులు పెట్టే బాధలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. కానీ పట్టణ వద్దకు. మంత్రిగారి వద్దకు వెడతే. దరఖాస్తుపై రెండు నూటలు కూడా వచ్చేయకుండా, తెల్లరు గారి వద్దకు వస్తున్నామన్నారు. ఏ మంత్రిగారి వద్దకుండా లేదు. పరిష్కారం చేయలేదు. అధికార ముఖా ఒకే వ్యక్తి చేతిలో ఉంది. ఈ విధానం వల్ల ముఖ్యమంత్రి చేయలేదు. రేపు ఈ రాష్ట్రంలో ఈ ప్రభుత్వాన్ని సమస్యలన్నీ వారి పని, పని కావాల్సి కిట్ల మంది జనాభాలో 85 లక్షల షిట్లు కాంగ్రెసుకు 90 లక్షలు తెలుగుదేశానికి, మధ్యలో 10, 15 మాకు వచ్చాయి. మాకు అధికార కావాలన్నీ లేదు. రాజధాని కోరుకోవడం లేదు. వచ్చిన అధికారాన్ని వదిలిపెట్టామని చెప్పాలి. ఇండియా కాంగ్రెసుకు ప్రజలు 80 సంవత్సరాల సమయం ఇచ్చారు. కానీ ఈ తెలుగుదేశానికి మాత్రం 80 మాసాల అవకాశం కూడా ఉండదని తెలియజేస్తున్నాము. ప్రజా సమస్యలను నిర్లక్ష్యం చేస్తే ప్రమాదంలో పడకారని హెచ్చరిస్తున్నాము. రైతాంగం ఎన్నో బాధలు పడుతున్నది. గిట్టుబాటు ధరలేక ఇబ్బందిపడే రైతులలో, పొగాకు రైతులు వ్యాయమైన ధర ఇవ్వాలని కాంక్షిస్తున్నారని తెలుసుకోవాలి.

గానిస్తున్న సమయంలో, వారిపై కాల్పులు జరిపారు ముగ్గురు చనిపోయారన్నారు. ఇంకా నీచేదిక వస్తేనే కానీ వివరాలు తెలియవు. వారికి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అప్పటికప్పుడు రు. 10 వేలు ప్రకటించారు. ఖమ్మంలోని అన్నపర్ణేశ్వరిలో కాల్పులు జరిగితే 4 గిరిజనులు చనిపోయారు. వీరికి రు. 5 వేలు ఇచ్చారు. అంటే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో రైతు కాల్పులకు గురి అయితే రు. 10 వేలు, ఒక కోయవాడు చనిపోతే 5 వేలునా? ఇది న్యాయమా? ఇటు వంటి తేడాలు ఎందుకు? హరిజనులకు ఒక రేటు, గిరిజనులకు ఒక రేటు, రైతాం గానికి ఒక రేటు ఉండడం న్యాయమా? ఈ తేడాలను ప్రజలు గమనిస్తారని హెచ్చరిస్తూ, వ్యవసాయ కార్మికుల సమస్య, నిరుద్యోగ సమస్య, నీటి వనరుల సమస్య పరిష్కరించి, రాష్ట్ర సమగ్రాభివృద్ధికి పాటుపడకపోతే, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్న ఈ అవకాశం ఎన్నో రోజులుండదని మనని చేస్తూ, సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

5-00 p.m.

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం (గుంటూరు-II):—అధ్యక్షా, మనకు చాలా చక్కటి బడ్జెట్ శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావుగారు అనర్గళంగా ప్రతిపాదించారు. ఇది కూడా బాగాలేదంటే కొంత సందేహించవలసి ఉంటుంది బడ్జెట్ అంటే, మనం చేయవలసిన కార్యక్రమాలు ఏమిటి? ఎంత డబ్బు కావాలి? అనే విషయాలను ఆలోచించాలి. మనకు తెలిసిన విషయమే ఇది. నేను ఒక ప్రధానమైన సూచనను చేయవలసివున్నాను. తెలుగు గంగను చేపట్టాము. సంతోషించవలసిందే. బిచావత్ కమిషన్ రిపోర్టు వచ్చి తరువాత, ప్రభుత్వాలు సంతకాలు చేసిన తరువాత, శ్రీ కె. ఎల్. రావు గారు ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు. ఆ రోజులో వారి ప్రకటన ప్రకారం మన వైపున్న రాష్ట్రాలు ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటే ఇక్కడున్న డెల్టా (కృష్ణా, గుంటూరు) ఎకరీగా మారే ప్రమాదముందని తెలుస్తుంది. అప్పటికి తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు అలోచనలోలేదు. బిచావత్ కమిషన్ రిపోర్టు ప్రకారం ఇచ్చిన నీటిలో మరికొంత భాగాన్ని ఒప్పు ప్రకారం మద్రాసుకు ఇస్తున్నాము. కె. ఎల్. రావు గారు సామాన్యమైన మనిషి కాదు ఎంతో తెలివి గల వారు. వారి సూచనను మనం జాగ్రత్తగా గమనించాలి. మద్రాసుకు నీరు ఇచ్చేటట్లుంటే, అదనంగా నీటి కోసం మనం వేరే ఏర్పాటు చేసుకుంటే, మనకు ఇబ్బంది ఉండదు. అందుకు గాను పోలవరం ఉంది. ఆ ప్రాజెక్టును డెవలప్ చేసి, గోదావరి నీటిని కృష్ణకు కొంత తెచ్చుకుంటే, ఇప్పుడు మద్రాసుకు ఇచ్చే నీటి కంటే అదనంగా కూడా ఇవ్వవచ్చును. రాయలసీమలో మరికొంత భూమి సేద్యానికి వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. అందుకు గాను ప్రధానమైనది, పోలవరం ప్రాజెక్టును డెవలప్ చేయడం. అయితే ఈ విషయాన్ని అంత నీరయస్గా తీసుకున్నట్లు లేదు. తెలుగు గంగ మీద ఎంత శ్రద్ధ చూపిస్తున్నామో, ఈ పోలవరం మీద కూడా చూపిస్తే, తెలుగు గంగ పూర్తి అయ్యేనాటికి, ఈ పోలవరం ప్రాజెక్టు కూడా పూర్తి అవుతుంది. మనకు ఏమి ప్రమాదం ఉండదు. కాబట్టి దీనిని గురించి శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. ఇక విద్య. దీనిని గురించి కూడా చాలా సీరియస్గా ఆలోచించాలి. ప్రతి ధానికి, ఇదే జేసన్.

తెలంగాణలో తరువాత లెన్ పోలికలను చేస్తున్నారు. రాష్ట్రం వెలతం మీద మొదటిగా తీసుకోవలసింది ఎక్స్‌జిస్ట్ అని ప్రధానమైన గోయానో ప్లానును సక్సెస్ చేయడం జరిగింది. అందు వలననే ఆ దేశం పోలి పథంలోకి రావడానికి ఎంతో కాలం పట్టలేదు. స్వయం సమృద్ధి అన్న మాటకు బజ్జెటులో వాడారు. మనం పార్టీ కలిగి ఆభివృద్ధికి వెడితే, కంప్లెక్స్ లేనివే బజ్జెటుని చూపుతున్నారు. అడిగినవానికి డ్యూర్యుక్టివి యిక్వలేనీ ప్లానులో స్వయం సమృద్ధిని సాధించామని వ్యాసునించే ఒకదానికి ఒకదానికి ప్రభుత్వం కుదిరడములేదు. సంవత్సరపు అనుకొన్నట్లయితే మన పార్టీ యింకటిలో ఆపోతుంది. స్వయం సమృద్ధిని సాధించలేదు. సాధించవలసినది చాలా వుందనే బేసికేమీద ప్లాన్ అయితే అభివృద్ధి చేసుకోవలసినది ఇంకా ఎంతైనా వుంటుంది. స్వయం సమృద్ధి అని ఎందుకు అనుకుంటున్నాము? అడిగినవానికి విమర్శార్హతే యిస్తే మనకు వున్నది చాలదనేది బుజ్జెటు అవుతుంది. మహాత్మా, కర్నాటకలో చాలాదని అంటున్నారు. ఎందుకంటే వారి కన్వెన్షన్ ఎక్కువ. మనకు ప్లాన్ స్పెన్స్ కి అవసరమైన డ్యూర్యుక్టివి పార్టీకర్లు రావడం లేదు. డిమ్యుట్ స్క్రీములపైన కేంద్రీకృతం చేయవలసిన అవసరం వుంది. గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి, సంవత్సరానికి 1470 శిశుకాని చేస్తే 709 గ్రామానికి యివ్వవలసివుంటుంది. 5 సంవత్సరాలలో యింకా 1000 గ్రామాలవరకు మిగిలిపోతాయి. దీనికి పార్టీధాన్యమిచ్చి చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఒక్కొక్కటే చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నది. కాని బజ్జెటు అంటే ఏమైనా మాట్లాడవచ్చును అని విమర్శ చేయడం అంటారు అయి పోయింది. పిదుగుకు విద్యుత్తుకి ఒకటే మంత్రములా ప్రతిదానికి విమర్శ చేస్తూ వుంటారు. 35 సంవత్సరాలుగా పాలన సాగించిన కాంగ్రెస్ పార్టీవారు 7 మాసాల ప్రతిమే అధికారంలోకి వచ్చిన తెలుగుదేశం పార్టీని ప్రతిదానికి విమర్శ చేయడం న్యాయం కాదు. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చి 7 మాసాలే అయింది. ఎంత చేయగలగలమునే చూచి సర్దిమర్శ చేస్తే ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు. విద్యను కనాలన్నా 9 మాసాల వ్యవధి వుండాలి. అందువల్ల ప్రతిపక్షాల వారికి విమర్శ చేసే నైతిక హక్కు వుందా అని అడుగుతున్నాను. దేకాన్ని అధోగతికి తీసుకువచ్చిన పార్టీలు కూడ విమర్శ చేస్తున్నాయంటే అశ్రద్ధ ముగా వుంది. ఇది రద్దల ప్రభుత్వమన్నాగు ఒక గౌరవ సభ్యుడు. సహజమే. ఎద్దల ప్రభుత్వం తరువాత వచ్చేది రద్దల ప్రభుత్వమే. అయితే ఏమి రద్దు చేస్తున్నాము? కరెన్సన్ ని రద్దు చేస్తున్నాం. దుబారాను రద్దు చేస్తున్నాం. ఢిల్లీ ప్రయాణాలను రద్దు చేస్తున్నాం. 35 సంవత్సరాలుగా పెరిగిన పాపాలను ప్రక్షాళన చేస్తున్నాం. దాని వల్ల విచ్చు లేదు. మిత్రులు ఆ మాట అంటే మనస్సు కొంచెము కష్టముగా వుంటుంది. ప్రతిపక్షాలును రెండు రకాలుగా విభజించవచ్చు. నైతికమైన హక్కు లేని సభ్యులు విమర్శ చేస్తూంటే దానికి తెక్క చేయవలసిన అవసరం లేదు. కొన్ని ప్రతిపక్షాలు నైతికముగా వున్నట్లుగా కన్పించి విమర్శ

చేస్తే కొంచెము బాధగా వుంటుంది. కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకముగా టటుచేకాము. సహకరిస్తామని చెప్పి వారు విమర్శ చేస్తే దీని ఎఫెక్టు ప్రజలపైన ఏవిధంగా వుంటుందనేది ఆలోచించాలి. ప్రజలపైన వాటి ఎఫెక్టు ఏవిధంగా వుంటుందనేది ఆలోచిస్తే అటువంటి విమర్శ చేయవు. దానివల్ల జరిగే పరిణామము కాంగ్రెస్ పార్టీ వారికే ప్రయోజనం వస్తుందేమీ కాదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ తిరిగి అధికారంలోకి వస్తే ప్రయత్నం చేస్తే మిగతా పార్టీల నిజాయితీని శంకించవలసిన అవసరం వస్తుంది. ఫలితాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని విమర్శ చేయాలి. కాని ప్రతిదానికి విమర్శ చేయవద్దని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో ఈ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం నడుస్తోంది. నెలకొకసారి పార్టీ మీటింగు జరిపి నిర్ణయాలు చేస్తున్నాము. 15 రోజులకొకసారి కాలినెట్ మీటింగు జరిపి నిర్ణయాలు చేస్తున్నాము. ఏది చేసినా ప్రజలకు చెప్పి చేయాలనే సిద్ధాంతముమీద నడుస్తున్నాము. అది వారికి కొత్తగా వుంది. ఈ విధముగా చేయడం ఆచారము లేనివారు కనుక విమర్శ చేస్తున్నారు. మైక్ లాకోగ్దానికి, కొట్టుకొనేదానికి ఉపయోగించేవారు. కాని ఈ ప్రభుత్వ కాలములో అట్లా జరగడము లేదు. చర్యలు జరిపి నిర్ణయాలు చేసుకొంటున్నాం. అంత ఆదర్శనంతముగా జరిగే పార్టీని చూస్తే అలవాటులేనివారికి కొత్తగా కనిపిస్తుంది. ఎస్.టి.ఓ సమస్యమీద చాలా దుమాం లేవదీశారు. ఈ సమస్యను అడ్డము పెట్టుకొని ఏదో ఛేదామనుకొన్నవారికి ఎంతో ఆకాభంగమైంది. నిరాశనుంచుకోలుకోలేని స్థితిలో వున్నాడు ఇప్పటికి. వున్న నిజాన్ని ప్రజలకు తెలియ చేకాము. సమస్య తెగే వరకు లాగడముకన్న కొన్ని కొర్రెలలకు అంగీకరించడము మంచిదని అంగీకరించడం జరిగింది. నిరాశ పడనవారు 100 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది, ఎట్లా చేస్తారనే విమర్శ వినిపిస్తుంది. 100 కోట్లు కాని, 50 కోట్లు కాని పరాయి వారికెవ్వరికి యివ్వడం లేదు. మన పిల్లలకే యిస్తున్నాం అనవసరముగా తీసేవారు కంట్రాక్టర్లు మొదలైనవారు. అనేక మంది వున్నారు. అటువంటి వారిని అదుపుచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. వారిని అదుపుచేస్తే 100 కోట్లు మిగలడం కష్టమేమీ కాదు. ఆవని చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వుంది. బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను విమర్శ చేయడమే కాని కాంక్రీట్ గా ప్రపోజల్ ఏమీ చేయలేదు. ఎప్పటికీ ప్రభుత్వములోకి రాలేమనే ఉద్దేశమున్న పార్టీ వాడు అధికారాన్ని మాకు యివ్వండి నశెట్టు చేస్తామనే వాదనను తీసుకువస్తే దానిలో పస లేదు. కొంత కాలము పాలన చేసిన పార్టీలు వున్నాయి. వారైనా అర్బర్ నేటివ్ బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలను చేయవచ్చు. ఇందులో తక్కువ చేయండి, అందులో తక్కువ చేయండి అని చెప్పవచ్చు అనే సద్విమర్శ ఊరి మంచి రావడంలేదు. బడ్జెటు ప్రపోజల్ చేయాలంటే ప్రతిపక్షాలు అవసరమైతే ప్రభుత్వంలోనికి రావడానికి సిద్ధముగా వుండాలి. బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను పెట్టే శక్తి లేనివారు ప్రభుత్వంలోకి రావటానికి అవకాశం లేదు. ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే పొదుపు నిషయం తీసుకుంటే పొదుపు గురించి జ్యూడిషియరీ సంబంధించి నేను ఒక నశెషన్ ప్రకాశించాను. దాదాపు 20 జిల్లా కోర్టులు అదనంగా వున్నాయి.

వాటిలో పని లేకుండా వుంది. వాటి మీద చాలావూ కోటి రూపాయలు అదనంగా ఖర్చు అవుతున్నది. వాటిని తీసివేస్తే ఆ ఖర్చు మిగులుతుంది నాకు కాంగ్రెసు పార్టీ మీద కాని కాంగ్రెసు సభ్యుల మీద కాని దురుద్దేశ్యం లేదు. కాని మంచిని మంచిగా చూడాలని, చెడు వుంటే చూడటానికి తీసుకురావలసిందిన వాటికి పట్టించుకోవాలన్నాను. మెదక్ జిల్లాలో అయ్యల కర్నాడగారి నిర్మాణం కాని, నాగార్జునసాగర్ అనువిద్యుత్ కేంద్రం కాని వీటికి బీజ్ పాయమైన ప్రారంభం ఇదివరకటి ప్రభుత్వం కాలంలో జరిగింది. వాటి ప్రభుత్వంలో బీజ్ పాయంగా ప్రారంభమైన వాటిని మేము కృషి కొనసాగిస్తున్నాము. తెలుగుదేశం మీద కోపం వచ్చి వాటికి అడ్డు వచ్చినా, తగ్గించినా ప్రజలు హర్షించరని మనవి చేస్తున్నాను. 47 వర్షంటు మనకు కేంద్రం నుండి వస్తున్నది చాలాటం లేదు. 60 వర్షంటు ఇవ్వాలని మనం కృషి చేస్తున్నాము. దానికి అంకితం కలసి కృషి చేయాలి. తమిళనాడుతో మనం పోల్చుకుంటే అక్కడ కూడ కేంద్రానికి వ్యతిరేకమైన ప్రభుత్వం వుంది, కాని ఆ రాష్ట్ర సమస్యలది వచ్చినా మొత్తం తమిళనాడుకు చెందిన పార్లమెంటు సభ్యులు తమ మధ్య గల భేదాలు మరచి రాష్ట్ర శ్రేయస్సుకై కావలసిన ప్రతిపాదనలు బలపరుస్తారు. కాని మన రాష్ట్రం నుండి ఎన్నికైన పార్లమెంటు సభ్యులనుండి మాకు సపోర్టు రావడం లేదు. కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందిన వారు అయినా, ఇతర పార్టీలకు చెందిన వారు అయినా ముందు మన రాష్ట్ర ప్రయోజనాలు చాలా ముఖ్యం. రాష్ట్రాభివృద్ధికి మేము ఏ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నామో వాటికి మీరు సంపూర్ణ సహకారం ఇవ్వండి. అంతరం కలసి రాష్ట్రాభివృద్ధికి కృషి చేద్దాము. మొఖా మీద కోపంతో ముఖాను కోసుకోకూడదు. తెలుగుదేశం పార్టీ మీద కోపం వచ్చి రాష్ట్రానికి నష్టం చేయవద్దు. తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చాక జగ్ బడ్జెటు ఓట్ అన్ ఎక్సాంట్ అయింది. ఇది మొదటి పూర్తి బడ్జెటు. ఓట్ అన్ ఎక్సాంట్ సమయంలో విమోచించారు. ఇప్పుడు విమర్శిస్తున్నారు. వారు లోపాలు చెబుతూ కొన్ని స్టాటిస్టిక్స్ ఇచ్చారు. విద్యలో ఈ స్థానంలో వున్నామనీ, విద్యుత్తులో ఫలానా స్థానంలో వున్నామని లెక్కలు చదివారు, ఈ స్థానాలు ఏర్పాటు చేసింది మేము కాదు. ఇంతకుముందు పున్న ప్రభుత్వాలు. 35 సంవత్సరాలు పరిపాలన చేసిన ప్రభుత్వాల రప్పు అది.

శ్రీ ఎన్. కై పాల్ రెడ్డి :—ఈ స్థానాలకు మీరు బాధ్యులు కారు. కాని మీరు అవలంబించే విధానాల వల్ల మన స్థానం ఇంకా దిగజారిపోయే ప్రమాదం వుంది.

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం :—మేము చేసే పనులు పరిశీలించే టైమ్ ఇంకా రాలేదు. మేము వచ్చి ఇంకా ఎనిమిది నెలలు కూడా పూర్తి కాలేదు.

Sri S. Jaipal Reddy :—We are discussing the Budget and allocations to various wings. What is the percentage of allocation for irrigation in the current year? In the plan outlay, it has gone up by 30% in one year. The revenue receipts have gone up by 25%. Let

him give a clear picture. He must be able to say as to how the Budget allocation was designed?

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం :— అధ్యక్షా, వాటికి సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం నాకు కన్పించడం లేదు. మన అవసరాలు చూసి బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయిస్తాం. కొన్ని చోట్ల అవసరమైతే ఎక్కువ చేయవచ్చు, అవసరం లేకపోతే తగ్గించడం కూడా చేయవచ్చు. ప్రతివజ్రాలకు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే హక్కు వున్నది. సత్ విమర్శ సహృదయంతో చేయండి. మేము గోల చేస్తున్నామనే మాట వచ్చింది. మా వాదంతో కొత్తవారు, ఏదైనా మంచి చేద్దాం అనే ఉత్సాహంతో వచ్చారు. ఇక్కడకు వచ్చాక ఇక్కడ ధోరణి చూశాక ఇక్కడి విమర్శల స్థాండర్లు చూశాక వారికి నిరాశ కలిగింది. గోల చేయడం కూడా అటు నుండే తెలుసుకున్నారు. మీరు చక్కగా విహేవ్ చేస్తే మావాళ్ళు చక్కగా విహేవ్ చేస్తారు. మీరు ఎస్ విహేవ్ చేస్తే మా వాళ్ళు ఎస్ విహేవ్ చేస్తారు. మీరు నుంచి నేర్పితే మేము నేర్చుకుంటాము. ఇది తప్ప అని మీరు చెబితే మేము గ్రహించుకుంటాము. కనుక ఇక నైనా సద్విమర్శ చేయడం నేర్చుకోవడని మనవిచేస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ (మహబూబ్ నగర్) :— అధ్యక్షా, 1983-84 సం. పు బడ్జెటును సమర్థిస్తూ కొన్ని విషయాలను మనవిచేయదలచుకున్నాను. తెలంగాణ దేశం పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన ఈ 9 నెలల కాలంలో ఎన్నో ప్రజాహిత కార్యక్రమములను చేపట్టి దని, 80 సంవత్సరాలు అధికారంలో వున్న కాంగ్రెసుపార్టీ కంటే తెలంగాణ దేశం పార్టీ ఈ తొమ్మిది నెలలలో ఎన్నో మంచి కార్యాలు చేసిందని మనవిచేస్తున్నాను. సంవత్సరానికి 8 వేలకు తక్కువ ఆదాయం గల వారికి కిలో రెండు రూపాయలకు బియ్యం సప్లయి చేస్తున్నాము. ఇది గర్వించవలసిన విషయం. భారతదేశంలో మరే రాష్ట్రంలో కూడా ఇటువంటి పథకం లేదు. 16 కోట్లు ఖర్చు చేస్తూ నూనె గింజల విషయంలో కూడా మా ప్రభుత్వం మంచి చర్య తీసుకున్నది. కొత్త ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించాలని అనుకుంటున్నది. మా వెనుకబడిన జిల్లా మహబూబ్ నగర్ ను కూడా ఆ జాబితాలో చేర్చినందుకు నా ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. గ్రామీణ ప్రజలకు డ్రయినేజ్ సౌకర్యం సరిగా లేదు. మరుగుదొడ్లు లేవు. ఈ ప్రభుత్వం 27 కోట్ల ఖర్చుతో 1478 గ్రామాలలో పారిశుధ్య కార్యక్రమం చేపట్టింది. డ్రాట్ వల్ల చాలా పట్టణాలలో మంచినీటికి ఇబ్బంది కలిగినప్పుడు బోర్ వెల్ చేయించింది. మంజీరా మూడవ దశను ప్రారంభించి హైదరాబాదుకు కృష్ణా జలాలను, గోదావరి జలాలను తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. సాంఘిక సంక్షేమానికి సంబంధించి ప్రభుత్వం వారి ఇబ్బందులను గుర్తించి సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు చేపట్టటానికి 283 కోట్ల 50 లక్షల రూపాయలు కేటాయించింది. ఎస్.సి. బి.సి. ఎస్.టి.కి చెందిన వారికి ఐ.ఎ.ఎస్. కోర్సుకు ట్రైనినింగ్ ఇప్పించడం జరుగుతున్నది. 30 మంది అప్రియర్ అయితే 8 మంది నెలకు కావడం గర్వ కారణం. ఇదివరలో ఐ.ఎ. ఎస్.కు చెందిన వారిలో మద్రాసువారు, కేరళవారు ఎక్కువగా వుండి ఆంధ్రుల సంఖ్య చాలా తక్కువగా వుండేది.

అటువంటి అధిగమించి మన ప్రభుత్వం యీనాడు బీదవారికి దానిలో 5-30 p. m.

కోచింగ్ యిప్పించి మన రాష్ట్రమునుండి 10. ఎ. ఎస్. లో సెలెక్ట్ కావడానికి చేయడం రాష్ట్రానికి గర్వకారణం. హాస్టల్స్ విషయం, చదువుకోడానికి విద్యార్థులకు అసక్తి వుంది గాని తినడానికి తిండి లేక వున్న పరిస్థితులను గమనించి కొత్తగా హాస్టల్స్ తెరవడానికి 5 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నారు. మనపి తనకు జవనశ్యాలు వున్నంతవరకు కష్టించి పని చేస్తాడు. మనలివాడు అయిన తరువాత ఎవరు చూడని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఈనాడు నంబూరులో కొడుకులే తమ కలిదండ్రులను చూడని పరిస్థితి వుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో మనలివారికి ప్రభుత్వం రూ. 7 కోట్ల 20 లక్షలు ఖర్చు చేసి ఓల్డ్ ఏజ్ పెన్షన్స్ యివ్వాలని నిర్ణయించడం చాలా మంచిది. బి. సి. ల వెర్సిఫైడ్ కొరకు దాదాపు రూ. 19 కోట్ల 80 లక్షలు ఖర్చు పెట్టాలని తలపెట్టబడింది. ఇక్కడ ఒక రూచన, మొత్తం పాపులేషనులో 54 పర్సెంటు కంటే ఎక్కువ వున్న బి. సి. లకు మంకా కొంత ఎక్కువ కేటాయిస్తే బాగుంటుంది. బి. సి. విద్యార్థుల కొరకు దాదాపు వంద హాస్టల్స్ తెరవాలని నిశ్చయించడం ముదావహం. అలాగే వృత్తి సంబంధమైన పథకాల కొరకు దాదాపు రీరీజి లక్షలతో కేవలం కేంద్రాలను తెరువాలని నిర్ణయించడము ఎంతో మంచి విషయముగా భావిస్తున్నాను. మేము ఎలక్షన్లు ముగించుకున్న పార్లమెంటులో ప్రకారం ప్రజలకు సహాయం చేయడం బరుగుతోందని ఎవరి చేస్తున్నాను. గిరిజనుల సంక్షేమం కొరకు దాదాపు రూ. 14 కోట్లు యీ సంవత్సరం ఖర్చు చేసి వారి బాగోగులు చూడాలని నిర్ణయించడం గర్వకారణం. చేతులు, కాళ్లు వున్నాడు ఏమైనా పని చేసుకోగలడు, అవయవ లోపం వున్నవాడు ఏమీ పని చేయలేడు. అటువంటి వారికి 88-84 సంవత్సరములో 270 లక్షలు కేటాయించి వారికి జీవితము వైన అసక్తి కలిగించి వారి బాగోగులు చూడడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం ఎంతో మంచిది. చెవిటివారు, గుడ్డివారు వున్నారు. గుడ్డివారికి కబ్బి గాంధీభార్యలు తెలిచి వారికి చదువుపై అసక్తి కలిగించి వారి జీవితములో కొత్త వెలుగులను ప్రసరింప జేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం ఎంతో వార్షించదగిన విషయం. ఇక ఎద్యుకేషను విషయం. ప్రతి సంవత్సరము పిల్లలకు స్కూల్స్ తెరిచిన రి నెలల వరకు ప్రస్తకాలు అభించేవి కావు. పిల్లలు ఏమీ నేర్చుకునేవారో తెలియదు. మా ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత బడులు తెరవకముందే ప్రతి కుర్రవాడికి ప్రస్తకాలు అందించామంటే ఎంతో గర్వించదగ్గ విషయం. ఈనాడు కేవలమును ఫిజికల్స్ చేయడం కొరకు బిల్లు ప్రోపోజ్ పెట్టడం జరిగింది. దీనివల్ల చదువుకునే బీద విద్యార్థులకు మంచి అవకాశం వస్తుందని భావిస్తున్నాను. తిరుపతిలో మహిళా విశ్వవిద్యాలయం తెరవడమేగాకుండా గాంధీజీ పార్శితాలలో బాలబాలికల కొరకు ప్రతి జిల్లాలో ఒక రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ తెరవడం ప్రభుత్వం చేపట్టిన ముఖ్య విషయాలలో ఒకటి అని మనవి చేస్తున్నాము. దాదాపు 30 వేల మంది కొత్త ఉపాధ్యాయులని చేర్చుకోవాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది, కొన్ని పూర్ణతో బడులు వున్నవి గాని టీచర్లు లేకుండా మంది విద్యార్థులున్నప్పటికీ ఒకే టీచరు వుంటున్నాడు. ఈ పరిస్థితి

మించాలని కొత్తగా 80 వేల మంది పుష్కారాయలను చేర్చుకోవాలని నిర్ణయించడం ప్రభుత్వం చేపట్టిన ముఖ్య కార్యక్రమంలో ఒకటి. 9 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించి ప్రతి వూరిలో ఒక బడిని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ముఖ్యమైనటువంటి విషయం. 80 సంవత్సరాలుగా బడులు లేని వూళ్లు వున్నవి. కాంతిని కేతనములాగా ఏ చెట్టు కిందనో ఏ గుడిలోనో చదువు నేర్చుకునే వ్యక్తులు వున్నవి. దానిని అధిగమించాలని చర్యకునేవారికి గడులు వుండాలని 9 కోట్ల రూపాయలతో ప్రతి వూరులో స్కూల్ బిల్డింగు కట్టాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. పోతే గ్రామీణ అభివృద్ధికి 22 కోట్లు కేటాయించారు. 80 సంవత్సరాల నుండి కొన్ని గ్రామాలకు రోడ్లు కూడా లేవు. అటువంటి గ్రామాల్లో రోడ్లు ఏర్పాటు చేయాలని 22 కోట్లు కేటాయించడం ప్రభుత్వం చేపట్టిన ముఖ్య కార్యక్రమం. సేద్యపు నీటి విషయములో 21.0 కోట్ల ఖర్చును యీ ప్రభుత్వం తలపెట్టింది. అందులోనుండి 84 కోట్లను తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టుకు ఖర్చు పెట్టడానికి నిర్ణయించింది. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టును మన రాష్ట్రములో సరిగా వాడడానికి కాయకల్పల కృషి చేయాలి. మదరాసు నగరానికి దాని ద్వారా నీరు యిచ్చినా మన రాష్ట్రంలోని జిల్లాలకు తాగడానికి సేవ్యం కొరకు వరైన సదుపాయాలు కల్పించాలని కోరుతున్నాను. రాయలసీమ వారికి దాని గురించి ఏమైనా అనుమానాలు వుంటే వాటిని తొలగించడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో బూరాల ప్రాజెక్టు కట్టాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఆ పని సక్రమంగా జరుగుతోంది. కాని యీ సంవత్సరము అయిదున్నర కోట్ల సాంఘము చేశారు. అది సరిపోదు. వెనుకబడిన జిల్లా. దానిని సత్వరంగా పూర్తి చేయాలని అందుకని యింకా ఎక్కువ డబ్బును దానికి కేటాయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. క్రికైలం ఎడమ కాలవ గురించి యీ రోజు వుదయం ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు చూశాము. దాని విషయములో చాలా రభస జరిగింది. ముఖ్యంగా వర్షు కాళి మంత్రిగారికి మనవి చేసేదేమంటే, ఎడమ కాలవను మొట్టమొదట నిర్ణయించిన దాని ప్రకారం చేపడితే బాగుంటుంది. జయపాల్ రెడ్డిగారు అన్నట్లుగా రెగ్యులేటరును యీ సంవత్సరం నిర్మించకపోతే మళ్ళీ సంవత్సరము వరకు రిజర్వాయరునుండి ఆ పని చేపట్టడం సాధ్యం కాదు. ఈ రెగ్యులేటరును నిర్మించి తెలంగాణవారికి వచ్చిన అనుమానమును—అంధప్రదేశ్ తలంగాణ వారికి అత్యాయం జరుగుతుందనే మాటను—తొలగించి తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం అంటే అంధప్రదేశ్ మొత్తానికి ప్రభుత్వమని అందరికీ సహాయం చేస్తుందనే విధంగా ఎడమ కాలవను సక్రమంగా చేపట్టాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. మనకు ఎలక్ట్రిసిటీ వున్నది పెరిగింది. గాని ఎలక్ట్రిసిటీకి మనం కలెక్ట్ చేసే రేట్లు ఎక్కువగా వున్నవి. మన ప్రక్క రాష్ట్రం అయినా కర్నాటకలో ఎలక్ట్రిసిటీ లేదు, మనవద్ద కొనుక్కుంటారు, అయినా అక్కడ రేటు నాలుగు అడాలకు ఒక యూనిటు వుంది. మనవద్ద 50 పైసలపైన తీసుకుంటున్నారు. మిడిల్ క్లాస్ వారికి హాస్ కంజంప్షన్ కు యీ యూనిటు ధరను తగ్గిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇండస్ట్రిస్ కు రూ. 29 కోట్లు పెట్టారు. సాధారణంగా యిండస్ట్రిస్ కు ప్రాధరాబాదు చుట్టుప్రక్కల పెడుతున్నారు. అలా గాకుండా వెనుకబడిన ప్రాంతాల్లో యిండస్ట్రిస్ కు కేటాయిస్తే బాగుండేది. ప్రాధరాబాదు నగరములో తద్వారా జనసమృద్ధమును తగ్గించడానికి పిలుచుతుంది. ప్రభుత్వం లై సెన్సును గ్రాంటు చేసేప్పుడు వెనుకబడిన జిల్లాలకు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. ఆర్. టి. సి, 83-84 లో దాదాపు 1200 కొత్త బస్సులను ప్రవేశపెడుతుందని చెప్పారు. అది మంచి కార్యక్రమం. అయితే ఆర్. టి. సి. లో యిప్పుడున్న బస్సులు సక్రమంగా నడవడంలేదు. ఉన్నవాటిని సక్రమంగా నడిపిస్తే కొత్త బస్సులు పెట్టనట్లుగా ప్రజలు సంతోషిస్తారు. మా ప్రభుత్వం, మేమంతరం కొత్తవారము పూర్తికాకగా ఎక్కువ వారెత్తి లేకున్నా ప్రజలకు సహాయం చేయాలనే ఆశతో వచ్చాము, ప్రజలకు సహాయం చేస్తున్నాము. మేము మా నైకిలు చైన ప్రగతిపథములో పయనిస్తున్నాము. అటువంటప్పుడు కాంగ్రెస్ వారు చేయి అడ్డం చూపించి నైకిలును అవగానికి ప్రయత్నంచేయడం అన్యాయం. వారుకూడా కావాలంటే మా నైకిలు వెనుకాల కూర్చుని మాతో పయనించి ప్రజలకు సహాయం చేస్తారని ఆశిస్తూ వెళ్తు తీసు కుంటున్నాను.

శ్రీ యం. నారాయణ రావు (సోంపేట):- అధ్యక్షా, జంతుకు ఆర్థిక మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. గతములో ప్రభుత్వము చేసిన కొన్ని మంచి పనులనైనా వారు ఆందులో ఎత్తి చూపించినందుకు ధన్యవాదాలు చెప్పక తప్పదు. వెంకటరత్నం గారు అనుకుంటాను, గతములో మొట్టమొదటిసారిగా గవర్నరు ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ అధికార శిర్కావాన్ని ప్రవేశ పెట్టినప్పుడు విధుల సమన్వయ మా ప్రభుత్వానికి లేదు, ఎక్కడ విధులు వున్నవో మాకు తెలుసు, ఏమి చేస్తే డబ్బు వస్తుందనే విషయం తెలుసును గాబట్టి డబ్బు విషయం ఎవరు వట్టించుకోనక్కర లేదు, మా ప్రభుత్వం యిచ్చిన హామీలన్నింటినీ తప్పకుండా నెరవేరుస్తుందని ఆనాడు గట్టిగా చెప్పారు. ఇప్పుడు వారే మళ్ళీ డబ్బు లేవని ఏమి చేస్తాం అంటున్నారు అంటే ఇది ఆశ్చర్యకరమైనటువంటి పరిణామం. ఏదీ ఏమైనా ముఖ్యమంత్రిగారు పలుసార్లు చెప్పారు, దొంగతనం చేసి ఆయినా తెస్తాం అన్నారు. దోపిడీ చేసి ఆయినా తెస్తాం అన్నారు. అమెక్కుని ఆయినా తెస్తామన్నారు. అమధ్య జరిగిన దొంగతనాలు, దోపిడీలలో బహుళ: ముఖ్యమంత్రిగారు మారుపేషాల్లో వెళ్ళారేమోనని ప్రజలు చాలిమంది అను కున్నారు-డబ్బు తీసుకురావడానికి-అందులో ఆశ్చర్యం లేదు, ఎందుకంటే ప్రజలు కూడ సంతోషించారు డబ్బు వున్నవాడి నుండి కొల్లగొట్టుకొని వస్తే మంచిదేగదా అని. కాని తీరా చూస్తే ఆ ప్రయత్నం మాత్రం కాదు యింకొక రకంగా అది జరిగింది. ప్రజలను యీనాడు నిలుపుదోపిడీ చేశారని ఆశ్చర్యం లేదు.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

5-40 p. m. సేల్సు టాక్సు ఇంక్రిజ్ చేయడంపై 80 కోట్లు అవసరం వస్తుందని ఆర్థికశాఖ మాత్రం ఈ బడ్జెటులో చెప్పారు. అర్థి నెన్ను తెచ్చినప్పుడు దీనివల్ల 158 కోట్లు వంతు అవసరం వస్తుందని ప్రతికలలో వేయడం జరిగింది. బడ్జెటు వివరాలు చూస్తే కమర్షియల్ టాక్సు పద్దు క్రింద 180 కోట్ల 10 లక్షలు అవసరంగా అదాయం వచ్చేట్లు కనిపిస్తున్నది. ఇందులో ఏదీ నిజం అని మేము అనుకోవాలి. ఇది ప్రజలను నిలుపు దోపిడీ చేయడం తప్ప ఇంకొకటి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. నేను మా శ్రీకాకుళం జిల్లాకు సంబంధించి మనవిచేస్తాను. ముఖ్యమంత్రిగారు, ఇరిగేషను మంత్రిగారు, ఇతర మంత్రులు శ్రీకాకుళం జిల్లాకు సంబంధించి ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చాలని మనవిచేస్తున్నాను ఎలక్షన్లకు ముందు కాని తరువాత కాని ముఖ్యమంత్రిగారు చేసిన వాగ్దానాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. అయ్యో, గత 85 సంవత్సరాలనుంచి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వంశధార ప్రోజెక్టును పూర్తి చేయలేదా. అది ఏమీ అన్యాయం, ఏమీ క్యూరత్వం, నేను అధికారంలోకి వస్తే ఒక సంవత్సరంలో దీనిని పూర్తిచేసి ఈ జిల్లాను సస్యశ్యామలం చేస్తామని వాగ్దానం చేసారు. అది ముఖ్యమంత్రిగారు మరచి పోయారా? లేక వారి హామీలను పట్టుచేసి వారిని ప్రజలు దుమ్మెత్తి పోయాలని పైనాన్న మినిష్టరుగారు ఇది చేసారా? చీఫ్ సెక్రటరీని, లా సెక్రటరీని పంపించి టుగా పైనాన్న మినిష్టరును పంపించి వేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారు అనుకుంటున్నారా? రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపట్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం చిన్నచూపు చూస్తున్నదని, వివక్షత చూపిస్తున్నదని మీరు అంటున్నారు. మీరు అ నాడు టల్లకోసం ప్రజలను రెచ్చగొట్టిన పరిస్థితి మరచిపోయారా? వెనుక బడిన శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలో ఆనాడు ఒక పోసిన అదరణ అంతా మరచిపోయారా అని అడుగుతున్నాను. నా నియోజక వర్గం, ప్రక్కన ఉన్న నియోజక వర్గం కరువుకాటాకాలకు గురి అయిన ప్రాంతాలు. నాగావళి వరదలకు పోగి పోతుండటం గురించి ఆయన ప్రస్తావించారు. దీనివల్ల ప్రతి సంవత్సరం వస్తున్నటువంటి నష్టాలను పరిష్కరించడానికి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానికి లేక పోయిందా అని అడిగారు. అటువంటిదానికి ఈనాడు ముఖ్యమంత్రి గారు ఏమీ కేటాయింపులు చేసినట్లు కనిపించలేదు. అటువంటప్పుడు మీరు ఎందుకు వాగ్దానాలు ఇస్తున్నారు. వాగ్దానాలు ఇమ్మని మేము అడుగు లేదు. వాగ్దానాలు ఇచ్చారు. ఈ తెలుగు దేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఇరిగేషను శాఖ మంత్రిగారు స్వయంగా వెళ్లి కొన్ని ప్రోజెక్టులను చూసాడు. వారు శాశ్వతంగా కరువు నివారణ చేయాలనే ఉద్దేశంతో ముఖ్యంగా కళింగ రిజర్వాయరు, డబల్ సింగు రిజర్వాయరు, రామోదరసాగర్ రిజర్వాయరు చూసారు. వాటిని ఈ సంవత్సరం ప్రవేశ పెడతామని ఆన్నారు కాని బడ్జెటులో వాటి గురించి ఎక్కడా కనిపించడం లేదు. ఏమి చేయాలి? ప్రజలమీద మీరు చూపించిన అదరణ అంతా పట్టి బూడితమని, చెప్పిన వాగ్దానాలు అన్నీ కల్లలోలి వని నేను చెప్పకతప్పదు. బడ్జెటులో పాయింటు 5% అయిపో

శ్రీ కాకుళం జిల్లాకు ఇప్పుడు కేడరుకున్నా రాని అడుగుతున్నాను. ఇప్పుడు మీరు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఏ విధంగా దుయ్యబడుతున్నారో అంతాన్నా శీఘ్రంగా చేస్తు. శ్రీ కాకుళం జిల్లా ప్రజలు దుయ్యబడతారని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో తప్పకుండా మా జిల్లా తెలుగు వేళం పార్టీ కానకాభ్యులు నాతో కలసి వస్తారని అనుకుంటున్నాను. మీరు అలాగే ఆ జిల్లాలోని ప్రజలను విప్లవ విరులుగా నయాచేయారు. నాని అవేళం చల్లారకముందే ఆ ప్రజల కోరికలు నిర్వహించే ఆ అవేళాలు వెలువై మా మీదికి ఉరకే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి ఇప్పటికైనా ఈ ప్రభుత్వం ఆ జిల్లాకు ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చాలని మనవి చేస్తున్నాను. కేవలం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని దుయ్యబట్టే ఈ ప్రభుత్వం రూరల్ ఎలక్ట్రీఫికేషనుకు వస్తున్నటువంటి డబ్బును సర్వీసియోగం చేస్తున్నదా? ఎన్ఆర్ ఇని క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బును సర్వీసియోగం చేస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను. నాటిని సర్వీసియోగం చేసి ఇంకా ఎక్కవ అడిగితే చాటుకుంటుంది. నానియోజక వర్గంలో రూరల్ ఎలక్ట్రీఫికేషన్ స్కీము పారంపర్యం 4 సంవత్సరాలు అయింది. ఈ సంవత్సరం నిధులు లేక ఫ్రీజ్ పెట్టడం వల్ల అగిపోయాయి. ఒక్క పోలు కోసం అగ్రికల్చరల్ కనెక్షన్లు ఇవ్వని సంవత్సరాలు ఉన్నాయి. ఎలక్ట్రీఫికేషన్ బడ్జెటు వస్తుంది, అగ్రికల్చరల్ వాపు పెట్టుకు కనెక్షన్లు ఇచ్చి వేస్తామని చెబుతున్నారు. మ.దవ ప్రకృతే ఉన్న రైతులు తరతరాలు పెట్టుకుంటే ఇంకవరకు ఇవ్వలేదు. వట్టేమను చెర్మన్ గా కానవ నభ్యులును వేళారు. ఆ సంవత్సరంగా ఆ రైతులు ఆ మీటింగులో అడిగితే బడ్జెటు లేదు, మీరు ప్రభుత్వాన్ని అడిగితే అది అడిగారు. ఇంకా ఉన్న పోలు వేసి కనెక్షన్లు ఇవ్వలేని దుస్థితి ఉన్నామని అది. నానియోజక అనుకుంటున్న ప్రభుత్వం ఎన్ఆర్ ఇన్ స్ట్రీయితుతో ఎంత వాడుతు పోయిందినది సేవలు అందిస్తు ఉన్నాను. ఎన్ఆర్ ఇన్ డిమాండులకు ప్రజలు ఏమంటారో ప్రజల తగ్గరకు తగ్గి రైలు ఎంజీని వస్తామని అన్నారు. దానిని పోస్టర్లు వేసి క్యాపెల్లు తయారుచేసి ఎంతో ఖర్చుపెట్టి రెజిస్ట్రేటర్లును వంపించారు. రెజిస్ట్రేటర్లుకు డబ్బులు కూడా ఇచ్చి వంపించిట్లు వింటున్నాము. ఆ ప్రభుత్వం డబ్బో, పార్టీ డబ్బో మాకు అవసరం. అది ఎంతవరకు నిజమో తెలియదు. నిరుద్యోగులను రెచ్చగొట్టి ఎక్కడ కుర్చి భాళి ఉంటే అక్కడికి వెళ్లి కుర్చిని పని చేయండి, లేవటమంచి ఆ ఉద్యోగం మీదే ఆశేవిధంగా రెజిస్ట్రేటర్లు మాట్లాడారు. ఆ విధంగా ప్రజలను రెచ్చగొట్టారు. ప్రజలు యిచ్చి శీఘ్రమేరకే వారు కోరిన కోరికలు ఇచ్చారా? దీనివల్ల ప్రభుత్వానికి అదనంగా ఎంత ఖర్చు అయింది? మొదట్లో అర్థి నెన్నును విత్ దా) చేస్తే చాలు అర్థికవరమైన కోరికలు మీము ఏమీ కోరడం లేదని ప్రభుత్వోద్యోగులు అన్నారు. అలాడు ప్రజలకు కలిగిన అనాకాగ్యానికి వస్తుం ఎంత అది తెక్క వేళారు? స్ట్రీయితు ఏరియేతుకు వం పెప్పెల్ లివుగా ఇప్పుడు వల్ల వచ్చిన వస్తుం ఎంతో అదనంగా కనెక్షన్లు ఇవ్వడం వల్ల రైతులకు కమిట్ మెంటు ఎంతో రెచ్చామని కోరుతున్నాను ఈ వేళం ప్రజల అభ్యులు కలిపించుకోనే నభ్యులు వచ్చింది. ఈవేళ ఇంకా నిర్యోధ్యు వచ్చి కాదు మీరు ప్రభుత్వమును మన గొప్ప

పోయిందో చెప్పడానికి చాలా విచారస్తున్నాను. హాసులో నిన్ను, మొన్న జరిగిన సంఘటనల గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. గౌరవ శాసనసభ్యుడు గోపాల్ దై ఎమ్మెల్యేస్ క్వార్టర్సు లో జరిగిన ఇన్సిడెంటు గురించి స్టేట్ మెంటు చేసే సమయంలో జరిగిన గొడవవల్ల మీరందరూ దానిని వినలేక పోయారు. నుక మళ్ళీ చదువుతానని మరునాడు సభలో చెప్పారు. కౌన్సిలర్స్ కౌన్సిల్ లోకి వెళ్ళి నేను అక్కడ లేను, నాకు ఏమిటి తెలియదు అని వప్పుగా చెప్పవలసిన అవకాశం ఏమీ వచ్చిందో ఇది నాకు వప్పుదారిన పట్టించడం కాదా అని అడుగుతున్నాను.

5-50 p. m.

అధ్యక్షా, పరిశ్రమల విషయంలోకి వచ్చేప్పటికీ ఏదో అభివృద్ధి సాధిస్తారు, సాగిస్తారని చెప్పి నమ్మకం మాకు ఉండేది. మీరు ఏదో ఘన కార్యాలు సాధిస్తానని మేము ఆశించాము. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రి మొదటిలో యిచ్చిన స్పీచ్ లు సమ్మి నిజంగా మోసపోయిన వాళ్ళలో నేను ఒకడిని అనుకుంటాను. ఎందుకంటే అంతగా నమ్మిన వాళ్ళు చాలా మంది ఇంకొకరు ఉండరు అని, చాలా చిత్త శుద్ధితో ఆములు పరుస్తారని, అనుకున్న ప్రతి ఒక్క మాట అన్న మాట తప్పదు అని, చెప్పే మాటలు అన్ని కూడా అమలు జరిపిస్తారు అనుకున్నాను కాని ఈ పరిస్థితిలో మా జిల్లాలో సగములో ఉండి పోయినటువంటి ఈ పరిశ్రమలకే దిక్కు మొక్కు లేని పరిస్థితులలో కొంత పరిశ్రమలు ఎక్కడనుంచి వస్తాయో ఎలా వస్తాయో తెలియదు. మరియు భావనవాదు ఫిషింగు వోర్పరుకు గతములో కొంత పని జరిగింది. కొంత ఇన్ వెస్ట్ మెంటు జరిగింది గాని బడ్జెట్ లో ఎక్కడా కనిపించడంలేదు. దీని సంగతి ఏమిటో కనీసం ఆర్థిక మంత్రిగారు పట్టించుకోవాలని మనం చేస్తున్నాను. అలాగే నావడ దగ్గర కాస్ట్ గోడా ఫ్యాక్టరీ గతంలో శాంతిని చేయడం దాని గురించి బోలెడంత పట్టినట్టి జరగాడం దానికి లాండు ఎక్వయరు చేయడం ప్రెలిమినరీస్ అన్నీ అయిపోయాయి, అధ్యక్షా, ఇంతవరకు అది అమలు పెట్టే అవకాశం ఎక్కడా కనబడడంలేదు. అలాగే యేర్లూ మిల్లు అయితేనేమి జూట్లు మిల్లు అయితేనేమి ఇంకా చాలా ఫ్యాక్టరీల విషయంలో గతంలో ప్రారంభింపమని చేయించడం వంటివి అన్నీ పూర్తి చేయిస్తారని చెప్పి ఈ బడ్జెట్ లో ఎక్కడా కనబడడంలేదు. ఎందుకంటే చాలా విషయాలు హామీలు ఇచ్చారు, చాలా చేస్తారని చెప్పి మేము ఆశించాము కాబట్టి గతములో ప్రారంభించినటువంటిది అయినా పూర్తి చేయాలి. అధ్యక్షా, ఫండ్స్ స్క్రీక్ చేయడం వల్ల గ్రామంలో జరుగుతున్నటువంటి పనులు ఆగిపోయి ఎంత సవ్యము వచ్చిందో అవలు ఈ ప్రభుత్వానికి అర్థము అయినట్లు లేదు. విజంగా ఈ మంచి నీటి సమస్యకు పీరుస్తారనుకున్నటువంటి ఈ ప్రభుత్వం ప్రొటెక్టెడ్ చాటర్ సెల్లయ స్క్రిమ్స్ అమలు జరుగుతున్నటువంటిది ఎంతో బిగ్గరుగా స్పీడుగా జరుగుతున్నటువంటి మండపా. రంగోయి, బున్ సారిపురం లాంటి ఈ స్క్రిమ్స్ అన్నీ కూడా మధ్యలో ఆగిపోయి ఎందుకూ పనికిరాని స్క్రిమ్ముగా తయారు అయి ఉండి పోయినాయి. అధ్యక్షా, ఓడి అంతా కేవలం ఒక చెడు విధానం వల్ల, ఒక తప్పుడు ఆలోచనా విధానం వల్ల ఈ ప్రభుత్వం తాబాకు తప్పుడు విధానాల

వల్ల ఏర్పడినటువంటిది, జూన్ 30 కల్లా ఎక్కడవడిక అక్కడ ముచిటి పెట్టుకోని పరిస్థితిస్తాము అన్నారు కనీసం చెడిపోయిన బోరు వెల్చుని రిపేరు చేసే పనితో లేనటువంటి ఈ ప్రభుత్వం ప్రతిబోట ప్రతి సంవత్సరం ఎలా ఇచ్చేలాంటి నాకు అర్థం కావడంలేదు. కనీసం చెడిపోయినటువంటి బోరు వెల్చుని రిపేరు చేయించి అయ్యా అంటే మాకు డబ్బు లేదు బడ్జెట్ లేదు అని ప్రభుత్వం అంటే ఇక ఎలా కావాలి. కేవలం మాట్లాడితే పెంటర్ మీద చెప్పడం చిట్టచి ఇక అంకితం అంటే ఏమీ లేదు. దీని కోసం కూడా పెంటర్ ఇచ్చిన డబ్బు కూడా ఖర్చు పెట్టకుండానే ఫండ్స్ ఫ్రీజ్ చేయాలి అని, ఇది అంతా మెజిక్ చేయాని గతంలో ఇప్పాగు డెఫిసిట్ బడ్జెట్ మాకు వస్తుంది. రూ. 100 కోట్లు, 150 కోట్లు డెఫిసిట్ బడ్జెట్ వస్తుంది అని కాని ఈవేళ సర్వేస్ మాపించారు. రూ. 87 కోట్లు చాల సంతోషం. కాని నాట్ ఎట్ ది కాస్ట్ ఆఫ్ అదర్ డెవలప్ మెంటు ఓక్సివిటీస్ ఆఫ్ ది సొసైటీ ఈవేళ డ్రింకింగు వాటర్స్ గాని ఇన్ఫ్రీజ్ వర్క్సు గాని స్టాంపు చేయడం గురించి నేను చెబుతున్నాను. మా ఒక్క పరియంలోనే ఎన్ని బ్రెడ్జిస్ సగములో ఆగిపోయాయి, ఎన్ని ప్రోజెక్టులు సగములో ఆగిపోయాయి, ఎన్ని ప్రాజెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ స్కీములు సగములో ఆగిపోయాయి ఎన్ని రోడ్లు సగములో ఆగిపోయాయి. ఇవి అన్నీ పూర్తిచేయగల స్థితిలో ఈ ప్రభుత్వం ఉందా అని నేను అడుగుతున్నాను. కాని బడ్జెట్ లో ఎక్కడా ఒకటి కూడా కనబడడంలేదు. ఇవి అన్నీ చూపించకపోతే రేపు ప్రొద్దున మళ్ళీ జిల్లాకు వర్షపవ్వుడు ప్రజలు మాత్రం తప్పనిసరిగా ఇవి అన్నీ నిలదీసి అడిగే పరిస్థితి వస్తుంది. ఇలాంటిది చాలా ఉన్నాయి.

శ్రీ టి. శీతారాం (అమరావతి) :—అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్ర బడ్జెట్ పై వాడెండ్ల భాస్కరరావుగారు ప్రతిపాదించిన బడ్జెట్ ను నేను హృదయపూర్వకంగా సమర్థిస్తూ తెలుగుదేశం పార్టీకిగల చిత్రశుద్ధిని ప్రతినిధిస్తున్నది ఈ బడ్జెట్ అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రాష్ట్ర ప్రగతికి సగటు మనవి సముద్ధరణకు అడుగు వర్గాల సంక్షేమానికి ఈ ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహకుడిగా అంకితమైంది అన్న సగ్గునాగాన్ని నిరూపిస్తుంది. సోదర ప్రతిపక్ష పక్షపక్షులు చేస్తూ ఉన్నటువంటి విమర్శలను అన్నిటిని కూడా వింటూ ఉంటే నాకు ఒకటి నిమిషా ఉంది. అడిగే వాడికి చేప్పే వాడు లోకం అని. శాస్త్రవేత్త ఈ రాష్ట్ర ప్రగతి కోసం వనరులు సమకూర్చుకని ఈ విధమైన విధానంతో ప్రజా శ్రేయం కోసం ఒక బడ్జెట్ ను రూపొందించాలి అనుకున్నటువంటి ఒక వ్యక్తి చేసినటువంటి దానిని సహేతుకమైనటువంటి విమర్శ అయినప్పుడు తప్పనిసరిగా మనం సహించాలి గాని అలా కాకుండా ఈవేళ ఈ బడ్జెట్ పై కేవలం విమర్శ చేద్దాము అనేటటువంటి దృష్టితో చేయడం చాలా విచారకరం. రాష్ట్ర ప్రగతికి మార్గాన్ని మగమం చేసే పరిశ్రమలు వ్యవసాయ రంగాలకు కేటాయింపులు పెంచడం జరిగింది, గత ఏడాది బడ్జెట్ కన్నా ఈ ఏడాది బడ్జెట్ లో పరిశ్రమలకు కేటాయింపులు మూడు శాతం పెంచడం జరిగింది, అలాగే వ్యవసాయానికి అరసరమైన పేద్యపు నీటికి ప్రతిపాదించిన ట్యాక్ ఇవ్వటం బడ్జెట్ లో కేటాయించిన మొత్తంకన్నా 80 కోట్ల రూపాయలు

5-40

పెంచడం జరిగింది. కానీ అది చాలదు. దానిని పెంచాలని నటుడంటి అవకాశం ఉందని ఆర్థిక మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. అలాగే మృత్యుకం వస్తున్న రేటు పెంచుతున్న వయంలో సామాన్య ప్రజలకు ఉపశాంతి మైత్రీ కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం వస్తులు పెంచకపోవడమే గాక విజ్ఞాన సూచనల ప్రకారం విజ్ఞాన మేరకు 12 రకాల వస్తువులపై పెంచిన అమ్మకం వస్తు తగ్గించడం జరిగింది. ప్రజల ఆధి ప్రాయానం గౌరవనీయులైన ప్రతిపక్ష సభ్యులు చేసిన సూచనలను మన్నించడం జరిగిందని కూడా ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను మరియు సభ్యులు చాల మంది చెప్పడం జరిగింది. మొన్నను ఒక మాజీ ముఖ్యమంత్రి అంజయ్యగారు ఈ ప్రభుత్వం కేవలం రద్దుల ప్రభుత్వం అని అన్నారు. నిజమే అయినది క్రితైస్ స్వయంతో ఖర్చుల ప్రభుత్వంగా పెంచుకుంటూ పోయింది. మనం అవసరం మేరకు ఉచుకుంటూ కొన్నిటిని రద్దు చేసుకుంటూ రావడం జరిగింది. అది కాస్త బాధ అనిపిస్తున్నదేమో. అది కామన్. ఎందుకంటే అయిన అట్లా చెప్పడం అక్కర్లేలేమీ కాదు. ఆయన చెప్పాలి అనుకున్నారు చెప్పినారు. అలాగే మన పోషక సభ్యులు మజ్జి వారాయణరావుగారు ఇప్పుడే శనివార్లు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో డిటార్ సింగ్ కళింగదళ ప్రోత్సేఖులకు శత్రుస్థాపన చేసి ఒక గూఢచుర్యం చేస్తున్నామని అనేటవంటి ప్రభుత్వం ఇంజనీరుకు ఏమీ చేయలేదని అంటున్నారు. చేసుకూడగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. మరి ఇన్వెక్ట్ నుంచి కాంగ్రెస్ లో ఇన్వెక్ట్ మంత్రిలు తప్పని పనిగా ఆ జిల్లాంచారే ఉంటున్నారు. ఇదివరకు ఆ ప్రోత్సేఖులు ఎందుకు పూర్తి చేయలేదు? మరి అనాడు లేనటువంటి మళ్ళీ ఈనాడు జగ్గపాటిగా నిన్నగాన మొన్న గి మాసాలుగా ప్రభుత్వం కేసులు చేసి పునాది చాలా వేసి కూడా ఈ రోజు దానికి రూపకల్పన చేయాలి అన్నటువంటి ఆలోచనలో ఉన్నప్పుడు సోదర సభ్యులు ఇలా ఆరోపించడం చాల అక్కర్లేకరంగా ఉంది. మరి అలాగే కిలో రెండు రూపాయలు బియ్యము, ఏడే డే మీల్స్ స్కీములు ఈ ప్రభుత్వం చేపడుతూ ఉంది. మరి ఇవన్నీ చూసి ఇంటికి ఒక ఉద్యోగం ఉంటే ఒక ఉద్యోగం ఇస్తామని ఇందిరాగాంధీగారు ప్రకటించారు. ఇది అన్ని చూసి పులిని చూసి పక్క చావలు పెట్టుకున్నట్లు ఉంది. మరి ఈ వేళ రామారావుగారు చెప్పారు అంటే ఆయన కూడా తప్పకుండా ఆచరణాత్మకంగా ప్రజల మధ్యకు పోయి తమ యొక్క నిర్ధారణలు ప్రకటించుతూ వస్తున్నారు. దాని మేడమ్ గారు చెప్పి చెప్పి 20 సంవత్సరాల కాలంనుంచి చాలా చెప్పారు. అది అన్నీ కూడా ఎక్కడికి వెళ్లాయో. ఏమి అయ్యాయో దానికి ప్రజలే తీర్పు చెబుతారు.

5-00 p. m. మరి అలాగే చాల మంది ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఈ రోజు చెబుతూ ఉన్నారు. మీరు అట్లాగే ఉంటే, మీరు అట్లాగే చేస్తే మీకు కూడా కాంగ్రెసును పార్టీ గతి పరుగుండని అన్నారు. అల్లెరైట్ మేము తప్ప చేసిన నాడు తీర్పు చెప్పడానికి ప్రజలు ఉన్నారు. ఈ ప్రభుత్వం చేసింది యేమిటి? చేయనిదేమిటి అన్నది ఆలోచనచేయకుండా కేవలం విమర్శ చేయాలనే ఆలోచనతో చేయడం అంత మంచిది కాదు. విన్నవే మన ప్రతిపక్షం వారు చెప్పినారు. యేమని అంటే ఒక మంత్రిగారి దగ్గరకు వెళ్లేటే. అని, ఆ విషయం చూస్తానని, యింకొక మంత్రి గారు దగ్గరికి వెళ్తే బాధించుకునేవారని అన్నారు. ఆఖరికి మన కావన

విచారకరం. ఈ వర్గీకరణలో ఎంచిన పద్ధతి కోసం నారాయణరావుగారు సెలవిచ్చేసారు. మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో యీ డౌబ్ట్ యేరియాలో ఖర్చు అయిందని అనుకుంటే-అది మంద, సోంపేట కాళిబుగ్గ, యిచ్చాపురం తాలూకాలలో జరిగింది. అయినా యీ ప్రభుత్వంలో మేము సరే కానివ్వండి, అక్కడ కాంగ్రెసు ఎం.ఎల్.ఏ. ఉన్నారు. మా తెలుగుదేశం కానన సభ్యులు మేము యేదో చేస్తున్నామనే అంటారనే ఆలోచనతో అట్లాగే కానివ్వండి అన్నాము. సోదర కానన సభ్యుడు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మేము కలెక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళి మకు యేమీ రిగ్గిలు రావడం లేదు. అక్కడ ప్రజలు మా మీద తిరుగబడుతున్నారని అంటే, లేదు అక్కడ డౌబ్ట్ యేరియా యెక్కువ ఉంది, కనుక వారికి యెక్కువ కేటాయించడం జరిగింది. ఆయన అట్లా మాట్లాడడం సమంజసం కాదు. ఇదే సమయంలో ఆర్థికశాఖామూల్యలుగారికి ఒక విషయం మనవి చేయాలి. ఈ బడ్జెటు మొత్తం చూస్తే మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వంశధార గురించి యెక్కడా కూడా ప్రస్తావించకపోవడం చాలా విచారకరం అనాడు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు వచ్చినప్పుడు మా జిల్లా వారు యీ వంశధార ప్రాజెక్టు గురించి యెక్కో రోజుల నుంచి కలలు కంటున్నారని చెప్పినాము. మా శ్రీకాకుళం జిల్లా వెనుకబడిన జిల్లా అంటే గత ప్రభుత్వం కూడా మా శ్రీకాకుళం జిల్లాను వెనుకబడిననం చూపుతో చూడడం వల్ల మేము వెనుకబడిన వాళ్లము అయినాము. మా శ్రీకాకుళం జిల్లా వెనుకబడిన జిల్లా అని యెట్లా చెప్పగలము? ఒక ప్రక్క వికాసమైన తీర ప్రాతం ఉంది. మరొక ప్రక్క బ్రహ్మాండమైన వన్య సంపద ఉంది. అంతేకాకుండా 4 నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. అవి నాగావళి, వంశధార, మహేంద్రతనయ, బహుదానదుల; యిన్ని వనరు ఉండి కూడా మా జిల్లా వెనుకబడిన ఉందనే అంటే అందుకు కారణం గత ప్రభుత్వం 25 సంవత్సరాలుగా చిన్న చూపు చూడడమే లేదు. ఈనాడు కూడ నాటి గురించి యీ బడ్జెటుకో శోకపోవడం విషయం పైన కాననసభ్యులతో యేకీభవించ తప్పడం లేదు. రాజకీయంగా శ్రీకాకుళం జిల్లా చరిత్రను ఒకసారి తిరగవేసి చూడండి. మేము యెప్పుడూ కూడా ప్రతిపక్షానికే ఓటు వేసినాము. ఎందుకు వేసినామంటే మా ప్రాజెక్టుకు విషయంలో కలలు నిజమవుతాయని అనుకున్నాను. కాని గత 25, 30 సంవత్సరముల నుంచి మేమెప్పుడూ కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగా ఓటు వేసినా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో మా జిల్లా వెనుకబడినతనమే జరిగింది కాని అభివృద్ధి జరగలేదు. ఇప్పుడయినా మా జిల్లా అభివృద్ధి చెందుతుందని అనుకుంటున్నాము. దీనికి ఓట్ ఆన్ ఎక్కుంటున్నామని దీనితోను కేటాయించింది కేవలం ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు ఖర్చులకే సరిపోదు. కాబట్టి శ్రీకాకుళంలో వంశధార ప్రాజెక్టుకు సత్వర నిర్మాణానికి వెంటనే ఫండ్స్ వెంచాని కోరుతున్నాను. ఈనాడు వినోదపు వస్తు పెంపుదల ప్రతిపాదనకు ఒక్కసారిగా విమర్శలు చేస్తున్న వారు ఒకసారి కొన్ని వాస్తవాలు గమనించాలి. ఈ ప్రతిపాదనలో సామాన్య ప్రజలకు యెక్కువ భారం లేకుండా తగు జాగ్రత్త విధ్వహించు టిక్కెట్టు రేట్లు సవరణలు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. దీనివల్ల ప్రభుత్వానికి ఆదనపు అదాయం లభిస్తుంది. ఇటువంటి

పరిస్థితులలో ఢియేటర్ల యజమాన్లు లకు ప్రయోజనం చేకూర్చడానికి యీ ప్రతిపాదన చేసినవారనడం యెంత సబబు? ఈ విషయపు విన్నవనములలో నుమారు 900 పేర్లుంటు స్థానిక సంస్థలకా అధిమంది. అదనపు అగివృద్ధి వధకాల కొరకే యీ వధకం అత్యంత తప్పసామాన్యనిపించె అదనపు భారాన్ని మోపడం ఈ ప్రభుత్వం యొక్క అత్యంత కాదని మనవి చేస్తూ సె.పు సీనుకుంటున్నాను.

ప్రముఖ మల్లు పుస్తకాభివృద్ధి:—అధ్యక్షా, ఈ అధికార స్థానం యొక్క మహిమ యేమో కాని అక్కడికి రాగానే అలోచనలు ఆవిష్కరించి, స్వస్వాత్మక శక్తిని కోల్పోయి, అధికారబంధురంలో కూడా కొట్టుకుపోయేటట్లు ఉన్నాడు. ఇది గతంలో వీరు అక్కడ ఉండగా యిత్రే ప్రదర్శితం. వృద్ధుల వారిని విమర్శించి ఇది వాగ్దానాలను, కోటలను దాటి వెళ్లి గంతులు వేసిన వారు చాలా చురుకుగా మొట్ట అసంబద్ధిలో తమకు శామ అయినా సరే విమర్శించుకున్న వారు ఈ నాడు యెవరు విమర్శించినా విమర్శించడానికే నైతిక హక్కు లేదని ప్రశ్నించేటట్లు మట్టి అజ్ఞానంలో పడిపోయినందుకు విచారించున్నాను. ఈ బడ్జెటు విషయం చూస్తే, ఈ బడ్జెటు సంస్కృతి కరంగా లేనిది అంటే అంత కోపానికి యెందుకు వస్తారు? బడ్జెటు సంస్కృతి కరంగా లేదని అంటే కోపమెందుకు? ఒక ప్రశ్నత్వము ఎన్నికైన 6-10 p. m తరువాత తాను చేసుకోవలసిన అంశవా ఐదు ఏండ్లు మనము పుటామని. ఈ ఐదు ఏండ్లలో రాష్ట్ర అభివృద్ధి ఎంతవరకు సాధించగలమనే అంశవా రాజానికి దా? ప్రశ్నత్వ శక్తులను విమర్శించడం సామాన్యంగా క్రింద పున్నప్పటికీ చేస్తాము. అని వారు అధికారముతోకి రాకముందు చేశారు. అధికారములోకి వచ్చిన తరువాత పరిశీలన చేసుకొని, కాస్తోయేంగా వారు యిచ్చిన వాగ్దానాలన్నిటినీ పేర వేర్చాలని అవటు లేదు. తోడుగా అలోచిస్తే అన్ని వాగ్దానాలు నెరవేర్చలేదు. ఈ రోజు అయినా ముఖ్యమైన మార్పులను తీసుకొని రాకపోతే పాతవారివలె, పదచరణ చేస్తే కొత్త మార్పును తేవటం సాధ్యము కాదు. మీరు కూడా చారిత్రికంగానే చెప్పితే, 30 ఏండ్లు అయినా సరే మీ ద్యేయాన్ని సాధించలేదు. అందువల్లనే గమనించి మూలమలపు తిరగండి. ఈ తొలివమంచిది కాదు, ఈ తొలివమ వెళ్లొందని అంటున్నాము. అందులో తప్పేమీ? మాటగా వేనొక ప్రశ్న చేస్తున్నాను. ఎవరికి వీరు ప్రశ్నించరు? హరిజనుల భజన వారు చేస్తే, గిరిజనుల భజన వీరు చేస్తే, ఇందిరాగాంధీ భజన వారు చేస్తే, ఎన్.టి.ఆర్. భజన వీరు చేసి, ఓ లింగా అని అంటే తిరహాల జరుగుతుందా? ఈ బడ్జెటు పాతగానే ఉంది. కొత్త ఏమీలేదు. తెండు రూపాయలకు కే.జి రియ్యము కొత్తవా? దాన్ని అమలు జరిపితే సరిపోతుందా? సరిపోదు. కొత్త మార్పు రావలెను. మన రాష్ట్ర ప్రజలను స్వయం పోషకులుగా తయారు చేయాలి. దానికి 3-4 ముఖ్య ముఖ్యమైనవి చేయాలి. ప్రశ్నత్వ రంగములో ఉన్న అన్ని పరిశోధనలైనా వాటి కులకు యాజమాన్యం హక్కు యివ్వాలి. లాభాలు వ్యక్తి పోషించే ప్రశ్నత్వము కూడా లాభము చెందుతుంది. ప్రశ్నత్వ సంస్థలు వాళ్ళ వాళ్ళ

5-40

సీరింగునకు చించి భూములను దాచి, ఎత్తిపెట్టి వండించటా వుండడం వల్ల, ఉత్పత్తి పె్పుకొంటున్నది. అన్నది భూముల పూర్తిగానే పరిశోధన వల్లనే జీవామి జట్టలను తీసివేసి, దాన్ని పంచుకొని, నేలాది కుటుంబాలను ఆదుకోవచ్చుడలేండా? నే, స్వయంసోదకం ఏడవన్న బిచ్చగం. వారి కాళ్ళపై వాళ్ళు నీల దులయ. ఆ పని చేయాలి అక్కగుతున్నాను. మొట్ట పాంఠాకు పూర్తిగా వసతి కల్పించాలి అంటున్నాము. ఇది ఇస్తే, వాళ్ళ మిమ్మలను ఏమి అడగరు, వాళ్ళ బద్దలను వాళ్ళు ఏదించుకోగలరు, మహాహ్న భోజనము చాల్చు అడగరు. ఒదులలో వస్తున్న చెడతెలు చాల్చు మహాహ్న భోజనము పెట్టిన రరువార, ప్రతి జాతిలో నెల్లలు చిప్పి నేనెల్లలకొని, వందల మంది పిల్లలు మహాహ్నపు బడికి వెళ్ళుతున్నారు. ఎక్కడ కూడా ఇదే ప్రదర్శన. మీరేమి చేర్చించారు? ఒక గొప్పము కట్టి, భోజనము పెట్టి, అక్కడే చదువు చెబితే, ఒక ఆంధ్ర దేశపు ప్రతి తల్లి కని, అక్కడ పాఠేమంది, పోషించు అని? ఎవరి కోసము పోషిస్తారు? పోషించడమి ఆ టుంది. అందువల్ల ఈ బెడద లేరుండా, నేను చెప్పేది ఏమటంచే, ఆ భూములను జాతీయం చేసుకోండి. ఆ ప్రకారము జాతీయం చేసుకోండి. చారికి పని యిచ్చి, శ్రమించమనగి. ఆ పని ము ఇతరవాన్ని వాధించే దైర్య ముంచే ఆ పని చేయండి. మంచిది. పోనీ ఈ వాళ కాకపోతే, చెన్నై చేయ టానికి ఈ బడ్జెటులో అవకాశము కల్పించారా అంటే అది ఏమీ లేదు. మేము అడిగే మూల మార్పు ఇదే. పాత కాంగ్రెసు వాళ్ళు ఏదో తప్పిందరమైన మాటలు అయినా చెప్పి, దాచేసుకొనే వారు. వీరికి ఆ మాటలు కూడా చెప్పే దానికి రావడం లేదు.

కాంగ్రెసు వారు ఏ బడ్జెటులో అయినా మహిళా సంక్షేమం చెప్పేవారు. అందుకు ఒక మినిష్టరును పెట్టేవారు. అంటే వారు పూర్తిగా అన్నీ చేశారని నేను భుజాలు ఎగ్గవేయడం లేదు. ఎక్కడమునా ఒక జాంచాడి గాని, కుటుంబ సెంటరు గాని మొలలని అడగడానికైనా ఆస్కారము వుండేది. దానికివుడు గుండునున్న చుట్టారు. ఎవరు లుచ్చారు పీరికి హక్కు? అంధ్ర స్త్రీల ఆత్మ గౌరవమని చెప్పిని ఎన్.టి.రామారావు గారిని సూటిగా పిల్చివున్నాను. మొత్తము స్త్రీ సంక్షేమ క్షామ అత్తి నేస్తే, ఎవరి సంక్షేమమును చూస్తారు వీరు? అడిగే హక్కు నాకుంది. అయ్యా ఆంధ్రజాతి స్త్రీ ఆత్మగౌరవమని మంచి ఉద్దేశముతోనే చెప్పారు. ఈనాడు వారిని గురించి మాట్లాడే వారు దొరికారని నేను కూడా సంకోషించాను. కాని ఇప్పుడు అడపారుమెంటునే ఎలి వేగారు. ఈ సుదర్శ ఒకామేకు ఉద్యోగము యిప్పిస్తాను, అసెంబ్లీ సమయంలో రమ్మని అంటే మొన్న వచ్చింది. అమె ఆనాధ. అమె వచ్చింది. ఇక్కడ స్త్రీ సంక్షేమ క్షామ లేదు. అప్పుడు ఎక్కడకు పంపాలా అనే ప్రశ్న ఏర్పడింది. అప్పుడు ఒక మూలు దగ్గరకు తీసుకొనిపోతే వారేదో చిన్న పని యిప్పించారనుకోండి. ఈ విధంగా మహిళా సంక్షేమానికి చాలా డెబ్బ కగులుతోంది. ఆ సంక్షేమం మహిళలకు వాటు మంక్రసానులకు కిడణ యిచ్చేవారు. చాళ్ళకు పైదర్శ క్షామ

నుండి మందులు సప్లయ అయ్యేవి. ఆనాటి మంత్రిసానులు కొడవలితో బొడ్డు కోనే గట్టి ఇప్పుటికి మిగిలించి. వారికి సప్లయ అయ్యే మందులతో కొత్త మార్పు ఏమీ లేదు. ఇప్పుడు స్త్రీ పంజేను కాఖను ఎత్తి చేయడం చాలా అన్యాయమని పేను భావిస్తున్నాను. దానిని సీరియస్ గా ఆలోచించి. ఈ బడ్జెటు వెర్షన్ లోనే దానిని తిరిగి పెట్టాలని కోరుతున్నాను

ప్రజా కీర్తికాన్ని దహిస్తున్న మరొక విషయం వుంది. సారా వ్యాపారం దానివల్లా క్రాగ్రి. కల్లి ఎవరో, భార్యలవరో, పిల్లలవరో తిరిగిని సర్టిఫికేట్ వల్ల సీమలతో కొట్టుకుంటూ వుంటే, తెల్లవారులూ పంచాయితీలు అరుగులూ వుంటే మూడల్లో పోతున్నాము. భర్త కాను తెచ్చిర నాలుగు రూపాయలతో క్రాగ్రి. భార్య తెచ్చిన రెండు రూపాయలతో గండి క్రాగుతున్నాడు. దీన్ని కృత్రిమం చేసి నిరోధించాలి. ఏ పార్టీ అయినా అధికారము లోకి రాగానే పార్టీ ప్రాతినిధ్యము అవుతుంది. ప్రజలు ప్రధానము కాదు. గణములో నిధానము ఇప్పుడు కూడా కొనసాగుతున్నది.

మనలెప్పుడు ఎన్నుకొన్నది సజలు. మనము ప్రజా సోలిసిడులము. ప్రజా ప్రతినిధులను పేదానికి బద్దలుగా, పార్టీ ప్రతినిధులను చెప్పడం ప్రారంభము. ఇక్కడ డి.పెన్స్ చేసుకొని, బయట పోయి తరువాత. ప్రజలకు పేద చేయవలసి వస్తే, కొంత దుండెక్కి మూడ మే ఆ సేవ పరిమితమై. కొంతమంది ప్రతినిధులుగానే వెళ్ళామని అయ్యే దురాభిప్రాయం. ఇప్పుడు కొనసాగుతున్నది. ఈ దురాభిప్రాయాన్ని అడ్డుకోవాలి నిర్ణయ చేస్తున్నాను. వార్షిక పార్టీ అరుగులవల్ల దురాభిప్రాయాన్ని అడ్డుకోవాలి. వాటినుంచి బయట పో ప్రజా ప్రతినిధులుగా ప్రజలకు సేవ చేయాలి. క్లెయిరుగేజు వార్షిక పార్టీ గా ఏ చేస్తున్న బజనలు చేసుకుంటున్నారు. కానీ రెంకటరత్నంగారు చెప్పినట్లు ప్రజలకు ఏదో 6.20 p.m చేసామని సంతృప్తి పడి కూర్చుంటే యితముందు ఏమీ చేయలేరని అన్నారు వారు చెప్పినది నిజం. ఆ నిజాన్ని యిక్కడ ఒక్కొక్క కాపవలకులకు అన్వయించుకొని యీ బడ్జెటును సమయంలో వారు ఆకాళంగం కలిగిందో, వారు ఆ కున్న ఆయా అనుబంధంగా యీ బడ్జెటు ఉదా అనేది అత్యధిమర్క చేసుకోవాలి. యీ విషయంలో కాళంగం చెందినది నేటి ప్రమేన సమయం చెప్పక వచ్చదు. తెలుంగాళ్ళ రైతులో రాయవడే విధంగా పోవంపాడు ప్రాంతానికి ఏక తోయింపాలో కూడా వివరాలు యిక్కడ శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు చెప్పలేను. ఎక్కువ శక్తు ఆ ప్రాంతానికి అర్హుడేయడానికి విరాళించారు. ఇక్కడ రైతులు ఆంధ్రోకనకు పూనుకొని రైతు ఆ రైతులే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం యొక్క ఆ మ తెలుపారశ్చి మనవి చేస్తున్నాము. వారు ఆచరణ విరాళం దీక్షలు కూడా చేయ దానికొకూడా సునిధులే ఉన్నారు. మేము కూడా యీ అంశంలో మా సీటు కూడా వదులు కోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఏమైనా ఇది రా గిరిధివచ్చి అయినా ఎవరు దిగివచ్చి అయినా కానీ గూ పోవంపాడు ప్రాంతానికి చేపట్టాలి. అధికారికంగా యీ విషయంలో ఒక విధ్యయం తీసుకొని తెలుకాని అతిమన్నామి అని పేను ఒక సూచన చేయదలచుకున్నాను నా సూచనను తెలుగుదేశం

5-40 F

యితర సభ్యులూ కూడా జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. మన ముఖ్యమంత్రి రామారావుగారు ఆ విధమైన కాషాయ వస్త్రాలు కట్టుకుంటే ప్రజాప్రతినిధిగా అది సరైన పద్ధతి కాదని వినబడేస్తున్నాను. ఎందుకంటే ప్రజల దినచర్యమీద కూడా ఆ ప్రభావం వడే అవకాశం ఉంది. రీ కోట్ల ప్రజలకు ఆయన ప్రతినిధి, అందువల్ల వారి దినచర్య, వేషము కూడా అదర్శవంతంగా ఉండాలి. గౌరవ బుద్ధుడు కాషాయ వస్త్రము ధరించాడంటే ఆయన రాజ్యమును వదిలివేసిన సన్మాని. అందుకే ఆ వేషము ఆయన వేసుకున్నాడు. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రి గారు యీ సన్మానమును పుచ్చుకొని కాషాయ వస్త్రములు ధరిస్తే అది ఆయన కర్తవ్యమును వదిలేడిగా ఉన్నది. అది సమంజసము కాదు. సమర్థవంతమైన పాలకులకు సన్మానవేషం ఉగదు. అందువల్ల ఆ వేషము వేయవద్దని ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను, సన్మానిగా వేషము వేసినందువల్ల అది ఒక పిచ్చిగా అనుకరణ చేద్దామని ఎవకునేవారు తయారు అవుతున్నారు. దేవుని గుళ్ళలో చిడతలు పట్టుకొని భజనలు చేసినంతమాత్రాన ఏ ప్రజా సమస్య పరిష్కారం కాదు ఇక్కడ అందరి సభ్యులను కూడకట్టుకొని మాత్రమే ప్రజా సమస్యలు పరిష్కారం చేయాలి. తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రజల తీర్పుతో బలంతో వచ్చింది కాబట్టి ఆ బలాన్ని ప్రజాసమస్యమీద కేంద్రీకరించి వారి పార్టీ గౌరవమర్యాదలను, పరువును కాపాడుకోండి. ఇక విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో భాస్కరరావుగారు చాలా అన్యాయం చేశారు. ఆయన యింటి చుట్టూ యీ విద్యుచ్ఛక్తి వినియోగదారులు తిరుగుతున్నారు. మినిష్టరుదాకా వచ్చి ఏ పని అయినా చేయించుకోవలసి వస్తున్నది. దాని ఫలితం తెలుగుదేశం పార్టీమీద పడవచ్చును. ఈ విద్యుచ్ఛక్తి మీద కేటాయింపులు ఎక్కవచేస్తూ బడ్జెటు ప్రతిపాదనలు మారుస్తారని ఆశిస్తూ కలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం.ఎం.జి. ధామన్ చౌదరి:— అధ్యక్షా, 1983-84 సంవత్సరానికి ఆర్థిక కాభామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును వేసు సరరిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ఈ రీ కోట్ల మంది ప్రజల అభివృద్ధిని పెంపొందించేలా యీ బడ్జెటును ఆర్థిక మంత్రిగారు రూపొందించారు. సంకెమ కాఖలు ఏమిటో గుర్తించి ఆ కాఖలకు ఎంత డబ్బు అవసరమో ఆ విధంగా పోయిన సంవత్సరం బడ్జెటుంటే ఎక్కువ శ్రద్ధతో యీ బడ్జెటు ఆర్థిక మంత్రిగారు రూపొందించారు. ప్రతిపక్షంలో ఉన్న సభ్యులు మామూలుగా కిటిసిజమ్ చేయడం దానికి మంత్రులు సమాధానాలు చెప్పడం యీ డెమోక్రసీలో ఉన్న పద్ధతి కాబట్టి ఆ విధంగానే యిక్కడ చర్చలు జరుగుతున్నాయని భావిస్తున్నాను. కాని ముఖ్యంగా ఒక విషయం ఆలోచించాలి. వేల్పు టాక్సు పెంపు విషయం తీసుకుంటే ఏ ప్రభుత్వం అయినా పన్నులు వేయనిదే సడవదు. ఏ విధంగా ఆ పన్నులు వేయాలి అనేది చూసుకొని ఆర్థిక మంత్రిగారు ఆర్థిక సెన్సు రూపంలో ఆ పన్నులు వేశారు. అది ప్రజలకు భారం అనిపించినపుడు మరల కొన్నింటిమీద పన్నులు తొలగించడం కూడా జరిగింది. ఆ పన్నుల పొచ్చింపు విషయంలో యిక్కడ ప్రతిపక్ష సభ్యులూ, అధికార పక్ష సభ్యులూ కూడా సూచనలు చేశారు. మొదటిగా

మోటారు వాహనాలు, విస్కీ, బ్యాండ్, సామాన్యములు వాడె మంగళ సూత్రాగలకు ఉపయోగించే బంగారం వంటి వాటిమీద పన్నులు పెంచు చేయడం మంచిది కాదు. అడవారు మలం బంగారంతో మంగళ సూత్రం చేయించుకునే సంస్కృతి, సాంప్రదాయం మన దేశంలో ఉంది. కాబట్టి ఆ బంగారమీద పేల్చుటాక్కు పెంచకూడదు. అట్లాగే రైతులు ఉపయోగించే పంపుపెట్టుమీద కూడా పన్నులు పెంచడం మంచిది కాదు. పన్నులు కట్టగలిగిన వారి మీద పన్నులు చేస్తే మంచిది కాని సామాన్యమానవులు కొనుక్కొనే వాటిమీద పన్నులు పెంచరాదు. ఇక విద్య విషయంలో పిల్లలు చదువుకొనే స్కూలును వందులు వదుకొనే వర్తాకులుగా అసౌకర్యంగా ఉన్నాయి. పిల్లలకు, ఉపాధ్యాయులకు చక్కని వాతావరణం కల్పించాలి. కాబట్టి పాఠశాల భవనాల నిర్మాణానికి ఎక్కువ నిధులు కేటాయించాలి. నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం వెంటనే జరగాలి. చదువుకున్న వారికి ఉద్యోగాలు లేవు కాబట్టి వారికి నిరుద్యోగ భృతి ఏర్పాటు చేయడమో, లేక వారికి ఉద్యోగ అవకాశాలు కలిగించే పరిశోధనలు ప్రారంభమో యీ ప్రభుత్వం చేపట్టాలి. ఇక గ్రామీణులలో నీటి సమస్య ఎక్కువగా ఉన్నది. పోయిన సంవత్సరం రు. 100 కోట్లు ఎలాటమెంటు జరిగినా ఏమీ పనులు జరగలేదు. ఈ సంవత్సరం యీ మంచినీటి సరఫరా కొరకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించినా మా నిజాంసాగర్ విషయంలో ఒక్క నయ్యాపైపా కూడా ఎక్కువ ఎలాటమెంటు జరగలేదు. నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద 2,50,000 ఎకరాలు కూడా సాగు అవుతాయి. దానిని రీమోడల్ చేయడము కోసము అర్థిక మంత్రి గారు 50 కోట్ల రూపాయలు కాండ్లన్ చేసి ఆర్డర్ ప్రజలను కాపాడాలని కోరుకున్నాను. ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించి పోచంపాడు ప్రాజెక్టు కట్టగలిగాము. తెలుగు దేశంలో ఎన్నో ప్రాంతాలకు పంటలు పండడానికి సహాయం చేశాము. కాని మా నిజామాబాదు జిల్లాలోని డబ్బిపల్లి, తిరుచనాపల్లి, అరుమూరు ప్రాంతాలకు పోచంపాడు ప్రాజెక్టు కాలవల ద్వారా నీరు సరఫరా చేయడానికి గాను వాటి పనులకు ఎక్కువ బడ్జటు యివ్వాలని ఆర్థిక మంత్రిగారిని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. లక్ష్మీవారాయణ రావు :—(కోదాడ) ఆధ్యాత్మ, ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రజల చెట్టున 1982-83 సంవత్సరపు బడ్జెటును హృదయ పూర్వకంగా జలవరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెబుతాను. ప్రతిపక్ష నాయకులు బడ్జెటుపై వసంగిస్తూ కొన్ని కామెంట్లు చేశారు: You cannot take the people for a ride for long time. Time you have taken people for-granted for 35 years and they have ultimately taught a lesson to you. You should not forget that. వారు 35 సంవత్సరాలు రాజ్యం చేసి మా ప్రభుత్వం వచ్చిన ఏడు నెలల్లో ఏమీ చేసారని అంటున్నారంటే ఎంక సహృదయతతో విమర్శ చేస్తున్నారో స్పష్టంగానే తెలుస్తుంది. వారు మాట్లాడుతూ—“You claim at the top of your voice as the Savior of B.Cs, S.Ts., and SC. as if you have monopolised the field. వారి పార్టీ వారు జ్యోతుకులను జాతీయం చేసి గరిహి హటాన్ అన్న నినాదం తీసుకున్న నాడు మొత్తం మోనాపలైజ్ చేశారని

మాట్లాడ లేదా, మొత్తం బడుగు వర్గాల సంతేమానికీ మేము ఒక్కరమే అని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పిన విషయం మరొక పర్యాయం జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. వారు ఎన్నో కామెంట్లు చేసారు, ఎంతో విమర్శ చేసారు. దానిని తిప్పి చదివితే అది పూర్తిగా వారికే అన్వయిస్తుందనే విషయం మరచిపోరాదు. భూసంస్కరణల మీద కామెంట్లు చేస్తూ—ఎంతమంది గమనించారో లేదో కాని ఒక పదం వాడారు. ముఖ్యమంత్రిగారు భూసంస్కరణలకు వ్యతిరేకం, ఏకారణం చేతనో మాకు అర్థంకావడం లేదు, 'అందలో కమ్యూనిటీ' అంటూ ఉన్నదనే ధోరణిలో మాట్లాడారు. ఇటువంటి అప్రతిష్టాకరమైన విషయాన్ని బాధ్యతాయుత పనిలో ఉన్న వారికి అపాదించడం చాలా అన్యాయం. ఈ కామెంట్లు దురదృష్టకరమైనదని మనవిచేస్తున్నాను. కాదంటే ఏమైనున్నప్పటికీ, మనం సహృదయతతో విమర్శ చేసేటప్పుడు పాతుబద్ధంగా సమర్థవంతగా ఉండాలి కాని ప్రత్యేకంగా కమ్యూనిటీ అంటూ ఉంటున్నప్పుడు భావ్యం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. విమర్శలు, ప్రతి విమర్శలు గత నాలుగు రోజులుగా ఘాటుగా జరుగుతూనే ఉన్నాయి. అసలు విషయం ఏమిటంటే ఒక సేరు బియ్యం ఇచ్చి వంద మందికి వండిపెట్టడం ఎంత కష్టమో అదే విధంగా మన రాష్ట్రానికి ఉండే అదాయాన్ని ప్రతి సంచత్సరం విస్తరిస్తున్న సంతేమ కార్యక్రమాలపై కాని ఉత్పత్తికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలపై కాని పెంచి ఇవ్వాలంటే కష్టమైన విషయం. ఏ వద్ద తిలో చేసినప్పటికీ, ఎంత సహృదయతతో చేసినప్పటికీ, ఎంత వాతెడ్డి తీసుకుని చేసినప్పటికీ, విమర్శకు తావు ఉంటుందనే విషయం మరచిపోకూడదు. ఈ అసలు విషయం మరచిపోయి మనకున్న 2000 కోట్లు ఏ విధంగా ఉపయోగించుకోవాలనే విషయమై తర్జనభర్జనలు చేస్తున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వ బడ్జెటు 27 వేల కోట్ల రూపాయలు. అందులో రాష్ట్రాలకు రావలసిననాటూ రాకుండా ఎంత ధనాన్ని మళ్ళిపెట్టిరాచుకున్నారో ఎవరైనా కూలంకషంగా అలోచించాలి. ఆ డిప్రీడేట్లోని ప్రజలు దాదాపు 75-80 కోట్ల రూపాయల రైల్వే టికెట్లు కొంటున్నారు. మన రాష్ట్రానికి ఈ వద్దుక్రింద ఎంత జను అవుతున్నదనేది అలోచించాలి. డైరక్టు ఇన్ డైరెక్ట్ ట్యాక్స్ రూపంలో కాని వేరే రూపంగా కాని ఈ రాష్ట్రం నుంచి ఎన్ని వందల కోట్లు కేంద్రానికి వెళుతున్నాయి, వారు ఎలకేట్ చేసే ఫండ్స్ ఏమిటి అని అలోచిస్తే 27 వేల కోట్ల రూపాయలలో మనకు ఇంకా ఈ రోజున ఇచ్చేది కాక రూ. 700-800 కోట్లు రావలసి ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రోజున మనం ఆందరం, ప్రతివక్షంలో ఉన్నా ప్రెజిడి బెంచెస్లో ఉన్నా. ఈ విషయాన్ని గ్రహించి ఏ కంకణంతో ముక్త కంఠంతో కేంద్రాన్ని ఆర్థించవలసిన విషయం. ఆర్థించినా వని చేయకపోతే యాజ్ఞాపకం రూపంలో తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. రాను రాను మన అసలరాలు పెరిగిపోతున్నాయి. మనకున్న సదులు తక్కువ. ఖర్చు చేయవలసింది, ఎక్కువ. రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్న అవసరాలతో పోల్చితే మనకున్న అదాయం ఏ విధంగాను సరిపోదు. కనుక కొన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రతివక్ష పథ్యం చేసినవిమర్శలతో నేను కూడా పరిధినిస్తున్నాను.

మనకున్న పనులు జాగ్రత్త పరచుకోవలసిన అవసరం ఉంది. సహకార రంగానికి సంబంధించి కానికమర్షియల్ టూక్స్ కు సంబంధించి కాని అటవీ సంపదకు సంబంధించి గాని ఎంటర్ ప్రైస్ మెంట్ టాక్సుకు సంబంధించి కాని ప్రావర్తి టాక్సు రూపంలో కాని మనము క్రొత్తగా పని చేస్తే దాదాపు 100-150 కోట్లు వరకు సంపాదించుకోగలము అది ఏవిధంగా జరుగుతుందనే ఆలోచన వచ్చినప్పుడు ఆర్థిక మంత్రిగారికి ఒక సూచన చేస్తున్నాను దిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి చెక్ పార్మిస్స్ కమిటీలు ఇక్కడ ఉండే సభ్యులతో ఏర్పాటుచేస్తే ఆ దిపార్టుమెంటు ఏ విధంగా పని చేస్తున్నది చూచి, ఇక్కడైనా పొరపాటు జరుగుతున్నదేమో గమనించి దానిని ఏ విధంగా కంట్రోలు చేయాలో ఆలోచించవచ్చును. ఆ విధంగా దిపార్టుమెంటు పామర్శ్యాన్ని పెంపొందించవచ్చును. నాకి ఒక సూచన ఉంది. దిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి దాదాపు వంద కమిటీలు ఉన్నాయి. వాటిలో ప్రతి దానిలోను ఇద్దరు లెజిస్లేట్లకు తగులవ కాకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను. దీనివల్ల బ్యూరక్రెసే ఇస్తున్న సమాచారం, ప్రభుత్వాన్ని నడుపుతున్న శీరు ఏ లెవెల్ లో కంట్రోలు చేయడానికి వీలుంటుంది. అనేది తెలుస్తుంది. నల్గొండ జిల్లా, క్రైలెం ఎడమ కాలువకు సంబంధించి సభ్యులలో చాలా ఆలోచనలున్నాయని వాటిని తొలగించడానికి ప్రభుత్వం ఒక నిర్దిష్టమైన ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎడమ కాలువ రిగ్యులేటరు పూర్తిగా ఎకాండ్స్ చేసినట్లు అంద్ర ప్రదేశ్ లో వచ్చింది. అది ఎంతవరకు నిజమో వాడు తెలియదు. పోయిన పర్యాయం వర్షం మంత్రిగారు ఒక మీటింగు ఏర్పాటు చేశారు. మేము కూడా వెళ్లాం. రిగ్యులేటరు కడుతున్నట్లు చెప్పారు కాని మానుకున్నట్లు చెప్పలేదు. ఇప్పుడు రిగ్యులేటరు ఎకాండ్స్ చేసారని చెబుతున్నారు. అది కరెక్టు కాదని అనుకుంటున్నాను. వారు నిర్దిష్టమైన ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రజలలో ఉన్న అమమనాన్ని దూరం చేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. నల్గొండ పట్టణానికి సంబంధించి వాటర్ పర్క్స్ స్కీముకు రు. 2.80 కోట్లు కాంక్షన్ అయినది. అక్కడి నీటిలో ఫ్లోరైడ్స్ ఉన్నాయి. దాని వల్ల మానవ జాతి బలహీనమైపోతున్నది. లొక్కలు నరిగిపోయి మనిషి రూపమే మారిపోతున్నది. దీనిని తొలగించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ బడ్జెట్ ను నేను సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. సి. రెడ్డయ్య:—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రిగారు 6.40-p.m.
ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటుపై అన్ని వజాల చారు మాట్లాడారు. ఎంత మాట్లాడినా మార్చేది లేదు, తీర్చేది లేదు కనుక కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలుపై మాత్రం నా అభిప్రాయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఆర్థిక మంత్రిగారు తెలివిగా కానననక సమావేశానికి ముందే అర్థినెక్సుల ద్వారా పన్నులను పెంచారు. వివరీతంగా పెంచారు. పన్నులు లేని బడ్జెటు అన్నారు కాని పన్నులు పెంచడాన్ని సమర్థించడం తప్పేసరికి ఆర్థిక మంత్రిగారు కర్నాటక ప్రభుత్వంతో కంపారిజన్ తీసుకున్నారు. అంకెలను చూసినప్పుడు సమర్థనీయమే అన్నట్లు ఉంది కాని సంతేమ కార్యక్రమాలు ఏ మేరకు అమలు జరుగుతున్నాయో ఆర్థిక

మంత్రి గారు అక్కడా అక్కడా అని కంపారిజన్ చేయలేదు. ఉదాహరణకు చెప్పాలంటే, ఎస్ సి, ఎస్ టి, బిసి లకు రిజర్వేషను విషయంలో, ఉద్యోగాలలో కాని విద్యా సంస్థలలో ఎడ్యుకేషన్ లో కాని, తమిళనాడు రీ2 కాతం వరకు అమలు చేస్తున్నది. ఎటువంటి సందిగ్ధత లేకుండా ప్రొఫెషనల్ కాలేజీలు అన్నింటిలోను అమలు చేస్తున్నారు. అది మాత్రం ఇక్కడ తీసుకురాలేదు. భారత దేశంలో ఇంతవరకు ఏ ముఖ్యమంత్రి చేయని స్లం క్లీయరెన్స్ కరుణానిధి తమిళ నాడులోని దైర్యంగా ఇంప్లెమెంట్ చేశారు. He has implemented so daringly that no other Chief Minister did. We have to congratulate him. భారత దేశంలో ఏ రాజకీయ నాయకుడైనా ఇంతవరకు ఎస్ సి, బిసి, ఎస్ టి ల పేరు చెప్పకుండా ఉపన్యాసం చెప్పినవాడు లేడు. బడ్జెటులో చూస్తే మాత్రం విజానికి ఫార్వర్డు కులాలకు అంటూ ఎక్కడా ఎలకేషన్ కనిపించదు. నాకు అనిపిస్తుంటుంది. వారు ఎటువంటి ఎలకేషను లేకుండా ఎల్లా బ్రతుకు తున్నారో అని. నేను వోట్ - అన్ - ఎక్సాంట్ పై మాట్లాడుతూ ఆర్థిక మంత్రి గారు మిడ్ డే మీల్స్ను రద్దు చేస్తారని చెప్పాను. ఈ రోజు చాలా మంది చెబుతున్నారు. ఈ స్క్రీమును నిజంగా అమలు చేయలేమనే ఉద్దేశంతో దీనిని ముగిస్తే తప్పు లేదు. ఈ విధంగా 100 కోట్ల రూపాయలు అన్యాయంగా పేద ప్రజలకు పోతున్నాయే అని పెట్టుబడిదారులు చెబుతున్న మాటలా అనేది తేలవలసిన సమస్య. I congratulate this Government and the Chief Minister particularly who decided to implement the rice scheme. Everybody should accept it. ఇందులో అనేక సాధక బాధకాలున్నప్పటికీ ఆయన మాత్రం స్క్రీముకు చెమకాడే ప్రశ్న లేకుండా చేస్తున్నారు. సంతోషించవలసిన విషయం. 120 కోట్లు, మిడ్ డే మీల్స్కు 100 కోట్లు ఎలకేట్ చేశారు కనుక మిడ్ డే మీల్స్ స్క్రీము ఎత్తి పేనవప్పటికీ ఈ వర్గాలకు 200 కోట్లు ఏదో రూపంగా ఖర్చు చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక సారి కమిటీ అయినప్పటికీ పెట్టుబడిదారీ వర్గానికి కంట్రాక్టర్లకు చెక్ గా ఉండే కన్ స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషనులను పొట్టన పెట్టుకున్నారు. అనాలోచితంగా రద్దు చేశారు. ఆ సలహా ఎవరిచ్చారో కాని చాలా దురదృష్టకరమైన విషయం. అరు కోట్ల తెలుగు ప్రజలకు అవమానకరమైన విషయం. దీని పర్యవసానం ముఖ్య మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తే ఇప్పుడైనా పునరాలోచిస్తారనే విశ్వాసం నాకు ఉంది. అదే విధంగా మిడ్ డే మీల్స్ స్క్రీము ఉన్నా లేకపోయినా, 200 కోట్లను మాత్రం బలహీన వర్గాలకు ఖర్చు చేయాలని చెబుతున్నాను. ఎంతో తీసుకు వచ్చి పెట్టినట్లు ఎస్ సి, బిసి లను కించపరచే విధంగా డబ్బులు ఎక్కడ నుంచి వస్తాయి అంటున్నారు. ఎక్సైజు నుంచి 800 కోట్లు రాబడతాం అంటున్నారు. సారా కంట్రాక్టర్ల నుంచి మనం 800 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నాం.

The cost of production for one litre of arrack is 10 paise. The Government proposes to sell it for Rs. 8 to Rs. 10 and the Sendi contractors are selling at Rs. 35 to Rs. 40 -. Who are the fellows that are consuming? Not this Chowdary or this man or that man. It is the

poorest section of the society. Nobody can deny it, whether they are the villagers or whoever it may be. Therefore, these sections form Backward Classes, Harijans and Girijans. By selling arrack of 10 paise at Rs. 35 to Rs. 40- a litre, you are sucking the blood of the poorest men of the country. Are you not ashamed of it? You say you are implementing this scheme or that scheme after 35 years of Independence. When your Budget is not complete, you want to implement Irrigation Schemes. You want to suck the blood of the poorer men and invest in the construction of projects. By my analogy, I wish to ascertain that you are not giving a single naye paise to Harijans of the State by this Budget.

Now I come to house sites. After all this is a problem of two months. If this Government cannot implement you give Rs.200 crores and appoint a Committee with Mr. Omkar, Mallu Swarajyam etc. I am sure, you please hang me here if they don't implement within two months. You want to fool the public as Mr. N.T. Rama Rao is doing. But don't say "we are implementing and implimenting". Three gentlemen of this House be given powers. If they do any mistakes hang them. There are 7000 villages. In each village at the rate of 50 sites, if you give Rs. 200 crores, it will solve the problem for ever.

Regarding land Ceiling, I say it is a feudal government, because there is not even a mention about the land of ceiling. This member has suggested that the lands belonging to the temples should be auctioned. లాండ్ లేదని అంటున్నారు. లక్షల ఎకరాలు చేపట్టానము భూమి వుంది. దానిని ఎందుకు అమ్మడం? హరిజనులు లేరా యివ్వడానికి. అట్లుడుగున పన్ను వారికి పైకి తీసుకురావాలి. ఎల్క్విసిటి. మన బడ్జెటులో సగము మ్రింగిపెట్టున్నది. ఎవరికి కన్పించడం లేదు. డివిజన్ సర్క్యూస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ లేదు. సర్క్యూస్ ప్లానింగ్ లేదు. ఎన్వైమెంట్స్ లేవు. ఏ. యు. సి. లో పీరియడ్ గా చర్చించ వలసిన అవసరం వుంది. పోచంపాడు, శ్రీకైలం ప్రాజెక్టులలో ఇన్వెస్టిగేషన్ కు ఖర్చు అవుతోంది. Facilities are available. Don't go for Telugu Ganga. If you simply invest either in Srisailem or Nagarjuna Sagar, you get more. You are charging at 50 paise per unit. If you are getting losses, then there is something wrong in the management. ఇరిగేషన్ నిజముగా రీ కోట్ల తెలుగు ప్రజలకు ఏమి చేయాలి? వారికి తెలియదు. విద్యే వారికై నా పిగ్గు వుండాలి, చెప్పేవారికై నా పిగ్గు వుండాలి. పిగ్గు అనేది అటూ, ఇటూ వుంటే చెబుతాము. పక్కారు జిల్లాలలో ఎంతో కష్టపడి పంటలు వేరారు. ఒక వారం రోజులలో పంట కోయకపోతే పంట అంతా నాశనమైపోతుంది.

6-50 p.m.

* శ్రీ జె. సత్యనారాయణరాజు (గజపతివరం) :— అధ్యక్షా, 1983-84 బడ్జెటును చూసి గతములో బడ్జెటు ఎప్పుడూ ఈ విధంగా లేదని, ఎంతో అసంతోషం

మా గణపతివగరం నియోజకవర్గ ప్రజలు నాకు ఉత్తరాలు వ్రాసా ముఖ్యమంత్రి గారికి, అధికమంత్రి గారిని ధన్యవాదాలు చెప్పాంని అన్నారు. ముఖ్యమంత్రి హరిజన, గిరిజన, బడుగు వర్గాల ప్రజలకు ఎంతో మేలు చేశారీరి. విజయనగరం జిల్లా 1978 లో ఏర్పాటైనది. శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని కొన్ని వెనుకబడిన తాలూకాలు, విశాఖపట్నం జిల్లాలోని కొన్ని వెనుకబడిన తాలూకాలు కలిపి విజయనగరం జిల్లాగా ఏర్పాటు చేశారు. నేటివరకు వెనుకబడిన జిల్లాగా పరిగణించలేదు. వెనుకబడిన జిల్లాగా పరిగణించి మంచి వసతులను కలుగజేసి అవి ఖర్చు అయ్యే విధంగా చూడాలి. గత ప్రభుత్వములో 2 కోట్లు లాప్స్ చేశారు. మా జిల్లాలో 2 పైన్స్, 2 ఆర్ట్స్ కాలేజీలు వున్నాయి. వాటిని ఎక్కువ చేయాలి. పాలిటెక్నిక్ కాలేజీ వుంది. అందులో విద్యార్థుల సీట్ల సంఖ్య చాల తక్కువగా వుంది. ఎక్కువ చేయాలని కోరుతున్నాను. విజయనగరం జిల్లా కేంద్రమునకు 250 బెడ్ స్ట్రెగ్ లో హాస్పిటల్ కాంప్లెక్స్ అయింది. అది నేటివరకు ప్రారంభం కాలేదు. నీటి వనరులు చాల తక్కువగా వున్నాయి. రిజర్వాయరుకు ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత పని ప్రారంభించి 50 లక్షలు గ్రాంటు ఇచ్చారు. ఆ గ్రాంటు చాలదు. 50 లక్షలైనా ఈయవలయునని కోరుతున్నాను. రామలిద్దం స్కీము పెండింగులో వుంది. వెంటనే అమలు చేయాలి. మా జిల్లాలో విజయనగరం, పార్వతీపురం, సాలూరు, బొబ్బిలి 4 మునిసిపాలిటీలు వున్నాయి. ఈ 4 మునిసిపాలిటీ అతంత మాతృముగానే వుంటున్నాయి. వీటికి హెచ్చుగా ఈయవలెను గిరిజన విశ్వవిద్యాలయం స్థాపించడానికి పి. వి. జి. రాజుగారు 1978 లో స్థలమిచ్చారు. నేటివరకు గిరిజన విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్థాపించలేదు. గరిబిడిలో ఆర్. కె. పా ఇంజనీరింగ్ కాలేజీని కాపిటేషన్ ఫీ లేకుండా చెడకాయంటే ఇంతవరకు డా. విషయంలో ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. వెనుకబడిన వర్గమైన రజకులకు చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. వారు బట్టలు ఉతకడానికి స్థలము లేదు. ప్రజా గ్రామములోను రజకులకు ఒక చెరువు ఏర్పాటు చేసి 2 ఎకరాల స్థలమును ఈయవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇస్త్రీ పెట్టెలు కొనుక్కోడానికి, టిఫ్ పాల్ మొదలైన వస్తువులు మొదలైనవి కొనుక్కోడానికి సహాయము చేయాలి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. యరంన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం) :—అధ్యక్షా, 1983-84 సంవత్సరపు బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను. నీటిపారుదలకు 80 కోట్లు ఎక్కువ కేటాయించినా వెనుకబడిన శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని వంశధార ప్రాజెక్టుకు కేటాయింపుక ఏమీ లేనిదేవడం చాల విచారకరం. వంశధార ప్రాజెక్టు మా జిల్లాకు చాలముఖ్యమైనది కాబట్టి ఈ బడ్జెటులో కొంత కేటాయింపు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను ముఖ్యంగా పాంపిక సంక్షేమానికి గత ప్రభుత్వం కంటే ఈ ప్రభుత్వం ఎక్కువ

కేటాయించినందుకు ప్రజలు హర్షం తెలియచేస్తున్నారు. ఇంట్లు కట్టేటప్పుడు గత ప్రభుత్వం కట్టిన డిజైన్ నే ఈ ప్రభుత్వం కూడా అనుసరిస్తున్నది. అలా కాక ప్రజలకు ఇష్టమైన డిజైన్ లోనే కట్టాలని కోరుతున్నాను. కార్డుపై నవ్విడి వియ్యం బర్ కిలోలు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. అవి చాలా తక్కువ. కనుక మరో పది కిలోలు అయినా ఎక్కువగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మధ్యాహ్న భోజన పథకం బాగానే వుంది కొన్ని గ్రామాలలో పాతకాలలు లేవు. కనుక ముందుగా ప్రతి గ్రామంలో పాతకాలను ఏర్పాటు చేసి ఆ పిదప మధ్యాహ్న భోజన పథకం అమలు చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. వీటిని ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసిందని కొగతూ, ఈ బడ్జెటును బలపరుస్తు సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. శృష్టారెడ్డి (అద్దేర్ల) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటు ఆంధ్రప్రదేశ్ అభివృద్ధికి అకాజనకంగా వున్నందుకు హాస్యం చానివి నమస్కరిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో వ్యవసాయం గురించి, విద్యుచ్ఛక్తి గురించి కొన్ని విషయాలు మనవి చేయదలచు కున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ను అన్న పూర్ణ అని అంటున్నాము. రైతు దేశానికి వెన్నముక అన్నాము. గ్రామీణులు రైతులు రుచాలతో చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అధిక వర్షాల వల్ల కొన్ని ప్రాంతాలలో, వర్షాలు లేనందు వల్ల కొన్ని ప్రాంతాలలో రైతులు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ప్రభుత్వం వారిని అనుకొని వారిని రుణ విముక్తులను చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రాజెక్టుల క్రింద వ్యవసాయం చేసుకొనే రైతులకు, పంప్ నెట్స్ క్రింద వ్యవసాయం చేసుకోనే రైతులకు, అయితే ఇంజన్స్ తో వ్యవసాయం చేసుకునే రైతులకు చాలా తేడా వుంది. గ్రామాలలో వ్యవసాయం చేసేవారు అందరూ రైతులే కాదు. వారిలో రైతు కార్మికులు కూడా వున్నారు. అటువంటి వారికి కూడా కిలో రెండు రూపాయల వియ్యం సప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక, విద్యుచ్ఛక్తి విషయం చూస్తే కేవలం గ్రామాలకు ఎల్పిగిసిటి ఇచ్చినంత మాత్రానా ప్రయోజనం వుండదు. ప్రతి పంప్ నెట్ కు కనెక్ట్ ఇవ్వాలి. మా మెహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో పెద్ద నీటివనరులు లేవు. అక్కడ కాపులకు ఎల్పిగిసిటి సప్లయి చేస్తే వ్యవసాయం చేసు కొటానికి వీలువుంటుంది. కనుక చాటికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చి రైతులకు ఎక్కువ సహాయపడి వారిని రుణ విముక్తులు చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. వెంకటేశ్వరరావు (మెట్ పల్లి) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును రూలింగ్ పార్టీవారు లాంచనప్రాయంగా ఆమోదిస్తారు. కాని ఈ బడ్జెటు రాష్ట్రాభివృద్ధికి ఏ విధంగా తోడ్పడుతుంది అనే విషయం ముందుగా పట్టి చేసి ఇక్కడ సూచనలు ఇస్తే బాగుంటుంది. ప్రతి అధికార పక్ష సభ్యుడూ తను ఉపవాన్ ప్రారంభంలోనే 35 సంవత్సరాలు పరిపాలన పొందిన కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏమి ప్రగతి పొందింది అని మొదట చెబుతున్నారు. గత ముప్పయ్యే అయిదు సంవత్సరాలు గా ప్రజలు మా మీద విశ్వాసం వుంచి ప్రతి అయిదు సంవత్సరాలకు ఒక్కసారి మాకు ఓటు వేసి అధికారం మాకు ఇచ్చి గెలిచారు, అది గర్వించవలసిన విషయం. ఇక మీరు చేయబోయే విషయాలు

గురించి మాట్లాడాలంటే తెలుగు దేశంపార్టీ అధికారంలోకి రాకముందు తమ ఎన్నికల ప్రచారంలో చేసిన వాగ్దానాలను ఎంతవరకూ అమలు చేస్తున్నారనేది వారే ప్రశ్నించుకుంటే బాగుంటుంది. ఈనాడు తెలుగు దేశం పార్టీలో 25, 30 సంవత్సరాల వయస్సు గలవారు చాలా మంది ఎన్నికలలో వచ్చారు. 35 సంవత్సరాల దేశ వ్యవహారిక తెలియను. వారిలో చాలా మంది అప్పటికి పుట్టి పుండరు. అనాటి పరిస్థితిని మీరు తెలుసుకుంటే ఈ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఈ దేశ పురోభివృద్ధికి ఎంత పాటు పడిందో, ఎంత అభివృద్ధి సాధించిందో తెలుస్తుంది. 35 సంవత్సరాల క్రితం ఈ దేశం ఎలా వున్నది ఇప్పుడు ఎలా వున్నది ఒక్కసారి పరిశీలిస్తే ఈ అభివృద్ధికి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కారణం కాదా అని అడుగు తున్నాను. 35 సంవత్సరాల పూర్వం మనదేశం ఒక గుండుసూది కూడా నిర్మాణం చేయలేని పరిస్థితిలో వున్నాము. ఇప్పుడు గుండుసూది కాదు, రాకెట్ లో గగనానికి వెళ్లే అభివృద్ధిని సాధించాము. అభివృద్ధికి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలే కారణమని వారు తెలుసు కోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

అందుకే మాటిమాటికి కాంగ్రెస్ పరిపాలన గురించి చెప్పకండి. మీ పరిపాలన ఏ విధంగా సాగుతోందో మీరు తేజు వెలుకంటే సరైన పథకాలలో పోయే విధంగా మీరు యిచ్చిన వాగ్దానాలు నెరవేర్చే విధంగా సరైన పథకాలు వేసుకొని ముందుకు పోతే ప్రజలు హాస్తిస్తారు. మేము కూడా సంతోషిస్తాము. తెలుగు దేశము పార్టీ అధికారములోకి వచ్చిన తరువాత ముఖ్యమైన విషయాలను ఎంత వరకు అమలు చేయగలిగిందనేది బేరీజ్ వేసుకోవాలి. రైతన్నా, నీవు ఎంత పండించినా గిట్టుబాటు ధర యివ్వడం లేదు. యిన్ని సంవత్సరాలు గడిచినా ఎన్నడూ ఆపకోలేదు. నాకు అధికారం యిస్తే గిట్టుబాటు ధర కాదుగదా, నీవు వైఖరినేతంగా నీ జీవితాన్ని గడిపేట్లు చేస్తానని తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం ఎలక్షను మేనిఫెస్టోలో చెప్పింది. చేసింది ఏమిటి? రైతుల కొరకు ఏమి చేశారని అడుగుతున్నాను. మొన్న మొన్న సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ రైతుల మీద ఎక్కువ భారం పెడుతుంటే, యితరవంతు రైతుల సమస్యలు పట్టించుకోలేదనే విధంగా కొంత సహాయం చేసే ధోరణిలో ఫర్మల్ట జర్నల్ ధరలను తగ్గిస్తే మీ తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం రైతన్నను ఆదుకుంటానని చెప్పిన ప్రభుత్వం, ఫర్మల్ట జర్నల్ మీద సేక్స్ టాక్స్ విధించిన మాట జ్ఞాపకం లేదా? వెనువెంటనే ప్రజల్లో వ్యతిరేకత రాగానే, మేమందరం బాహాటంగా వ్యతిరేకించిన వెంటనే ఒకటి మీరు ప్రవచించారనుకున్నారు. మీ ఆలోచన ఏ విధంగా వుంది? మీ పంథా ఏ విధంగా వుండనేది ఆలోచించుకోవాలి. ఇది వేయకముందు ఆలోచన ఎక్కడ పోయాంది? అప్పుడు రైతన్న జ్ఞాపకం వాలేదా? మీరు అన్యాయం చేస్తున్నారని వేలు ఎత్తి చూపినపుడు ప్రవచించారనుకున్నాడానికి తయారు అవుతున్నారంటే మీ ఆలోచన ఏ విధంగా వుంది? రైతులకు గిట్టుబాటు ధర కావాలనే దిక్లో ఏ విధంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నారనేది ప్రభుత్వములో వున్నవారు ఆలోచించాలి. రెండవ విషయం, అనెస్టెసియమెంట్ విషయం. మీ ఎలక్షను మేనిఫెస్టోలో పేర్కొన్నారు. చాలా మంది యువకులు, పాపం ఒక ప్రవాహములో కొట్టుకు

పోయే విధంగా మీరు చేసిన వాగ్దానాలకు మోసపోయారు. అనే పాయింట్లు వుంది, అంతరికి ఉపాధి కల్పిస్తాము, ప్రత్యేకంగా చదువుకున్నవారికి గ్రామాల్లో వున్న తమ్ముళ్లకు ఉపాధి కల్పిస్తామనే విధంగా చెప్పారు. సుమారు రి.రూపాయి గడిచింది. ఇప్పటికీ మీరు చేసిన మామిడిచారా? ఎంతవరకు చేశారని అడగడం లేదు, మీరు చేయబోయేది ఏమిటి? ఈ బడ్జెట్లో అనే పాయింట్లను రూపు మావడానికి ఏ విధమైన స్కీమును ప్రవేశపెట్టగలిగాయి? ఏదో పెద్దగా చర్య తీసుకున్నట్లుగా ఒకటి చెబుతున్నారు. 80 వేల మంది టీచర్లను యిస్తున్నామని. 80 వేల మంది టీచర్లను ఒకసారి యివ్వదు యిస్తున్నారంటే మీరు ఎంత నుండివి రిటైర్ చేశారు? అదేమైనా కొత్తగా యిస్తున్నారా? ఒక కుటుంబములో ఓండ్రి, నలుగురు కొడుకులు వుంటే పుత్రోగ్గాలు యిస్తారంటే నలుగురు కొడుకులకు పుత్రోగ్గం వస్తుందనుకున్నారు. కాని మీరు చేసింది ఏమిటి? నలుగురు కొడుకులకు పుత్రోగ్గం యిచ్చే సంగతి అటుంచి తండ్రికి పుత్ర పుత్రోగ్గమును పూడలేరికారు. ఇప్పుడు తండ్రికి పుత్రోగ్గం లేదు, కొడుకులకు పుత్రోగ్గం లేదు. ఇది మీరు నిబద్ధోగ్గ సమస్యను పరిష్కరించే విధానం. ఈ విధంగా అనాలోచితమైన స్కీమును పెట్టుకొని మీరు చేసిన వాగ్దానాన్ని దృష్టిలో వుంచుకోకుండా ముందుకు పోతుంటే నిజంగా శ్రమితి స్వరాధ్యంగాదు చెప్పినట్లు ప్రజలు నహించరు, బుద్ధి నేర్పడానికి సిద్ధంగా వుంటారు. మీరు చెబుతూ వచ్చారు కాంగ్రెస్ వారికి బుద్ధి చెప్పారని, మీకు కూడ పాఠం నేర్పడానికి వచ్చిందే చెప్పడం వుందని గుర్తించాలి. నేచురల్ కేలామిటీస్ వచ్చినప్పుడు రిలీఫ్ అండ్ రిహబిలిటేషన్ కింద ఎంత పెద్ద మోతాదులో సమకూర్చారో చూడండి, నేచురల్ కేలామిటీస్ యీ వాడు చూస్తున్నాము, పత్రేసీమలో వుంటే ప్రజల్లో భయానకరమైనటువంటి వాతావరణం ప్రజల పు ది. కోస్తా ప్రాంతములో ప్రతి పారి వరదల భీభత్సం చూస్తున్నాము. కానీ యీ పాధి కని పిసి ఎరగని విధంగా తెలంగాణాలో భీభత్సం ఏర్పడింది. వివరీతమైన వాంలు, వాటితోపాటు గోదావరి నది ఉప్పొంగడముతో ఎంతో నష్టం చాటిల్లింది. తెలంగాణ వారిలో ప్రత్యేకమైనటువంటి ఓపెట్టు వుంది. ఎంత పెద్ద సమస్య వచ్చినా ఎంత నష్టం చాటిల్లితా చానిని సహించే ఓర్పు వారిలో వుంది. పెద్దగా ఆరవడం గాని ప్రెస్ ద్వారా గాని కాననసభ వేదిక ద్వారా గాని ఎలుగెత్తి చాటడం యింకా నేర్చుకోలేదు. అంతమాత్రానా వారిని నిర్లక్ష్యం చేయడం మంచిది కాదు. మీరు ఏమి యిచ్చామి? కరింనగరం సంగతి చెబుతున్నాము. అక్కడ 29 మంది చనిపోయారు, అయిదుగురి కూడ తెలియకుండా వుండి, వారు కూడా చనిపోయిన క్రిందనే లెక్క. మీరు యిచ్చిన రిలీఫ్, చనిపోయినవారి కుటుంబానికి నేయి రూపాయలు, ఇల్లు పూర్తిగా ధ్వంసం అయిపోతే 250 రూపాయలు, పార్సియల్ గా యిల్లు కూలిపోతే 75 రూపాయలు. ఈ విధమైన రిలీఫ్ కార్యక్రమం అంటే ఎంతవరకు సజావుగా వుంటుందో మీరు అలోచించుకోండి. ఈ కుటుంబములో చనిపోయిన వ్యక్తి ఆ కుటుంబాన్ని పోషించే వ్యక్తి అయితే అతని వయస్సు ఎంతవరకు మీద బ్రతికేవారికి ఎంత డబ్బు యిచ్చిన తర్వాతే అతని వయస్సు

5-40 p

ఓడి నేలు యివ్వవలసిన అవసరం వుంది. ఇండ్లు కూలిపోతే మూడు వేల రూపాయలు యివ్వాలి. ఆ విధంగా ఇవ్వడానికి మీ బడ్జెటులో నేచురల్ రెలీఫ్ టెంపుటిన్ కొరకు తగిన విధంగా డబ్బు పొందుపరచకపోవడం బాగా లేదని ఎనవి చెప్తున్నాను. పోతే ఒక విషయం మనవి చేస్తాను. ప్రతి విషయానికి సెంటరును జేం చేయడం జరుగుతున్నది. సెంటరు ద్వారా డబ్బు రావాలనే విధంగా మనం కోరుకోవడం భావ్యం కాదు. ఇక్కడ మన వనరులను చూచుకొని అవి ఏ మోతాదులో వున్నవో చూచుకొని వథకాలు రూపొందించుకోవాలి. ఆ తరువాత ఎక్కడైనా పెద్ద మొత్తములో కావాల్సినప్పుడు సెంటరు వైపు చూడాలి. కాని ప్రతి చిన్న విషయానికి సెంటరు సహాయం కోరే విధంగా ఆలోచన వుంటే బాగుండదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కడ వెళ్ళినా శంఖు స్థాపనలు చేస్తున్నారు. మన బడ్జెటు అంతా కలిసి రెండు వేల కోట్లు వుంటే ఇంతవరకు వారు శంఖుస్థాపనలు చేసిన ప్రాజెక్టుల విలువ కడితే మూడు వేల కోట్ల వరకు వుంటుంది. అంటే మరొక బడ్జెటున్నార డబ్బు ఎక్కడినుండి అయినా తెచ్చుకుంటే తప్ప యీ శంఖుస్థాపనలు చేసినవి పూర్తి చేయలేని పరిస్థితిలో వున్నాము. ఇవి అన్ని తెలిసి వుండి కూడ ప్రజలకు ఎందుకు భ్రమలో పెట్టాలి, ఎందుకు మోసం చేసే ప్రయత్నం చేయాలని అడుగుతున్నాను. ఎంతవరకు చేయగలమో అంతవరకు చెలితే బాగుంటుందని చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. ఎర్రంనాయుడు (చోడవరం) :- అధ్యక్షా మహాశయా 19:8-84న సంవత్సరానికి ఆర్థికకాభిమాన్యులు శ్రీ నాదెండ్ల భాస్కరరావు గారు ప్రోవేజ్ పెట్టిన బడ్జెటును మనస్ఫూర్తిగా సమర్థిస్తున్నాను. ఇది పేద ప్రజల బడ్జెటుగా కానవస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడే శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు గారు చెప్పారు. నిజంగా, స్వాతంత్ర్యం వచ్చేనాటికి మేము పుట్టలేదేమో. ఈవేళ ఎంతోమందికి తినడానికి తిండిలేదు, ఉండడానికి ఇల్లు లేదు, కట్టడానికి బట్టలేదు. అటువంటివారి గురించి కాంగ్రెస్ వారు ఒక్కసారి అయినా ఆలోచించారా అని అడుగుతున్నాను. మేము కుర్రవాళ్ళమే. మా అన్న ఎటువంటి పరిస్థితులలో తెలుగు దేశం పార్టీ పెట్టడం జరిగిందో మీకందరికీ తెలుసు. ఇదంతా మీరు చేసుకున్న స్వయంకృతావరాధమే అని చెబుతున్నాను. ఇంతకుముందు శ్రీ టి. అంజయ్య గారు మాట్లాడుతూ ఇదిరద్దలప్రోభుత్వం అని అన్నారు. ఇది విచారించ వలసిన విషయం. అసినీత విలయకాండవం చేస్తున్నది. అటువంటిప్పుడు ఆ కార్యోరేషనులను రద్దు చేయడం తప్పు అంటారా? ఒక సామాన్యుడు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళి ఏమైనా కంప్లయింటు చేస్తే అక్కడ అతనికి న్యాయం జరుగుతున్న దని ఒకసారి మీ గుండెల్లమీద మీరు చేయి వేసుకొని చెప్పండి. తాలూకా ఆఫీసుకు వెళ్ళి ఒక కులం నర్టిఫికేట్ కావాలని మీరు ఎన్నో రూల్సు పెట్టారు. కరణం, ముననబు, తహశీల్దార్ చుట్టూ తిరగవలసిన అవసరం ఉంది. దానిని గురించి మీరు ఏనాడైనా ఒక్కసారి ఆలోచించారా? కాని ఈవేళ పేద ప్రజల అభ్యున్నతికోసం ఎంతవరకు ఏమి ప్రయత్నం చేసామో అది మేము చేస్తున్నాము. కిలో నియ్యం రెండు రూపాయలుకు ఇచ్చే వథకాన్ని పెట్టాము. ఈనాడు దానిని

ప్రతిపక్షాలవారు వక్రమార్గంగా చెబుతున్నారు. అది విచారించవలసిన విషయం. ఇదివరకు తాలూకా ఆఫీసునుంచి—ఆర్.డి.ఒ.లెవెల్ నుంచి కలెక్టరు లెవెల్ వరకు పంపకొని తినలేదా అని అడుగుతున్నాను ఈనాడు ఆ జెడరు లేదు. తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఆ జెడరు లేదు. ప్రజలే చరిత్ర కారులు. ఈ పార్టీయే ఎప్పుడు అధికారంలో ఉండిపోతుంది నేను చెప్పడం లేదు. మా పాలసీలు కాని మా సిద్ధాంతాలు కాని న్యాయబద్ధంగా ఉన్నప్పుడు మీరు వాటిని పోర్టు చేయాలి. మీరు ఆ రాజ్యతను గుర్తించాలి. ప్రతిపక్షంలో కాకలు పీరిన పెద్దలు ఉన్నారు. వారు ఈ విధంగా చెప్పడం మంచిది కాదు. ఎన్.టి.టి.స్. స్ట్రెయిటు చేశారు, దానికి మీరు కేవల రూప కృప వేసితి, స్ట్రెయిటు సందర్భంలో కానవచ్చుటలు గ్రామాలకు వెళ్లడానికి కానవచ్చుటలకు డబ్బు ఇవ్వడం జరిగిందని చెప్పారు ఆ బుద్ధులు మా ప్రభుత్వానికి లేవని మనవిచేస్తున్నాను. ఏమి తప్పుడు విధానాలు చేసింది కాంగ్రెస్ వారే చేశారు. ఎన్.టి.టి.లు కూడా మా పోదరులే. వారు ఆర్థిక పరమైన కఠికలు లేవని ఎప్పుడు చెప్పారో ఒకసారి ఆలోచించండి. బలహీన వర్గాలవారికి గృహ వృత్తి కల్పిస్తామని ఎలక్షన్ లలో చెప్పడం జరిగింది. కాని అంతకుముందు మీరు కట్టిన గృహాల సంగతి ఏమిటో ఆలోచించండి. 1982-83లో వెయ్యి రూపాయల ఖర్చుతో హాట్ నిర్మించాలని, అలాగే 4 వేల రూపాయల ఖర్చుతో కాళ్ళక గృహాలు నిర్మించాలని చెప్పారు. 1983వ సంవత్సరానికి పూర్తి అయినవి 50,281 హాట్లు, 8,914 సెమీ వర్మవెంటు ఇళ్ళు. కాని మా అన్న గారు ఆ విధంగా ఆలోచించలేదు. రు.142 కోట్ల ఖర్చుతో ఒక లక్ష 20 వేల కాళ్ళక గృహాలు రెండు దఫాలుగా కట్టాలని అన్నారు. దానికి రు.7,81 వేలు చాలకపోవచ్చును. దానివల్ల వారికి ఏదో ఒరిగిపోతుందని కాదు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంవారు ఒక వెయ్యి రు.లు ఇస్తే అది కూడా లాలూచీతో చేసారే తప్ప న్యాయంగా జరిపించారా అని అడుగుతున్నాను. ఈనాడు అటువంటి లాలూచీలు మాత్రం లేవని సగర్వంగా చెబుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఎస్.ప్రకాశం (నూళ్ళూరుపేట):—అధ్యక్ష మహాశయా, ఆర్థిక శాఖా మామూలు ప్రోవేజ్ పెట్టిన బడ్జెటును నేను మనస్ఫూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. తెలుగు దేశం పార్టీ ప్రజలకు ఏదైతే వాగ్దానాలు చేసిందో దానికి అనుగుణంగా ఈ రాష్ట్ర బడ్జెటును శయారు చేసినందుకు ఎంతో సంతోషిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా హరిజనులకు, గిరిజనులకు, బలహీన వర్గాల సంక్షేమానికి కేటాయించినవి చూస్తే 100% ఎక్కువ కేటాయించినట్లు కనిపిస్తున్నాయి. 1982-83వ సంవత్సరంలో పెద్దూర్లు కులాల సంక్షేమానికి రు.18కోట్ల 7 లక్షలు కేటాయిస్తే ఇప్పుడు రు.28 కోట్ల 50 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. ఇప్పుడు ఇళ్ల స్థలాల కోసం రు. 11 కోట్లు కేటాయించారు. దీనివల్ల 2 లక్షల మందికి ఇళ్ల స్థలాలు లభించాయి. ఇప్పుడు 22 కోట్లు కేటాయించడం వల్ల 4 లక్షల మందికి ఇళ్ల స్థలాలు లభించే అవకాశం ఉంటుంది. తరువాత గ్రామీణ నీటిపరఫరా విషయం మనవిచేస్తాను. తక్షణ నీటిపరఫరా పథకం క్రింద 1982-83వ సంవత్సరంలో 18 కోట్ల 20 లక్షలు కేటాయిస్తే ఇప్పుడు 27 కోట్ల 78 లక్షలు కేటాయించారు. ఎక్కడైతే రక్షణ

5-40 p

వీటివరకూ పథకాలు పూర్తి కాకుండా మిగిలి ఉన్నాయో వాటిని తొందరగా పూర్తి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. ఆదోని తాలూకాలో పెద్దాయివాని గ్రామంలో ట్రాంకు కట్టడం ఇంత వరకు పూర్తి కాలేదు. అంతచేత దానికి కూడా ఈ బడ్జెట్లో తగ్గు మొత్తమును కేటాయించి దానిని పూర్తి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టులకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టువల్ల ముఖ్యంగా రాయలసీమ ప్రజలకు ఎంతో ఆనందంగా ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు కర్నూలు వచ్చినప్పుడు రాజోలిబండ కడి కాలువ విషయం చెప్పారు. దీనికోసం మా తాలూకాలో గత 20 సంవత్సరాలుగా చాలా ఆందోళన చెందు తున్నారు. ఆదోని, కోడుమూరు, ఎమ్మిగునూరు, వ్రతీకొండ తాలూకాలకు 20 సంవత్సరాల నుంచి రాజోలిబండ కుడి కాలువనుంచి రావలసిన నీరు రావడం లేదు. ఈ బడ్జెట్లో దానికి కావలసిన నిధులు కేటాయిస్తే బాగుండేదని మనవి చేస్తున్నాను. మిడ్ డే మీల్స్, కిలో బియ్యం రెండు రూపాయలకు ఇచ్చే పథకాకాలను ప్రారంభించడంవల్ల ప్రజలు చాలా సంతోషిస్తున్నారు. వికలాంగుల సంతేమణికోసం ప్రత్యేక డైరెక్టరును నియమించడం, వికలాంగులకు నెలకు రు. 30 లు నిరుద్యోగ భృతి చెల్లించడం ఎంతో సంతోషకరమైన విషయం. రూరల్ ఇంజనీరింగ్ గురించి ఒక విషయం మనవిచేస్తాను. అందులో ఖండసారి షుగర్ ఫ్యాక్టరీ విషయం చూస్తే మొరట్లో 170 ఖండసారి షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ ఉండేవి. అటునంటిది ప్రస్తుతం 98 మాత్రమే ఉన్నాయి. చక్కెర ధర పడి పోవడంవల్ల వీటిలో కొన్ని స్క్వాప్ క్రింద అమ్మి వేసారు. వచ్చేసరిగు టాక్సు మెట్రీక్ టన్నుకు రు. 18 లు ఉంది. ఏ రాష్ట్రంలో పోల్చి చూసినా మన రాష్ట్రంలో ఈ వచ్చేసరిగు టాక్సు ఎక్కువ ఉంది. కనుక ఈ వచ్చేసరిగు టాక్సును కొంచెము తగ్గించాలి. లేకపోతే దానిని ఇన్ స్టాల్ మెంట్ షేస్ లో తీసుకుంటే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను, ఈ విషయంలో కూడా ఒక మిటి పేసి ఈ ఖండసారి షుగర్ ఎనోసియేషన్ వారి నుంచి ఒక సభ్యుని దీనిలోనికి తీసుకుని వారి యొక్క కష్టసుఖాలను ఆకలిటి ద్వారా ఆలోచించి ఆ ఖండసారి షుగర్ ఫ్యాక్టరీలకు న్యాయం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక మాలు మిల్లులు అంటే యారన్ మిల్లులో తయారయిన దానిపైన సేల్స్ టాక్సు వేశారు. ఈ యారన్ మిల్లులో తయారయిన యారన్ ను వేరే రాష్ట్రాలలో యారన్ మిల్లుకి సేల్స్ టాక్స్ వేసే వేశారు. తయారైన ఈ యారన్ ను ఆ సేల్స్ టాక్స్ లో అమ్మితే ఆ రాష్ట్రానికి రెవిన్యూ వస్తుంది గాని మన రాష్ట్రానికి రెవిన్యూ రావడం లేదు. అదే వ్యాపారస్థులు కొనుక్కుంటే వేరే రాష్ట్రానికి అమ్ముకుంటే దానిపైన టాక్సు వేశారు. నేను ఒకటి మనవి చేస్తాను. ఈ యారన్ మిల్లులో తయారయ్యే యారన్ ఏదైతే వేరే రాష్ట్రానికి తీసుకుపోతున్నారో దాని పైన కూడా సేల్స్ టాక్సు విధించమని చెప్పి నేను ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఇంకో విషయం, 1981 వ సంవత్సరంలో కాలగ్రెస్ ప్రభుత్వము వారు తొలగించిన

7-30 a.m.

పోలీసులను మానవతా దృష్టితో ఉద్యోగములోనికి తీసుకోవలసి దింగా నేను కోరుతున్నాను. తరువాత పీడియో కేసెట్ల మీద కూడా పన్ను వేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు చెబుతూ తెలపు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ సి. జింగారెడ్డి (శ్యాంపేట) :— అదృష్టా, ప్రభుత్వాలు మారినా అధికారులు మారలేదు. ప్రభుత్వాలు ఒక చేయినుండి రెండవ చేయికి వచ్చినా బడ్జెట్ రూపములో మార్పు రాలేదు. ఈ బడ్జెట్ డిస్కంపస్ లో అటువైపు ఏనాడు ఏరోజు చూసినా తారతమ్యాన్ని పేరు, అన్న పేరు చెప్పకుండా ఉండడం లేదు. ప్రతి వారు కూడా బలహీన వర్గాలు బలహీన వర్గాలు అనే పేరు చెబుతారు. ఆ బలహీన వర్గాల శ్రేయస్సు కొరకు మేము ఏమో చేస్తున్నాము అని చెప్పి ఇప్పటి ప్రభుత్వాలు చెబుతాయి అన్నట్టి ప్రభుత్వాలు చెప్పాయి. ఇది ఒకటి కేచింగు కొరకు చేస్తున్నటువంటి బడ్జెట్ లాగ కనబడుతుంది, తన పారిశ్రామికంగా కానివ్వండి, లేక ఉత్పత్తి దాయకమైన బడ్జెట్ కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు బడ్జెట్ కేటాయింపులో బలహీన వర్గాల కేటాయింపులు చాల చేశారు. సంతోషం కాదన లేదు. కాని దేనికొరకు? ఇళ్ళ కొరకు. వారి ఉపాధి కల్పన కొరకు గాని వారి ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగు పరచడానికి గాని కాము చేసే కార్యక్రమాలు ఏమిటి అని ఒక్కసారి పరిశీలించుకొన్నప్పుడు దానికి సమాధానం బడ్జెట్ లో కనబడదు. పూరి పాకలు కట్టిస్తామని వారు అంటే వక్కా ఇళ్ళు కట్టిస్తామని వీరు అంటారు. వారు రెండంతస్తుల ఇళ్ళు కట్టిస్తామని అంటే వీరు నాలుగంతస్తుల ఇళ్ళు కట్టిస్తామని అంటారు. ఇలా పోటీలకు పోయారే తప్ప ఏ బలహీన వర్గాల కొరకైతే మీరు ఈ బడ్జెట్ ని ప్రతిపాదించామని చెప్పకుంటున్నారో ఆ బలహీన వర్గాలకు ఇది పోతుందా అని నేను ప్రభుత్వమును ప్రశ్నిస్తున్నాను ఈ బడ్జెట్ వల్ల రాష్ట్రం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి దెబ్బ తినడమే కాకుండా అది వారికి అందడంలేదు. రెక్కాడితే గాని దొక్కాడని పరిస్థితితో ఇల్లు కట్టుకుని ఏమి చేస్తాడు? లోపల పేర్లులు మల మల మూడుతూ ఉంటే ఇంట్లో కూర్చుంటే నిద్ర పడుతుందా? మీరు చెబుతున్నారు. రెండు దళలలో కడతామని, ఒక దళ పోయింది. రెండవ దళ వచ్చింది. చివరకు వచ్చేసరికి ఏమి అవుతుందో తెలియదు, సరే. వీటి ఏమైనప్పటికీ కూడా మీరు బడ్జెట్ లో మాత్రం బలహీన వర్గాలను అందిరా గాంధీ నుంచి తప్పించడానికి చాల తీవ్రమైన ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దానిలో సఫలీకృతలు అవుతారా లేదా అనేది తెలియదు. వారు సఫలీకృతలు అవుతారనే సమ్యకం నాకు ఎంత మాత్రం లేదు. ఎందుకంటే ఏదో ఇల్లు జాగాలు ఇవ్వించి ఇది ఎంత కాలం చేస్తారు? ఏ ఊరికి ఎంత కావాలి? 10 ఎకరాలో 20 ఎకరాలో ఎంక్యూరు చేయండి. లే అవుట్ చేయండి. అప్పటికప్పుడు ఇది ఫినిష్ చేయండి. మనం చూస్తున్నే ఉన్నాము కదా, గత కొన్ని మాసాలనుంచి, గత కొన్ని సంవత్సరాలనుంచి ఏ ఊరికి వెళ్ళినా మాకు ఇళ్ళ జాగా కావాలి, మాకు ఇళ్ళ జాగా కావాలి అనే వారు తప్ప. మరి మనం ఇస్తున్నాము కాబట్టి తీసుకోవాలి

న్నారు తప్ప మాకు అవసరం ఉందని వచ్చి తీసుకునే వారు తక్కువ. మన ఓట్లకు పోయినప్పుడు అయ్యా మీకు ఇళ్ల స్థలాలు ఇస్తాము, అయ్యా మీకు ఇళ్లు కట్టిస్తాము అని చెబుతున్నారు తప్ప వేరు కాదని మాత్రం నేను మనవి చేస్తున్నాను. అద్యక్షా, ఇది బలహీన వర్గాలకు మీరు కేవలం వారిని ఆకర్షించుకోవడానికి ఆ ఓట్లకోడానికి చేసేటటువంటి బడ్జెట్ లాగి కనబడుతూ ఉంది తప్ప వేరే కాదని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. పోతే ఉత్పత్తి చూసుకున్నప్పుడు మీరు ఎలట్రాసిటీ చెబుతున్నారు. అయ్యా 82-83 సంవత్సరం కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి కానివ్వండి, విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి కానివ్వండి. రూ. 183 కోట్లు ఇస్తే మీ ఓట్ ఆన్ ఎక్కవంటు బడ్జెట్ లో రూ. 98 కోట్లు ఇచ్చి దానికి రూ. 16 కోట్లు ఇప్పుడు పెంచి వీరు పెంచామని చెబుతున్నారు. తగ్గించింది ఎంత అని ఒకసారి ఆలోచించండి. గత ప్రభుత్వాలు ఒక్కొక్క సమితిలో గాని ఒక్కొక్క తాలూకాలో గాని 3000, 4000 వ.పు సెట్లకు కరెంటు ఇస్తామని చెబితే ఈ ప్రభుత్వం 350 కి ఏ మాత్రం చాటుకుండా చేస్తున్నారు తప్ప ఏమీ కాదు. అద్యక్షా, కరెంటు ఉత్పత్తి ఉన్నది. కాని రైతుకు కరెంటు రావడంలేదు. అంగట్లో అన్నీ ఉన్నాయి. కాని అల్లుడు నోట్లో శని ఉన్నది. అద్యక్షా, కాకతీయ కెనాల్ వాటర్. శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టులో బ్రహ్మాండంగా నీళ్లు ఉన్నాయి గాని మా భూములకు నీరు రావు. కాకతీయ కెనాలు వచ్చి సంవత్సరం అయిపోయింది. వరంగల్లు మంచి నీటికి వచ్చింది గాని మా భూములకు నీరు రాలేదు. రైతులు ఏ విధంగా బాధ పడుతున్నారో ఆలోచించండి. తెలుగు గంగను ప్రవేశ పెట్టినారు. ఈనాడు కాకతీయ కెనాలు చివరి దశను దెబ్బ తీయడానికి మాత్రమే అని మనవి చేస్తున్నాను. నైమల్ తెనియన్ గా ఎదురించి మీరు ఆనాడు నాగార్జునసాగర్ కానివ్వండి, పోచెంపాడు ప్రోజెక్టు కానివ్వండి ఒకసారి మీరు చెప్పకకు మళ్ళీ చూసుకోండి అని చెబుతున్నాను. 1983 ని ఒకసారి జ్ఞాపకము చేసుకోండి. 1983 ఒకసారి జ్ఞాపకము చేసుకోండి. రాజకీయంగా పార్లమెంటు అధిక అసమానతలు దృష్టికి తీసుకుని అంధ్ర తెలంగాణా పార్లమెంటులో రెండు బిల్లులందమైన ఉద్యమాలు వచ్చిన సంగతి మీరు మరచిపోవద్దు. ఆనాడు బిల్లులందరెడ్డి కాలంలో నాగార్జున సాగర్ కి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి కేంద్రంలో నూర్చున్నటువంటి కే.ఎల్. రావు గారు శ్రీరామసాగర్ ప్రోజెక్టు కోత కోసినారు. దానికి ఇప్పటివరకు ఇంపార్టెన్సు ఇవ్వకపోవడంవల్ల ఈనాడు శ్రీరామసాగరు పోజెక్టు యొక్క గతి ఒక్కడ ఉండాలో అక్కడ ఉందని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. గత ఎసంబ్లీలో నేను రెండుసార్లు తిల పెట్టినప్పుడ మనం మంత్రులు శ్రీనివాసుల రెడ్డిగారు మేము సరికొంటుంది అన్న సెంట్రల్ గవర్నమెంటు క్లియరెన్సు కావాలి అని చెప్పినారు. ముఖ్యమంత్రిగారు లేచి తెలుగువారు అంతా సోదరులే అన్నారు. తెలుగు వారు పోదరులే. కాదని మేమునలేదు. తెలుగువారే కాదు భారతీయులంతా ఒకటే అని మనవిచేస్తున్నాను. భారతీయులంతా ఒక్కటేగాని తెలంగాణా

బేరం తీసుకువచ్చి మీరు ఏదో చేస్తున్నారని అంటున్నారు. కాని అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెట్ చూసినప్పుడు మా మనస్సు అంతా మా హృదయం అంతా కరలించుకుపోత తప్పదని మనవి చేస్తున్నాను. సిగ్గు వదాలి అధ్యక్షా, ఒక సారి ఉద్యమాలు తేవడానికి ఎవరైతే కామకుని ఉన్నారో వారికి అవకాశం ఉన్నారని ఇది మూడవసారి వారిని హెచ్చరిస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఒకసారి చూడండి. కాకతీయ కెనాలు రెండవ దశ ఇచ్చిన బడ్జెట్ ఎంత? 5 కోట్లు. తెలుగు గంగకి ఇచ్చింది ఎంత? రు. 80 కోట్లు. 80 కోట్లకి 5 కోట్లకి ఏమి సామ్యం? ఎంత నిష్పత్తి తేడా ఉంది? అని అడుగుతున్నాను. దీనికి సమాధానం లేదు. పోచెంపాడుకి వరదలు ఎక్కువ వచ్చి నీరు వాడుకోలేని పరిస్థితిలో పోచెంపాడు ప్రోజెక్టు కంప్లీటు అయింది. ఇక్కడ శ్రీశైలము ప్రోజెక్టు కూడా కంప్లీటు అయింది. ఇప్పుడు కూడా మద్రాసుకి నీరు ఇవ్వాలని కేవలం వైపు లైను తీసుకుపోవాలని చెబుతూ అటు రాయలసీమ ప్రజల యొక్క చిర్రు సంతోషాన్ని లేక వ్యవసాయానికి నీరు లేక వాధ వదుతున్న వారికి ఓపెన్ కెనాలుగా తీసుకుపోతాము అన్నారు. చాల సంతోషం. మేముకాదనటం లేదు. వారికన్నా వస్తుంది కాబట్టి వరవాలేదు. వెనకటికి ఎవరో చెప్పారు. సవితి మొగడు వస్తే నా మొగడు వస్తాడు అన్నట్లు. సవితి అయితే ఏడుస్తోంది, నేను ఎందుకు ఏడవాలి? అన్నట్లుగా ఉంది ఈ పరిస్థితి. తెలుగు గంగ ఇచ్చినారు కాబట్టి కాకతీయ కెనాలు రెండవ దశ వచ్చింది. రెండుసార్లు ఎనంబీలో చెప్పినప్పుడు ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసినారు. దీనిని గురించి పట్టించుకోలేదు. కాని తెలంగాణా ప్రజలతో ఏమి అవుతుందో అనే భయముతో ఇక్కడ తెలుగు గంగకు శంఖుస్థాపన చేయక తప్పదు కాబట్టి అక్కడ కాకతీయ కెనాలుకి శంఖుస్థాపన చేశారు. శంఖుస్థాపనలో కూడా మోసము అధ్యక్షా. మీరు ఈవేళ శ్రీశైలము ప్రోజెక్టులో అటువైపు ఏరైతే ఒక కెనాలు ఉందో రైతు రిగ్యులేటరుకి ఇటువైపున రెండు కెనాలు రిగ్యులేటరుకి 8 ఫీటుల హైటు ఉంది. అధ్యక్షా. హై లెవెలు. అది అంతా హై లెవెలు ఛానలు. మేముకా లో లెవెల్, తెలంగాణా ప్రజలు. ఆంధ్ర ప్రజలు అంతా హై లెవెలు. మాకు లో లెవెల్ ఛానల్. దీనిని బట్టి అర్థం ఏమవుతుంది? ఇది సాంకేతికంగా మీరు అంటారా? ఇది గత ప్రభుత్వం చేసింది. వైజాము ప్రభుత్వం చేసినటువంటి ప్రణాళికలు ఉన్నాయి. వైజాము ప్రభుత్వము వారు తయారు చేసిన డిజైనులు ఉన్నాయి. వాటిని ఒక సారి పరీక్షిస్తే, మా హృదయం దహించుకుపోత ఏమవుతుంది? మా వారు వచ్చినా మీ వారు మీ ప్రభావంతో లోబిచ్చుకున్నారు తప్ప చెన్నారెడ్డి పుణ్యం అంటూ కాకతీయ కెనాలు వచ్చింది తప్ప చెన్నారెడ్డి గారు కనుక ఒకవేళ ముఖ్యమంత్రి కాకపోతే వరంగల్లులో మంచినీళ్ళు లేవు. హైదరాబాదులో మంచినీళ్ళు లేవు అనే పరిస్థితి వస్తుంది. మీరు దీనికి ఏమి సమాధానం చెబుతారు? ఈవేళ మన శివస్వామి గారు చెబుతున్నారు అధ్యక్షా, మేము శ్రీశైలము రిగ్యులేటరు ఆండర్ ఛానల్ 80 కిలో మీటర్లు తీసుకుపోవాలి అంటే చాల కష్టము అవుతుంది కాబట్టి మేము లిఫ్ట్ ఇరిగేషను పెడతాము

అన్నారు. లిఫ్టు ఇరిగేషను పెడితే ఎన్ని వేల ఎకరాలకు ఇస్తారు? దీని యొక్క బజెట్ ఎవరు భరిస్తారు? దానికి కరెంటు ఎవరు భరించాలి? మనం లిఫ్టు ఇరిగేషను విషయంలో చాల అనుభవాలు చూస్తున్నాము. మీరు నాగార్జునసాగరు లిఫ్టు కెనాలు లిఫ్టు ఇరిగేషనులో టోటల్ ఫెయిల్డు. మీకు తెలుసు అబ్బాబా. మీ జిల్లాలో కూడా కొన్ని లిఫ్టు ఇరిగేషనులు ఇచ్చారు. టోటల్ ఫెయిల్డు. మన ఇరిగేషను డెవలప్ మెంటువారు కట్టిన లిఫ్టు ఇరిగేషన్ కంప్లీట్ ఫెయిల్డు. మీరు మళ్ళీ మమ్మల్ని మోసము చేయడమవుతున్నారు. మళ్ళీ ఒక సారి ఆంధ్ర తెలంగాణా ఉద్యమం తేవడానికి దారి తీస్తున్నారు. మీరు పోలింగ్ కు చేస్తున్నారు. మనస్సులో ఉన్న మా భావాలకు అనుక్కుపోయేటట్లు బజెట్ పెడుతున్నారు అని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామాలలో పట్టణాలలో కానీ వన్యం కనబడతూ ఉంది. పట్టణాల జనాభా చూస్తే ఒక కోటి ఉంటుంది. రెండు కోట్లు చేసుకోండి. నాలుగు కోట్లు జనాభా గామీణి ప్యాంక్షంలో ఉంటే మీరు మంచి నీటి పథకాలకు ఎంత ఇచ్చినారు? రూ. 25 కోట్లు గామీణులకు ఇస్తే 15 కోట్లు మీరు పట్టణాలకు ఇచ్చినారు.

ఎడ్యుకేషన్ విషయం తీసుకుంటే, మెడికల్ కాలేజీలో సీట్స్ కాని, ఇంజనీరింగు కాలేజీలో సీట్స్ కాని లా కాలేజీలో సీట్స్ కాని, యివన్నీ ప్రైవేటువాడు, పరంగల్లు, గుంటూరు మున్నగు పట్టణాలలో లయోలా కాలేజీలో కాని, లిటిల్ ఫ్లవర్ లో కాని ఉన్నత కుటుంబం వారు చదివించుకునే పిల్లలకే లభిస్తున్నాయి. మిగిలిన వారికి రావడం లేదు. మీరు జోనల్ పథకం చెట్టండి. అది జిల్లా లెవెల్ లో చేయండి. ఈ నాడు రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ పెట్టినారు. వాటి పరిస్థితి యేమిటి? నాగార్జునసాగర్ రెసిడెన్షియల్ స్కూలు కేవలం యిది పల్లెటూరులో ఉంది కనుక అక్కడ పల్లెటూరి విద్యార్థులు చదవ గలుగుతున్నారు. కాని యీ రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ తాలూకా, జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ లో పెడుతున్నారు. కనుక పట్టణవాసులకే అక్కడ చదవడానికి అవకాశం ఉన్నది. అదేవిధంగా మెడికల్ కాలేజీలు, ఇంజనీరింగు కాలేజీలు జిల్లా వైట్ ఫెక్స్ చేయండి. ఈ నాడు రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ లో చదివిన విద్యార్థికి, జూనియర్ కాలేజీలో చదివిన విద్యార్థికి కాంపిటిషన్ యేమిటి? మంచివాడు ముందుకు పోయి కుంటివాడు వెనక్కు పోయే విధంగా ఉంటుంది. ఎడ్యుకేషన్ పరిస్థితి రోజు రోజుకు అభ్యాన్నం అవుతున్నది. మీరు కిలో బియ్యం రూ. 2 లకు యిస్తున్నారు. దీనికి తెక్కల చూపించాలి. హనుమకొండ సమితిలో, పరకాల సమితిలో 8 క్వంటల్ బియ్యం అవసరం ఉంటే 2 క్వంటల్ బియ్యం మాత్రమే యివ్వడం యేమిటని కలెక్టరును అడిగితే మా దగ్గర బియ్యం లేవని అన్నారు. వాస్తవానికి మీరు బియ్యం కిలో రూ. 2.40 కు కొని రూ. 2 లకు అమ్మి 40 సెన్లు సబ్సిడైజ్ చేస్తున్నారు. కాని పండించిన రైతుకు సబ్సిడీ యివ్వడం లేదు. కాని నెల్లూరు మొలకొలుకులు యిక్కడ పుట్టి రూ. 1600 ఉంటే మద్రాసులో రూ. 3400 డబుల ఉంది. మీరు సేకరిస్తున్న బియ్యం మిల్లర్ల కే పోతున్నాయీ. ఈ బియ్యం ధర 8-10 నుంచి రూ. 4 లకు పోతున్నాయంటే సబ్సిడీ ఉపెన్ మార్కెట్లో అందరూ

కొనేటట్లు అవకాశం యివ్వండి. మీరు చేతి దియేమిటంటే ఎంపీల వాళ్లతో ఏర్పాటుచేస్తారు. వాటరు యివ్వరు. ఈ విధంగా వ్యవసాయ, గ్రామీణులకు మధ్య తారతమ్యం జరుగుతోంది. తర్వాత ప్రభుత్వానికి కారులు లంచాలు తీస్తారని మేయరు వ్యాప్తే విశ్వాసపట్టణంలో మేయరు మీది ఎంక్వయరీ వెడుతారు. అధికారుల మీద యెందుకు పెట్టరు? They got more faith on I. A. S. Officers. అక్కడ ఐ. ఏ. ఎస్. ఆఫీసులు లంచాలు తీస్తాడని మా మేయరు వ్యాఖ్య. కాంటర్ చేయాలి కాబట్టి ఐ. ఏ. ఎస్. మేయరు మీద వ్యాఖ్య. రాజకీయ దురుద్దేశ్యంతో మేయరుగారి మీద చేశారు. మేయరు మీద ఎంక్వయరీ స్టే చేయడానికి మేము ముఖ్యమంత్రిగారికి చెప్పినాము. We are ready to face the enquiry. What about I. A. S. Officers? మీరు అక్కడ మేయర్ ను బదనామ్ చేసి బి.కె. సి. ని బదనామ్ చేయాలనే రాజకీయ దురుద్దేశ్యంతో చేశారు. ప్రతి అసెంబ్లీలో ఇందిరా కాంగ్రెసు వారు యెప్పుడు ఇందిరాగాంధీని పోగిడే వారు. ఇక్కడ కూడా మీరు అన్నకు పోగడడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మనకు తెలుసు అన్నకొడకు, అల్లకు, నాచారం సంగతి చెబితే కోపం వస్తుంది. అన్న మీద ఈగ వాలకండా చేయడానికి మీరు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దోమ వాల వద్దు అనుకుంటున్నారు. చాలా సంవత్సరం దోమ వాలుకున్నప్పుడు అక్కసారి అట్లా కొడితే దోమ మిస్ అయి అన్నకు చెంప చెబ్బ తగులుతుంది. ఆ విధంగా దోమ తప్పించుకొని పోతే మీ అన్నకు చెబ్బ తప్పదు. మీ అన్న రక్షించబడదు. ఇంకోక విషయం యేమిటంటే తిరువతిలో రోడ్లు వెడల్పు చేస్తున్నప్పుడు ఒకవైపు ఎ. ఏ. ఎస్. ఆర్. టి. సి. కాంప్లెక్స్ వచ్చింది రెండవ వైపు చంద్రబాబుసాయండుగారిది వచ్చింది. అక్కడ యేమి చేశారు? ఈ విధంగా బంధుప్రీతి తయారవుతోంది కాబట్టి ఏటి నుంచి మిమ్ములను యెవరూ రక్షించ లేరు. మేము చేసిన విమర్శలను వచ్చే బడ్జెటుకైన సమీక్ష చేసుకొని వచ్చే సంవత్సరాలు పాటు భగవంతుడు మీకు అటువంటి బుద్ధి కల్గిస్తాడని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వి. చిన అప్పలనాయుడు :- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థికశాఖామంత్రిలు 1983-84 ఆశ్రిత సమర్థవంతమైన బడ్జెట్టును ప్రవేశపెట్టి నందుకు హృదయపూర్వకంగా మద్దతును యిస్తూ రెండు విషయాలు చెప్పవలసి ఉంది. ప్రతి రాజకీయ పార్టీ వారు రైతు రోజానికి వెన్నెముక వంటి వాడన్న విషయం మరచిపోకున్నారు. మరి అన్న ప్రభుత్వంలో ఆ విధంగా జరగకుండా ఉండాలని ఆశిస్తూ ప్రభుత్వానికి ఒక విషయం చెబుతాను. ౪౭ ప్రభుత్వం జి. టి. ఎం. ఎస్. సంఖ్య 788, తేదీ, 24-12-82 న ప్రకటించిన చెరకు మద్దతు ధర టన్ను ఒక్కొంటికి రూ. 55 చొప్పున, రూ. 22,82,52,000 లు రుణ సహాయంగా మంజూరు చేసి, రూ. 8,47,85,000లు రిటైన్ చేసింది, అప్పుడు రిటైన్ చేసినంత మేరకు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారు అంటే నా నియోజరవర్గానికి సంబంధించి బొప్పిలి, సీకావగరం సుగర్ ఫ్యాక్టరీ వారు డిజింబరు నెలఖరువరకు టన్ను ఒక్కొంటికి రూ. 185 లు పేమెంటు చేయడం జరిగింది. జనవరి మంజూరు

వరకు ఆదిన చెరకు మీద రూ. 180 చొప్పున మాత్రమే యివ్వడం జరిగింది తర్వాత రాను రాను ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మద్దతు ధర కొన్నాళ్ళు యిస్తారని కొన్నాళ్ళు బ్యాండ్స్ యిస్తారని వదంతులు వచ్చి రై తాంగం అనుమానవడినారు. ఇదే సమయంలో గత నెలలో మన ముఖ్యమంత్రిగారు రూ. 4 కోట్లు రిటైర్ చేస్తున్నట్లుగా ఒక ప్రకటన చేశారు. బి.ఓ.ఎం.ఎస్. సంబంధ శి95, తేదీ 5-8-83: రూ. 4 కోట్లు కాంక్షన్ చేసినారు. మా బొబ్బిలి, సీతానగరం ఫ్యాక్టరీలలో ఒక లక్ష టన్నులు క్రాపింగ్ చేసినటువంటి బొబ్బిలి ఫ్యాక్టరీకి కేవలం రూ. 40,000 మాత్రమే యిచ్చినారు. అట్లాగే 84,000 టన్నులు క్రాపింగ్ చేసినటువంటి సీతానగరం ఫ్యాక్టరీకి ఆసలు యే మాత్రం యివ్వడం జరగలేదు. ఎస్.ఎఫ్.ఎస్ కంట్రోల్డ్ 7 యూనిట్స్ లో హిందూపూర్ ఒక లక్ష టన్నులు ఆడితే దీని 85 లక్షలు కేటాయించారు. అదే బొబ్బిలి ఫ్యాక్టరీ ఒక లక్ష టన్నులు పైగా ఆడినప్పుడు 40,000 మాత్రమే కేటాయించినారు. అట్లాగే ఒక లక్ష టన్నుల లోపు ఆడిన మిర్యాలగూడా ఫ్యాక్టరీకి 28 లక్షలు కేటాయించి, 84,000 టన్నుల క్రాపింగ్ చేసిన సీతానగరం ఫ్యాక్టరీకి యేమి యివ్వకపోవడం చాలా అన్యాయం ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందో లేదో, అధికారులు పొరపాటున యే విధమైన రిపోర్ట్ మెయిన్ ట్రైన్ చేసినారో యేమో మరొకసారి పరిశీలించి యీ రెండు ఫ్యాక్టరీలకు మిగతా ఫ్యాక్టరీల విధంగానే తగు న్యాయం చేకూర్చాలి 1974లో వెంగళరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వెంగళరాజునగర్, జంధాపట్ అని రెండు మీడియం యిరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు బొబ్బిలి, సాలూర్, పార్వతీపురం తాలూకాలకు సంబంధించి పొగొరంబించినారు. అప్పట్లో 1984కు పూర్తి చేద్దామని అనుకున్నారు. 1984 సంవత్సరం వస్తోంది. అంతవరకు ఇది నగం కూడా పూర్తికాలేదు. దీనిని శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు వచ్చి చూడడం జరిగింది. దీనిని రెండు సంవత్సరములలో పూర్తి చేస్తారని ఆశిస్తూ దీనిని పూర్తి చేయాలని కోరుకున్నాను.

శ్రీ టి. తులసిరావు నాయుడు (పాతపట్టణం) :—అధ్యక్షా, అర్థిక శాఖామూల్యం ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటును నేను మనస్ఫూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. ఈ దిమాండు చేదలకు కల్పితరచుగా వుంది. బలహీన వర్గాలకు, హరిజన గిరిజన వర్గాలకు ఇండ్లు కట్టించడం వగైరా శాశ్వత పథకాలు ఇందులో ఎక్స్ చూపించడం జరిగింది. అయితే ఈ కొత్త పథకాల క్రింద 215 రు. లు కట్టమని అన్నారు అది వాళ్లు కట్టలేరు గనుక, 31 వేల పథకము క్రింద వాళ్లకు యివ్వాలని కోరుకున్నాను. కొత్తారు వేమన్న పాతపట్టణంలో జూనియర్ కళాశాలలో ఇంటర్మీడియట్ చదివే హరిజన గిరిజన విద్యార్థులకు హస్తలు వసతి కల్పించాలని కోరుకున్నాను.

శ్రీ కె. శాన్కరాపు (అచంట) :—అధ్యక్ష మహోదయా, 1983-84 సంవత్సరానికి అర్థిక శాఖా మూల్యం ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును సమర్థిస్తూ కొన్ని మాచనలు చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ బడ్జెటులో బలహీన వర్గాలకు ఇండ్లు

కేటాయిస్తామని చెప్పడం, అందుకు అనుగుణంగా లక్ష 20 వేల ఇండ్లు కట్టిస్తామని ఈ బడ్జెటు దిమాండుతో రూపొందించారు. అది చాలా సంహోషించవలసిన విషయం. అయితే అనుమానము నాకు వస్తున్నది. అది ఏమిటంటే గత ప్రభుత్వము కూడా ఇలా హరిజనులకు ఇండ్లు కట్టిస్తామని అన్నారు. చాలా వరకు కట్టించారు. కట్టించని కట్టించినట్లుగానే కొట్టుకొని పోయాయి. దీనితో మనము పరిపూర్ణంగా విషయం పొందుకామనే నమ్మకము సన్నగిల్లుచున్నది.

The need of the hour is integrity in the society. కాని గత ప్రభుత్వము దాన్ని మానివేసి In the name of integrity, it was done dis-integrity, హరిజన కాంటోన్మెంట్లలో ఊరికి దూరముగా కట్టారు. చాలా ఘోరమిది. ఆ రోజు అంబేద్కర్ గారు. శవరేట్ ఎలెక్టోరల్ రోల్స్ అడిగి నపుడు గాంధీ గారు "I only feel sorry if any Harijan brothers go away from the main stream of the Indian society." అని అన్నారు. కాని గత 35 సంవత్సరాలలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము చేసింది ఏమిటి ?

In the name of integrity and development, Harijan colonies were kept in a far-away places. The need of hour is integrity. You scarp all those schemes and you give House sites in the Middle of the society. ఎందుకంటే కడతామంటే కడతారని ఎవరికైనా అలాగా వుంటుంది. మంత్రి గారికి నేను చేసే సూచన ఏమంటే ఈ స్కీము తగ్గించి, ఇండ్ల ప్లాలును యివ్వడం వరకే పరిమితం చేస్తే బాగుంటుంది. మధ్యాహ్న భోజన పథకము పెట్టారు, చాలా మంది ప్రతిపక్ష నేతలు, పాత పక్ష నేతలు చాలా శీఘ్రంగా దీనిపై చర్చ చేశారు. తోటి నేతలకు నేను చెప్పేది ఏమిటంటే Mid-day meals programme is not a poor feeding programme. This programme is a programme of thought, strength, unity and integrity. ఏదైనా సిండి కలిగితే కండ కలదోయి అని గురజాడ గారు ఏనాడో చెప్పారు. కాని ఈ రోజు జరిగింది ఏమిటి ?

There are three important wings for the poor. i.e., Food, clothing and shelter. ఈ మూడింటిలో ముఖ్యమైనది "ఫుడ్" కాని దాని మీద స్టేట్ చేయడం మాని వేసి, మనకొక సామెత వుంది అన్నీ దానాల కంటే అన్న దానము గొప్పది. దీన్ని చాలా చిన్న చూపుగా చూస్తున్నారు. ఓటాన్ ఎకంటు బడ్జెటులో దీనికిచ్చిన రూ. 80 కోట్లను 50 కోట్లకు తగ్గించడం వల్ల ఈ అభివృద్ధి బరగదేమో అనుకుంటాను. చిన్నపుడే ఫుడ్ ఫుంటే వారికి శక్తి పెరిగి, విల్లలకు చిన్నకనంలోనే సహనం కలిగి భోజనం లేకుండా చేస్తే, పెద్ద అయిన తరువాత హరిజనుల మధ్య కలిసి భోజనము చేయడం మాత్రాన అంటరానితనం పోదని మనవి చేస్తున్నాను. సేద్యపు నీటి విషయం గురించి చెప్పారు చాలా వంశోత్తము, తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టును తెలుగు దేశం ప్రభుత్వము చేపట్టడం చాలా వంశోత్తము.

మైన విషయం. దానిలో పాటు పోలవరం ప్రాజెక్టును నెగ్ లెక్ట్ చేయకుండా దాన్ని ఎవరలో పూర్తి చేయవలసిన అవసరము చాలా వుంది. రేపు రాబోయే విశాఖపట్టణము ఉక్కు ఫ్యాక్టరీకి పోలవరం బ్యాంకేజీ నుండి నీరు రాకపోతే, దానివల్ల ఫ్యాక్టరీ ఆపబోయే ప్రమాదముంది. దాన్ని కూడా నైమల్టేని యన్ గా చేపట్టాని మనవి చేస్తున్నాను.

వరిపాలనా కాలవ్యం గురించి చెప్పారు. వరిపాలనా కాలవ్యం విషయంలో ఎన్నో విధాలుగా కృషి జరుగుచున్నది. ధర్మ మహా మాత్ర ఇంత వరకు వారు చేపట్టిన కార్యక్రమాలు ఏమి? ఏమి చేశారు? ఇంత వరకు తెలియదు. ధర్మ మహామాత్ర ఇంకా ఎక్కువ పేపేన్స్ లో పనిచేసి, బ్యాంకెన్స్ లు మైండులో పని చేయాలని మనవి చేస్తూ, ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. శ్యాంరావు (పాలకొండ :- అధ్యక్షా, 1983-84 సంవత్సరమునకు సంబంధించిన బడ్జెటును అధిక శాఖానామ్యులు ప్రవేశ పెట్టారు. ఆ డిమాండును బలపరుస్తూ, కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందితే ఏ దేశమైనా, ఏ ప్రాంతమైనా అభివృద్ధి చెందుతుంది. మా శ్రీకాకుళము జిల్లాలో విజయనగరం కట్టిన వున్నప్పుడు కొన్ని పరిశ్రమలు రెండు జిల్లాలకు సంబంధించినవి కలిసి వుండేవి. విజయనగరం జిల్లా పర్వతిన తరువాత మా జిల్లా పారిశ్రామికంగా వెనుకబడి ఉంది. అముదాలవలసలో పంచదార పరిశ్రమ ఒకటి ఉంది. పాలకొండలో పంచదార పరిశ్రమ నెలకొల్పాలని నాలుగు సంవత్సరాల నుండి ఆక్కడి రైతులు ఆలోచనచేసి, దానికి మేకాపిటల్ 9 లక్షలు వసూలు చేయడం జరిగింది. కాని ఇంతవరకు దానిమీద ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో పాలేరు, గురజాల, తెనాలిలో మూడు పంచదార పరిశ్రమలను నెలకొల్పాలని పేర్కొన్నారు. పాలకొండ గురించి ప్రస్తావన లేకపోవడం చాలా బాధగా వుంది. పాలకొండ పంచదార ఫ్యాక్టరీ విషయమై శ్రద్ధవహించి, త్వరలో ఆక్కడ పరిశ్రమను స్థాపించి, పారిశ్రామికంగా ఆ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేస్తామని ఆశిస్తున్నాను.

మడవలస ప్రాజెక్టు వెంగళరావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు నెలకొల్పడం జరిగింది. దానికి 9 కోట్లు బడ్జెటులో కేటాయిస్తే, ఇప్పటికి అది రూ. 20 కోట్లకు పెరిగింది. అదే విధంగా ఈ సంవత్సరానికి 6 లక్షలు, 70 లక్షలు యివ్వడం, ఈ సంవత్సరము దానికి కోటి యిచ్చారు. ఆ విధంగా దానికి కొంచెము కొంచెము ఇస్తూ పోతే యింకొక 80 సంవత్సరాలు అయినా అది పూర్తి కాదు. రైతులు పెట్టుకొన్న ఆశలు అడియాసలవుతాయి. దానివల్ల బాళ్లకు ఉపయోగముండదు. దానికొక టైం ఖాండు పోగొట్టి చెట్టి నకాబంలో నిధులు కేటాయిస్తే తప్ప, ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి కావు. ఈ సంవత్సరము మడవలస ప్రాజెక్టుకు యిచ్చిన కోటిరూపాయలు కూడా తప్పుకాని పరిస్థితి వుంది. ఎందుకంటే కన్స్ట్రక్షన్స్ కార్పొరేషన్ కు యిచ్చారు.

ఈ సందర్భంగా కేటాయించిన డబ్బు కేటాయింపు తప్పిదే, దీని విషయంలో
ఒక రూపాయి కూడా అర్జుచేయలేదు. చాలా విచారకరము. వచ్చిన డబ్బు
చాలా తక్కువ. రెండు నెలలో అదోగన చెందుతున్నారని. ఈ పథకాన్ని
ఎక్కువ మెట్రోలో గెలిపించిన పరిణామం ముందు ఏమి చేస్తున్నారో అలోచన
చేయాలి. హరిజనుల సంక్షేమం కొరకు అత్యంత పోరాటంలో కేటాయించడం
చాలా సంతోషము. ఆ తర్వాత కేటాయింపులో ఇంకా రెండు డబ్బుల మోతాదులో
కేటాయించవచ్చుటకీ, నూటికి మూడుసార్లు అప్పు పెట్ట వచ్చు. అలాంటి
రెట్టింపు యిచ్చిన ఈ వర్షానికి అలాంటి కనీసం 10 వర్సెంటు కూడా అప్పు
పెట్టే పరిస్థితిలో లేదు. అలాంటప్పుడు సాంఘిక సంక్షేమానికి కేటాయించిన
రూ. 388 కోట్లలో 38 కోట్లు కూడా అప్పు కాదని నిశ్చయమైంది. అభ్యుదయ
చేపట్టిన పోగ్లాంంలో సత్వర నిర్ణయాలు తీసుకోవలసిన నిశ్చయి చేస్తున్నాను. 8.00 p. m
మర ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతి శిల్పాలోనూ రెండు రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్
పెడకాచున్నారు. హరిజన, గిరిజన నిడులలో అవి కడకాచున్నారు. అందులో
యిదివరకు ఉన్న రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ లో 51 శాతం హరిజనులకు, గిరిజనులకు,
వెనుకబడిన తరగతులవారికి రిజిస్ట్రేషన్స్ అందేవి. కాని యిప్పుడు హరిజనులకు
100 మందిలో 14 మందికి మాత్రమే యిస్తున్నట్లు పేపర్ లో చదివాము.
హరిజనులు గిరిజనుల సంక్షేమం విషయంలో యీ విధంగా యితరులతో
వ్యత్యాసం చూపిస్తున్నారు. ఇది విచారించదగిన విషయం. అంతేకాకుండా
యీ హరిజనులకు గిరిజనులకు రేడియో, టెలివిజన్ మొదలైన వాటిలో కూడా
రిజిస్ట్రేషన్ అవకాశాలు పెట్టి న్యాయం చేసుకుంటున్నారని అర్థమౌతూ వలపు
తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఈ సమావేశాన్ని రేపు ఉదయం 8-20 8.02 p. r
గంటలకు వాయిదా వేస్తున్నాను.

(The House then adjourned till next day 8-20 - - - Tuesday,
23-8-1983)

